No. 56 — Zaterdag 8 FEBRUARI 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Nieuwe les.

Een leerzame discussie en niet minder leerzame stemming in den Volksraad vraagt de aandacht. Bij de behandeling van de IIe begrootingsafdeeling (Justitie) heeft de heer Soeroso een motie voorgesteld en verdedigd, waarvan de strekking duidelijk naar rassenbevoorrechting wees. Men vindt den tekst dier motie in ons verslag: om haar hier tot goed begrip kort te resumeeren zij vermeld, dat de heer Soeroso wenschte te zien vastgesteld, dat bij gelijke geschiktheid van Europeesche, inheemsche en Chineesche candidaten voor het ambt van inspecteur van arbeid, de voorkeur zou worden gegeven aan beide laatstgenoemde groepen. Dit zoude, naar de voorsteller meende, ten goede komen aan de doeltreffendheid der inspecties, dewijl Inlandsche en Chineesche ambtenaren de mentaliteit der koeliebevolking beter zouden verstaan dan Europeesche.

De belangen van de onderneming en van de verantwoordelijke Europeesche leiders kwamen er in zijn gedachtengang minder op aan, maar dit punt laten wij verder terzijde. In hoofdzaak gaan onze bezwaren n.l. in andere richting. In de eerste plaats zou het aanvaarden van deze gedachtengang impliceeren, dat men nu ook zou gaan overwegen bijvoorbeeld het Europeesch B.B. af te schaffen, nademaal uit den aard der zaak — alweer in de gedachtengang van den heer Soeroso — het Inlandsch B.B. beter in staat moet worden geacht het belang der bevolking tot zijn recht te doen komen dan het Europeesch bestuur... Enzoovoorts.

Vervolgens is er een gewichtig staatsrechtelijk bezwaar: de wet kent voor dit ambt geen voorkeur, zoude dan de Volksraad de bevoegdheid bezitten die voorkeur vast te stellen? En tenslotte greep deze motie stellig in de bevoegdheden van de uitvoerende macht, op een wijze die onder alle omstandigheden bedenkelijk geacht zou moeten worden.

Men verbaast zich nauwelijks, dat onder de motie-Soeroso ook de handteekening prijkte van den heer Middendorp. Eenige verwondering moet het echter wekken, dat ook de heer Kerkkamp bereid was bevonden haar mede te onderteekenen. Dat zijn eigen fractie hem volledig heeft gedesavoueerd — waarover nader — maakt het mogelijk te constateeren, dat vrijzinnigheid en anarchie gelukkig nog niet synoniem zijn.

Tijdens het debat veranderde het aangezicht van de motie zeer aanzienlijk. Het pleit niet voor het gevoel van parlementaire stijl, noch voor de kennis der parlementaire techniek, dat uit dit debat een motie te voorschijn kon komen, die op zichzelf beschouwd er vrij onschuldig uitzag. Zulk een motie toch, welker beteekenis niet slechts bepaald wordt door de concrete b e w o o r d i n g e n, maar vooral door de v o o r g e s c h i e d e n i s, schept altijd verwarring en complicaties. Wordt zij aanvaard, dan beroepen de voorstemmers er zich bij gelegenheid op, dat zij in den grond der zaak een véél ruimer strekking had dan uit haar bewoordingen kon blijken.

In haar nieuwen vorm vroeg de motie nog immer bevoorrechting van inheemsche en Chineesche candidaten (deze laatsten waren er natuurlijk alleen bijgehaald om de Chineesche groep te lijmen); zij stelde thans de ontwikkeling, en niet langer de g e s c h i k t h e i d als criterium, hetgeen haar overigens op zichzelf reeds onaannemelijk moest maken. Want zoo er één functie is, waarin het vooral aankomt op tact, doorzicht, menschen-kennis.... in ieder geval op allerlei kwaliteiten die met de ontwikkeling geen direct verband houden, dan is het wel die van inspecteur van arbeid.

De stemming, hedenmorgen, had in groote trekken het verloop dat men ervan verwachten mocht, het geheele of nagenoeg het geheele inlandsch deel van den Volksraad honoreert a l t ij d een beroep op het inlandsche sentiment en zoo zag men nu wederom a l l e aanwezige inheemsche leden, de heer Apituley uitgezonderd, voor deze motie stemmen. Natuurlijk zal ons weer „verscherping der verhoudingen" in de schoenen worden geschoven wanneer wij op dergelijke feiten de aandacht vestigen als op een bedreiging voor de toekomstige ontwikkeling van zaken, maar wij zijn toch zoo vrij nog eens op te merken, dat men van de inlandsche groepen geen zakelijk oordeel te verwachten heeft, zoodra zij onder den indruk worden gebracht dat een speciaal inlandsch belang kan worden bevorderd. Of dit overeenkomt met het a l g e m e e n belang is een vraag die de heeren dan blijkbaar niet meer zuiver kunnen of willen zien.

Met hen stemden natuurlijk de beide oorspronkelijke onderteekenaars van de motie mee, en voorts... de heeren Roep en s'Jacob. Maar a l l e Europeesche vrijzinnigen (de heeren v. Hulstijn, Rücker en Jonkman) stemden tegen, en ook de heer v. Helsdingen sloot zich aan bij de tegenstanders. Het resultaat was—min of meer door een toeval, want tijdens de stemming kwam een drietal leden, dat vermoedelijk zou hebben voorgestemd binnen — dat de motie werd verworpen met 24/23 stemmen.

Wie nu overigens, aan de hand van deze stemming, studie wil maken van de associatie-gedachte binnen het partijverband, waarover bij de algemeene beschouwingen zulke mooie woorden zijn gezegd, heeft daartoe thans bovendien een uitgezochte gelegenheid!

R.

NEDERLANDSCH - INDIE.

DE MAIL.

De „Tjerimai" Zondagochtend.

Het s.s. *Tjerimai* van den Rotterdamschen Lloyd wordt morgen, Zondag, des ochtends te elf uur aan de kade te Tandjong Priok verwacht.

Petroleum op Nieuw Guinea?

Woensdag werd ons geseind dat de Australische regeering, na een half millioen pondsterling te hebben uitgegeven voor onderzoekingen naar petroleum in het Australisch mandaatgebied op Nieuw Guinea, besloten heeft deze pogingen, die in samenwerking met de Persian Oil Cy, werden gedaan, te staken.

De Australische minister van binnenlandsche zaken heeft gisteren naar Aneta-Reuter ons uit Canberra seint, dit regeeringsbesluit nader toegelicht.

Hij zeide dat het grootste gedeelte van het onderzoekingswerk in het Australisch mandaatgebied negatieve resultaten heeft opgeleverd.

Degenen die de boringen verricht hebben wijzen er echter op—zoo zeide de minister—dat in de nabijheid van N e d e r l a n d s c h N i e u w G u i n e a de b o d e m g e s t e l d h e i d veel gunstiger is. Daar heeft men met minder moeilijkheden te kampen en de mogelijkheid bestaat dat boringen d a a r g o e d e r e s u l t a t e n z u l l e n o p l e v e r e n.

Onze Posttarieven.

Verlaging van het briefport hier te lande tot 10 cent acht de Regeering (naar zij verklaart in de M.v.A. betreffende G.B.) voor het oogenblik tot haar leedwezen niet mogelijk, wegens de financiëele consequenties daarvan, nl. een vermindering van inkomsten van bijna f 800.000 per jaar. Het volgen van den Nederlandsche postdienst in zijn tariefsverlagingen is niet mogelijk.

De omstandigheden en verhoudingen, onder welke de postdienst werkt in een klein, zeer welvarend, dicht bevolkt land als Nederland, met een op een hoog ontwikkelingspeil staande bevolking, en de omstandigheden en verhoudingen in Indië, zijn zóó verschillend, dat het leggen van een verband tusschen beider posttarieven als principiëel onjuist moet worden verworpen.

Aan verdere verlaging van het drukwerktarief kan, zoolang het brieftarief op 12½ cent moet worden gehandhaafd, niet worden gedacht. Dat tariefsverlaging niet dadelijk door een verkeersvermeerdering wordt gedekt is weer gebleken bij de verlaging, welke met ingang van 1 Januari 1929 in werking trad. De daaraan verbonden betrekkelijk geringe verkeerstoename bleek in geenen deele in staat de mindere ontvangsten als gevolg van de desbetreffende portverlaging goed te maken.

Behalve de directe vermindering in ontvangsten, heeft evenwel de onderwerpelijke verlaging de geldelijke uitkomsten van het bedrijf nog verder ongunstig beïnvloed, aangezien de exploitatie-uitgaven, tengevolge van de verkeerstoename, zijn gestegen. Hierbij komt nog, dat iedere vermeerdering van het aantal verzonden drukwerken reeds een verliespost beteekent, doordat de zelfkosten aan de behandeling van deze stukken verbonden, niet door het porto worden goedgemaakt.

EEN WAARSCHUWING.

Inzake het Financieel beleid.

De regeering heeft einde Jannari aan de hoofden van de departementen mede gedeeld dat in verband met de minder gunstige financieele vooruitzichten voor 1930 groote voorzichtigheid bij het beheer van de begrooting voor 1930 geboden is en dat naar aanleiding van de onder anderen met de sterk teruggeloopen tinprijzen alsmede die van andere exportproducten voor de wereldmarkt de in het budget 1930 opgenomen groep van in verband met de tinraming geblokkeerde credieten (totaal een bedrag van 3.3 millioen aanwijzende), tijdelijk is uitgebreid.

Bovendien is eenige beperking van de uitgaven voor den buitengewonen dienst voorgeschreven. Einde Mei zal omtrent de aldus geblokkeerde credieten nader worden beslist.

Aneta verneemt nog dat van het afvoeren, zonder meer, van een bedrag van 8 millioen van den buitengewonen en 6 millioen van den gewonen dienst, zooals in enkele bladen werd medegedeeld, geen sprake is.

De door de regeering verlengde nadere blokkeering betreft die groepen van credieten die de laatste jaren (van 1928 af) op den zoogenaamden staat 10 der financieele nota worden vermeld. Om de gedeelten te bepalen is een totaalsom aangenomen die 150 pct hooger is dan het totaal in staat 10 behoorende bij de begrooting 1930, zijnde 3.267.000 of ruim 2.3 millioen gulden.

DE POSTVLUCHTEN.

Geregelde dienst staat vast.

De tot dusver met de proefvluchten verkregen resultaten, aldus schrijft de regeering in de M.v.A. betreffende Gouvernementsbedrijven, wettigen voldoende de instelling van een geregelde luchtverbinding met het moederland. Bij de laatste serie proefvluchten bevatten de vliegtuigen, welke uit Holland vertrokken 1.772 K.G. mail (80.739 poststukken), terwijl uit Indië werd medegenomen 1.487 K.G. (95.172 poststukken). De cijfers vertoonden bovendien eene geleidelijke en hoopgevende stijging.

Mede in verband met de wet van 31 Mei 1929, waarbij de Nederlandsche Regeering voor 2 500 000 gulden deelnam in het kapitaal van de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij en zich verbond voor eene rentegarantie van een Obligatie-leening van eenzelfde bedrag, teneinde die Maatschappij in staat te stellen het benoodigde materieel voor de luchtlijn Holland-Indië aan te schaffen, zal de defintieve instelling van die luchtlijn kunnen worden verwacht, zoodra de organisatie van vliegdienst en gronddienst geheel gereed zal zijn.

Van de zijde der Britsche Regeering is, zooals trouwens ook reeds uit de verleende toestemming voor de gehouden proefvluchten blijkt, in deze aangelegenheid steeds eene tegemoetkomende houding ondervonden. De Regeering is er dan ook van overtuigd, dat het Nederlandsche luchtverkeer geen enkele moeilijkheid van die zijde zal ondervinden, zoodra de grondorganisatie in Britsch-Indië zoodanig verbeterd zal zijn, dat een luchtverkeer in geregelden dienst er zonder bezwaar kan plaats hebben.

De Anti-Woeker Vereeniging te Djokja opgeheven.

Men schrijft ons:

Een ingezetene van Djokja wendde zich om hulp tot de A.W.V. te Bandoeng aangezien de A.W.V. aldaar zou zijn opgeheven.

Aangezien een verzoek te bevoegder plaatse, om bevestiging van dit bericht, zelfs niet werd beantwoord, moet helaas wel worden aangenomen, dat het bericht juist is.

Wel merkwaardig, dat deze doodstijding juist samenvalt met de instelling van eene Commissie belast met het ontwerpen van eene Woekerverordening voor het Sultanaat, waarin ook de assistent-resident Schwencke, indertijd secretaris der Djokjasche A.W.V., zitting heeft.

Intusschen hebben we thans alleen nog maar eene A.W.V. te Bandoeng en te Tegal.

Moge de pogingen, welke den 9den a.s. te Soekaboemi zullen worden gedaan op initiatief der Vereeniging „Thiong Hwa Hui", om tot de oprichting van eene eigen A.W.V. te geraken, met succes worden bekroond!

De Bandoengsche A.W.V. ziet reeds zoo lang hunkerend uit naar nieuwe bondsgenooten. De strijd wordt haar werkelijk nu en dan te machtig!

Met Verlof.

Uit Malang meldt Aneta ons dat de zendelingleeraar de heer Pik in Julie met de *P.C. Hooft* met verlof naar Europa vertrekt.

Het dubbele Aangezicht.

In de befaamde brief van het partijbestuur der S.D.A.P. aan den ministerraad inzake de huiszoekingen op 29 December j.l. staat o.a. het volgende te lezen:

> Thans is de Indische regeering opnieuw tot een aanranding van de politieke bewegingsvrijheid van de Indonesiërs overgegaan. Zij trok daarbij ditmaal zelfs geen grens tusschen gematigde of minder gematigde schakeeringen, maar deed over gansch den Archipel een blijkbaar zorgvuldig voorbereiden aanval op de volksbeweging door middel van huiszoekingen, overweldigingen, gevangenneming en in beslagneming op groote schaal van brieven en andere stukken. De eerste burgerrechten werden geschonden. Ook de Indonesiërs behooren door de wet beschermd te worden. Hun rechten mogen niet worden verkracht, zooals thans op de ruwste en onrechtmatigste wijze is geschied, terwijl groot leed werd aangericht, groote schrik veroorzaakt. De volksbeweging werd ook in haar normaalste uiting verlamd en met ontwrichting bedreigd.
>
> Dit is een daad van gevaarlijke reactie De telegrafische berichten, voor zoover thans ter beschikking, laten tot dusver den indruk dat er geen enkele aanwijzing werd gevonden, welke voor een razzia, als door de Indische regeering werd ondernomen, ook maar een schijn van rechtvaardiging zou kunnen bieden. Uit de ontvangen telegrammen wordt de indruk verkregen, dat de overheid de uitvoering vreesde van plannen om op een bepaald tijdstip ongeregeldheden te verwekken. Maar zelfs wanneer inderdaad beslissende aanwijzingen voor dergelijke mogelijk heden bestonden, dan blijft de wijze, waarop werd opgetreden naar onze overtuiging toch zeer verwerpelijk. Een regeering welke van zelfvertrouwen vervuld en zich bewust is een rechtvaardig en welvaart verspreidend bewind te voeren, toont niet in roekeloosheid en knevelende willekeur haar kracht.

Op de feitelijke onjuistheden in dat document gaan wij thans niet in. Wij willen alleen deze citaten doen volgen door een paar andere. In een bespreking van de onrust in Britsch-Indië, toevalligerwijze gepubliceerd in *Het Volk*, het socialistisch hoofdorgaan, wordt opgemerkt, dat de Engelsche (labour!) regeering geen twijfel heeft laten staan aan hetgeen er gebeuren zou, wanneer die Indische volksbeweging inderdaad gevolg zou geven aan de ook onze lezers bekende besluiten van het All-India congres, die overigens geen samenspanning of voorbereiding tot een opstand behelsen. *Het Volk* gaat dan voort (blijkens *de Koerier*, waarin wij het citaat vonden):

> De Arbeidsregeering maakt de besluiten van het congres van Lahore niet tot de hare. Werden die besluiten letterlijk opgevolgd, dan zouden gewelddadige botsingen onvermijdelijk zijn. „Indien", zegt de *Daily Herald*, „er van den kant der meer onverantwoordelijke elementen daden van geweld of inbreuken op de wet mochten voorkomen, dan zal krachtig worden ingegrepen".
>
> Wij weten, wat krachtig ingrijpen beteekent. De Indiërs weten het ook. Het dreigement van de *Daily Herald* zal menigeen onzer diep kwetsen. Ons gevoel komt er tegen in opstand. Maar als wij nadenken over de gevolgen die een minder straffe houding zou kunnen hebben, moeten wij erkennen, dat het gezond kan zijn in zijn uitwerking.

Janus...

R.

Sabotage bij de Marine.

In antwoord op desbetreffende vragen in het afdeelingsverslag deelt de M. v. A. betreffende marine mede, dat inderdaad aan boord van Hr. Ms *K XIII* een poging tot brandstichting plaats heeft gehad; dat de branden op het Marine Etablissement aan moedwil te wijten zijn geweest, is niet gebleken; op een torpedobootjager heeft zich geen geval van brand voorgedaan, doch zijn wel andere gevallen van sabotage ontdekt, waarvan de daders niet gevonden zijn.

De verdachten van de brandstichting aan boord van Hr. Ms. *K XIII* zijn van inheemschen landaard; de zaak is nog in behandeling, zoodat verdere inlichtingen nog niet kunnen worden verstrekt.

Verder lezen wij nog:

Het nader onderzoek ingesteld naar de oorzaak van het verbranden van de vliegboot *D 23* heeft niet tot de vaststelling van die oorzaak mogen leiden. Bij het onderzoek is echter voldoende zeker komen vast te staan, dat kwaadwilligheid bij dit ongeval niet in het spel is geweest. Evenmin was dit het geval bij het zinken van een motorsloep, welk ongeval ongeveer 2½ maand later plaats had; uit aard en plaats van de beschadiging toch kon worden vastgesteld, dat het zinken het gevolg is geweest van een aanvaring.

Hoewel dus ten aanzien van de werkelijke oorzaak geen zekerheid bestaat, moet worden aangenomen, dat het ontbranden van de, na het benzineladen in het bootlichaam achtergebleven benzine dampen, op welke wijze dan ook, de oorzaak van het verbranden is geweest.

Hiervan uitgaande zijn verschillende maatregelen uitgevoerd en andere nog in studie om zoowel het achterblijven van benzinedampen zooveel doenlijk te voorkomen, alsook om zorg te dragen dat ontstekingsmogelijkheid van onverhoopt achtergebleven benzinedampen uitgesloten is.

Allerlei over de S.S.

Aan de Memorie van Antwoord betreffende Gouvernementsbedrijven ontleenen wij het volgende:

Voor de beantwoording van de vraag of, nu de electrificatie van het baanvak Batavia — Buitenzorg voltooid is, het voornemen bestaat om voort te gaan met de electrificatie der spoorwegen, meent de Regeering te kunnen volstaan met haar standpunt in herinnering te brengen, dat het niet in haar voornemen ligt in de naaste toekomst tot uitbreiding der electrificatie over te gaan.

Met betrekking tot het verzoek om den eendaagschen exprestrein Weltevreden — Soerabaja te Djombang en Modjokerto te laten stoppen, moge het volgende worden medegedeeld.

Het inleggen van de eendaagsche exprestreinen tusschen Weltevreden, en Soerabaja v.v. met een — ook practisch gebleken — gunstigen rijtijd van ongeveer 13½ uur, is mogelijk gemaakt door naast een niet overmatige opvoering van de rijsnelheid der voor 1 November 1929 loopende exprestreinen, het aantal stopstations terug te brengen tot de meest belangrijke.

Bij de overweging op welke stations de eendaagsche exprestreinen zouden kunnen en moeten doorrijden, is uiteraard aard rekening gehouden met het aantal in- en uitstappende reizigers op die stations van de vóór 1 November 1929 tusschen Weltevreden — Djokja v.v. en Djokja — Soerabaja v.v. rijdende exprestreinen.

In verband met deze overwegingen werd besloten den eendaagschen expres naar Soerabaja o.a. te Djombang en Modjokerto te doen doorrijden.

Wanneer op beide genoemde stations thans weer zou moeten worden gestopt, zou ook het stoppen der eendaagsche exprestreinen op andere, belangrijke stations als bijv. Koetoardjo en Krawang, waar eveneens wordt doorgereden, niet zijn tegen te houden. Hiermede zou in hooge mate het karakter van den eendaagschen expres worden aangetast, zeker niet in het belang der reizigers over groote afstanden, ten behoeve van wie deze treinen juist zijn ingelegd.

Bij een volgende herziening van de dienstregeling zal evenwel worden overwogen, of aan de wenschen der reizigers in den eendaagschen expres, bestemd voor Djombang en Modjokerto, kan worden tegemoet gekomen door het inleggen van een volgtrein Kertosono-Modjokerto.

De vraag of een systeem voor afkoeling van rijtuigen, die op de belangrijkste lijnen der S.S. loopen, mogelijk wordt geacht, kan in bevestigenden zin worden beantwoord. Dit probleem is reeds bij de dienstleiding van de S.S. in studie. Aangezien echter de kosten der toepassing vermoedelijk belangrijk zullen zijn, is het nog zeer de vraag of tot de invoering daarvan zal kunnen worden overgegaan.

Vreemde manieren.

Een geliefkoosde wijze bij enkele rassen om een aanslag te plegen op iemands leven, is het zich onder de woning verdekt opstellen, natuurlijk liefst onder de slaapplaats, met een lang scherp voorwerp (een lans bijv.) om dit dan met kracht door den vloer te drijven, aldus de *Mak.Crt.* De methode wordt o.a. door sommige Dajakstammen toegepast en ook door enkele Alfoersche stammen in het Ambomsche. Somtijds gebruikt de dader nog een zwaar voorwerp teneinde zijn wapen met meer kracht door den vloer te kunnen drijven. Deze methode van het plegen van een aanslag is mogelijk omdat hij de meest inheemsche huizen de vloer bestaat uit bamboe, arèn- of andere latten, welke niet aaneensluiten. In streken, waar zulke aanslagen plaats vinden, beveiligt men er zich tegen door bijv. onder de slaapplaats zware planken te leggen.

In Katjang nu heeft een dezer dagen een dergelijke aanslag plaats gehad waarvan een Inlandsche vrouw het slachtoffer werd. Zwaar gewond is de vrouw naar het hospitaal te Bonthain gebracht. Van den dader was geen spoor te vinden.

Het Verlofsreglement.

Gisterenavond hield de kort geleden ingestelde commissie voor de herziening van het buitenlandsch verlofreglement haar eerste vergadering onder leiding van den heer Hoekman. Na een korte uiteenzetting door den voorzitter van de wordingsgeschiedenis der commissie en van den aard der haar opgedragen taak werd de te volgen werkwijze besproken.

De vergadering werd bijgewoond door den regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken. De commissie hoopt over ongeveer een maand opnieuw te kunnen bijeenkomen.

Ons nummer van heden

Bij den neus.

Vanwege het parket wordt ons medegedeeld, dat mr. Iskak zich met toestemming van het parket naar Soerabaia heeft begeven en zich daar onder politietoezicht bevindt. De toestemming tot deze verplaatsing heeft de heer Iskak verkregen in verband met zijn wensch, fondsen te vinden voor een vestiging als advocaat te Tegal.

Wij mogen niet nalaten op te merken, dat de heer Iskak dus niet de Justitie „bij den neus" heeft in den zin, die wij gisteren gebruikten. Of hij haar intusschen tòch niet bij dit lichaamsdeel rondleidt, wagen wij niet te beslissen.

Piloten en Technici naar Indië.

Een Aneta-bericht uit Den Haag meldt, dat twintig marine vliegers en technici 1 Mei naar Soerabaia vertrekken, met een vijfjarige verbintenis.

E.M.Carpentier Alting †

Aneta seint uit Den Haag, dat daar is overleden de oud-overste van het Indische leger, de heer E.M. Carpentier Alting.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten.)

BUITENZORG.

Matiné Musicale.

Het in 's Lands Plantentuin te geven Matiné Musicale op Zondag a.s. door de muziek van het 14e Bataljon Infanterie onder leiding van den kapelmeester den heer Marks, zal de volgende nummers bevatten:

1. Nec Aspera Terrent, Marsch van H.L. Blankenburg.
2. Meeresstille und glückliche Fahrt, Ouverture van F. Mendelsohn-Bartholdy.
3. Kornblumen, Walzer van E. Hasselmann.
4. Rigoletto, Potpourri van G. Verdi.
5. Im Sturm erobert, Marsch van H. L. Blankenburg.

Het concert wordt gegeven aan den oever van den vijver, als men den tuin binnenkomt door den Hoofdingang, den eersten zijweg rechts ingaande. Wij kunnen de vele bezoekers van elders van den Plantentuin de bijwoning van deze muziek ten zeerste aanbevelen. Het is er idyllisch en de muziek klinkt heel mooi door het bosch en over het water

Diefstal.

Nu het weer tegen het einde der poeassa loopt, is het zaak zijn eigendommen goed op te bergen en in geen geval onbeheerd te laten staan! Nu is er weer een rijwiel ontvreemd van den heer J.L.H., dat hij op Pasar Baroe even onbeheerd had laten staan.

SOEKABOEMI.

Anti-woeker.

Morgenochtend 10 uur wordt in de Royal Standard Bioscoop een vergadering gehouden om te geraken tot een afd. Soekaboemi van de anti-woekervereeniging.

TIJDSCHRIFTEN.

d'Orient.

Bataclan, het moedige troepje van Adolphe Engers dat hier twee voorstellingen gegeven heeft zonder het succes dat het verdiende, is op avontuur uitgegaan naar Bandoeng. Men vindt het hier gekiekt voor het Hotel des Indes. Verder heeft de opening van New Monico de aandacht van den fotograaf gehad, kwam er belangrijk fotografisch nieuws uit Soerabaia en wordt een groot deel van den inhoud in beslag genomen door sport. De tenniswedstrijden welke hier gehouden werden krijgen een goede beurt. En—natuurlijk, waren de passagiers van de *Empress of Australia* niet veilig voor de gevoelige lens.

Woord en Beeld.

Mr. dr. J. A. M. van Buuren, de nieuw benoemde directeur van B. O. W. is gekiekt in zijn werkkamer. Heel mooie foto's uit Canada doen zien dat het reizen met den Canadian Pacific toch nog een tikje meer bekoring heeft dan een tocht met de S.S. De vertooning van Het Levende Lijk is den redacteur aanleiding een en ander te vertellen over Pudowkin. De *Empress* passagiers zijn ook hier enkele malen gekiekt en verder vindt men in dit nummer den uitslag van den fotowedstrijd.

Actueel Wereldnieuws.

De dames van de *Empress of Australia* staan op de titelpagina in diepe bewondering voor het heilig kanon. De verzakking van den spoordijk bij Linggapoera hielp de fotograaf aan een paar aardige kieken, en overigens is er heel veel materiaal van de tenniswedstrijden, voetbal en ander sportnieuws in beeld.

Branden in Semarang.

Bij den brand in het Chineesche kamp te Semarang zijn drie huizen in den asch gelegd. De totale schade wordt op een ton geraamd. Gisteravond brak een andere brand uit in een obatnjamoek-fabriek, welke spoedig gebluscht werd. (Aneta).

Korte Berichten.

Het bandjir-seizoen te Brebes en omstreken is op 3 dezer begonnen. Op den 4-den stond het water in de kota en op den grooten Provincialen-weg Cheribon — Tegal ter lengte van ongeveer 3 K.M., 55 c.M. hoog, terwijl op den Regentschapsweg Brebes — Djatibarang, ten Zuiden van de S.C.S. baan ter lengte van ongeveer 2 K.M. het water 100 c.M. hoog was. De dijk van de kali Pemali was op 4 plaatsen doorgebroken. Het water is nog steeds stijgende. Ter voorkoming van onaangenaamheden is het aan te raden dat de automobilisten de route Tegal — Slawi — Djatibarang — Ketanggoengan—Tandjoeng nemen (*Loc*).

*

Onderhandelingen tusschen den eigenaar-directeur van het wajang orang-gezelschap Sari Tomo en een Japanner over eene wajang orang-uitvoering in Tokyo hebben niet tot een resultaat geleid. Zij zijn afgesprongen, door het feit dat die eigenaar voor één maand opvoeringen in Japan f 10.000 vraagt benevens vrij transport Soerabaia—Japan en terug, terwijl de Japanner slechts f 4000 wil geven plus vrij transport.

*

Blijkens mededeeling van de laatst verschenen *Soeloeh Rajat Indonesia*, orgaan van de Indonesische Studieclub, is de heer mr. Soebroto, gedeputeerde van Oost-Java, in de redactie-commissie van dat orgaan opgenomen. Waarvan acte!

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Zaterdag, 8 Febr. 1930.

V o o r z i t t e r: J.W. Meyer Ranneft.

De v o o r z i t t e r opent de vergadering.

Motie Soeroso.

Aan de orde is voortzetting van „Justitie" met name de stemming over de gewijzigde motie-Soeroso, Kerkkamp, Middendorp.

De motie wordt verworpen met 24 tegen 23 stemmen.

Vóór stemden alle Inlandsche leden, behalve de heer Apituley; vóór stemden ook de Europeesche leden Roep, Kerkkamp, Middendorp en 's Jacob met de drie Chineesche leden, Yo, Kan en Loa.

De eindstemming over Justitie is uitgesteld in verband met het feit dat alsnog een nota van wijziging is binnengekomen.

Revolutionnaire woelingen.

Dan zijn aan de orde de algemeene beschouwingen over het ontwerp tot aanvulling van het wetboek van strafrecht inzake de bestrijding van revolutionnaire woelingen met de daarbij behoorende motie-Thamrin.

De heer T h a m r i n is in eerste instantie onverstaanbaar. Spr. bestrijdt de bekende artikelen van het wetboek van strafrecht 153 bis en ter en 161 bis. Zij belemmeren den groei der Volksbeweging en ook het streven naar zelfbestuur. Bovendien is de geest ten aanzien van de goede bedoelingen der regeering er ernstig door verslechterd.

Spr. betoogt uitvoerig, dat die artikelen zeer vaag geredigeerd zijn. Zij zijn uit den tijd en kweeken verbittering. Men bevordert er niet het gezag mee. Hij citeert in dit verband eenige uitspraken van den reg. gemachtigde voor A Z. over de groote wenschelijkheid van arbeidsorganisaties in een moderne maatschappij.

Ook verwijst spr. naar de krachtige juridische en practische bezwaren destijds door den heer Kerkkamp naar voren gebracht. De invoering vond zelfs weinig instemming bij sommige groote werkgevers.

Door artikel 161 bis is een zee van mogelijkheden in het leven geroepen, waardoor geheel de vakbeweging werd lamgeslagen. Iedere staking kan er door onmogelijk worden gemaakt. Bovendien zijn deze maatregelen als van tijdelijken aard bedoeld.

De voorstanders toonen blijkens het deelingsverslag, dat het hun eenige edoeling is de volksbeweging den kop n te drukken. Spr. sluit de regeering echter daarvan uit.

Er moet voorts gelegenheid bestaan om langs normale wegen te hooren, wat er onder het volk omgaat.

Op grond van mereele en staatkundige overwegingen richt spr. zich ook tegen de voorgestelde aanvullingen van het Wetboek van Strafrecht. De bestaande bepalingen zijn ruim voldoende om opruiing en opstandspogingen te voorkomen en te bestraffen. Bovendien heeft de regeering nog de exorbitante rechten tot haar beschikking. Spr. acht de aanvullingen ook daarom ongewenscht en overbodig.

De heer J o n k m a n ziet tusschen de P.N.I.-zaak en deze nieuwe strafbepalingen overeenstemming. Er is voorts nog maar zoo'n korte tijd verloopen sedert de huiszoekingen, dat spr. vreest voor een minder zakelijke en principieele behandeling van dit ontwerp.

Spr. betoogt dan, dat iedere staatkundige aspiratie van een bevolking langs wettigen weg moet kunnen worden vervuld. Hij wijst in dit verband op het in het afd. verslag tot uiting gekomen verlangen om zelfs iedere niet-revolutionnaire, wettige propaganda voor „Los van Nederland" strafbaar te stellen. Gelukkig wil de Regeering hier niets van weten.

Spr. wijst verder op de groote onzekerheid, welke voor de Inlandsche verdachten bestaat door onze wijze van vooronderzoek, vallende geheel buiten de contrôle van den rechter. Hij bepleit ook op grond daarvan het doen berechten van *alle* zaken, voortvloeiende uit deze nieuwe artikelen, door de Raden van Justitie. Dit klemt te meer, wijl vooral de intellectueelen de grootste kans loopen, zulk soort misdrijven te plegen. Deze strafbepalingen zullen daardoor minder ogaangenaam en minder gevaarlijk worden voor de volksbeweging.

Spr. erkent, dat de bestaande strafbepalingen in deze leemten bevatten. Spr. vraagt zich echter af, of de behandeling der noodzakelijke aanvulling juist *nu* gewenscht is. Hij zou liever het resultaat van de justitieele vervolging der P.N.I.-leiders willen afwachten, indien spr. niet den stelligen indruk had gekregen, dat die vervolging justitieel weinig zal kunnen opleveren, geschikt als ervaring voor de beoordeeling der nieuwe bepalingen.

Spr. acht voorts de artikelen 153 bis en ter en 161 bis door dit aanvullingsontwerp overbodig geworden, behoudens enkele wijzigingen in de voorgestelde artikelen.

Spr. behandelt dan verder nog enkele door hem gewenscht geachte technische en taalkundige wijzigingen.

Dan neemt spr. krachtig stelling tegen de suggestie om de doodstraf toe te passen op de leiders van een opstand, wanneer daarvan moord een der gevolgen is geweest.

Alles te zamen genomen, is spr. vóór de voorgestelde aanvullingen van het Wetboek van Strafrecht, wanneer de berechting wordt opgedragen aan de Raden van Justitie.

De heer S u e r m o n d t bepaalt zich tot enkele opmerkingen. Spr. wijst op de tragiek van dit onderwerp. Het doel is voorkoming en bestraffing van verstoringen der rechtsorde, door botsing van tegenstrijdige rechtsopvattingen.

Men moet de nationalistische beweging als natuurlijk en reëel aanvaarden, en desondanks tegen haar excessen stelling nemen.

Het bezwaar, dat de nieuwe bepalingen, die volksbeweging zou belemmeren lijkt spr. echter ongegrond.

Voor de overheid zijn de vrijheid van spreken en de persvrijheid niet onontbeerlijk om er achter te komen, wat er in het volk omgaat. Daarvoor zijn nog andere middelen.

Bij beschouwing van het personeel, dat de overheid tot haar beschikking heeft om de wet en de orde te handhaven, komt spr. tot de conclusie, dat dit personeel over het algemeen intègre en betrouwbaar is. Spr. neemt stelling tegen de zich vormende legende, dat bestuur en politie in belangrijke mate van de instructies van het hoofdparket zouden zijn afgeweken bij het P.N.I.-onderzoek. Hij spreekt met den meesten nadruk tegen, dat de rechterlijke macht zich door politieke of andere overwegingen zou laten beinvloeden.

De heer D w i d j o s e w o j o is een der voorstanders van de motie-Thamrin.

Spr. zou met de regeering kunnen meegaan, wanneer zij niet beschikte over de exorbitante rechten. De gebeurtenissen van 1926/1927 hebben getoond, dat niemand zijn straf heeft ontloopen, hetzij in de gevangenis, hetzij in Boven Digoel. Spr. gelooft zelfs, dat er velen zijn geweest, die te zwaar gestraft werden. Hij bestrijdt voorts de artikelen 153 bis en ter en 161 bis.

De heer Fruin juicht het ontwerp toe. Deze bepalingen hadden zelfs veel eerder moeten worden ingevoerd.

Spr. stemt in het bijzonder in met de zwaardere straffen voor de leiders van een opstand of poging daartoe.

De artikelen zijn zooals ze wezen moeten en binden den rechter niet al te zeer.

Spr. meent voorts, dat deze bepalingen niets te maken hebben met de volksbeweging...

De heer A l i M o e s a: Ik dacht, dat die volksbeweging niet bestaat...

De heer F r u i n: Ze bestaat niet in dezen zin, dat de leiders die het gezag willen omverwerpen niets met het volk te maken hebben.

Spr. heeft intusschen in de artikelen gemist strafbaar stellen van de voorbereiding van een opstand. Spr. bedoelt het bewust en onbewust vruchtbaar maken van den bodem voor de revolutie. Het druppel voor druppel vergiftigen van de volksziel!

(Wordt vervolgd.)

STADSNIEUWS.

Een Amerikaansch Multimillionnair op komst.

Begin van deze week arriveerde te Singapore een van de grootste en meest luxueus ingerichte jachten ter wereld, een drijvend paleisje, zooals er slechts weinig de wereldzeeën doorkruisen.

Het was de *Orion*, het eigendom van Mr. Julius Forstmann, de wolmagnaat uit New-York, die voor zijn genoegen een wereldtrip maakt.

Het schip werd speciaal voor den heer Forstmann te Kiel gebouwd en heeft niet minder dan twee millioen dollars gekost. Van Kiel ging het schip verleden jaar naar New-York, terwijl de heer Forstmann in November 1929 zijn wereldreis aanving. Achtereenvolgens bezocht hij Teneriffe, Algiers, Genua, Malta, Port-Said, Suez, Colombo, Rangoon, Penang en Singapore, van welke laatste plaats de *Orion* vertrok naar Bangkok, om van daar naar Java koers te zetten.

De *Orion* die 3.400 tons groot is, heeft verder als passagiers aan boord Mevrouw Forstmann, en twee zoons en dochters, Mr. en Mrs. Mac Arthur en Mr. en Mrs. Bianchi, die allen uit New York afkomstig zijn.

Het jacht staat onder commando van kapitein Krulls, een zeeman met zestien dienstjaren bij de Hamburg-Amerikalijn. De cabines zijn mooier ingericht en ruimer dan een eerste-klas hotel. Verder vindt men aan boord een schitterend promenadedek, een muziekkamer en verschillende salons. Het toppunt van luxe is echter het verblijf van den eigenaar, dat bestaat uit een groote slaapkamer, een kleedkamer, een „ochtendkamer," een schrijfsalon, en twee badkamers, terwijl een privé-trap den bewoner naar een prachtig wit-getegeld zwembasin voert.

Aan boord bevinden zich verder een dokter en een marconist. De geheele bemanning bestaat uit 54 koppen.

Secretariaat Kring Weltevreden Vad. Club.

Het secretariaat van den Kring „Weltevreden" van de Vaderlandsche Club is overgegaan van den heer Jhr. mr. W.J. de Jonge op den heer mr. P.C. Bloys van Treslong Prins, Laan Trivelli 64.

De leden-administratie, zoomede de expeditie van het orgaan „Nederlandsch Indië" geschieden echter van 1 Februari ten kantore van het Hoofdbestuur van de „Vaderlandsche Club", Gebouw „Arhem", Noordwijk.

Allerlei Overwegeneuvels.

Ter inlichting van de leden, die er op aandrongen, dat afdoende maatregelen zullen worden getroffen om te voorkomen, dat overwegen bij het passeeren van spoortreinen onafgesloten blijven, deelt de M.v.A. betreffende G.B. mede, dat de overwegwachters worden geïnstrueerd omtrent de tijdstippen, waarop de treinen de overwegen passeeren en de richting, waarin zij zich bewegen. Bovendien zijn ter waarschuwing van de overwegwachters nabij de overwegen wachtersklokken geplaatst, waarmede de komst van de treinen vooraf wordt aangekondigd.

Op de stipte dienstverrichting van de overwegwachters wordt intensieve contrôle uitgeoefend, hetgeen uiteraard niet kan voorkomen, dat dit personeel wel eens in gebreke blijft een overweg tijdig voor een trein te sluiten. Dergelijke onregelmatigheden worden echter steeds streng gestraft, terwijl het soms voor den schuldige tot ontslag uit den dienst leidt.

De nog onlangs te Weltevreden voorgekomen twee gevallen waren aan onachtzaamheid van het betrokken personeel te wijten.

Naar aanleiding van de vraag in welk stadium de plannen thans verkeeren, om aan het zg. overwegeneuvel te Weltevreden een einde te maken, kan worden medegedeeld, dat het overleg met de Gemeente Batavia, naar aanleiding van de door de Regeering vastgestelde kostenverdeeling nog gaande is. Gewacht wordt thans nog op een bereidverklaring van de Gemeente, dat zij op dien grondslag wil bijdragen.

Blik.

What is in a name?

Wij zullen deze vraag onbeantwoord laten. Voor het moment interesseert zij ons niet en bovendien is zij te oud. Vraag iets anders aan ons, Indianen, wat meer onze belangstelling heeft, bijvoorbeeld: *What is in a tinplate?* En onmiddellijk zult gij in het middelpunt van onze aandacht staan. Want wat zou Indië zijn zonder blik?

Wat, wie en waar zou de gastrouw zijn indien zij niet op gezette tijden een blikje kon openmaken? In welken staat zouden onze sigaren en cigaretten, enfin al deze dingen zijn, die het leven dien vriendelijken kant geven dien wij in Indië zeker niet meer missen kunnen? Het zou alles wegvallen; en ons goed humeur tegelijkertijd. De verleiding is groot om hier een ode te zingen aan het blik, zoo onvergelijkelijk schoon dat het de lezeres en den lezer met ontroering slaan zou. Gelukkig voor hen hebben wij er den tijd niet voor. Toch kunnen wij niet laten hier even te ventileeren dat blik, als het bij wijze van afval in groote pakken door de straten van de groote stad in Holland werd gevoerd, ons altijd gefascineerd heeft. Waar kwam het vandaan, waar ging het naar toe?

Gisteravond zijn wij op het punt van blik veel wijzer geworden. De heer H. Spencer Thomas, vertegenwoordiger van The Melingriffith Co Ltd te Cardiff in Zuid Wales is zoo vriendelijk geweest voor een aantal genoodigden een film te doen vertoonen van de fabrieken in Wales,— hoe daar het blik gemaakt wordt.

De blikfabricage is al meer dan 200 jaren oud — maar nu zouden wij bijna gaan vervallen in de fout die onze Duitsche vrienden maken, die zoo gaarne een geleerde verhandeling willen geven bij een onderwerp, en vooral een geschiedkundige beschouwing. Dat is minder noodig. Hoofdzaak is, dat wij het blik hebben en dat wij het niet meer kunnen missen. Dat de genoemde tinfabrieken een geweldige hoeveelheid tin produceeren en dat de machines zeer vernuftig zijn. Dat de kwaliteit wel best zal wezen en dat men er in geslaagd is een film van dit bedrijf te maken welke inderdaad een idee geeft van den gang van zaken. Industrie-films zijn namelijk in den regel volkomen, maar dan ook volkomen onbegrijpelijk.

De heer Spencer Thomas toonde zich een zeer beminnelijk gastheer. Het dankwoord, dat Sir Josiah Crosby hem aan het slot bracht, werd door de talrijke aanwezigen met een hartelijk applaus onderstreept.

Kringvergadering Vad. Club.

Woensdag 12 dezer, des namiddags te 7 uur, zal in de benedenzaal van het Kunstkringgebouw aan den Van Heutszboulevard, een vergadering van den kring „Weltevreden" van de Vad. Club worden gehouden.

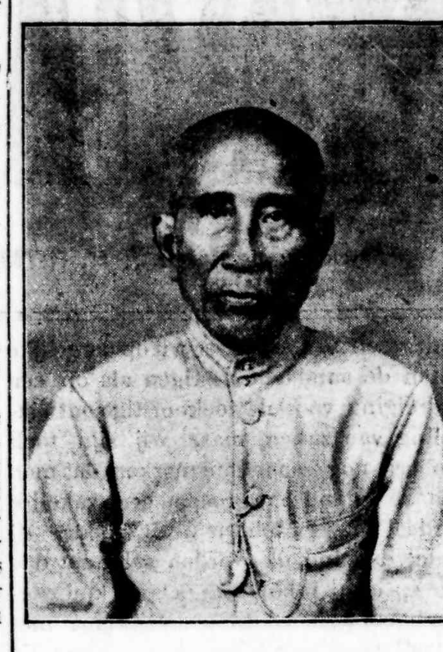
Op de agenda staan, behalve goedkeuring van de notulen der ledenvergadering van 20 November 1929, Mededeelingen van het bestuur en een causerie van den heer W. Wessel over „De Staatkundige ontwikkeling van Ned. Indië."

Financieele controle in Mr.-Cornelis.

Nu met ingang van 1 dezer de dienst van financiëel toezicht te Mr. Cornelis is ingesteld, heeft de commissie van financiën aldaar het juister geacht gebruik te maken van de bevoegdheid, om de opneming van de kas van den ontvanger vanwege de commissie door dien dienst te doen geschieden, daar die uiteraard over alle gegevens voor een juist contrôle beschikt.

Echter komt het der commissie gewenscht voor het aantal malen van opneming per jaar niet meer te beperken tot 4 doch dit uit te breiden tot minstens twaalf malen 's jaars. De burgemeester van Mr.-Cornelis doet de daartoe noodige voorstellen aan den Raad.

Een Oudgediende.

Hierboven geven wij het laatste portret van een der vele oud-gedienden van het *Bat. Nieuwsblad*, onze advertentie-opmaker Khouw Djim Long. Hij is vandaag 70 jaar geworden, waarvan hij 39 jaren bij ons blad is geweest.

Van die 39 jaren is hij schier geen dag afwezig geweest; alleen thans vroeg hij twee dagen permissie om eens flink feest te vieren.

De krasse oude heer doet zijn werk nog steeds met groote opgewektheid. Van rust nemen wil hij niet weten, al evenmin van een helper.

Een man van den ouden stempel, die door ons hoogelijk als trouw medearbeider wordt gewaardeerd!

Onze Stations.

In de M.v.A. betreffende G. B. lezen wij:

De vraag of op het station te Weltevreden door het bouwen van ondergrondsche tunnels of op andere wijze, het niet mogelijk gemaakt kan worden, dat de reizigers niet meer over de spoorbanen naar de tweede en volgende perrons behoeven te loopen, kan bevestigend worden beantwoord. Evenwel zou het dan noodig zijn het stationsgebouw met emplacement te Weltevreden geheel om te bouwen, hetgeen hooge uitgaven met zich zou brengen. Voorshands worden deze groote kosten, rekening houdende met den omvang van het te Weltevreden te bewerkstelligen vervoer, niet evenredig geacht aan het daarmede te bereiken gerief voor het reizend publiek.

Ter inlichting van eenige leden, die gaarne zouden vernemen, op welke gronden het ontwerpen van het nieuwe S.S.-station Batavia, instede van aan de Bouwkundige Afdeeling der B. O. W., aan het A. I. A.-bureau werd opgedragen en welke vergoeding dit bureau voor zijn arbeid heeft ontvangen, moge het volgende dienen.

Aan het A.I.A.-bureau werd destijds het opmaken van een ontwerp voor de verbouwing van het hotel Bellevue te Buitenzorg toegezegd. Dit plan is echter om bezuinigingsredenen, verband houdende met de algemeene malaise, niet doorgegaan.

Toen nu een ontwerp voor het nieuwe station Batavia moest worden opgemaakt, deed de gelegenheid zich voor om genoemd bureau, dat een goeden naam heeft en over een deskundige op spoorweggebied beschikt, voor het verlies van eerst-genoemd werk schadeloos te stellen door het met het ontwerpen van bedoeld werk te belasten.

Het architecten-honorarium voor de door het A.I A.-bureau verrichte werkzaamheden wordt berekend naar de daarvoor hier te lande gebruikelijke grondslagen.

De eindafrekening heeft nog niet plaats gehad.

I.K.P. Mr. Cornelis.

Gisteravond heeft Piet Kerstens voor de leden van de I.K.P. afd. Mr. Cornelis zijn aangekondigde rede gehouden over: „Katholieke activiteit Katholieke plicht."

Spreker werd ingeleid door den voorzitter van de I.K.P. den heer A. Brüens.

Waar wij reeds een verslag gaven van deze lezing, kunnen wij hier volstaan met deze vermelding.

In zijn rede wees de heer Kerstens op een artikel in het orgaan van de V.C. waarin een Katholiek betoogt dat de I.K.P. staatsgevaarlijk zou wezen en dat geen goed vaderlander zich bij de I.K.P. kon aansluiten. De spreker protesteerde tegen een dergelijke uitlating en zeide dat juist de Katholieken altijd getoond hebben warme vaderlanders te wezen.

Na de rede van Piet Kerstens spoorde de heer Brüens de leden van de I.K.P. aan hun Katholieke activiteit bij de a.s. verkiezingen te toonen.

Er was goede belangstelling voor dezen avond.

*

Dinsdag 11 Februari, 's avonds om 7 uur, houdt de I K.P. afd. Mr. Cornelis in de Sociëteit Amicitia een algemeene ledenvergadering en tevens de jaarvergadering. De agenda vermeldt:

Opening en mededeelingen. Goedkeuring der notulen van de vorige ledenvergadering. Verslag van de partijvergadering te Djocja. Jaarverslag secretaris. Jaarverslag penningmeester. Benoeming verificatie commissie. Bestuursverkiezing. (Het bestuur treedt in zijn geheel af.) Rondvraag en sluiting.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

C a p i t o l: „La Venenosa."
G l o b e B i o s c o o p: „In veilige Haven".
D e c a - p a r k: „Wat een Nacht."
U n i v e r s a l T h e a t r e: „Marionetten"
P l a n t e n e n D i e r e n t u i n: vooravond: „Hallo Cheyenne"; na-avond: „Liefdehonger".

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.
8 Febr. Receptie pavilj. Hotel Des Indes' Dies viering Leidsch Studentencorps.
11 Febr. 8 uur Soc. Amicitia Mr. Cornelis jaarvergadering afd. I K.P.
11—16 Febr. schilderijententoonstelling Bat. Kunstkring.

BANDOENG.

Bioscopen.

C o n c o r d i a - B i o s c o o p: „Het Meisje in de Pullman" en „Mijn Vriend uit Indië".
L u x o r: „Achter grauwe Kloostermuren."
O r i e n t a l: „Beau Sabreur".

SOEKABOEMI.

9 Febr. 10 uur v.m. Royal Bioscoop Anti Woeker vereeniging.

PERSONALIA.

De fungeerend ambtenaar bij de afdeeling Nijverheid van landbouw A.B. W. Ettli, is van Buitenzorg naar Soerabaja overgeplaatst.

De wd. inspecteur bij den veeartsenijkundigen dienst Dr. H. J. Klusen is belast met de inspectieafdeeling met standplaats Fortdekock.

De opzichter 1e kl. bij het boschwezen Mas Moekmir, is van de boschinrichting ter beschikking gesteld van den adviseur der bosschen in de buitengewesten.

Sir Josiah Crosby.

Sir Josiah Crosby, de Britische consul-generaal, verlaat Maandagochtend met het eerste Singapore-vliegtuig der K.N.I.L.M. Java. Van Singapore begeeft Sir Josiah zich naar Europa.

Wij vreezen nauwelijks tegenspraak, wanneer wij zeggen dat de Britsche consul generaal de populairste „vreemdeling" is die Batavia kent. Misschien doen wij hem daarmee intusschen zelfs onrecht. Is Sir Josiah nog wel een „vreemdeling"? Natuurlijk staan de belangen van de Britten in Indië volstrekt en uitsluitend in het middelpunt van zijn werkzaamheid en aandacht, maar in onze waardeering is langzamerhand deze hoffelijke en beminnelijke, immer bereidwillige „buitenlander" al b u r g e r geworden: een Bataviaan. En i n d i e kwaliteit heeft Sir Josiah het Britsche rijk zeker niet minder belangrijke diensten bewezen dan als consul generaal want hij wist verbindingen te scheppen tusschen het consulaat-generaal eenerzijds en de leidende figuren in het ambtelijke en in het particuliere anderzijds die nimmer langs den weg der zuiver zakelijke relaties tot stand zouden zijn gekomen.

Sir Josiah is aldus de gezant van zijn rijk meer dan de ambtenaar, en op sommige zijner collegas die eveneens in de nauwste en aangenaamste aanraking met ons hun functie uitoefenen, heeft hij den voorsprong van een veel langduriger verblijf te Batavia en zijn liefde tot dit land.

Wij wenschen Sir Josiah, Britsch consul generaal en burger van Batavia een aangenaam verlof... en voor onszelf wenschen wij erbij, dat hij hier ter stede moge terugkeeren! R.

De Vlootfilm.

In de vierde week van Februari zal voor de leden van de Vaderlandsche Club en hunne genoodigden een vertooning worden gegeven van de Vlootfilm.

Diefstal.

Ten nadeele van den heer Z. wonende Boekit Doeri Meester-Cornelis had in den afgeloopen nacht een diefstal plaats, waarbij f 1250 werd ontvreemd.

Artsexamen.

Geslaagd voor het Indisch artsexamen 1e deel de heer P. E. Lentze (Buitenzorg).

De „Sumatra."

In de Memorie van Antwoord der regeering aan den Volksraad, betreffende het hoofdstuk Marine van de begrooting, wordt omtrent de *Sumatra* de verwachting uitgesproken dat de kruiser op 1 Juli wederom gereed zal zijn voor de vaart.

Moedertje,

bescherm baby tegen vliegen en muskiet n door om wieg en box geregeld te

„FLITTEN".

52dag

ADVERTENTIEN.

In plaats van kaarten.

Verloofd:

COOS REYDING

en

H. SJOERS

le Luitnt- Infie

Weltevreden, 8 Februari 1930.

Geen receptie. 3924

Ter gelegenheid van zijn 25 jarig Ambtsjubileum zullen de Majoor der Chineezen en Mevrouw

KHOUW KIM AN

gaarne ontvangen in den vooravond van den 10en Februari a.s., tusschen 7 — 9 uur ten hunnen huize Molenvliet West No. 188 Batavia. 3907

Heeren kleeding licht.

BOEKHANDEL O.B.U.Z.

Gang Passer Baroe 7 Tel. 1708 Weltevreden

Onze Voorraad bestaat momenteel uit méér dan **50 duizend** meest **wetenschappelijke boekwerken** op allerlei gebied.

In- en Verkoop.

Billijke Prijzen.

De Directeur

6mwv H. D. van ZOELEN.

Jenne

Voor Zaterdagavond:

Gebakken visch, Salade, Vleezen, broodjes, gebakjes, croquetten enz.

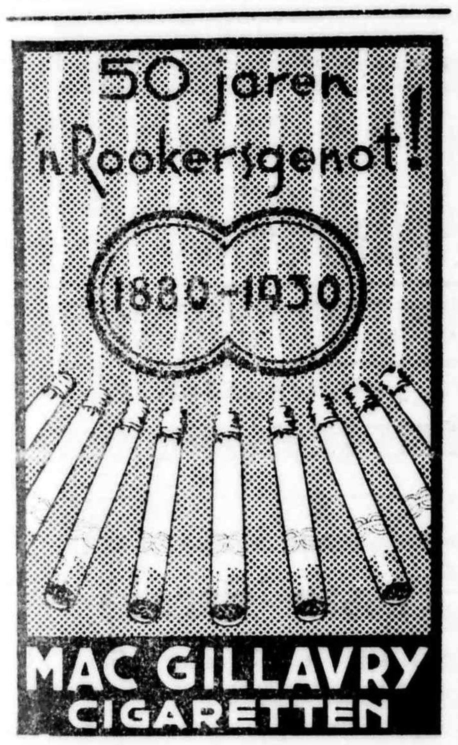
Iets fijns:

Gateau Exquise	à f 1.75
„ Crême d'Abricots	à f 1.75
Soezen met koffie slagroom	à f 0.25
Hooge tompouces	à f 0.15
Krentenvlinders	à f 0.12½
Botervlinders	à f 0.12½

TOKO H. JENNE & Co.

Noordwijk

3874 Tel. Wl. 2000 en 1228

3909

Mevr. M. MARKUS-Lindeman

TANDARTS.

Mampangweg 47

Telf. Mtg. 999

Spreekuren: 7 — 9 u. v.m / 5 — 6.30 u. n.m.

3906

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans

TANDARTS.

Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47

Spreekuren: van 8 — 9 v.m. en 5 — 6 n.m en volgens afspraak. 3908

Dr. H. D. J. APITULEY

Arts

Spec. voor Inwendige en kinderziekten Algemeene praktijk.

TJIKINI 59; telef. 3848 Welt.

Spreekuren: 7 — 8.30 v.m. / 4.30 — 6 n.m

7z

J. F. A. L. WILKENS

Keel-, Neus-, Oor- en Oog arts

WATERLOOPLEIN NOORD 7.

Spreekuur 4.30 — 5.30

135z

Franzen & Co.

KONINGSPLEIN OOST No. 4.

VENDUTIE

DINSDAG 11 DEZER

ten huize van Mevrouw de Wed.

D. DE NIJS BIK

Oud Gondangdia No. 18

van een zeer netten inboedel w.o.:

Rottan zitje als nieuw met kapstok, salon ameublement, klankvolle piano Uebel & Lechleiter, kleed- en slaapkamer-meub o.a. drieled. kleedspiegel en spiegelkasten, eetkamer-ameublement compl, w.o. mooie servieskasten met glas in lood, glas-, kristal- en porceleinwerk, driepits Senking gasfornuis.

voorts: marm. badkuip, ijzeren tuinzitje met 2 banken, mooie Chin. potten en bloembakken met volle palmen en mooie martavanen.

KIJKAVOND: Maandag 10 dezer van 5—8 uur. 3937

Als U zich er van overtuigd heeft, wie Uwe vendutie het beste behartigen zal, dan wendt U zich beslist tot de 147z

N.V. Franzen & Co

KONINGSPLEIN OOST No. 4.

Tel. Nos. Wl 270, 625 en 1209

VENDUHOUDER

ED. FRANZEN (ZELF)

Petjenongan 33 Tel. 1748 Wlt.

Solide Opvouwbare Ledikanten. Verkoop, Verhuur en Overname Inboedels. Geen Filialen.

Openbare executoriale verkooping

op Zaterdag 26 April 1930 des voormiddags te tien ure ten overstaan van het Vendukantoor te Batavia in het verkooplokaal aan den Pasar Pisang aldaar van het perceel, recht van eigendom, verpondingsnummer 14314, gelegen in de Residentie Batavia, wijk Kroekoet, groot 332 M², zijnde een erf bebouwd met een steenen huis en een houten bijgebouw.

Executante: de Regeering van Nederlandsch Indië als vertegenwoordigende den Lande, gevestigd te Batavia.

Haar procureur: Mr. Elie Johannes François van Dunné, wonende te Meester-Cornelis.

Geëxecuteerde: Sech Awab bin Mohamad bin Marai (Marie), wonend op het land Tjampea te Buitenzorg.

De Landsadvocaat te Batavia:

3939 **Mr. E. J. F. van Dunné**

Bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg kan op nader overeen te komen voorwaarden tijdelijk geplaatst worden een **(gepensionneerd) ambtenaar,** goed bekend met de behandeling van personeele zaken. Sollicitaties uiterlijk 15 Februari a.s. bij den Secretaris. 3911

FRANSCHE LESSEN

door

FRANSCHMAN

Diploma Parijsche Universiteit ex-leeraar Berlitz-School.

Lessen voor beginnenden en gevorderden. Conversatielessen, Literatuur, Handels. correspondentie.

Privé-lessen en Cursuslessen vanaf f 5.— per maand.

Brieven onder No. 11533 N.V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden. 3912

GEVRAAGD

voor directe indiensttreding, op een kantoor te Weltevreden,

TYPISTE,

kennis van Engelsch vereischt.

Brieven onder nummer 3850 Bataviaasch Nieuwsblad.

TOEN

de fa. Azijnman in 1872 haar eerste fabriek opende, waren er reeds tal van goede sigaren op de markt en toch werd de verschijning der

„ANTONIO"

SIGAREN

door kenners met vreugde begroet!

THANS

is de concurrentie veel grooter nog dan destijds, maar ondanks dat beweren echte sigarenrookers, dat geen enkel ander merk háált bij

„ANTONIO"

SIGAREN

OCTAVE

3922

PARK HOTEL

RIJSWIJK I.

Tel. kantoor 68.

Schitterend gelegen aan spoor en tram

MODERN INGERICHT

KLAMBOE KAMERS, STROOMEND WATER

EMMA-BILJARD,

GARAGES,

le KLAS FAMILIE-HOTEL

PRIMA KEUKEN.

3898 **J. CRAMER.**

ROYAL PORTABLE

4-rijig toetsenbord, tweekleurig lint, stencil, rolbreedte als bij

ROYAL STANDARD

verpakt in keurig koffertje gewicht slechts lbs. 9.

Prijs 13 maanden fl. 15.—

Firma H. P. J. STEELINK

Rijswijkstr. — Weltevreden — Tel 1689.

3553

KOCHELBIER

is

het Echte donkere Münchener BIER en is bereid uit Zuivere MOUT en HOP zonder eenig Conserveeringsmiddel. KOCHELBIER is heerlijk van smaak en geeft door zijn volle gehalte aan zuivere grondstoffen —

EETLUST en KRACHT.

KOCHELBIER wordt geschonken in de

LE PERROGUET

MAISON COESEL

PLANTEN- en DIERENTUIN

MAISON BOGERIJEN, Bandoeng.

MAISON RIKKERS Buitenzorg.

MAISON HAHN, Buitenzorg.

Voor Detail: De Voornaamste Chineesche en Europeesche toko's.

Weltevreden, Tanah Abang

Eenige Importeurs:

Firma Richard F. Strube,

WELTEVREDEN. 3804

Slachterij „DE CONCURRENT"

FABRIEK VAN FIJNE VLEESCHWAREN

ex Leverancier van Zijne Excellentie den G. G. Mr. D. FOCK

Levert alle dagen versch Rundvleesch van Eerste kwaliteit JAVA-VEE.

Zondags Kalfsvleesch; Dinsdags en Zaterdags Varkensvleesch

Levert aan Societeiten en verschillende groote inrichtingen

Steeds concurreerende Prijzen.

66do BELEEFD AANBEVELEND.

G. Sarie 22. **Tel. Welt. 41.**

HAARUITVAL

is volgens Prof. Dr. ZUNTZ in de meeste gevallen een gevolg van ondervoeding der haarwortels en te bestrijden met

HUMAGSOLAN.

Een populaire beschrijving hierover, wordt op aanvraag GRATIS toegezonden door de hoofdagenten: 3193

KERKHOFF & Co., Chin. Voorstraat 17, SOERABAIA.

Swallow Shoes

MADE IN HOLLAND BY WED. J. P. VAN BOMMEL MOERGESTEL (N.B.)

IJZERSTERK EN SOEPEL.

Verkrijgbaar bij:

SAPI-IE — SIE TJENG ECUW

SIEN & Co. — TIO TEK HONG. 3541

Bloemenhandel „Bogoriana"

Mevr. de Wed. Ch. H. PESCH,

GANGPASSAR BAROE 29, Tel. 3544 WELTEVREDEN. 3741

Levert franco huis

Allerlei soorten bloemenwerken, ook grafkransen en losse bloemen

---

In 't uurtje vóór den maaltijd...

heeft men met:

BOKMA's

EGTE OUDE FRIESCHE GENEVER

smáákvol gezelschap!

Leeuwarden

3672

Roemer Visscher Vereeniging.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE LEDENVERGADERING op Vrijdag 14 Februari a.s. te 10 uur in de Loge aan den Vrijmetselaarsweg.

Punten van behandeling:

JAARVERSLAG.

Wat verder ter tafel zal worden gebracht.

3927 **Het Bestuur.**

Naamlooze Vennootschap

Vendu-, Commissie- & Expeditiekantoor

ED. FRANZEN & Co.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van Aandeelhouders op Zaterdag 22 Februari 1930 des namiddags ten 6 ure ten kantore der Vennootschap Koningsplein Oost No. 4.

Punten van behandeling:

1. Verslag boekjaar 1929.
2. Balans en Winst- en Verliesrekening over 1929.
3. Vaststelling dividend.
4. Benoeming van een Commissaris in de plaats van den Heer A. P. A. Macht, die aan de beurt van aftreden, doch herkiesbaar is

en wat verder ter tafel zal worden gebracht.

N.B. Verslag, Balans, Winst- en Verliesrekening liggen vanaf heden ter inzage van Aandeelhouders ten kantore der Vennootschap.

Aandeelhouders, die stemrecht wenschen uit te oefenen, worden verwezen naar het bepaalde in artikel 11 der statuten.

De Directeur.

Weltevreden, 7 Februari 1930. 3921

SOCIETEIT HARMONIE

WELTEVREDEN.

ALGEMEENE VERGADERING op Donderdag 13 Februari 1930 ten 9 u. 30 n.m.

Punten van behandeling:

1. Notulen vorige vergaderingen.
2. Goedkeuring Jaarverslag met Verlies- en Winst-Rekening.

3845 **De Directie.**

Toelating tot de Cultuurscholen te Soekaboemi en Malang.

Aanmelding van leerlingen moet **vóór 7 Juni 1930** schriftelijk plaats vinden bij de directeuren der betrokken scholen.

De candidaten moeten:

eene Europeesche lagere school met vrucht hebben doorloopen of eene gelijkwaardige ontwikkeling bezitten, dan wel

in het bezit zijn van een bewijs van met goed gevolg afgelegd toelatingsexamen voor de openbare technische scholen (in dit jaar te houden op 7 en 8 Mei; aanmeldingsstukken in te leveren vóór 15 Maart voor de Buitengewesten en vóór 31 Maart voor Java en Madoera. Zie de desbetreffende advertenties).

Tot de eerste klasse worden in den regel slechts toegelaten zij, die bij den aanvang van het schooljaar den leeftijd van 14 jaar hebben bereikt, doch het 17e levensjaar nog niet zijn ingetreden. 3895

Te huur gevraagd:

RUIME EN LUCHTIGE KANTOORLOKALEN of daartoe geschikt huis, te Batavia of Weltevreden.

Brieven onder nummer 11581 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3942

GEVRAAGD:

MACHINISTEN

VOOR RAFFINADERIJ in Palembang, liefst ongehuwd, kennis van Engelsch strekt tot aanbeveling.

Brieven met uitvoerige inlichtingen onder nummer 11575 N.V. Reclamebedrijf Aneta Weltevreden. 3941

GEVRAAGD

ERVAREN DRUKKER

voor klein bedrijf.

Brieven onder No. 11569 N.V. Reclamebedrijf ANETA, Weltevreden. 3931

Gemeubileerde Woning

TE HUUR AANGEBODEN

voor den tijd van 6 maanden of langer. Sluisbrugstraat (Gang Pasar Baroe) No. 7, EVENTUEEL DIRECT BESCHIKBAAR.

Nadere inlichtingen Boekhandel OBUZ Telefoon 1708 Welt. 3913

TE HUUR:

Koningsplein W. (hotel) overname inventaris	f 500.—
Madioenweg 17 hoek Djocjaweg	„ 500.—
L. de Riemer 2 nieuwe huizen	„ 350.—
Lembangweg hoek Padalarangweg	„ 300.—
Spoorweglaan 10 incl. pav.	„ 300.—
Koningsplein Noord 21 (toko)	„ 300.—
Rijswijkstraat 25 (toko)	„ 250.—
Citadelweg 2 incl. pav.	„ 250.—
van Breenweg 5	„ 190.—
Javaweg 33 (overn. meub.)	„ 180.—
Tanah Abang O. 63 hoofdgeb.	„ 175.—
Djamboelaan 34 (gemeubeld)	„ 175.—
Palmenlaan 14	„ 165.—
Laan Canne 60 (gemeubeld)	„ 160.—
Viosplein Zuid 13 (overn. meub.)	„ 160.—
Petodjodjagamonjet 28	„ 150.—
Passer Tjiplakweg 6 (over. meub.)	„ 150.—
Heveaweg (4 nieuwe huizen) à	„ 150.—
Citadelweg 9A etage	„ 140.—
O. Tamarindelaan 133	„ 130.—
Pintoe Besie 13	„ 125.—
Palmenlaan 50 (over. meub.)	„ 125.—
L. de Bruin Kops 32 (over. meub.)	120.—
Goenoeng Sahari 35	„ 120.—
Petodjodjagamonjet 10	„ 120.—
Kanarielaan 4 (overn. meub.)	„ 115.—
Kawiweg 12 (overn. meub.)	„ 110.—
Petodjodjagamonjet 39	„ 100.—
G. Kadji 6 met pav.	„ 100.—
G. Kadji 20	„ 100.—
Tjidengweg West nw. huis	„ 80.—
G. Zecha 67	„ 80.—
Kemajoran 73A	„ 80.—
Goentoerweg 68	„ 75.—
G. Thibault 19 pav.	„ 75.—
G. Baroe 10 (Kramat)	„ 75.—
G. Lebar 6	„ 75.—
Laan Wiechert 12 (overn. meub.)	„ 70.—
Pintoe Besie 27	„ 70.—
Schoollaan 4 (Def. v. d. Bosch)	„ 70.—
G. Halkema 11 pav.	„ 65.—
Petodjo Oedik 22	„ 65.—
G. Aliasman 18	„ 55.—
G. Tek Tjoe 1	„ 50.—
G. Lebar 2	„ 45.—
G. Aliasman 10	„ 45.—
2e G. Hornung 5 en 52	„ 45.—
2e G. Hornung 58	„ 40.—

Wijders diverse andere huizen in gewilde wijken.

Lijsten van te huur zijnde woningen zijn GRATIS verkrijgbaar, mits afgehaald, ten kantore

MAKELAARSKANTOOR

F. W. VAN GENDEREN

Postweg Noord 19, Tel. 2181/83 Wl.

3929

MODEBLADEN 1930

LA JOLIE PARISIENNE	f 1.50
LA PARISIENNE	„ 3.50
PARIS ELEGANT	„ 3.—
MODES ET TRAVAUX	„ 1.75
REVUE DES MODES	„ 1.50
LES PATRONS FAVORIS	„ 2.25

ALBUMS DE BAL ET DE CARNAVAL

LE CROQUIS ORIGINAL	f 8.—
LE GRAND CHIC	„ 4.—
ALBUM DE BAL	„ 6.50
PARIS FLOU	„ 4.—
TRAVESTIS	„ 1.75
WELDON FANCY DRESS	„ 0.90
BESTWAY FANCY DRESS	„ 0.60

N.V. Boekhandel Visser & Co.

Batavia — Weltevreden — Bandoeng.

3940

FAILLISSEMENTEN

No. 6.
Raad van Justitie: **Batavia** *Curatrice:* **Weeskamer Batavia.**

UITGESPROKEN op 5 Februari 1930.

1. Tjong Hong Seng merk Tjia Seng te Tjibriak, (R. Cs. Mr. A.S. Block).

Uitgesproken op 7 Februari 1930

2. Sech Obed bin Moebarak bin Mahr, wonende te Soekaboemi, (R. Cs. Mr. H. H. Kemink).
3. Phung Kie Boen, vroeger klerk b/d fa. Fab's thans zonder beroep, wonende Gang Tembok 75 te Weltevreden, (R. Cs. Mr. M. van Apeldoorn).
4. Lauw Soe Lin, vroeger Schoenmaker, wonende Gang Ketjap 28 Batavia merk Hong Bie, (R. Cs. Mr. B. van Giffen).
5. J. G. van Viersen, wonende te Weltevreden (Palace Hotel) Krekot No. 23, (R. Cs. Mr. A. S. Block).
6. Nal. v/Wl. Oey A Man, weduwe van Lay A Kwie destijds wonende te Pandeglang en aldaar handeldr. o/d handelsn. Lay Tay Hin, (R. Cs. Mr. H. H. Kemink).
7. W. L. Landman, employé b/d K.P.M. wonende Kemajoran 71 Welt. (R. Cs. Mr. F. H. Poser).

VERIFICATIE-VERGADERING op Woensdag voormiddags ten 9 ure in het gebouw van den Raad van Justitie te Batavia.

1. 16 April 1930. P. Willems te Tjimahi.

INDIENING SCHULDVORDERINGEN uiterlijk op:

1. 9 Maart 1930. P. Willems vd.

NEDERLEGGING UITDEELINGSLIJST ter inzage ter Griffie R. v. Justitie (Afschrift ten kantore der Weeskamer) gedurende veertien dagen vanaf den datum dezer advertentie in de Javasche Courant 11-2-'30.

1. G. T. Ch. Bosch te Weltevreden (eerste tevens slot).
2. S. Mohamad Tayib te Batavia (idem)

BEËINDIGING door het verbindend worden der slotuitdeelingslijst.

1. Han Soen Lok te Batavia.

BEËINDIGING door opheffing wegens gebrek aan baten ('s Raads besch. ddo. 31 Januari 1930).

1. Kisnomal Balchand te Tjimahi.
2. H. A. Sem gewoond hebbende te Weltevreden.
3. Tan Ek Kim te Tjitjoeroek.
4. Tjong Tji Djan merk Thian Njan te Pontianak.

3928

N.V. VEREENIGDE IJSFABRIEKEN

IJSFABRIEK MANGGA-BESAR BATAVIA.

AANBESTEDING.

Op den 28en Februari 1930 zal vanwege de **N.V. VEREENIGDE IJSFABRIEKEN** in het kantoor der IJsfabriek Mangga-Besar, Prinsenlaan No. 105 te Batavia worden aanbesteed:

HET BOUWEN VAN DRIE DIENSTWONINGEN TEN BEHOEVE VAN DE IJSFABRIEK MANGGA-BESAR DER N.V. VEREENIGDE IJSFABRIEKEN OP EEN PERCEEL, GELEGEN HOEK PRINSENLAAN-DROSSAERWEG TE BATAVIA.

Het bestek en de bijbehoorende teekeningen zijn te bekomen tegen betaling van f 10.— (TIEN GULDEN) ten kantore van de IJsfabriek, Mangga-Besar, Prinsenlaan en bij den Architect J. Th. van Oyen, B.N.A., Bodjong 140, Semarang.

De aanwijzing wordt gehouden op het bouwterrein op Zaterdag den 15en Februari 1930, des v.m. 10 uur.

De Architect B.N.A.
J. Th. VAN OYEN.

3915

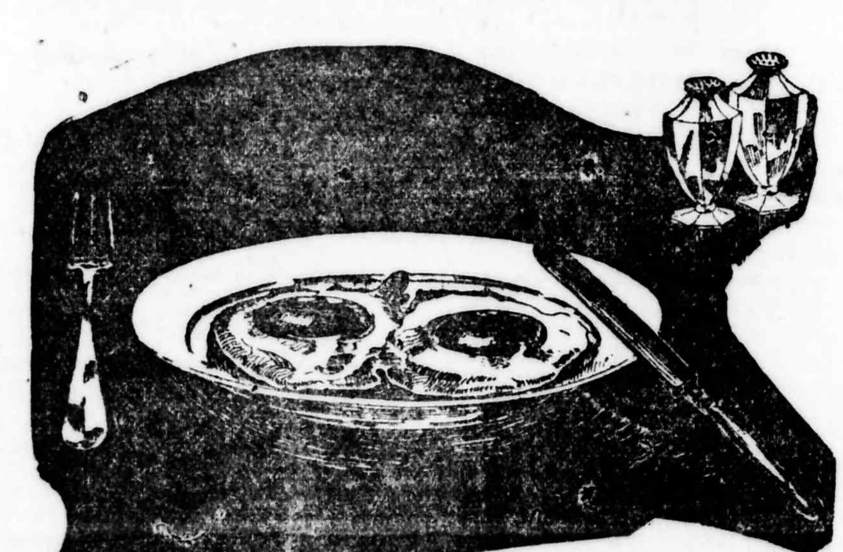
LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ „ARNHEM"

WELTEVREDEN.

3876

Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen** in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.

Electrisch licht beschikbaar.

Blijf daar nu eens af!

Wat heerlijk zoo'n paar gebakken eitjes, en wat fijn geuren ze in hun zacht-bruine Blue Band saus. Daar kun je gewoonweg niet afblijven! Blue Band maakt ALLES zóó heerlijk! Probeert ze op de boterham, voor bakken en braden! De meest verwende fijnproever zal meer dan tevreden zijn!

BLUE BAND

Importeurs:

JACOBSON VAN DEN BERG & Co.

3876

Vraagt uitsluitend onze

BROODEN en BANKETTEN.

Voedzaam en lekker.

Voorheen Maison Th. VOGELPOEL

Matramanweg 81, 83, 85, 87, Telefoon 558 en 390 Mr.-Corn.

Steeds onder contrôle van den Gezondheidsdienst.

2318

Dat is GRIEP

Griep is vooral gevaarlijk om de gevolgen, die gemakkelijk tengevolge van haar verzwakkenden invloed op Uw geheele gestel kunnen optreden. Wacht dan ook niet langer en neem vandaag nog de geneeskrachtige

AKKER'S ABDIJSIROOP
Redder der Longen

Flacon in koker f 3.- & f 5.- Bij Apoth. & Tokohouders

3018

KYRIAZI CIGARETTES

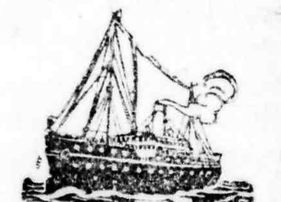
THANS OOK VERKRIJGBAAR IN KEURIGE DOOSJES VAN 20 EN 25 STUKS.

3899

N.V. NED. AMERIKAANSCHE STOOMVAART MIJ.

Java-New-York Lijn.

Ontvangers van goederen wordt hierdoor beleefd kennis gegeven, dat het

s.s. „BEEMSTERDIJK"

Gezagvoerder A. KOOY

ddo. 7 dezer uit Amerika te Tandjong-Priok is aangekomen en onmiddellijk met de lossing is begonnen.

Laatste claimdag 17 Februari 1930.

3943 Batavia, 8 Februari 1930.

N.V. Internation. Crediet- en Handelsv. „Rotterdam"

Koninklijke Paketvaart Maatschappij

Java-Australië-Lijn.

Ontvangers van lading wordt hierbij beleefd medegedeeld, dat het

s.s. „VAN SPILBERGEN"

afkomstig van Australië, Zondagavond alhier wordt verwacht en onmiddellijk met de lossing zal beginnen.

Agentschap
Koninklijke Paketvaart Maatschappij
3932 Tandjong Priok
Inkomende Lading Tel. Priok 23.

Doet Uwe Inkoopen bij Toko-Victoria

Senen 60
Telef. 1914
Weltevreden

Het beste en goedkoopste adres ter plaatse

3688

Model en Kwaliteit

gaan te zamen

bij

„CHAPEAUX RICHARD"

de Vilthoed voor het gedistingeerde publiek. In de nieuwste modellen en modetinten.

ALLEENVERKOOPERS:

AUG. SAVELKOUL
Tailors Outfitters
WELTEVREDEN BANDOENG

3938

BLOEMENHANDEL „JULIANA"
WELTEVREDEN

Kwitang 25 — Tel. 2001 Wlt.

Verkrijgbaar:

Steeds versche bloemen en verschillende soorten bloemwerken.

GRAFKRANSEN EN VRUCHTENMANDEN.

Woensdags en Zaterdags versche rozen.

155d1

DECA-PARK.

HEDEN VOOR HET LAATST:

BEBE DANIELS

in

De Paramount liefsch'ager

„WAT EEN NACHT"

BERSHADSKY ORKEST.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45

Na afloop tweede voorstelling Bershadsky Orkest op het terras, bij regen in de Kleine Zaal, gelegenheid tot dansen.

Morgen kwart voor vijf, **KINDERVOORSTELLING.**

Morgen van:

4.30 tot 6.30, van 9 tot 9.45 en na afloop der tweede voorstelling tot 1 uur.

REYNADO GARCIA
and
HIS STOMPERS

JASZBAND COMPLEET, bestaande uit zeven personen.

MORGEN EERSTE VERTOONING VAN:

„WHITE WINGS"

EEN SCHLAGER IN OPTIMA FORMA

in de hoofdrollen:

William Boyd, Elinor Fair en Junior Coghlan:

Wij durven met klem te beweren, dat buiten deze hoofdpersonen elk ander medespeler een artist is en dat JUNIOR COGHLAN, een ventje van tien jaar, zijn gelijke niet heeft.

3933

WALLER VAN AVETO

De **nieuwste modellen** Buick, Dodge, Plymouth en Fiat 520.

BEL OP WELT. 1960

3816

UNIVERSAL THEATRE, KREKOT.

HEDEN- en MORGENAVOND

„MARIONETTEN" met THOMAS MEIGHAN en RENEE ADOREE. De Melodramatische geschiedenis eener Vrouw wier egoïsme en harteloosheid **DRIE LEVENS** verwoestten.

— **VOORAF 2-deelige KOMISCHE FILM.** —

MAANDAG A.S. **„JACHT OP MENSCHEN"** naar een Novelle van CURT J. BRAUN.

Binnenkort: „HET ESCADRILLE DER GEDOEMDEN" SENSATIE, ACTIE en SPANNING.

3935

NEW MONICO

CABARET —
DANCING —
RESTAURANT.

Onder leiding van RODI ROETERS.

„De Ontvangsalon van Batavia"

VANAF 8 UUR HEDENAVOND: SPEELT HET MARIANO-ORKEST VOOR U DINER-MUZIEK!!!

TOT HALF TIEN RESERVEEREN WIJ GAARNE UWE PLAATSEN IN DE DANCING!

MARIANO — SALNIKOFF — RODI ROETERS!

3936

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)

Heden- en morgenavond: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**

RAMON NOVARRO

in:

„IN VEILIGE HAVEN"

(Across to Singapore)

RAMON NOVARRO, de Lieveling van het Publiek, De Ster uit de film „BEN HUR". Bijgestaan door: JOAN CRAWFORD, ERNEST TORRENCE en ANNA MAY WONG.

KOMT allen op naar GLOBE en BEWONDERT U DE GEWELDIGSTE FILM VAN RAMON NOVARRO.

Muzikale Illustratie door ons ARTINI-ORKEST.

Na de voorfilm als EXTRA: OUVERTURE DICHTER und BAUER.

FRANZ von SUPPE. 3926

Maandag 10 Febr.! Groote lachavonden: **„KORTE ROKJES".** Met den Wereldkomiek SYD CHAPLIN, de evenknie van CHARLIE CHAPLIN.

CAPITOL THEATER

Weltevreden's Theatre de Luxe.

Aanvang 7 u. en 9.45
Entrée f 2.40 en f 1.80

offreert nog slechts enkele avonden:

LA VENENOSA

Een buitengewone Fransche Productie met

RAQUEL MELLER en WARWICK WARD

in de hoofdrollen.

Muzikale Illustratie door Hoedemakers' CAPITOL ORKEST.

OP KOMST: **ANASTASIA,** „De levensgeschiedenis van de dochter van den Tsaar."

3925

Menu. Zaterdag: **Kasseler Rib met Zuurkool** f 1.75
Zondag: **Kalsragout met Halve Maantjes, Champignonsaus** 1.75

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	7 Febr.
H.V.A.	579
Kol. Bank	219
N.I. Handelsbank	159
Certif. N. H. Mij.	174
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	398
6% Indië 1922	$102^{1}/_{8}$
Ned. Scheepv. Unie	189
Lindeteves	151
K. P. M.	229
Deli Spoorweg Mij.	203
Java China Japan Lijn	102

Slotkoersen (*Aneta*).

	6 Febr.	7 Febr.
Javasche Bank	313	—
Amsterdamsche Bank	193	—
Twentsche Bank	—	138
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	174
Handelsbank	159	158
Koloniale Bank	220	218
Scheepvaart Unie	189	188
Kon. Paketv. Mij.	230	229
Java China Japan Lijn	102	102
Holl. Amerika Lijn	37	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	83
N.I. Spoorweg Mij.	216	215
Delispoor	—	202
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	148	147
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	157	—
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	240	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	—	332
Internatio	264	263
Lindeteves	150	150
Maintz en Co.	—	—
Philips	472	458
Margarine Unie	—	344
v. Berckels Patent	176	—
A. K. U.	—	118
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	398	398
Tarakan	365	—
Alg. Exploratie Mij.	—	190
Handelsverg. „Amsterd."	573	578
Cultuur Mij. „Vorstenl."	153	153
Suiker Cultuur	225	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	66	68
Java Cultuur Mij.	405	—
Amsterdam Rubber	168	170
Poerowinangoen	185	—
Basilam	—	81
Sumatra Rubber	128	—
Bandar Rubber	—	155
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	215	—
Malabar	361	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	351	—
Senembah	—	399
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	90	—
Simau	625	—
Redjang	122	122
Billiton B	—	435
Singkep Tin A	—	—
Boeton	180	—

*

Rubber vast. Suiker iets beter. Scheepvaart verwaarloosd. Philips lager en teruglooopend. Margarine Unie luier. Stemming zeer lusteloos.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 7 Febr.

Certif. N. H. M.	174
Escompto certif.	$89^{3}/_{4}$
Band. Kinine pref.	$144^{1}/_{2}$
Unie	$188^{1}/_{2}$
Paketvaart	226
N.-I. Spoor	215
Deli Spoor	205
Redjang Lebong	122
Cities Service	$32^{3}/_{4}$ doll.
5% Oblig. Ind. L. '15	$96^{1}/_{2}$
$4^{1}/_{2}$% „ Ind. Leen. '26	$96^{3}/_{4}$
Sem. Stb. en Pr. Veer	$219^{1}/_{2}$
A'dam Rubber	169
Tegalsch Prauwenveer	275
Soemadra	$182^{1}/_{2}$

Afgedane Fondsen op 8 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5% Oblig. Ind. L. '15 à 500	$100^{3}/_{4}$	$100^{3}/_{4}$	—	—
5% „ Ind. L. '23 A à 500	$100^{1}/_{2}$	$100^{3}/_{4}$	—	—
$4^{1}/_{2}$% „ Ind. L. '26 A/B	$96^{1}/_{2}$	$96^{3}/_{4}$	—	—
5% „ Gem. Mr. Cornelis '17	98	98	—	—
6% Pbr. Java Hyp. Bank	103	103	103	103
Javasche Bank	310	310	310	310
Certif. N. H. Mij.	173	173	—	—
Handelsbank	160	160	160	160
Unie	186	186	—	—
Japanlijn	$103^{3}/_{4}$	$103^{3}/_{4}$	—	—
Simau	632	632	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	220	220	219	219
Preanger Hotel	100	100	—	—
Papandajan pref.	75	75	—	—
Sitiardja	158	158	158	158
Sumatra Rubber	132	132	—	—
Internatio	—	—	264	264
Sem. Cher. Tr.	—	—	$147^{3}/_{4}$	148
Poerworedjo	—	—	67	67
Sem. Joana Tr.	—	—	156	156
Expl. Mij. N.-I.	—	—	$237^{1}/_{2}$	$237^{1}/_{2}$
Kon. Olie	—	—	397	397
Escompto cert.	—	—	$89^{1}/_{2}$	$89^{1}/_{2}$
Stroohoeden Veem	—	—	120	120
Cult. Mij. Vorstenl.	—	—	$150^{1}/_{4}$	$150^{1}/_{4}$
N.I. Spoor	—	—	213	213
Amst. Rubber	—	—	$168^{1}/_{2}$	$168^{1}/_{2}$
Bagelen	—	—	167	165

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 8 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
5% Oblig. Ind. Leen. '15	$100^{1}/_{4}$	—
5% „ „ '16	$100^{1}/_{4}$	—
5% „ „ 17	$100^{1}/_{4}$	—
6% „ Doll. L. '22 A	$101^{3}/_{4}$	102
6% „ Doll. L. '22 B/C	$101^{3}/_{4}$	$102^{1}/_{2}$
5% „ Ind. L. '23 A	$100^{1}/_{4}$	—
$4^{1}/_{2}$% „ id. '29	$96^{1}/_{2}$	$96^{3}/_{4}$
6% Oblig. Hotel des Indes	—	101
6% „ Pr. Hotel	98	101
6% „ Boek. Lambassa	—	96
6% „ Java Hotel	—	98
6% Oblig. San. Garoet	85	—
Kol. Bank	216	222
A'dam Bank	—	195
Escompto aand.	88	90
Escompto cert.	89	90
H.V.A.	575	585
Cult. Mij. Vorstenl.	150	153
Internatio	260	265
Lindeteves	147	150
Bandoeng Kinine gew.	300	320
K. P. M.	225	230
N. I. Spoor	211	216
Sem. Cheribon Tr.	$147^{1}/_{2}$	149
Sem. Joana Tram	156	157
Malang Tr.	—	113
Oost Java Tram	15	24
Poerworedjo	65	—
Redjang Lebong	120	—
Expl. Mij. Ned. Indë	235	245
Aimem	—	460
Kon. Olie	396	398
Cities Service Coy.	$31^{1}/_{2}$	33 doll.
Solo Electr. Mij.	340	—
Gebeo	—	215
Banjoemas Electr. Mij.	—	140
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Stroohoedenveem	120	123
Vergde Pr. Veren	—	130
Java Veem	—	179
Hotel des Indes	143	—
Maintz en Co.	140	—
Woning Mij.	—	110
Amsterd. Rubber	168	169
Ardjoena	120	—
Artana	—	290
Basilam	82	—
Gandasoli	150	165
Malabar	350	365
Michiels Arnold.	240	—
Perbawatie	195	215
Wanasoeka	—	285

*

Onze beursmedewerker meldt:

De markt was zeer stil. Suikerpapier bleef gezocht. Sporen met lager aanbod op N.I.S. en Semarang Joana St. Mij. Mijnbouw evenzeer zwak. Emni werd opnieuw lager afgegeven. Olie onveranderd zonder zaken van beteekenis. Een enkel stuk ging tot 397. Sem. St. Prauwenveer bleef tot 220 aangeboden, terwijl Stroohoedenveem tot 120 terugviel. Rubbers zonder animo. Leeningen prijshoudend. Exploratie liep opnieuw zonder belangstelling voorbij.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	$100^{1}/_{4}$	$100^{1}/_{4}$	$100^{1}/_{4}$
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	$99^{3}/_{4}$	—	—
3 m/d A'dam	$99^{3}/_{8}$	—	—
4 m/d A'dam	$99^{1}/_{8}$	—	—
6 m/d A'dam	$98^{5}/_{8}$	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	$12.12^{1}/_{2}$	$12.12^{1}/_{2}$	$12.12^{1}/_{2}$
3) d/z Londen	$12.08^{3}/_{8}$	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	$11.98^{1}/_{2}$	11.95	$11.93^{3}/_{4}$
Zicht Australië	11.95	$11.92^{1}/_{2}$	$11.91^{1}/_{4}$
T. T. Amerika	2.50	$2.49^{3}/_{4}$	$2.49^{3}/_{4}$
Zicht Amerika	$2.49^{1}/_{2}$	$2.49^{1}/_{4}$	$2.49^{1}/_{4}$
T. T. Frankrijk	$10^{1}/_{8}$	$10^{1}/_{8}$	$10^{1}/_{8}$
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	$59^{7}/_{8}$	$59^{7}/_{8}$	$59^{7}/_{8}$
Zicht Duitschl.	$59^{3}/_{4}$	$59^{3}/_{4}$	$59^{3}/_{4}$
Zicht Zwitserl.	$48^{1}/_{2}$	$48^{3}/_{8}$	$48^{1}/_{2}$
Zicht Italië	$13^{3}/_{8}$	$13^{3}/_{8}$	$13^{3}/_{8}$
Zicht Stockholm	$67^{1}/_{4}$	67	$67^{1}/_{4}$
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	$91^{1}/_{8}$	—	—
T. T. Rangoon	$91^{1}/_{8}$	—	—
T. T. Japan	$1.23^{1}/_{2}$	$1.23^{1}/_{2}$	$1.23^{1}/_{4}$
Zicht Japan	$1.23^{1}/_{4}$	$1.23^{1}/_{4}$	1.23
Zicht Manilla	1.25	$1.24^{1}/_{2}$	$1.24^{3}/_{4}$
T. T. Hongkong	$97^{1}/_{2}$	99	98
T. T. Shanghai	1.23	1.21	1.21
T. T. Amoy	$92^{1}/_{2}$	—	88
T. T. Singapore	$1.40^{5}/_{8}$	$1.40^{5}/_{8}$	$1.40^{5}/_{8}$
T. T. Br.-Indië	—	91	$90^{7}/_{8}$

Batavia, 8 Febr. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	6 Febr.	7 Febr.
Prolongatierente	$2^{7}/_{8}$	$2^{3}/_{4}$
A'dam-Java	$99^{5}/_{16}$	$99^{3}/_{8}$
A'dam-Londen	12.12	$12.12^{1}/_{4}$
A'dam-New-York	$2.49^{5}/_{32}$	$2.49^{7}/_{32}$
A'dam-Parijs	$9.77^{3}/_{8}$	$9.76^{7}/_{8}$

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 7 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 8 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per 1/2 K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	40	$40^{1}/_{4}$
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	$40^{1}/_{4}$	$40^{1}/_{2}$
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	—	—	$46^{1}/_{8}$	47
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	—	—	$106^{3}/_{4}$	$110^{1}/_{8}$
Maart/Apr.	—	—	$106^{3}/_{4}$	$110^{1}/_{8}$
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Maart/April	—	—	$145^{3}/_{4}$	149

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,40 vraag, f $0,40^{1}/_{2}$ aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f $28^{1}/_{2}$ vr., f 29,— aanbod.

Citronella-olie Jan./Dec. f 2.90 aanbod

Peper-Lampongs Febr./Mrt. f 68.— nom.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f $90^{1}/_{2}$ vraag f 90.— aanbod.

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 8 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f $10^{5}/_{16}$ vraag, f $11^{1}/_{16}$ aanb Febr. idem Maart f $11^{1}/_{16}$ vr., f $11^{13}/_{16}$ aanb. April f $11^{3}/_{16}$ vraag, f $11^{5}/_{16}$ aanb.

Hoofdsuiker ready f $10^{3}/_{4}$ vraag f $10^{7}/_{8}$ aanbod. Markt vast.

Rubber sheets 40 koop. Markt kalm. Koffie. Onveranderd.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	7 Febr. 10 u. v.m.	8 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	$25^{1}/_{2}$	$25^{1}/_{2}$
Crêpe spot	$25^{1}/_{2}$	$25^{1}/_{2}$
Sheets Mrt.	$26^{1}/_{4}$	$26^{1}/_{4}$
„ Apr./Juni	$27^{1}/_{4}$	$27^{1}/_{4}$
„ Juli/Sept.	$28^{1}/_{2}$	$28^{1}/_{2}$
Medium blankets Febr./Mrt.	$22^{1}/_{4}$	$22^{1}/_{4}$
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	$14^{1}/_{2}$	$14^{1}/_{4}$

Heden opende de markt prijshoudend.

Londen.

		6 Febr. open. not.	6 Febr. slot not.	7 Febr. open. not.	7 Febr. slot not
Sheet spot	koop.	$7^{5}/_{8}$	$7^{5}/_{8}$	$7^{3}/_{4}$	$7^{11}/_{16}$
	verk.	—	$7^{11}/_{16}$	—	$7^{3}/_{4}$
„ Mrt.	koop.	—	$7^{7}/_{8}$	—	$7^{13}/_{16}$
	verk.	—	$7^{13}/_{16}$	—	$7^{7}/_{8}$
„ Apr./Juni	koop.	—	$7^{15}/_{16}$	—	8
	verk.	—	8	—	$8^{1}/_{16}$
Crêpe spot	koop.	—	$7^{9}/_{16}$	—	$7^{9}/_{16}$
	verk.	—	$7^{5}/_{8}$	—	$7^{11}/_{16}$

De markt opende vast en sloot kalmer.

New-York.

		6 Febr. 4 u. n.m.	7 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	$15^{3}/_{4}$	$15^{3}/_{4}$
Sheet spot	koop.	$15^{1}/_{4}$	$15^{1}/_{4}$
	verk.	$15^{1}/_{4}$	$15^{1}/_{2}$
„ Mrt.	koop.	$15^{3}/_{8}$	$15^{1}/_{2}$
„ Apr./Juni	koop.	$15^{7}/_{8}$	$15^{7}/_{8}$
	verk.	$16^{1}/_{8}$	$16^{1}/_{8}$

Markt zeer prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		6 Febr.	7 Febr.
Sheet spot	koop.	$15^{3}/_{8}$	$15^{1}/_{4}$
	verk.	$15^{5}/_{8}$	$15^{1}/_{2}$
Apr./Juni	koop.	$15^{7}/_{8}$	$15^{3}/_{4}$
	verk.	$16^{1}/_{8}$	16

De markt sloot prijshoudend.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	6 Febr.	7 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	—	$11^{1}/_{2}$ verk.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	$12^{1}/_{2}$ ged.	$16^{1}/_{2}$ verk.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	$12^{1}/_{2}$ verk.	$12^{3}/_{8}$ ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	6 Febr.	7 Febr.
Verkocht	—	150 tons
Prijs (per picol)	—	93 doll.

Londen.

7 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	$179^{1}/_{16}$ pd.st.

New-York.

6 Febr.	7 Febr.
$39^{1}/_{4}$ doll.	39 doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

7 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 2 sh. 6 p. verk.

Disconto-verlaging.

WASHINGTON, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Federal Reserve Bank van Chicago heeft het disconto verlaagd tot 4 pct.

De Federal Reserve Bank van Cleveland heeft het disconto verlaagd tot $4^{1}/_{2}$ pct.

Waar het Europeesche Geld heengaat.

WASHINGTON, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Europeesche landen kochten in het afgeloopen jaar voor een waarde van 1 milliard dollar aan goederen meer van Amerika dan Amerika van de Europeesche landen kocht.

Suikerafdoeningen.

SOERABAJA, 7 Febr. (*Aneta*). De V.J.P. verkocht aan een Chineesch exporteur 400 tons hoofdsuiker tegen 11 gulden.

FINANCIEEL WEEK-OVERZICHT.

Het Olie-mysterie — Olie-papieren — Fondsenpuzzle — Weinig leven in de brouwerij.

(*Van onzen beurs medewerker*).

Reeds in ons vorig overzicht merkten wij op dat de politiek der groote oliemagnaten voor den leek een mysterie is.

Hij die denkt, een oordeel te kunnen uitspreken, moet minstens over helderziendheid kunnen beschikken.

Een der groote vragen is, waar en hoeveel petroleum er nog in de aarde zit.

Vóór 1922 bepaalden Amerikaansche grondkundigen, dat binnen afzienbaren tijd, men stelde een tiental jaren, de hoeveelheid olie uitgeput zou raken. Sinds dien legden de groote concerns zich toe op ontginningen naar links en naar rechts, met dit gevolg, dat spoedig bleek dat genoemde geologen zich voorloopig hadden vergist, want de toename der olie-productie nam steeds grootere afmetingen aan. Voor een groot deel te danken aan de zeer vruchtbare velden in Venezuela.

En thans staat men sinds eenigen tijd voor de mogelijkheid van productie-beperking, waar de groote concerns elkaar weinig kans geven, wat hunne eigen capaciteit betreft, doch samengaan, waar de mogelijkheid tot dooddrukken van kleinere concerns aan de orde komt.

De productie-capaciteit van Rusland blijft ook nog immer eene mogelijkheid waarmede rekening dient te worden gehouden. Alleen reeds met deze gegevens voor oogen, valt het vrijwel ondoenlijk zich aan eenige voorspelling te wagen.

Van de beide grootste concerns staat de Koninklijke aan de spits, grootendeels een gevolg van de zaakkundige leiding. Deze Maatschappij kan haar winstmarge nagenoeg zelf bepalen. Alleen een strijd tusschen haar en de Standard Oil kan invloed uitoefenen, doch per saldo hebben deze beide weer zooveel belangengemeenschap dat zij ten spijt van alle concurrentie, toch de onderlinge voeling niet kunnen missen.

Een fonds als Koninklijke Petroleum zal immer voor de markt een papier blijven van groote waarde en mogelijkheden, te meer waar ook de Buitenlandsche politiek er een woordje in mede spreekt.

En op de Fondsenmarkt zijn nog steeds de hartstochten niet ontketend. De markt behoudt de kracht alle stroomingen van sentimentaliteit of verwoesting te weerstaan, m.a.w. alle emotie ontbreekt.

De grondtoon blijft prijshoudend, doch geeft wat zaken betreft geen ander beeld dan dat van fantaisie.

De lusteloosheid drukt alle energie in een hoek. De oudheidkundige kan uit een scherf een geheel oude en vergeten beschaving construeeren, als beursman blijft men in het duister tasten.

De Amerikaansche beurs vertoont een sterk uithoudingsvermogen, blijft vast gestemd. Industrieele en Spoorweg aandeelen konden koersherstel boeken.

De Amsterdamsche beurs vertoonde weinig verandering, de ondertoon lijkt niet ongunstig.

De hoofdsoorten brokkelden iets af. Philips tot 470 pct. en Margarine Unie weer tot 345 pct. Voor Algemeene Exploratie Mij. is de stemming er eveneens voor 't oogenblik uit, zonder handel luiden de laatste berichten 188 pct. à 191 pct.

Eenige meerdere belangstelling trad voor Amerikaansche fondsen naar voren de oude liefde der Amsterdamsche beurs. Te Batavia zeer stil, nauwelijks met eenige zaken van omvang.

De productenmarkten aan het slot gunstiger voor Rubber en iets vaster voor Suiker. Op rubber werd hier $40^{1}/_{2}$ cents geboden en voelt de markt beter aan, terwijl wat suiker betreft, de Buitenlandsche markten een klein gedeelte van het verlies in hunne noteeringen terug wonnen.

De verschillende rubrieken laten wij hier onder volgen:

Bankwaarden, voor aandeelen Handelsbank ontwikkelde zich eenige kooplust, bracht den koers op 161 pct. Javasche Bank brokkelde iets af, werd tot 310 pct. afgedaan, waartoe echter geen verkoopers bleven. Cert. Ned. Handel Mij. iets zwakker op 173 pct. Amsterdamsche Bank prijshoudend met afdoening op 192 pct. Escomptos na even betere tendenz, aan het slot iets inzakkend, verkoopers hielden op negentig.

Suikers, na de geheele week nauwelijks te zijn aangekeken, trad aan 't slot plotseling vraag naar voren, voornamelijk voor H.V.A., welke op 575 pct. aanlandden. Ook Kolbanken beter, werden tot 221 pct. gevraagd. Vorstenlanden trokken weinig belangstelling, het koersniveau is op 152 pct. aan te nemen. Zelfs Poerworedjo trok ten slotte weer koopers op 65 pct. De vraag naar deze waarden ging van Amsterdam uit.

Rubberpapier, met zeer weinig handel, aan 't slot iets betere belangstelling, toen de markt voor het product zich kon herstellen. De afdoeningen zijn sporadisch. De laatste vier beursdagen kwam zelfs in Amsterdam Rubber geen afdoening tot stand, hoogstens stelde de markt zich in vraag en aanbod, hooger of lager al naar gelang de stemming op de rubbermarkt beter of slapper was. Waar wij de vorige week op 168 pct. sloten is deze koers ook voor het slot van heden aan te nemen. In de overige soorten niets te doen.

Oliewaarden, geheel lusteloos. Koninklijke Olie, had een verlaten markt, deels een gevolg van de onbewogen markt in Amsterdam, terwijl dit fonds ook ter New-Yorksche beurs slechts luttele variatie bood. Er werden een paar afdoeningen gemaakt tot $399^{3}/_{4}$ pct. toe doch aan het slot werd tot 398 pct. aangeboden. Tarakan bleef gezocht, er viel evenwel geen aanbod te bespeuren. Eenige betere vraag ontwikkelde zich voor Cities Service, bracht den koers op 33 doll. Alg. Exploratie flauwde iets af, toen Amsterdam niet meer zoo grif opnam. De laatste beursdagen viel er hier niets in voor, terwijl ook ginds geen interesse was en het aanbod zich op 191 pct. stelde met koopers drie punten daaronder.

Mijnbouw, weer aan den flauwen kant. E.M.N.I. werd plotseling lager afgegeven, waarna koopers zich vrijwel geheel terugtrokken. Wij hoorden niet beter dan op een enkel stukje $237^{1}/_{2}$ pct. bieden. Simau wil niet, ten spijt van mooie rapporten. De algemeene marktstemming zit tegen. De koers bleef circa 632 pct., er wil geen fut in komen. Redjang Lebong langzaam weer teruglooopend, ook al met minimum belangen. Na even op $129^{3}/_{4}$ pct. te zijn geweest, bleef er aan 't slot een vijftal punten lager aanbod. Holland Siam werd opnieuw op 83 pct., afgedaan, ook hier vrijwel geen interesse. Aimem ligt zwaar, met aanbod tot 460 pct., koopers zijn er niet.

Schepen, zwak gestemd met uitzondering van K.P.M., waar plotseling Amsterdam een hausse in op touw zette. Nadat begin dezer week het fonds hier met een enkel stuk tot $221^{1}/_{2}$ pct. was teruggeloopen, stelde het slot zich zonder zaken op circa 225 pct. men had blijkbaar weinig vertrouwen in den Amsterdam koers. Unies onbewogen, bleven 188 pct., spiritloos. Japanlijn vergeten bijna, er ging niets in om.

Sporen, blijven ongeanimeerd en sloten op het laagste punt. Speciaal N.I.S. werd bij den kop genomen en was tot 216 pct. te krijgen. Semarang Cheribon evenzeer lusteloos circa 148 pct. Semarang Joana teruglooopend en Malang Tram op 116 pct. Wanneer men zich nu indenkt, dat al die transacties vaak met een enkel stuk tot stand komen, teekent de stemming zich wel duidelijk af. Er zijn geen orders. Het publiek wil niet.

Thee, de thee-veilingen in Amsterdam en Londen, gaven opnieuw lagere prijzen te zien. 't Wil nog niet met dit product, ten spijt van restrictie voornemens. Hier is de markt voor het artikel luw. Slechts een paar afdoeningen in thee-papier, te weten:

Malabar 360 pct.—Radjamandala 99 pct.
Gg. Hedjo 165 „ —Siti Ardja 155 „
Bagelen $172^{1}/_{2}$ „ Soemadra $182^{1}/_{2}$

Diversen, deze geheele rubriek valt onder den hamer der slappe tendenz. Voor Electriciteitswaarden vrijwel geen belangstelling, uitsluitend Solosche werden gezocht, waarin geen verkoopers zijn. Doch overigen is er eerder lust tot afgeven, terwijl er geen koop interesse is. Voor Kinine is ook de muziek er uit, er wordt op een enkel stukje Bandoengsche Kinine nog 300 pct. geboden. De willige stemming voor Stroohoeden Veem is ook aan 't luwen. Er ligt nog overvloed van aanbod in de markt en wij zagen het niveau weer langzaam teruggaan. En de omzetten, 't blijft bij een enkel stuk. Semarang Stoomboot & Prauwen Veer werd begin der week tot 210 pct. omlaag geslingerd. Toen stopten verkoopers even, waarna direct tien punten herstel. Maar welgemeend is het herstel nog niet. Tagalsch Prauwen Veer is nu reeds tot 280 pct. te krijgen, verkoopers tida ada. Ook voor Linde Teves noch Internatio was noemenswaardige belangstelling.

Obligatie en Geldmarkt, de geldmarkt ligt zeer ruim. De Bank van Engeland verlaagde haar disconto tot $4^{1}/_{2}$ pct., The Federal Reserve Banks of New-York tot 4 procent. Particulier disconto deed in London niet beter dan $3^{7}/_{8}$ pct., terwijl Prolongatie ter Amsterdamsche beurs onder de drie bleef.

De Obligatiemarkt bleef prijshoudend, wel beschouwd valt er niet veel meer van te zeggen. Dollars werden gezocht en de Conversie Leeningen bewogen zich tusschen de $96^{1}/_{2}$ pct., à $96^{3}/_{4}$ pct. Binnenlandsche Leeningen iets beter gestemd.

De Wisselmarkt, gaf zeer weinig verandering te zien. In sterling een enkel postje. De Crossrate Amsterdam Londen varieerde met inzakking in het begin dezer week-periode en daarna weer een klein redres om ten slotte op 12.12 te sluiten.

Goud Dollars zonder koersschommeling. De Indische Gulden onveranderd. De overige valuta's trokken geen belangstelling.

PRODUCTENMARKT-OVERZICHT.

(*Van onzen producten-medewerker*).

Tapioca's. Waar het buitenland nog steeds hardnekkig alle offerten van van Java weigerde, ging ook deze verslagperiode zonder zaken voorbij. Prijzen daalden wederom, mede door iets grootere aanvoeren in het binnenland. We zullen volstaan met de noteeringen te geven:

Banthong A	11,—
K.T.K.	$8,^{1}/_{4}$
K.T.H.	$8,^{3}/_{8}$
K.J.B.	8,—
G.T.A.	$8,^{3}/_{4}$

In het gebakken product kwamen kleine transacties tot stand, maar de ware animo is echter ten eenenmale ver te zoeken. A seeds 12,— AMPD en F. flake $12^{1}/_{2}$.

Witte Muntok Peper. De markt opende prijshoudend, er werd voor Febr/Mrt. levering 90,— betaald. In sympathie met het buitenland liep de prijs terug tot $88^{1}/_{2}$ echter zonder zaken aangezien verkoopers niet genegen waren op dit lagere niveau af te geven. Weldra was weer een stijging waar te nemen en liep de prijs via 90 tot f 92,— op, waartoe verder vraag. De laatste dag der verslagperiode zonder zaken. Koopers f $91^{1}/_{2}$ aanbod f 93,—.

Londen-stocks 1250 tons.

Zwarte Lampong Peper. De stemming voor dit artikel was over het algemeen vast te noemen en waren er geregeld flinke orders in de markt. Tot zaken kwam men echter vrijwel niet, aangezien verkoopers niet of tot zeer hooge prijzen af willen geven. Ook op Telok Betong zijn verkoopers zeer vast gestemd. Prijsverloop was als volgt: kleine afdoeningen in het begin tot f $67^{1}/_{2}$, afflauwend tot f 66,— om vervolgens tot f $68^{1}/_{2}$ voor Mrt./Mei te monteeren. Slot vraag f 68,— met gering aanbod f 1,— hooger.

Londen-stocks 1125 tons.

Palembang Robusta. Eerst in het midden van de week kwamen zaken in Palembang tot stand en werd voor Febr./Apr. posities 29,— betaald. Prijzen liepen 1/4 op, waarna op lager afkomende buitenlandsche noteeringen bij het slot van de verslagperiode, een lustelooze stemming intrad.

Angkola koffie 6 mnd. oud in aanbod tot 60,— e. k. Batavia zonder zaken, zonder belangstelling.

Verkoopers f. o. b. Palembang 30,— waartoe in het midden der verslagweek kleine posten gekocht werden.

Olie. De afgeloopen week bleef de belangstelling voor dit product gering. Voor ready bestond wat vraag en werd tot 2,65 en 2,70 afgedaan, waarna verder aanbod tot 2,70 terwijl koopers zich naar 2,65 terugtrokken. Voor Juli/Dec. levering bestond vraag van producenten en werd gedaan tot 2,85 en 2,90. Van de zijde van exporteurs was voor forward geen vraag op deze prijzen, terwijl de ready markt nog boven Europa-pariteit ligt. Er is echter voor dichtbij levering wel wat interesse op te merken van het buitenland, hoewel prijzen nog niet kloppen.

Rijst. De Rangoon en Saigonmarkten bleven flauw gestemd en gingen zelfs tegen het eind van verslag periode verder omlaag. De plaatselijke markt echter bleef vast, daar tot nog toe goede vraag uit het binnenland bestaat en de aanvoeren van buiten nog klein waren. Gedurende het tijdvak van 10 tot 20 Febr. komen echter zware afschepen van Rangoon aan, zoodat de locale markt, hiermee rekening houdend, reeds nu iets terugloopt. Om de zelfde reden zijn nieuwe aankoopen beperkt gebleven.

Bangkok. A I. special voor Maart shipment noteert f 7,85. Koopers zijn op het huidige niveau niet in Siamrijst geïnteresseerd.

Rangoon. Bij opening werd smallmills voor eerste helft Febr. tot f 7,40 afgedaan. In het midden der week offreerde Rangoon plotseling belangrijk lager en werd eerste helft Febr. tot f 7,36 en Febr. vol tot f 7,29 gedaan, daarna liep de markt weer iets op en noteert men bij sluiting f 7,43 voor eerste helft Febr. met koopers tot f 7,40 en f 7,40 voor Febr. vol zonder koopers. Uit de tweede hand werd voor ready levering tot f 7,90 afgedaan op cif condities.

Saigon. De markt liep geleidelijk aan iets terug. Voor longgrain werd gedaan voor Febr. shipment f 8,15 en f 8,10 en voor eerste helft Febr. f 8,20.

Voor laatstgenoemde termijn is geen vracht meer beschikbaar. Voor Japan kwaliteit zijn verkoopers tot f 8,— zonder koopers. Gocong wordt nu aangeboden tot f 8,45 met koopers tot f 8,40 en Pychow tot f 8,35, koopers f 8,30.

Krawang. Deze week werd de markt voor nieuwe oogst Huller geopend met eenige afdoeningen op Mei/Juni/Juli tot f 9,20. Aug./Oct. werd bij sluiting eveneens afgedaan en wel tot f 9,75 waartoe verder verkoopers. De ready markt bleef beperkt tot kleine zaken tot ondervolgende prijzen:

Kloewaran Huller	Boelo ready	10,50
„ „	Tjere „	10,—
Petja Koelit	„ „	8,90
Tjere lolossan	„ „	9,50

Rubber. De markt bleef gedurende het grootste gedeelte der week stabiel. Eerst tegen het einde liepen de prijzen op in sympathie met hoogere buitenlandsche noteeringen. De export cijfers Malaya waren weder omhoog n.l.

United Kingdom	11274
America	32840
Europa	5889
British pocessions	675
Japan	1547
Andere	105
Totaal	52330

Crepe deed een halve cent premie boven sheet; voor forward bestond matige belangstelling.

De Rubberplannen.

LONDEN, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Rubbergrowers Association deelt mede dat de Engelsch-Hollandsche contactcommissie overeenstemming heeft bereikt over verscheidene aanbevelingen.

De punten van overeenstemming zullen aan de respectievelijke vereenigingen ter goedkeuring worden voorgelegd.

LONDEN, 8 Febr. (*Aneta-Reuter*). Volgens de dagbladen betreft de overeenstemming van de Engelsch-Hollandsche verzoeningscommissie het plan voor een gematigde beperking van de productie, ten einde de marktprijs tot een redelijk peil te brengen.

De Tin.

In antwoord op de in het afdeelingsverslag omtrent het „Algemeen gedeelte" der onderwerpelijke aanvullingsbegrooting gestelde vraag betreffende de tinrestrictie op Malakka, deelt de regeering in de M.v.A. betreffende de afdeeling Gouvernementsbedrijven mede, dat de Regeering met belangstelling gadeslaat hetgeen ten opzichte van tinrestrictie aldaar en elders wordt getracht te bereiken; het tijdsverloop, sedert men op Malakka is begonnen met het stopzetten der tinwinning op bepaalde dagen, is echter nog te kort en de omvang van dien maatregel nog te gering, om zich omtrent den daadwerkelijken invloed op de productie eenig oordeel te kunnen vormen.

In dit verband wordt omtrent den toestand bij de Bangkatinwinning nog het volgende medegedeeld. Vijf zesde gedeelte der productie wordt verkregen uit open groeven, waarin maximaal 10 uur per etmaal wordt gewerkt, terwijl een wekelijksche rustdag wordt gegeven en daarenboven 15 feestdagen per jaar.

De thans voor Malakka beraamde maatregelen gaan dus nog lang niet zoo ver, dat de toestand wordt bereikt, die op Bangka reeds bestaat.

Rijstmarkt.

(*Van Wesselink en Dijkhuis.*)

Bangkok, 23 Jan. De geschatte aanvoeren van 1 Dec. 1929 tot 18 Jan. bedragen.

	Garden Paddy Coyans
Van 1 Dec. '29 tot 11 Jan.	81.040
Van 13 tot 18 Jan.	19.725
	100.765
50% voor binnenl. aanvoeren	50.385
	151.150
Equivalent in *Tons Cargo Rice.*	179.869
Vergeleken met 1926/'27	138.516
„ 1927/'28	147.615
„ 1928/'29	134.794

No. 1 Special Gard. Rice	Gs 10,00
No. 1 Cleaned Gard. Rice	„ 9,45
A. 1 Cleaned Brok. Rice	„ 8,00
C. 1 Cleaned Brok. Rice	„ 7,65

Leening Wm Müller en Co.

De Indische kantoren van de Handelsbank stellen tot 14 dezer de inschrijving open van 3 millioen obligaties van 6 pct tegen den koers van $99\frac{3}{4}$ van Wm H. Müller & Co, zijnde het restant van de in Februari 1928 geautoriseerde leening van 15 millioen.

Vervreemding van Concessie.

De Kampar-Sumatra Goud Mij stelt vervreemding van haar concessie voor aan de Gugenheim-groep. (Aneta).

Nieuw Schip voor de B.P.M.

Vanmorgen is van de werf van de Droogdok Mij te water gelaten de *B.P.M. 193*, gebouwd voor rekening van de B.P.M. Het zal dienen voor het vervoer van petroleum in blikken. De lengte van het vaartuig is 29,20 meter, breedte 6,10 meter, hoogte 6 voet.

De „Toba".

Een nieuw schip van de K.P.M., de *Toba* is te water gelaten, meldt Aneta ons uit Den Haag.

Overneming Oliecontract.

De algemeene Exploratie Mij stelt de overneming voor van het oliecontract, dat de heer Hoogenboezem op Madoera heeft.

Statuten.

Bij Gouv. besl. is bewilliging verleend op de wijziging van de artikelen 2, 4, 7 t/m 11 en 14 t/m 16 der statuten van de te Batavia gevestigde N.V. „N.V. Tan Tjoan Bouw Handel Maatschappij."

In -en Uitvoer Buitengewesten,

(*Van het Centraal Kant. v. d. Statistiek.*)

Gedurende de maand Dec. '29 werden door particulieren in de Buitengewesten ingevoerd 127.218 ton (bruto) goederen, ter waarde van f 30.565.000,— uitgevoerd 477 580 ton (bruto) goederen, ter waarde van f 60 058.000,—.

Voor de afzonderlijke gewesten gelden de cijfers en cumulaties in den hieronder volgenden staat, waarin ter vergelijking tevens de In- en Uitvoercijfers over dezelfde periode(n) van 1928 zijn opgenomen.

I. Invoer.

Gewesten	Bruto gew. in 1000-tall. K.G. Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28	Waarde in 1000-tallen guldens Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28
Sum.'s Oostkust	43422	39627	504055	498185	10653	9228	124159	114889
Atjeh en Onderh.	2926	3468	36248	38786	943	950	12167	11403
Tapanoeli	826	815	11803	11986	328	298	4067	4130
Sum. Westkust	4239	4772	50329	52279	1878	1924	23566	23133
Riouw en Onderh.	2128	1859	22836	23032	488	423	5423	5529
Djambi	2499	2598	29167	30316	572	548	7576	7581
Palembang	22526	16103	213134	111373	5040	5572	61790	39369
Lampongsche Distr.	843	580	9555	6384	220	225	2355	1908
Benkoelen	484	644	8081	6746	208	293	3217	2882
Banka	3564	3 55	44420	40112	958	746	10579	9478
Billiton	1866	2405	23530	27227	575	587	6980	7450
West. afd. v. Borneo	6410	6913	72559	79687	1542	1737	19515	21230
Z. en O. afd. v. Borneo	25602	16503	268731	140328	3194	3364	44376	35926
Celebes en Onderh.	3887	3504	49763	47894	2338	2000	28596	26812
Menado	3831	4344	51371	55294	981	1172	13824	14583
Amboina	671	1246	13361	12435	167	294	3160	2884
Ternate	669	672	6917	7185	137	154	1456	1530
Timor en Onderh.	53	91	975	1633	22	25	360	351
Bali en Lombok	802	327	6865	5487	321	276	3666	3405
Totaal	127248	109726	1423700	1197369	30565	29816	37 332	333978

II. Uitvoer.

Gewesten	Bruto gew. in 1000-tallen Kg. Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28	Waarde in 1000 tallen guldens. Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28
Sum. Oostk.	87076	52801	869001	623257	25521	23709	231516	236103
Atjeh en Onderh.	3166	3656	55894	65373	765	778	13327	15301
Tapanoeli	940	895	12008	11376	7 9	733	9489	11030
Sum. Westk.	11889	13335	199643	182869	1497	2141	31566	31776
Riouw en Onderh.	15000	14584	182408	163086	1250	1321	15597	15860
Djambi	4140	35124	44453	42005	1580	1438	18994	17837
Palembang	76179	77821	836509	750706	5984	5920	75835	71570
Lampongsche Distr.	1028	1276	22530	18235	728	743	23462	19752
Benkoelen	298	274	8679	10538	332	316	7991	8039
Bangka	1054	1212	13253	14302	1698	2197	22796	27976
Biliton	1855	1886	22547	21230	2553	2762	31992	35706
Westerafd v. Borneo	9425	9171	116451	111608	2711	3192	37208	39397
Z. en O. afd. v. Borneo	241379	251436	3065715	2583392	9021	9524	126863	115003
Celebes en Onderh.	12352	14583	227350	208144	2860	3623	41870	43031
Menado	8058	10488	115732	108315	1629	2462	25452	26637
Amboina	229	655	3983	3983	222	340	2460	2373
Ternate	880	733	14478	11170	203	185	3342	2809
Timor en Onderh.	55	5	566	553	45	3	158	72
Bali en Lombok	2577	3201	34595	39137	730	938	10226	11621
Totaal	477580	461536	5845995	4969279	60058	62325	730144	731893

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Zeer tot onzen spijt kan het rapport ditmaal niet volledig zijn; we hebben Woensdag bijna niet en Donderdag heelemaal niet kunnen luisteren, door een mankement aan het toestel.

Zoodoende kunnen we van de

Phohi-Huizen

slechts een rapport geven van Vrijdag avond. We hoorden toen behalve de muziek, den liedjeszanger Willy Derby, die tamelijk laat begon. Er was een vervelende korte fading en af en toe wat luchtstoring.

De Phohi komt pas Maandag weer in de lucht van 8.20 tot 10.20 M.J.T., naar gisteren avond door den omroeper werd aangekondigd!

P.L.E. Bandoeng

gaf Dinsdagavond een extra uitzending. Na lang zoeken kregen we dit station eindelijk te pakken en we konden af en toe werkelijk ook wel eens een woordje verstaan. Erg lang hebben we dus maar niet geluisterd.

Chabarowsk

Komt de laatste dagen regelmatig goed door. Er wordt, jammer genoeg, steeds uitsluitend gesproken, vaak zelfs samenspraken, gisterenavond leek het zelfs wel een trio.

Perth 6 A.G.

was Dinsdagavond tot ongeveer 7 uur in de lucht. De muziek kwam schitterend door, daarna hoorden we ook nog een kruisgesprek, dat vrij goed volgbaar was.

Manilla

hoorden we Dinsdagavond zoowel op de lange, als op de korte golf, resp. dus op 48.5 en 31 meter, (dit lang en kort worde hier slechts als onderscheiding gebruikt, dus niet vakkundig!)

Op beide golven was het station goed te hooren, Woensdag hoorden we het op de lange en Vrijdag op de korte. Het was de laatste dagen, vooral gisteren, iets minder door luchtstoring.

De vereenigingen.

Batavia komt altijd duidelijk door, jammer dat de wijze van indeeling vaak minder goed is. Men laat de luisteraars te veel minuten lang wachten. Toch is de variatie van programma's keurig, Dinsdag b.v. kwam het Christelijk Zangkoor uitstekend door, Vrijdag genoten we van voordrachten van den heer Lioni en van een piano duo. Ook het kinderuurtje was uitstekend, het autopraatje was er niet en rapporten waren er vrijwel heelemaal niet.

Bandoeng is den laatsten tijd minder, het geluid komt dikwijls zeer zwak door. Soerabaia wordt steeds beter, Dinsdag volgden we daar het kinderuurtje. Dinsdag kwam ook Radinova weer goed door, op een golf van ongeveer 40 Meter.

Amateurs.

Alleen 1 A X. hebben we opgevangen, Dinsdag vrij zwak, Vrijdag weer uitstekend, met een heruitzending van Phohi. En weer constateerden we toen het vreemde verschijnsel, dat de heruitzending voor ons beter doorkwam en in ieder geval gemakkelijker te vangen was dan de uitzending zelf. Aan de technici om hiervan een verklaring te geven!

Programma's.

Phohi (16.88).

Maandag 10 Febr. 1930
van 13—15 G.M.T.

Kwartet onder leiding van Loe Cohen
1. The Juggler, Marsch — G. Rosey.
2. Etincelles, Walzer — Em. Waldteufel
3. Bagatelle — Ferucic Busoni.
   Dans uit het steenen tijdperk
   Egyptischer Tanz
   Wiener Tanzweise
   Kozakkenritt
4. L'enfant Prodigue Claude Debussy-Adler.
5. Ich liebe dich, — Ed. Grieg.

Intermezzo,
Jeanne Bacilek, Coloratuur Zangeres.
Kwartet onder leiding van Loe Cohen.

6. Les cloches de Corneville, Operette Potpourri — Rob. Planquette.
7. Schlagers 1930
8. Narcissus — Ethelbert Nevin.
9. Wiener Operette Revue — Carl Robrecht.
10. Marsch Finale.

Woensdag 12 Februari 1930 van 13—15 G.M.T.

Groot orkerst onder leiding van Jaap Spaanderman.

1. Ouverture Coriolan — L. van Beethoven.
2. 5e Symphonie — Fr. Schubert.
3. Pianoconcert D. Moll van J. Brahms. Solist. Joh. Ligtelyn, Piano.
4. Phobi trio bestaande uit de heeren Loe Cohen Viool, Wim Amende Cello, Daaf Wins Piano.

Pandoeng.

Radio-Preanger-concerten.
(*Korte golf, 58 M.*)
Matinéé.

Het programma voor Zondag van de Preanger-Hotel-Muziek, te broadcasten door de Radio vereeniging aanvang half 8 n.m.: 1. Marche „Hand in Hand", Blon. 2. „Schmetterlingsreigen". Schmalstiek. 3. Walzer „Frau Luna", Luncke. 4. Ständchen", Heykens. 5. Fantaisie aus der Oper „La Traviata", Verdi. 6. „Russische Romanze", Subow. 7. „Tausend rote Rosen", Lied Benatzky. 8. Fantaisie aus Der Gerette „Paganini", Lehár. 9. „Pupenspiele", Lederer.

Zondag 9 Febr. '30.
(*Korte golf, 58 M.*)

Het programma voor Zondag van de Preanger-Muziek, te broadcasten door de Radio-vereeniging aanvang half 8 n.m.: 1. Ouverture „Auf zur Jagd", Wiedeke. 2. „Serenade", Franslateur. 3. Wazer „Dorfkinder", Kálmán. 4. Fantaisie aus der Oper „Manon", Massenet. 5. „Au den Frühlings", Grieg. 6. Fantaisie aus der Operette „Das Dreimäderlhaus", Schubert-Berté.

SCHOOL EN KERK.

PREDIKBEURTEN.

Zondag, 9 Febr. '30

EVANGELISCHE GEMEENTE TE BATAVIA.

Hollandsche Diensten.

Willemskerk v.m. 9 uur ds. Denee. (Coll. Bouwf.)
Willemskerk n.m. 6 30 uur ds. Jenny. (Coll. Bouwf)
Nieuwe kerk v.m. 9 uur ds. Quast. (Coll. Bouwf)

Nederlandsche Zendingsvereeniging.

Maleische Diensten.

Molenvliet.
v.m. 10 30 uur de heer Hoppe.
n.m. 7.30 u. de hr. Chang Cheng Leong.
Tanah Abang.
v.m. 10 uur de heer de Groot.
Patekoan.
v.m. 9 uur de heer A. J. Bliek.

Mal. dienst der Nederl. Zend. Ver.

Rehobothkerk v.m. 9 uur goeroe Indjil.
id. n.m. 5.30 u. de hr. Vermeer.
id. Woensdag n.m. 6 u. Goeroe Indjil.

Mr. Cornelis.

Bethelkerk Holl. dienst v.m. 9 uur ds Broers.
Jeugddienst v.m. 8 uur de heer Melis.

Buitenzorg.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Hofker.
6 uur stille H. Mis.
8 uur Hoogmis.
's Avonds half zes Lof.

Soekaboemi.

Holl. dienst v.m. 9 uur ds. Klaassen. (Doop).

Bandoeng.

Nieuwe Kerk v.m. 9.30 u. ds. van Rooijen. (Doop).
Oosterkerk v.m. 10 uur de heer Piso. (Jeugddienst).

Bandoeng.

(*Van Deventerweg*).

$9\frac{1}{2}$ uur v.m. ds. J.G. Fernhout.
6 uur n.m. Leesdienst.
Collecten voor Kerk en Emeritaatsfonds.

Garoet.

Kringsamenkomst elken Zondag om 10 uur ten huize van br. G.W. van Arragon.

Soekaboemi.

(*Gemeentehuis, Tjikoleweg*).

$5\frac{1}{2}$ uur n.m. Godsdienstoefening.

Tjimahi.

$6\frac{1}{2}$ uur n.m. ds. J.G. J.G. Fernhout.

GEREFORMEERDE KERK.
Kwitang 28, Weltevreden.

Zondag 9 Febr. 1930.

Hollandsche Gemeente.

9 uur ds. J. Ubels. Voorbereiding H. Avondmaal.
$6\frac{1}{2}$ uur n.m. Dezelfde. Huwelijksbevestiging.

Maleische Gemeente.
's Middags 4 uur Goeroe Siagian.

Mr. Cornelis.

(Rehoboth Kerk).
Hollandsche Gemeente.
's Avonds 7 uur n.m. Geen dienst.

Buitenzorg.

Loge a/d Hospitaalweg.
9 uur v.m. Leesdienst.

R. K. KERKEN.

Zondag, 9 Febr.

Kathedraal Waterlooplein.
Kwart vóór zes v.m.: Stille H. Mis.
Zeven uur v.m.: Kindermis.
Acht uur v.m.: Gezongen Hoogmis.
Half tien v.m.: Stille H. Mis.
Zes uur n.m. Lof.

Kerk van het H. Hart—Kramat
6 uur v.m. Stille H. Mis.
7.30 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis. voor de inheemsche militairen.
5.30 uur n.m. Lof.

Kerk van den H. Jozef, Mr.-Cornelis.
7 uur v.m. Hoogmis.
9 uur v.m. Stille H. Mis.
5.30 uur n.m. Lof.

CHURCH OF THE BRITISH PROTESTANT COMMUNITY.
Engelsche Kerkweg, Parapattan.
Hours of Service.

Sunday, Febr. 9nd and until further notice.

7.30 Matries.
8 Holy Communion.
6.30 Evensong en Sermon.

VRIJE KATHOLIEKE KERK.

St. Willebrordskerk, Tanah Abang-Oost 67.

Zondag, 9 Febr.

8 uur v.m. Hoogmis.

STICHTELIJKE BIJEENKOMSTEN.
The Free Pentecostal Conference.

Openbare samenkomsten in „het Pinksterhuis" Matramanweg 53, Meester-Cornelis.
Elken Zondagavond 7 uur Hollandsche dienst.
Elken Woensdagavond 7 uur gemengde dienst.
Elken Vrijdagavond 7 uur bidstond.
Elken Zondagmiddag te 5 uur Zondagschool.

Openbare samenkomsten: Sluisbrugstraat no. 48
Zondagochtend 8 uur Zondagschool.
Zondagochtend 10 uur Hollandsche dienst.
Zondagavond 7 uur Holl. en Mal. dienst.
Woensdagavond 7 uur Holl. dienst.
Vrijdagavond 7 uur Bidstond.

Christian Science Society.
(Koningsplein Noord No. 21).

Hollandsche Dienst: 9.45 uur v.m.
English Service: 11.— a.m.

Testimony Meetings:
Hollandsche: 1e Woensdag v/d maand 6.30 uur n.m.
English: last Wednesday of the month 6.30 p.m.

Visitatiereis.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Aneta*). De magistergeneraal van de orde der Kruisheeren, Van Dinter, vertrekt op 4 April naar Java voor het maken van een visitatiereis.

Voor de Zending.

De gemeente Buitenzorg heeft in 1929 totaal f 921,66 opgebracht voor de Zending der Indische Kerk op de Soela-eilanden en Misool.

LAATSTE BERICHTEN.

Het Wieringermeer.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Aneta*). De definitieve bemaling van het Wieringermeer vangt 10 dezer aan.

Congres Metaalconstructies.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Aneta*). Tot gedelegeerden van Nederland naar het congres betreffende metaalconstructies te Luik in 1930 te houden, werden benoemd de hoogleeraar Kist, de directeur van het technisch bureau van het departement van Koloniën, de heer Inckel en de hoofdingenieur bij de Ned. Spoorwegen ir. Joosting.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 7 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De subcommissie van de opiumcommissie van den Volkenbond, welke gepresideerd wordt door sir Malcolm Delevigne, heeft een uitgebreid plan samengesteld om den handel in narcotica over de geheele wereld tegen te gaan. De opiumcommissie heeft dit plan eenstemmig goedgekeurd.

In dit plan wordt aanbevolen vast te stellen welke hoeveelheid narcotica per jaar gefabriceerd kan worden. Deze narcotica dienen dan zoo gedistribueerd te worden dat men er zeker van is dat zij slechts voor medische en wetenschappelijke doeleinden worden gebezigd. In het plan wordt voorts aanbevolen een centraal bureau te stichten om contrôle uit te oefenen op de distributie.

De V.S. en Haiti.

WASHINGTON, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). Vanwege het Witte Huis wordt medegedeeld dat de commissie welke een onderzoek zal instellen naar de kwestie van de scheiding van Haiti van Amerika, als volgt zal worden samengesteld:

Cameron Forbes, de vroegere gouverneur van de Philippijnen, voorzitter, Henry Fletcher, de vroegere ambassadeur te Berlijn en drie andere leden, waarschijnlijk vertegenwoordigers van het Huis van afgevaardigden en de Senaat.

„Rustige Kracht."

Het *Hbld.* zegt, de memorie van antwoord van minister De Graaff besprekend, dat deze ten aanzien van de nationalisten rustige kracht en sterken zin voor realiteit bevat.

Tegen mr. Iskak.

De zaak-Iskak is, naar Aneta meldt, heden in handen van den rechtercommissaris gesteld voor voorloopige informaties.

Antenne-draad gesprongen.

Gisteravond is een draad van de groote Malabar-Radiostations-antenne gesprongen van het lange golfverkeer op 15600 meter moest het heele bedrijf worden stopgezet. Het verkeer werd voortgezet met de kor golf-stations o.a. nam Tjililin den schependienst en het rondseinen van de Aneta's persberichten over. Overigens werd alles zoo geregeld, dat het geheele verkeer zonder de kabel als hulpmiddel radiografisch kon worden bediend. Vanmorgen vroeg is de opruimingsarbeid aangevangen en de afgeknapte draad voorloopig buiten werking gesteld, totdat het geschikt moment er was die weder te monteeren. Men hoopte vanmiddag twaalf uur zoover gereed te zijn dat de langegolfdienst op zes van de zeven draden kon worden voortgezet (Aneta).

De Broeders van de Onbevl. Ontvangenis.

Aneta seint ons uit Solo:

De Eerw. Broeder Victorinus, overste van het huis te Solo der Broeders van de Onbevlekte Ontvangenis van Maastricht, is benoemd tot algemeen missieoverste dier Congregatie.

Mulo Eindexamen Reglement.

In de vorige zitting van den Volksraad en ook thans weer, is door verschillende leden aangedrongen op een wijziging van het eindexamen der Muloscholen.

Daartoe is het Departement van Onderwijs thans overgegaan.

De voor 1929 voorloopig vastgestelde regeling is vervangen door een definitief reglement, bij besluit van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst van 29 Januari 1930, dat bij het eerst komende eindexamen zal gelden.

Verschillende veranderingen zijn aangebracht, zoo o.a. is de wijze, waarop vrijstellingen werden verleend, opnieuw geregeld.

Een candidaat, die door zijn onvoldoende of even voldoende schriftelijk werk zou worden benadeeld, kan nu aan het mondeling examen deelnemen en zoodoende zijn eindcijfers verbeteren.

De keuzevakken zijn verder vervallen.

Een verdeeling in hoofd- en bijvakken is niet geschied, wel is gestreefd naar een meer uniforme beoordeeling. Een laag cijfer voor Nederlandsch en lezen zal den candidaat eerder doen afwijzen dan een voor andere vakken.

Verboden Vuurwapens.

Ter zake van „bezit van een vuurwapen zonder de vereischte vergunning" zijn A.M. de W., A. vag K., en L E M. A., heden ieder tot f 25.— boete veroordeeld.

BLOEDIG GEVECHT.
Een doode, twee gewonden.

Hedenochtend, tegen half negen, heeft er in het droogdok te Tandjong Priok, waar dagelijks een paar honderd koelies aan het werk zijn, een ernstige vechtpartij plaats gehad.

Het begon met een bokspartij tusschen een aantal koelies, waaronder de Boniër, Paloekoe, tremmer aan boord van het in het dok liggende stoomschip *Buyskes*, en de dokwerker Laïp.

Het gevecht scheen voor Paloekoe zóó opwindend, dat hij op een gegeven moment mata glap werd en zijn piso blati trok om daarmee een van zijn tegenstanders Laïp een ernstige steekwond in zijn zijde toe te brengen.

Het slachtoffer zou er nog erger aan toe zijn geweest, zonder tijdige tusschenkomst van den koeliemandoer Amat, die den amokmaker met een stuk hout een slag op het hoofd toebracht, voordat deze tijd had zijn tegenstander af te slachten.

Paloekoe richtte zich toen tot zijn nieuwen tegenstander. Het noodlot wilde dat de kordate mandoer, toen hij door achteruit te loopen, den aanval van den Boniër wilden ontwijken, kwam te struikelen, van welke omstandigheid de amokmaker wist te profiteeren door hem met zijn mes een doodelijken steek in de hartstreek toe te brengen.

Als een krankzinnige holde Paloekoe toen naar boven, in de richting van het kleine dok, waar hij door de woedende menigte overmeesterd werd, en zoodanig toegetakeld, dat hij half buiten westen raakte. Toen kort daarop een hoofdpolitie-opziener verscheen, om den man te arresteeren, bleek dat ook de moordenaar nogal ernstig verwond was.

Naar de oorzaak van de vechtpartij wordt een onderzoek ingesteld. Men vermoedt dat deze aan een speelkwestie te wijten is.

De Dierenliefhebber.

Tegen J.F.R., vervolgd wegens weerspannigheid, is f 50.— boete geëischt.

Vrijgesproken.

Bij vonnis van den Raad van Justitie alhier dd. heden is G.A. Von E., vervolgd ter zake van oplichting, daarvan vrijgesproken.

De Londensche Theeveilingen.

(*Van de firma John Peet en Co.*).

Volgens bericht van de firma John Peet & Co., te Londen liepen de standaardnoteeringen in de aldaar op 6 dezer gehouden veiling van Javathee naar beneden en wel:

$\frac{1}{2}$ d. voor ordinaire P.; $\frac{1}{4}$ d. voor de andere soorten,
behalve voor middensoort B.O.P., welke onveranderd bleef en voor goede B.O.P., welke $\frac{1}{4}$ d. steeg.

In genoemde veiling worden o.a. de volgende prijzen betaald, bruto per Engelsch pond:

Perbawatie	Bro. Or. Pek I.	2 sh. $2\frac{1}{2}$ d.
Taloen	Broken Bekoe	1. sh. $3\frac{3}{4}$ d.
Girilaja	Bro. Or. Pekoe I	1 sh. $2\frac{3}{4}$ d.
Tanahwattie	Bro. Or. Pekoe	1 sh. $2\frac{3}{4}$
Windoe	Broken Pekoe	1 sh. $2\frac{3}{4}$
Taloen	Broken Tea	11 d.
Windoe	Pek. Fannings	$10\frac{7}{4}$ d.
Taloen	Pek. Fannings	10 d,
Perbawatie	Bro. Or. Pekoe	$9\frac{3}{4}$ d.
Sitiardja	Broken Tea	$9\frac{1}{2}$ d.
Halimoen	Bro. Or. Pekoe	$8\frac{7}{8}$ d.
Kiara	Bro. Or. Pekoe	$8\frac{3}{4}$ d.
Sitiardja	Fannings	$8\frac{3}{4}$ d.
Perbawatie	Broken Tea	$8\frac{1}{2}$ d.
Tanawattie	Broken Tea	$8\frac{1}{2}$ d.
Kiara	Broken Tea	$8\frac{1}{4}$ d.
Tjiboegel	Pek. Fannings	$8\frac{1}{4}$ d.
Halimoen	Bro Pekoe	8 d.
Halimoen	Broken Tea	8 d.
Halimoen	Broken Tea	8 d.
Kiara	Broken Pekoe	8 d.
Perbawatie	Pek. Fannings	8 d.
Perbawatie	Broken Tea 2	8 d.
Tanahwattie	Broken Tea 2	8 d.
Halimoen	Broken Tea 2	7 d.
Neglara	Pek. Fannings	7 d.
Sitiardja	Dust	$6\frac{3}{4}$ d.
Halimoen	Brok. Pekoe 2	$6\frac{1}{4}$ d.

In de op denzelfden dag te Amsterdam gehouden veilling werden o.m. de volgende prijzen besteed, bruto in centen per half K.G.

Perbawatie	Orange Pek. I	180
Tjiseureuh	Orange Pekoe	87
Perbawatie	Orange Pekoe	79
Sapoeran	Orange Pekoe	75
Halimoen	Orange Pekoe	74
Tanawattie	Oranga Pekoe	74
Derwatie	Orange Pekoe	72 d.
Bandjarwangi	Pekoe	67
Perbawatie	Souchong I	67
Tanahwattie	Pekoe	60
Perbawatie	Pek. Souhong	54
Derwatie	Pekoe	51
Saperan	Br. Souchong	46
Sapoeran	Pek. Souhoung	39
Goen. Gede	Pek. Souchong	37

Peterongen.

Aneta bericht uit Semarang: Het particuliere land Peterongan, binnen de gemeente Semarang, groot circa 270 bouw en eigendom van de bank Bebiauwtjwan, bezwaard met hypotheek van de Javabank, is heden in het openbaar verkocht. Kooper was voor f 825.100 gulden de Javabank.

BURGERLIJKE STAND TE BATAVIA.

Huwelijken:

8 Febr. I. Vink—E.J.O. Doelitzsch.
4 „ M.O. v. Haastert—J.W. v/d Steen.
5 „ E.R. Alting Siberg—de Iol, vrouw Aminah.
7 „ H. Prins—H.L.N. de Lange.

Overlijden:

31 Jan. A.O. Stemfoort oud 50 jaar (v).
G.J. Nieuwendijk oud 1 dag (m).
J.A. Lapré oud 67 jaar (m).
1 Febr. D.F. Latupapua oud 2 jaar (m).
2 „ F.J. Fetz oud 69 jaar (v).

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Met Bijlslagen gedood.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Aneta*). Te Hengelo is zekere vrouw Noubak door haar schoonvader in een vlaag van waanzin met bijlslagen afgemaakt.

Werkbeperking opgeheven.

AMSTERDAM, 7 Febr. (*Aneta*). De werkbeperking in het diamantbedrijf wordt met ingang van 10 dezer opgeheven.

Schipper bestolen en gewurgd.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Uit Desschel in Belgisch Kempen wordt gemeld, dat de Nederlandsche schipper Elzendijk door zijn knecht bestolen is en gewurgd.

Expositie in de Grafelijke Zalen.

DEN HAAG, 7 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De minister-president jhr. mr. Ruys de Beerenbroeck opende de tentoonstelling van de vereeniging voor Volkenbond en Vrede in de grafelijke zalen.

HET BRITSCHE RIJK.

De Handelsrelaties met Rusland.

LONDEN, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Het Lagerhuis nam een voorstel aan van het lid der Labour-partij, Miss Wilkenson, waarbij aanwending van alle middelen werd gevraagd om den handel tusschen Engeland en Rusland te bevorderen en om tot de spoedige onderteekening van een handelsverdrag met Rusland te geraken.

HET DUITSCHE RIJK.

De nieuwe Belastingen.

BERLIJN 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Reeds werd gemeld, dat het Duitsche Ministerie van Financiën, voor het kloppend maken van de begrooting, de instelling van nieuwe belastingen overweegt, o. a. een verhooging van den accijns op bier en een transactie-belasting

Naar aanleiding hiervan wordt gemeld, dat de nieuwe bier-accijns zeer zeker zou stuiten op en tegenstand van de Duitsche volkspartij, terwijl een transactie-belasting tegenwerking zou ondervinden in Handel en Middenstand.

Men is daarom van plan om, zoo de heffingen niet mogelijk zijn, het invoerrecht op koffie en thee te verhoogen.

Men vermoedt, dat die nieuwe heffingen een geweldige loon-actie, in verband met de verhoogde kosten voor levensonderhoud, tengevolge zullen hebben.

Reeds hebben kleine groepen van technische arbeiders, die zich door den aard van hun arbeid in een uitzonderlijke bevoorrechte positie bevinden, een loons-verhooging geëischt.

Het grootste gedeelte der arbeiders is echter door collectieve verdragen gebonden, waarvan echter bijna 100 in Maart zullen vervallen.

De werkgevers verzetten zich tegen een loonsverhooging, onder aanvoering van het argument, dat verhoogde productie-kosten de kracht van Duitschland's industrie, om op de wereldmarkt mee te dingen, nog meer zouden verzwakken.

Bovendien beweren zij, dat een loonsverhooging het meegaan in een vicieuzen cirkel zou beteekenen, daar de regeering slechts werkloozen kan ondersteunen door het opleggen van nieuwe belastingen.

Deze argumenten worden, zoowel door werkgevers als door werknemers, beschouwd als geen steek te houden en openlijk bereidt men zich voor op den komenden strijd, welke echter — gezien de voortreffelijke wettelijke arbeidsregeling in Duitschland — geen massastakingen tengevolge behoeft te hebben. Het is waarschijnlijker, dat die arbeidsgeschillen een sporadisch karakter zullen dragen.

De nieuwe Amerikaansche Gezant.

BERLIJN, 5 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De nieuwe Amerikaansche gezant te Berlijn, de heer Sacket, uitte tegenover de vertegenwoordigers van de Duitsche Pers zijn vreugde over het feit, dat hij tot dezen post was geroepen.

Reeds vroeger, zoo verklaarde hij, heb ik de gastvrijheid van Duitschland genoten en bewonderde ik de schoonheden van dit land. Als senator heb ik te Washington dikwijls gelegenheid gehad mij op de hoogte te stellen van de ontwikkeling der Duitsch-Amerikaansche relaties. Het zal mijn doel zijn deze nog hechter te maken.

De Veiligheid der Republiek.

BERLIJN, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De juridische commissie van den Rijksdag nam het wets-ontwerp op de veiligheid der republiek in tweede lezing aan. Deze wet zal van kracht blijven, totdat het nieuwe straf-wetboek is ingevoerd.

Raoul de Campos †.

BERLIJN, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Raoul de Campos, directeur-generaal van de Braziliaansche legatie met den titel en rang van gevolmachtigd minister, is na een zware ziekte in het Augusta-ziekenhuis overleden.

OOSTZEELANDEN.

Tendentieuze Berichtgeving.

WARSCHAU, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De vice-voorzitter van den Poolschen Landdag, Dombski, stelde in een vergadering der Volksvertegenwoordiging voor, om de sanctie aan het Poolsche telegraaf agentschap te schrappen, als protest tegen de zeer tendentieuze berichtgeving van het Regeerings-persagentschap.

Dombski noemde het telegraaf-agentschap een bron van vergiftigde berichten.

DE DONAULANDEN.

De Vergiftigingszaak van Nagyrev.

WEENEN, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). De 41-jarige boerenvrouw Varga, is veroordeeld tot levenslang wegens vergiftiging van haar eerste echtgenoot, die in den oorlog blind was geworden. Voor het tweede feit dat haar ten laste werd gelegd, namelijk vergiftiging van den grootvader van haar echtgenoot om aan diens erfenis te komen, werd zij van rechtsvervolging ontslagen wegens gebrek aan bewijs.

De voornaamste geuige tegen Varga was vrouw Kardos.

31 vrouwen en drie mannen moeten nog terecht staan wegens de vergiftigingsgevallen in het dorp Nagyrev.

SKANDINAVIË.

Om een Naam.

OSLO, 6 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Het vorig jaar besloten beide Huizen van het Storting den naam van de stad Drontheim te veranderen in Nidaros, zooals de plaats in de Middeleeuwen heette.

Naar aanleiding van het verzet hiertegen door de Drontheimsche burgerij, nam men de kwestie opnieuw in behandeling. Het Hoogerhuis besloot toen om de plaats haar naam te laten behouden.

ITALIË.

Het Bezoek van Schober.

ROME, 5 Febr. (*Aneta-Radio*). Het hoogtepunt van de ontvangst van den Oostenrijkschen kanselier, Schober, werd bereikt op het banket, dat den staatsman hedenavond werd aangeboden. Zoowel Mussolini als Schober wezen tijdens dit banket op de belangrijkheid van het Oostenrijksch-Italiaansche verdrag van vriendschap en voor arbitrage, dat beide staatsliedeu in den loop van den dag hadden onderteekend. Vernomen wordt, dat dit verdrag de inleiding is voor een belangrijke handels-overeenkomst tusschen beide landen, waarbij onder meer bepaald zal worden, dat een gedeelte van de haven van Triëst tot Oostenrijksche vrije zône verklaard zal worden, terwijl Oostenrijk als tegenprestatie Italië eenige faciliteiten zal toestaan op den spoorlijn aan de Oostenrijksche zijde van de Brennerpas.

SPANJE.

De Censuur.

MADRID, 4 Febr. (*Aneta-Radio*). De premier Berenguer ontving een deputatie van de Spaansche schrijvers en journalisten, welke verzocht om de censuur af te schaffen. Berenguer ging in principe met dit verzoek accoord. De omstandigheden laten evenwel op het oogenblik een opheffing van de censuur nog niet toe. De premier zal echter een lijst van onderwerpen publiceeren waarmede de pers zich kan bezig houden zonder aan censuur onderworpen te wezen.

De vertrekkende Gouverneuren.

MADRID, 8 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het kabinet besloot om het ontslag van alle civiele gouverneuren, met uitzondering van die van Madrid en van Barcelona, te aanvaarden.

AFGHANISTAN.

Vervolging van Mohamed Wali Khan.

KABOEL, 6 Febr. (*Aneta-Radio*). Koning Nadir Khan heeft Mohammed Wali Khan, die tijdens Aman Oella's reis door Europa koning-regent was, doen vervolgen wegens hoogverraad.

Hij zal door een speciale rechtbank verhoord worden.

NOORD-AMERIKA.

Mijnramp.

SALTLAKE-CITY, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). Bij een ontploffing in een kolenmijn te Standardville zijn op zijn minst 20 mijnwerkers om het leven gekomen.

ZUID-AMERIKA.

Een boedig Diner.

5 Dooden.

RIO DE JANEIRO, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). Tijdens een diner te Montes Claros, in den Braziliaanschen staat Minaes Geraes gelegen, ontstond een hevig handgemeen over politieke zaken.

Het diner werd bijgewoond door den vice-president Melloviana.

Bij het handgemeen werden vijf personen gedood, onder wie de secretaris van den vice-president.

Vijftien personen werden gewond, onder wie Melloviana.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

Een Engelsch memorandum.

LONDEN, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Engelsche regeering heeft een memorandum gepubliceerd waarin wordt voorgesteld de algemeene overeenkomst welke ter marineconferentie bereikt mocht worden tot 1936 van kracht te doen zijn. In 1935 zou dan een nieuwe marineconferentie gehouden kunnen worden.

De regeering stelt voor dat men niet slechts een overeenkomst tot stand moet brengen over de tonnenmaat, maar ook over de tonnenmaat der afzonderlijke schepen in de diverse categorieën en de tonnenmaat van elk der naties voor elke categorie.

Verder stelt de regeering voor om de duikbooten af te schaffen. Indien men echter niet kan overeenkomen om de duikbooten af te schaffen, wil de Engelsche regeering voorstellen doen om de duikbooten zoodanig te beperken als noodig is voor defensieve doeleinden.

LONDEN, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). De Italiaansche delegatie heeft haar goedkeuring gehecht aan het Britsche memorandum „omdat de principen, daarin neergelegd, overeenstemmen met onze ideeën over verdeeling en pariteit."

LONDEN, 7 Febr. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In het memorandum van de Britsche regeering wordt betoogd dat de conferentie, naar de regeering gelooft, niet slechts de bestaande vloten en de bouwprogramma's dient te beperken, doch ook een eind moet maken aan de wedstrijd in de bewapening ter zee.

De politiek van de Engelsche regeering is om de zeeën voor handel en verkeer open te houden. De regeering begrijpt dat, zoo men de marinestations geen bedreiging voor den vrede wil laten zijn, een equilibrium gehandhaafd moet worden door middel van een internationale overeenkomst. Dit equilibrium wordt niet verzekerd door getallen van gelijke tonnenmaat zonder meer, maar slechts door het aannemen van de overeengekomen programma's, welke gebaseerd zijn op overwegingen van de behoeften, enz.

Dit kan niet bereikt worden door een algemeene formule, maar dient het voorwerp te wezen voor besprekingen en overeenkomsten. Daarom wordt voorgesteld dat de overeenkomst welke op deze conferentie tot stand mocht komen, tot 1936 van kracht zal blijven en in 1935 een nieuwe conferentie belegd zal worden.

De categorieën welke de regeering in haar voorstel noemt zijn: slagschepen, vliegtuigmoederschepen, kruisers, torpedojagers en duikbooten.

Het zal gemakkelijk wezen indien wordt toegestaan dat een percentage van de tonnenmaat der diverse categorieën op een andere categorie wordt overgebracht. Maar de regeering is niet voor een algeheele overbrenging. Zij verzet zich er tegen dat van de tonnenmaat een gedeelte wordt overgebracht op de slagschepen, de vliegtuigmoederschepen en de duikbooten. Wat de kruisers betreft zou een overbrenging kunnen plaats hebben van de kruisers uitgerust met 8-inch kanonnen op de kruisers met 6-inch kanonnen, doch slechts voor een nader overeen te komen percentage.

Het aantal der toegelaten slagschepen volgens het verdrag van Washington, moet toegepast worden binnen achttien maanden na de ratificatie van de overeenkomst dezer conferentie tot in plaats van in 1936. Ook mag er geen vernieuwing van de bestaande schepen plaats hebben voor de conferentie van 1935. Ondertusschen moet de kwestie van de slagschepen het voorwerp wezen der besprekingen tusschen de betrokken mogendheden.

De experts van de regeering zijn er voor om de tonnenmaat te verminderen van 35.000 tot 25.000 en het kaliber der kanonnen van 16 inch tot 12 inch. Ook wenschen zij de leeftijd te verlengen van 20 jaar tot 26 jaar. Ook zou de regeering de tonnenmaat en het kaliber der kanonnen van de vliegtuig-moederschepen willen verminderen. Zij stelt voor om de totale tonnenmaat der vliegtuig-moederschepen van Engeland en van Amerika terug te brengen van 135.000 ton op 100.000. De maximum grootte der vliegtuig-moederschepen zou 25.000 moeten bedragen en de leeftijd zou moeten worden vastgesteld op 26 jaar in plaats van op 20 jaar. De grens van de tonnenmaat voor de kruisers, uitgerust met 8-inch kanonnen zou 10.000 ton moeten blijven, die der kleinere schepen 6000 of 7000 ton. De levensduur der kruisers dient vastgesteld te worden op 20 jaar.

Voorts stelt de regeering voor om de maximum tonnenmaat der kleine kruisers die optreden als vlaggeschepen der torpedojagers-flottilles vast te stellen op 1850 ton en die der torpedojagers op 1500 ton, terwijl het maximum kaliber der kanonnen op beide soorten schepen 5 inch dient te bedragen.

WASHINGTON, 7 Febr. (*Aneta-Reuter*). Hale, de voorzitter van de marine-commissie van de Senaat, deelde mede dat de voorstellen van Stimson „allerminst beantwoorden aan onze marine-behoefte.

(*Men zie verder onder Buitenland in ons Derde blad van heden. Red. B.N.*)

Cablegrams.

Naval-conference.

London, Febr. 6. MacDonald states he quite satisfied progress naval conference. Suggestion that dominions bringing pressure or causing any difficulty is quite untrue.

Other delegates also satisfiedest progress.

Stimson statemented following negotiations between United States, Britain and Japan they now position to clarify limits possible agreement. United States proposed on immediate parity with Britain for every class ship. They suggested reduction number battleships so, that two fleets equalised in 1931 instead in 1942. Prepared compromise proposal to meet Anglo American divergency regarding cruisers. They gladly agree abolition submarines, but if that impossible, they suggest operation thereof should amenable same international laws as surfacecraft.

Lakehurst.

Richshafen, Febr. 6. Heads of the zeppelin works alarmed bij New York reports that the Unistates naval authorities contemplate barring Lakehurst to all foreign dirigibles and in general veto any cooperation between navy and such craft, except in cases of emergency.

Ortiz Rubio.

Mexico City, Febr. 6. Rubio second operation piece splintered bone removed ex jaw. Docters say condition satisfactory, but nobody allowed talk him.

England and Egypt.

Cairo, Febr. 6. Chamber practically unanimouslied motion authorising premier Nahas Pasha to negotiate about treaty with Britain on basis latters proposals.

„Tatsudamaru" damaged.

Tokio, Febr. 6. The seventeen thousand tonner motorship *Tatsudamaru*, which due start for maiden trip shortly, seriously damaged by fire, which outbroke while completing equipment. Damage estimated a million yen. Twentyfour cabins gutted, four workmen burnt death.

„MAGNEETJES"

(Vervolg).

Onderwijs en Lessen.

Diversen.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Binnenl. Bestuur.

Ingetrokken: het besluit, voor zoover waarbij de wd. commissaris 1ste klasse V. Ch. Harten, is aanwezen als tebhnisch leider der gewestelijke veldpolitie tevens leider der gewestelijke recherche in de residentie Lampongsche districten.

Benoemd: bij de algemeene politie tot hoofdagent IIde klasse C. Janssen, thans belast met de waarneming dier betr., met bepaling, dat hij geplaatst blijft in de residentie Midden-Priangan (provincie West Java);

tot inspecteur 1ste klasse bij de centrale kas, A. Ph. W. Noordink, ambtenaar terugververwacht van buitenlandsch verlof, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Geplaatst: in de residentie Cheribon (provincie West-Java), de hoofdagent IIde klasse D. Bosschart, thans geplaatst in de residentie Krawang van genoemde provincie;

in de residentie Midden-Priangan (prov. West-Java) de hoofdpolitieopziener P. R. de Bakker, thans geplaatst in de res. Batavia van genoemde provincie;

onderscheidenlijk in de residentie Soerabaja (provincie Oost-Java) en Batavia (provincie West-Java), de hoofdpolitieopz. G.J. Schuurmans en G.H. Geitenbeek, beiden thans geplaatst in de res. Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.

Verleend: wegens zevenjariger dienst te verleenen negen maanden verlof naar Europa aan den gediplomeerd gezaghebber bij het binnenlandsch bestuur, A. Ch. van der Vlugt, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een door den resident der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo nader te bepalen datum in de maand Dec. '30;

wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, a/d comm. b/d kantoordienst van het B. B. in het gouvernement Celebes en onderhoorigheden K. A. F. Blaset, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een door den gouverneur van Celebes en onderh. nader te bepalen datum in de maand Febr. '31;

wegens negenjarigen dienst elf maanden verlof naar Europa aan den resident van Grissee (provincie Oost-Java). W. G. Horninge, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Nov. '30;

wegens zevenjarigen dienst negen mnd. verlof naar Europa aan den controleur 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur, A. Twerda, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een door den gouverneur der Oostkust van Sumatra nader te bepalen datum in de maand Aug. '30;

met wijziging in zoover van het besluit, waarbij aan den assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera (provincie West-Java), C. A. M. Welter, wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa is bepaald, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op den 4en Aug. '30 instede van op den 6en dier maand.

Algemeene Rekenkamer.

Benoemd: tot hoofdcommies J. F. H. Willems, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugververwacht, laatstelijk hoofdcommies bij het college.

ALGEMEENE VERGADERINGEN.

Zaterdag 22 Febr. 1930. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap Koningsplein Oost 4, 6 uur n.m.

id. N.V. Vendu- Commissie- en Expeditiekantoor Ed. Franzen en Co., ten kantore der vennootschap, Koningsplein 4, 6.30 uur n.m. (Buitengewone Alg. Verg.)

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 7 Febr.

N.I. ss. „Palima" gez. Bleeker, van Bagan si api-api, agt. K.P.M.

Jap. ss. „Peking Maru" gez. Tomitz, van Nogaya en Cheribon, agt. Klaasen Co.

Ned. ss. „Blitar" gez. de Vries, van N/York en Singapore, agt. Internatio.

Ned. ss. „Gorontalo" gez. Fehren, van Rotterdam en Toboali, agt. Internatio.

N.I. ss. „van Heutsz" gez. Groothoff, van Amoy en Singapore, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Minderoo" gez. Macphedran, van Fremantle en Serang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Reael" gez. Kandou, van Padang en Kroe, agt. K.P.M.

Eng. ss. „Giang Bee" gez. Maples, van Singapore, agt. Gian Gwan.

N.I. ms. „Paloh" gez. Laubinger, van Palembang, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Beemsterdijk" gez. Kooy, van N/York en Singapore, agt. Internatio.

Vertrokken 7 Feb.

Gouvt. slbt. „W. van Braam" gez. Burgers, naar Palembang.

N.I. ss. „Tjibodas" gez. Berkhout, naar Soerabaja via kustpl.

N.I. ss. „Tjiliwong" gez. de Graaff, naar Saigon.

N.I. ms. „Mijer" gez. de Groot, naar Tg/pandan, Riouw en Singapore.

N.I. ss. „Bontekoe" gez. Tuininga, naar Semarang.

N.I. ss. „Op ten Noort" gez. Gotz, naar Soerabaja, Tarakan, Hongkong, Manila, Menado, Ternate, Ambon, Banda-Neira, Kalabahi, Boeleleng en Padangbaai.

Eng. ss. „Minderoo" gez. Macphedran, naar Singapore.

Jap. ss. „Peking Maru" gez. Tomita, naar Cheribon, Tegal, Banjoewangi, Hongkong, Shanghai en Japan.

N.I. ss. „D. v. Twist" gez. Bakker, naar Oosthaven en Merak.

N.I. ss. „Palima" gez. Blecker, naar Cheribon, Semarang en Soerabaja.

Eng. ss. „Giang Bee" gez. Maples, naar Cheribon en Semarang.

Ned. ss. „Enggano" gez. Turfboer, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Insulinde" 7 dezer te Semarang kustreis.

ss. „Tjerimai" 7 dezer uit Singapore uitr.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Roepat" 6 dezer te Semarang kustr.

ss. „Salawati" 7 dezer uit Sabang thuisr.

ss. „JP. Coen" 7 dezer uit Singapore id.

ms. „P. Laut" 7 dezer te Hambu g id.

ss. „Singkep" 7 dezer te Havre id.

ms. „Chr. Huygens" 7 dezer uit Colombo thuisreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Saleier" 7 dezer te Soerabaja.

ss. „Karimoen" 6 dezer uit Colombo.

Java China Japan-Lijn.

ss. „Jacatra" 7 dezer uit Soerabaja.

ss. „Enggano" 7 dezer uit Priok.

H. A. P. A. G.

ss. „Dortmund" vertr. 7 dezer van Colombo naar Sabang.

ss. „Menes" vertr. 7 dezer van Soerabaja naar Balikpapan kustreis.

ss. „Freiburg" aangek. 5 dezer te Alexandrië thuisreis.

ss. „Lueneburg" vertr. 7 dezer van Colombo thuisreis.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Tjibodas, Fukkai Maru, Simaloer, Memnon, van Spilbergen, Tjibadak, Samarinda, Op ten Noort en Plancius, Tjerimai, Insulinde en Atheldouchess.

Passagierslijst

van het ss. *Op ten Noort*, 7 Februari 1930 van Batavia en 8 Februari van Soerabaja naar Hongkong, Manila, de Molukken en Bali. Passagiers van Java:

Mej. R. M. Algar, mevr. L. Avanzo, A. Bodard, mej. M. Fromentin, mej. P. Fromentin. Th. von Guérard, J.G. Koolhaas, ir. B. Ledeboer en echtg., Ng. A. Pok, mej. J. Qué, K. S. Qué, Souw Sian Tjiang en echtg., mej. M. Souw Sian Tjiang, mevr. Szobesick. Tan Kong Ping, Tjoa Liong Tjoen, Tjong A Siong, mevr. Trevor Tyler, F. J. Warren, A. H. Weyler, H. A. L. Wiebers, F. Worthington, J. A. Deelder, tour-manager.

„MAGNEETJES”

Te Huur Aangeboden.

LIEF HUIS te huur per 1 Maart of ev. eerder. Vier vertrekken en garage. Mooie stand. Huurprijs slechts f 120.—. Overname meubilair voor billijken prijs. Inlichtingen M1270 Bataviaasch Nieuwsblad.

HUIS met paviljoen Petodjo Oedik No. 43 te huur, dadelijk te betrekken. Huurwaarde f 100.— 's maands. Te bevragen bij Weeskamer Weltevreden. M1310

HUIS Viosplein Zuid 13, 3 kamers, voor-, binnen-, achtergalerij en autogarage, te huur. Huur f 160.— per maand. Te bevragen Maboed Effendi, telefoon 949 Welt. M1306

OVERNAME HUUR en meubilair van ruim Indisch huis (7 kamers) met paviljoen (verhuurd) tegen 1 Juni a.s. nabijheid Koningsplein. Gang Scott 2. M1319

RUIM HUIS (5 kamers) en paviljoen met aparte gemakken te huur 1 April a.s., in centrum Weltevreden, voor f 150.— per maand met overname meubilair. Huis alleen eventueel ook gemeubileerd te huur. Bevragen telefoon 1712 W. M1316

MODERN HUIS, bevattende voor-, achter-, zijgalerij, 2 kamers met vaste waschtafels, gelegen Nieuw Menteng vlak bij station, te huur aangeboden per 1 Maart. Overname gedeeltelijk meubilair verplichtend. Inlichtingen telefoon 1015 Menteng. M1314

HET MOOIE HEERENHUIS N. Tamarindelaan 35, Weltevreden, te huur aangeboden. Huurprijs f 275.— per maand. Te bevragen bovenstaand adres telef. Welt. 3751. M1323

HUIS, gelegen vlak bij school, trein en passer, te huur. Te aanvaarden 1 Maart. Met verplichte overname meubilair. Huurprijs f 150.—. Te bevragen telf. Mtg. 679. M1315

KEURIG HUIS, Kenarilaan 2, te huur met ingang van 1 Maart a.s., met overname zeer behoorlijk meubilair tegen billijken prijs. Aldaar te bevragen tusschen 5.30 en 7.30. (Tel. Wl. 3293). M1317

GEMEUBILEERDE WONING te huur aangeboden voor den tijd van 6 maanden of langer. Sluisbrugstraat (Gang Pasar Baroe) No. 7, eventueel direct beschikbaar. Nadere inlichtingen Boekhandel Obuz telefoon 1708 Welt. M1309

EEN HEERENHUIS en drie kleine huisjes te huur aangeboden per 1 Februari, 1 Maart dichtbij het station Mr. C. Huurprijs f 70— en f 35— per maand. Geheel van steen met dakpannen, voorzien van electrisch licht, waterleiding, put, douche, W.C. Te bevragen Bekassieweg 130 M.C., Tfn. Mr. 369 Bt. 1303. M1262

HET MODERNE VERDIEPINGSHUIS van der Houtlaan 8, 6 kamers, steeds door eigenaar bewoond, geheel behangen, vaste waschtafels in de slaapkamers, te huur, geheel gemeubileerd, of eventueel na overname meubilair. Inlichtingen Telefoon 416 Mtg. M1259

MR. CORNELIS. Te huur twee huizen van vijf en zes vertrekken, een met paviljoen; electr. licht, waterl., garage, aan autobus- en tramlijn. Bevragen telef. 438 M.C. M1263

RUIM HUIS te huur met overname meubilair (f 1600.—). Gelegen bij spoorhalte. Te aanvaarden 15 Februari. Te bevragen Telefoon Ment. 821. M1296

HUIS Gang Kleijkamp No. 48-46 vlak bij Gang Pasar Baroe te huur, bevattende 3 kamers w.o. 2 voorkamers 6×6 en $4^1/_2$×6 M., 1 achterkamer 3×$7^1/_2$ M. Te bevragen Toko Tio Tek Hong, Pasar Baroe Weltevreden. M1352

PAVILJOENHUIS, Gang Halte Dierentuin 16, te huur. Te bezichtigen na 5 u. n.m. Huurprijs f 70.—. M1361

RUIM HUIS te huur met 1 April of eerder, met overname completen inboedel, Koningsplein (Noord) Binnen. Inlichtingen telef. 723 Weltevreden. M1335

Activiteit is veel minder een karaktertrek dan een gewoonte, die men kan aankweeken.

PAVILJOEN, bevattende voor-, zij- en achtergalerij en twee kamers, te huur voor dame of heer alleen. Te bevragen Sumatraweg 26a. M1336

PAVILJOEN (voorgalarij, 3 kamers en keuken) te huur. Prijs ongemeubileerd f 40.— gemeubileerd f 70—. Zeer geschikt voor twee heeren of echtpaar met één kind. Bezichtigen Molenvliet West 23. M1308

EEN GEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur met vrij licht en water voor dame of heer alleen. Prijs f 45.—. Koningin Emmalaan 23, Meester Cornelis. Tel. 407 M.C. M1359

RUIM PAVILJOEN op eersten stand, omtrek Koningsplein, te huur aangeboden. Huur f 100.— per maand. Verplichte overname meubilair. Te bezichtigen na telefonische afspraak Welt. 3891. M1358

GEMEUBILEERDE VOORKAMER met zitje aangeboden op zeer goeden stand bij tram en trein voor een dame h.b.b.h. met of zonder kost bij alleenwonende dame. Brieven No. M1349 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERDE KAMER en paviljoen naast Tramstation Kramat 23 te huur. M1303

BIJ HOLLANDSCHE FAMILIE beschikbaar 2 ruime ineenloopende kamers (met stroomend water) van groot huis op goeden stand, omtrek Koningsplein. Brieven No. M1301 Bataviaasch Nieuwsblad.

RUIME LUCHTIGE GEMEUBILEERDE KAMERS te huur. Gang Chaulan 33, telef. Wl. 457. M1346

Te Huur Gevraagd.

BUITENZORG. Echtpaar zonder kinderen zoekt per 1 Maart a.s. klein huis of vrijstaand paviljoen. Prijs uiterlijk f 37.50. Brieven met prijsopgave s.v.p. onder No. M1304 Bataviaasch Nieuwsblad.

Lauweren zijn om trotsch op te zijn — niet om op te rusten.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN te Buitenzorg te huur gevraagd, op goeden stand, liefst dicht bij station gelegen. Aanbiedingen M1269 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAVILJOEN te huur gevraagd zonder pension, bestaande uit voorgalerij, twee kamers en eigen gemakken. Gemeubileerd of ongemeubileerd. In de buurt van tram, trein of autobus. Brieven onder No. M1339 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN VRIJSTAAND ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur gevraagd per 1 Maart a.s. door heer alleen, liefst met eigen gemakken, buurt Goenoeng Sahari. Brieven onder No. M1322 Bataviaasch Nieuwsblad.

GEMEUBILEERD PAVILJOEN met garage gevraagd, eventueel voor direct, voor heer alleen. Brieven No. M1354 Bataviaasch Nieuwsblad.

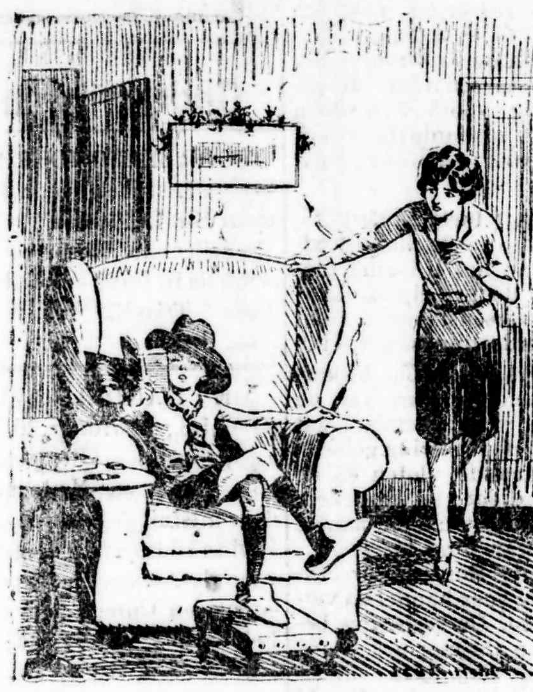
Kost en Inwoning.

DAME, h.b.b.h.h., zoekt voor haar zoontje van 4 jaar, een lief tehuis, tegen vergoeding. Brieven onder nummer M1312 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

RUIME GEMEUBILEERDE KAMER met volledig pension, geen beroepspension, voor terstond of later aangeboden. Nieuwe Tamarindelaan 50, telefoon Wlt. 2809 na 5 uur. M1331

Voor wie volhoudt, zijn mislukkingen slechts mijlsteenen op den weg naar het succes.

TWEE KAMERS (een- en tweepers. te huur aangeboden met kost en inwoning voor direct, dicht bij electrische trein. Tjikini 83 Tfn. 372 Wl. M1343

„Harold! — Hoe kom je er bij.“
„'t Is goed hoor moeder. Vader heeft de heele morgen met mijn trein gespeeld.“
(Passing Show).

JONG ECHTPAAR zoekt met 1 April kost en inwoning. Groote frissche kamer. Op goede Hollandsche kost wordt meer gelet, dan op luxe omgeving. Brieven onder no. M1324 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

IN RUIME KOELE WONING, directe nabijheid electrischen trein, tram en zwembad, bestaat gelegenheid opname jongmensch of 2 studeerende jongelui van goeden huize. Brieven No. M1208 Bataviaasch Nieuwsblad.

PAYING GUEST. Voor direct te huur aangeboden net gemeubileerd paviljoen met eigen gemakken, ook een gemeubileerde voorkamer met shabelletje, allebei geheel vrij, met volledig pension. Gelegen centrum stad nabij tramstations en verschillende hooge scholen. Brieven No. M1350 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGE MOEDER (werkende) zoekt goed tehuis voor haar vier-jarig zoontje, liefst waar kinderen zijn. Tegen ruime vergoeding. Brieven No. M1355 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

Drie voorwaarden om te slagen: matigheid, geregelde nachtrust, inspireerende voorbeelden. (Maandblad „Succes“).

NIEUWE MOERBEIENOOGST. Bestelt deze heerlijke frissche vrucht, per pond 50 cents, vijfpondsmand f 2.25 en de geurige Moerbeien Jam per flesch f 0.75 en f 1.40, 10 flesschen f 7.— en f 13.50. Zendingen onder rembours. A. Herrmann, Selabintanah, Soekaboemi. M1332

ATELIER voor het maken van ochtend- en avondtoiletten tegen scherp concurreerende prijzen. Mej. G.W. Jut, Coupeuse, Oude Tamarindelaan 137. M1337

WEGENS VERTREK NAAR EUROPA nog steeds voorradig verschillend meubilair, ledikanten, glaswerk, verhuiswagens enz. enz. Haast, U alles moet weg tegen halven prijs. Mevr. B. v. d. Berg, Berendr. laan 51, Tel. 1589 Wl. M1341

DE ZEER FIJNE PROVISIEN van Eugen Lacroix & Co. Frankfurt/Main worden geïmporteerd door de N.V. „Walvo“, Noordwijk 6, Telefoon Wl. 1071 Weltevreden. Ook verkrijgbaar bij: Toko „Delice“, Parapattan, Weltevreden. M1325

MEUBELFABRIEK „BATAVIA“, Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M1287

DE BOLLE BAKKER bakt voor u overheerlijk brood en tafelbeschuit. Oude Tamarindelaan 138a, telefoon Welt. 3025. M1260

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Levert een buitenshuis. Bonboekjes van 30 stuks f 36.—. Thuis bezorgd. Telefoon 1136 Welt. M1298

SEMARANGSCHE-BAGELENSCHE BESCHUIT- EN BROODBAKKERIJ TAN SOEI LIONG, Soekaboemi Tel. No. 17. Vraagt uwe langanans onze alom bekende fijne Semarangsche en Bagelensche beschuit met of zonder boter, respect. in vierkante en ronde blikken. Versche op bestelling verkrijgbaar. M1299

AUTO-TRANSPORT-ONDERNEMING „OUDSTRIJDER“, Telefoon Nos. 644 en 3665 Wl., Tanah Abang West 82. Het beste adres voor verhuizen, verpakken en transporteeren van diverse goederen, tegen concurreerende prijzen en onder Europeesch toezicht. M1292

KLEERMAKER KONG TJI NJAN, Pasar Senen, Gang Wangseng 19, tel. 1794 Welt. Voorhanden diverse soorten en kleuren goed. Prijzen 1 stel witte jas no. 1 f 10.—, idem no. 2 f 9.50, idem no. 3 f 9.—. Maakloon: 1 stel witte jas f 4.—, 1 stel palmbeach costuum f 8.—. M1295

HOTEL VILLA PARK, Weltevreden. Dependance. Beschikbaar direct 1 paviljoen met twee doorloopende kamers. Dagelijks rijst- en Europeesche tafel. Telefoon 1136 Welt. M1297

GEORG FRIEDRICHS, Goudsmid, Gang Secretarie Nr. 3. Atelier voor moderne Juweelen en Goudwerken. Omwerking van oude bijoux in modern genre. Reparaties, vergulden, verzilveren en graveeren. M1290

Er zijn menschen, die liever dwangarbeid verrichten, dan een nieuwe methode aan te nemen. (Maandblad „Succes“).

EEN MOOIE COLLECTIE DAMESHOEDEN en corsages. Irvings Ltd., Postweg Noord, Weltevreden. M1351

ETEN BUITENSHUIS. Prima rijsttafel, Europeesch en vegetarisch eten. Uitsluitend onder toezicht bereid in speciale hygiënische inrichting. Thuis bezorgd Tjikini 83, Telefoon 372 Welt. Bonboekjes van 30 coupons f 40.—, van 15 coupons f 20.—, van 10 coupons 15.—. M1342

Te Koop Aangeboden.

HUPMOBILE te koop, in schitterende conditie, 3000 K.M. geloopen, zoo goed als nieuw. Snelle en betrouwbare wagen. Verdere inlichtingen onder no. M1267 Bataviaasch Nieuwsblad.

WEGENS PLOTSELINGE OPHEFFING VAN HUISHOUDING te koop splinternieuwe ongebruikte driedeelige spiegelkast, id. dressoir (buffet), id. spenkast, id. etenstafel en zes stoelen. Ook op afbetaling. Brieven onder no. M1338 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE KOOP OF TE HUUR, twee mooie huizen te Boeboelak naast spoorwegovergang, zoo goed als nieuw, sedert kort gebouwd. Huurprijs f 40.— en f 50.— per maand. Te bevragen bij Mevr. Djam, Laan Solitude 22, Mr. Cornelis. M1305

EEN GOED RENDEERENDE ZAAK ter overname aangeboden. Brieven onder No. M1340 Bataviaasch Nieuwsblad.

TE KOOP (ook afzonderlijk) Fongers damesrijwiel f 17.50, kinderfietsje (3-wielig) f 7.50, 1 tennisracket met pers f 1.50, Divan-matras f 5.—, Poppenwagentje f 6.— (nieuw f 22.50), kleine ijskist f 6.—. Te bevragen Tel. Wl. 2829 (voorkamer 2). M1318

BADHOTEL, inventaris, eigendomsgrond, te koop voor 4000 gulden. Liggende te Krakal, Keboemen. Te bevragen aldaar. M1285

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M1264

GUNSTIG AANBOD. Te koop aangeboden wegens vertrek keurige inboedel, bestaande uit voorgalerij-, eet-, woon- en slaapkamer-ameublement, inclusief sanitaire inrichting, porcelein, etc. Brieven no. M1150 Bataviaasch Nieuwsblad.

GROOT EUROPEESCH 2-PERSOONS LEDIKANT, met veeren, te koop tegen elk aannemelijk bod. Bevragen tel. 528 Mr. Cornelis. M1330

SUNBEAM MOTORRIJWIEL, weinig gebruikt, 5 p.k., 500 c.c., zijkleppen, keurig onderhouden, gegarandeerd zonder gebrek, te koop voor hoogsten bieder. Brieven onder No. 11561 Reclamebedrijf Aneta. M1328

ZWARTE HERDERSHOND, reu, 2 jaar oud, met stamboom en SZ kaart, te koop aangeboden. Prijs f 150.—. Brieven No. 11564 N.V. Reclamebedrijf Aneta. M1329

AUTOMOBIEL PONTIAC SEDAN, in zeer goede conditie, te koop. Brieven No. 11558 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M1326

PRIMA SCHRIJFMACHINE, Underwood Standard No. 5, gegarandeerd zonder gebreken, te koop aangeboden voor f 150.—. Lieb, Petodjo Ilir 35, Tfn. Wl. 3906. M1320

STUDEBAKER LIGHT SIX, goed onderhouden, te koop tot elken aannemelijken prijs. Te bevragen: Bosanquet & Co. Ltd., Prinsenstraat Batavia, Tel. Bt. 1049. M1313

EEN ANTIEK CHINEESCH ZITJE en een oude muntenverzameling, waaronder een drie gulden-stuk, te koop aangeboden. Struiswijkstraat Boentoe 8, Weltevreden. M1253

OCCASION. Oude violoncel te koop voor f 150.—. Adres Sluisbrugstraat 31B achter (hoek Gang Zecha). Dagelijks te bezichtigen van 10—12 uur en 4.30—6 uur. M1258

HARLEY DAVIDSON MOTORFIETS, Super Power, groot model, in goede conditie, tegen elk aannemelijk bod te koop. Te bezichtigen Kemajoran Ketjil No. 9. M1257

Elk beroep kent sterren en mislukkingen. Niet, welk beroep ge uitoefent, maar hoe, bepaalt uw succes. (Maandblad „Succes“).

KIMONO'S in soorten te koop. Gang Chaulan 33, telef. Wl. 457. M1347

GAZELLE DAMESFIETS, zoo goed als nieuw, te koop. Te bezichtigen na 4 uur n.m. Djatibaroeplein Oost No. 5. M1356

VOOR HET KOUDE LAND. Bontmantel, mol. blauw heerencostuum, witte wollen zeiltruien enz. Adres: (niet op Zondag) Pension Keijzer, Koningsplein Oost 1 Kamer 7. M1348

EENIGE GOEDE BEIGE LINNEN HEERENPAKKEN met bovendien 3 nog nieuwe dito pantalons, kleine maat, ter overname. Informaties tel. Mtg. 945. M1344

CHANDLER DE LUXE, in prima staat, te koop aangeboden wegens vertrek. Ruime confortabele wagen, zuinig in gebruik. Tegen elk aannemelijk bod. Hotel Koningsplein, Kamer 92. M1345

2 TWEEPERSOONS LEDIKANTEN compleet, 2 waschtafels met stellen, buffet, theetafel, etenskast met tafel en 4 stoelen, een zitje, 2 lederen clubfauteuils, groote hangkast, een kleine en groote ijskist, kleerenhanger met parapluibak, koperen potten, bloemstandaard, glas- en aardewerk, enz. enz. te koop tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen en te bevragen Gang Kwini 5 tel. 441 Weltevreden. M1366

DAMES-WINTERMANTEL met bontkraag, maat 44, ter overname aangeboden. Adres Javaweg 38. M1367

Vacante Betrekkingen.

DAME gevraagd voor lichte verpleging. Persoonlijke aanmelding bij Mevrouw Keuchenius, Kerkstraat 127, Meester-Cornelis. M1333

DEPOKSCH OF IND. MEISJE gevraagd door heer voor toezicht zoontje en kleine huishouding, op goede plaats buitenbezitting. Kunnende naaien en liefst een weinig kunnende koken. Degelijke behandeling en goed tehuis. Brieven met opgave verlangd salaris en verdere inlichtingen onder No. 11560 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. M1327

Ontvang critiek met vreugde — van deskundigen en van niet-deskundigen, mits zij gezond verstand hebben. (Maandblad „Succes“).

Aanbod Personeel.

DAME van middelbaren leeftijd zoekt lichten, administratieven arbeid, dan wel als gezelschapsdame. Schrijven onder no. M1268 Bataviaasch Nieuwsblad.

EENVOUDIGE HOLLANDSCHE DAME, 38 jaar, biedt zich aan voor kleine huishouding en gezelschap. Ook genegen bij heer alleen. Met weinig salaris tevreden. Brieven No. M1334 Bataviaasch Nieuwsblad.

YOUNG MAN, dissatisfied present occupation desirous to better his position, seeks post reliable European firm, any line. Write to No. M1302 Bataviaasch Nieuwsblad.

Het beste, wat ge doen kunt, is datgene goed te doen, wat ge nu doen moet.

GEPENSIONEERD GEZAGHEBBER, op de hoogte van administratie, zoekt een betrekking. Hoog salaris geen vereischte. Aanbiedingen onder nummer M1205 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGEDAME in bezit van diploma typewriten, Engelsche en Hollandsche stenografie en Engelsche Hollandsche correspondentie, bekend met boekhouden, zoekt passende betrekking. Brieven onder no. M1215 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

WANDELAARSTER. Gisteren verhinderd op aangegeven plaats te komen. Bovendien reeds connectie aangeknoopt. Sorry! M1266

KENNISMAKING. Door omstandigheden niet veel in aanraking komende met dames buiten familiekring, zoekt kennismaking met dame tusschen 30-35 jaar buiten genoemden kring. Brieven liefst met portret No. M1321 Bataviaasch Nieuwsblad.

TENNISSEN. Toetreding gevraagd tennisclubje in beschaafd milieu door echtpaar of heer alleen, liefst bij iets gevorderden. Brieven no. M1245 Bataviaasch Nieuwsblad.

(Vervolg Magneetjes pag. 3 Tweede Blad)

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Uit het Buitenland.

De geschiedenis van een bom.

De Poolsche schrijver A. Strug heeft een van zijn boeken gedoopt *De Geschiedenis van een Bom*. Het is een verhaal van een revolutie die over Polen is heengegaan. Het is een merkwaardig document van de Poolsche geschiedenis, temeer daar de schrijver zelf een belangrijke rol in de revolutie heeft gespeeld. Maar...... het boek is ontzettend vervelend opgeschroefd en zoo zonder pakkend einde. Ik heb 't boek van de week nog eens opgeslagen omdat wij een roman hebben gezien, al is het dan ook uit de verte, een roman van een bom. En ik moet bekennen dat ik deze korte geschiedenis verkies boven het immens saaie boek van Strug. Er zat actie in deze bomaffaire, er zat spanning in die een climax had.

De Scotland Yard wordt telefonisch gewaarschuwd door een mijnheer met een vreemd accent. Een buitenlander. Hier begint de spanning. Een vreemdeling vertelt de Scotland Yard van Indische studenten in Londen gehoord te hebben, dat zij een bom wilden leggen in het Britsche museum. De detectives gaan aan het combineeren van feiten. Er is een bomaanslag gepleegd op den onderkoning van Indië..., het broeit in het land dat dominion wil zijn of volgens anderen geheel zelfstandig. De actie kan dus best naar Londen zijn overgewaaid. Er zit wel iets ongerijmds in dat men een aanslag zou plegen in een gebouw waar geen onderkoning en geen minister huist, waar slechts argelooze bezoekers komen schuilen voor den regen of hun handen komen warmen, maar Sherlock Holmessen laten geen uitgebrand cigarettenpeukje aan hun aandacht ontsnappen, laat staan een telefonische waarschuwing over een bomaanslag.

Nu komt de climax! Een reporter van Reuter rent naar het telegraafkantoor en seint ons dat de Holmessen van de Scotland Yard de bom gevonden hebben in de Britsch-Indische afdeeling van het Britsche museum. Het was betoel een heusche bom die in de lucht kon springen. Alleen kon men niet onmiddellijk constateeren hoe sterk het vermogen van die bom wel was, want geen der speurlingen durfde er op te gaan zitten tot de lont was opgebrand. De bom werd aan experts ter onderzoek gegeven.

Nu de ontknooping. Ja, de eigenlijke ontknooping weten we nog niet. Hoe dat moordtuig in het Britsche museum is gekomen, wat de bedoeling was en de Scotland Yard speurt nog naar dit alles. Maar er zijn reeds belangrijke dingen gevonden. En wel, dat de bom geen bom was, maar een cigarettenblik. De lont was een touwtje. En de vinder...... geen man van de Scotland Yard, maar een mijnheer uit Brighton, die het pakje met het pseudo heisch moordtuig onder zijn stoel vond en het als een eerlijk mensch naar den suppoost bracht.

Wij weten dat ondank 's werelds loon is. Dat ondervond ook die vinder van de bom, want de Scotland Yard schonk hem geen medaille, doch zette hem achter slot en grendel omdat hij ...... de wet op explosieve stoffen had overtreden met dat cigarettenblikje vol vuurwerk met het touwtje er aan.

Wij moeten hier het verhaal afbreken. „Slot volgt" durven wij niet schrijven, want misschien hooren we nooit meer iets van dit geval, tenzij het voor de film bewerkt wordt. Hier hebben wij echter een beter scenario voor, ook een gebeurtenis uit deze week vol spannende evenementen. Namelijk,

De verdwijning van een generaal.

De monarchistische generaal Koutiepoff, die onder generaal Wrangel in het Russisch leger van den Czaar had gestreden, was na de revolutie uitgeweken naar Frankrijk. Op een ochtend ging hij een luchtje scheppen, doch keerde niet wederom. Men veronderstelt nu, dat hij door agenten van de Gepoe ontvoerd is. Dat zoo iets kan gebeuren in een stad als Parijs, bewijst wel, dat de tegenstanders van de refugie's der witte gardisten over goed georganiseerde macht beschikken. Dat generaal Koutiepoff ontvoerd is, wordt des te waarschijnlijker door het relaas van een agent die — in tegenstelling met het gros der Franschen — geen krant leest. Doordat hij van het geheele geval niets gelezen had, kwam hij eerst eenige dagen na het gebeurde met zijn bevinding aan, namelijk dat hij gezien had hoe op den dag van de ontvoering bij de woning van generaal Koutiepoff een man met geweld in bedwang werd gehouden. Er was echter een man in politie-uniform bij en de agent meende dus, dat er niets ongerechtigs geschiedde.

Deze ontvoering heeft echter internationale verwikkelingen met zich gebracht. En hier komen wij tot de ontdekking, dat de Sovjet-diplomaten over verregaande brutaliteit beschikken. Dovgalevsky, de Sovjet-gezant in Parijs, beklaagde zich namelijk bij de Fransche regeering over de vijandige houding van sommige Fransche bladen tegenover de Sovjet. En dat op een oogenblik dat in Parijs een Rus, een monarchistisch generaal, wordt ontvoerd! Alsof er overigens geen dingen in Rusland gebeuren, die een vriendelijke stemming tegenover dat land onmogelijk maken.

Wij denken hier aan de grove en barbaarsche manier waarop de proletenstuurders in Moskou degenen die gelooven aan een God dwars zitten, openlijk bevelen dat alles wat aan een God doet denken vernietigd moet worden. We denken aan de behandeling van de Duitsche koelaks, de buitenlandsche ingenieurs, de eigen bevolking. En aan durft een vertegenwoordiger van een dergelijke barbaarsche bende te protesteeren tegen bladen die onvriendelijke woorden gebezigd hebben tegen lieden voor wier betiteling de meest grove woorden nog te mild zijn!

Het is wel ver gekomen met de Westersche regeeringen dat ze dienen te luisteren naar dergelijke protesten en er diplomatieke stappen voor moeten doen. Het was een bitter maar juist verwijt van Baldwin in het Lagerhuis toen hij zeide, dat de Labour-regeering een onverklaarbare onverschilligheid aan den dag legt voor de Godsdienstvervolging in Rusland. De Labourregeering, geleid door MacDonald, van wien als bijzonderheid verteld wordt dat hij elken dag een stuk uit den Bijbel leest, en dit ook gedaan heeft tijdens den dag op zijn reis door Amerika. Maar misschien stuit hij dezer dagen op de passage in het Oude Testament dat Heli zijn nek heeft gebroken omdat hij zijn zonen hun gang liet gaan. En de Westersche regeeringen zullen hun nek breken als zij tegenover het steeds erger dreigend bolsjewisme even onverschillig, even zacht van gemoed blijven als Heli voor zijn zonen.

Het geklaag van Dovgalevsky dat de witte gardisten te Parijs uit wraak voor de ontvoering van Koutiepoff een aanval op de Sovjet-ambassade hadden beraamd en dit onschendbaar gebouw dus niet langer veilig is, heeft tot resultaat gehad dat politiemaatregelen zijn getroffen om dit verblijf der modernste farizeeërs te beschermen. Geen haar mag op de hoofden dier lieden gekrenkt worden, geen onbetamelijk woord over hun doen en laten worden neergeschreven. Maar dat zij zelf in hun land Godsdienstleeraars naar verbanningsoorden zenden, of iemand van kant maken die durft beweren dat het Sovjet-regiem niet het allerbeste is wat bestaat, dat mag! En geen protest dringt door de dikke muren van het kremlin.

Een kogel.

Het derde evenement van deze week is de aanslag welke door de 22-jarige Daniel Flores is gepleegd op het leven van den Mexicaanschen president Ortiz Rubio. De nieuwe president was juist geïnaugureerd toen de aanslag werd gepleegd. Gelijk men weet werd zijn linker-benedenkaak door een kogel getroffen.

Wij maken er melding van, hoewel aanslagen in Mexico aan de orde van den dag zijn. Een aanslag op een staatshoofd behoort nu eenmaal tot de groote gebeurtenissen die conferenties en verdragen op den achtergrond stellen. Zelfs is het deze week gebeurd dat voor een moordenaar wiens daad vele jaren geleden was als een lucifer in een vol kruitvat, een gedenkteeken werd onthuld, omdat hij beschouwd wordt als een redder van de vrijheid. Dat door zijn moordaanslag op den Oostenrijkschen Aartshertog te Serajewo Gabriel Princip de wereldoorlog ontketend heeft, is men blijkbaar al weer vergeten. Het gedenkteeken werd onthuld en zoo mogen we verwachten dat ook in de toekomst voor Daniel Flores een gedenkteeken zal worden onthuld, een klein gedenkteeken maar want zijn aanslag heeft geen wereldoorlog ten gevolge.

Door dergelijke gebeurtenissen wordt de vlootconferentie vergeten, lijkt het vriendschapsverdrag tusschen Italië en Oostenrijk een futiliteit en acht men de moeilijkheden van de labourregeering van nul en geener waarde Als de bomgeschiedenis vergeten is als niemand meer spreekt over generaal Koutiepoff en als de kruitdamp van de schoten in Mexico is weggetrokken, komen weer de theoretische zaken van politiek in de belangstelling...... van de weinigen die er zich voor interesseeren.

J. SCH

Weltevreden, 7 Febr.

De heer en mevr. Adatchi gefotografeerd bij hun vertrek uit Den Haag, na de tweede Herstelconferentie.

BUITENLAND.

De Marine-conferentie.

De vergadering van de eerste commissie, welke Donderdagmiddag plaats had, duurde anderhalf uur. Men verneemt, dat in deze vergadering, onder presidium van Alexander, de meening werd uitgesproken, dat men tevreden kan zijn over den vooruitgang in de behandeling der verschillende kwesties. Zelfs waren verschillenden, die critiek hadden uitgeoefend op den gang van zaken, thans geheel gerustgesteld.

In deze vergadering werd de mogelijkheid onderzocht van een compromis tusschen de twee methoden van restrictie — globaal of in categorieën —, terwijl tevens de klassen-indeeling van verschillende soorten oorlogsschepen werd besproken.

Ten slotte werd de sub-commissie van experts benoemd om voorstellen op te maken, welke in een volgende vergadering kunnen worden overwogen. Tevens zal deze commissie nog trachten de hoeveelheden, volgens het tonnage- en het categorieën-systeem naar beneden te brengen.

De onderhandelingen brachten klaarblijkelijk zeker een vooruitgang, dat de commissie zich kon bezighouden met naar taak: het ontwerpen van een schema, waarin twee standpunten zijn belichaamd. Er bestaan thans twee ideeën, n.l. van een groep, waaronder Frankrijk, welke mindering wenscht volgens de tonnage, zonder een indeeling in categorieën, teneinde er een gespecialiseerde vloot op na te kunnen houden; en de groep, waartoe Engeland en de Vereenigde Staten behooren, die het categorieën-systeem voorstaat.

Uit gezaghebbende Fransche bron werd vernomen, dat een belangrijke overeenkomst is bereikt aangaande slag-schepen en zware kruisers.

Het Fransche standpunt inzake onderzeeërs werd onderlijnd door Leygues, die in een persgesprek zeide: „Onder geen voorwaarde zal Frankrijk toestemmen in de afschaffing van onderzeeërs".

De gedelegeerden van de Britsche bezittingen kwamen Donderdag bijeen voor de bespreking van het Britsche memorandum, dat gezonden zal worden als antwoord op het Fransche voorstel voor een compromis. Aangaande de daarin vermelde bijzonderheid, dat onderzeeërs niet geschrapt dienden te worden, doch wel zoodanig moesten worden veranderd, dat een „meer menschelijke strijd" hiervan te verwachten viel, werd de opmerking gemaakt, dat Engeland nog steeds op het standpunt staat, dat de onderzeeërs dienen te worden afgeschaft, doch dat tegelijkertijd het voorstel om die zóó te wijzigen, dat zij niet langer „onmenschelijk" zijn, oorspronkelijk van de zijde van Engeland kwam en door de Vereenigde Staten werd ondersteund.

Fransche Koloniale Kwesties.

De commissie voor de Koloniën uit de Fransche Kamer hoorde Donderdag de uiteenzettingen aan van den rapporteur, inzake het voorstel om opnieuw een privilege-overeenkomst aan te gaan met de Banque d'Indo-Chine.

Een der leden vroeg een commissie te benoemen om den status van de bank vast te stellen, ingeval tot die overeenkomst niet kon worden besloten. Na eenige opmerkingen gaf de president van de commissie den rapporteur last aanvullende inlichtingen in te winnen.

Verder werd het verslag over de kwestie om de inkomende rechten in de Fransche koloniën zoodanig te wijzigen, dat hieronder ook peper uit het buitenland valt, goedgekeurd.

Bovendien werd het rapport goedgekeurd voor machtiging van Oost-Afrika, Indo-China, Madagascar, Togo en Kameroen tot het aangaan van een leening tot een totaal-bedrag van drie milliard francs.

De Duitsche communistische Partij „in liquidatie".

In politieke kringen vermaakt men zich over de bevestiging, gegeven door de socialistische leiding, van de geruchten dat de Duitsche communistische Executieve in het geheim pogingen in het werk stelde om alle roerende en onroerende goederen van de partij aan de socialisten over te doen, als huizen in Berlijn en andere plaatsen, drukkerijen, advertentie-bureaux, samenwerkend met communistische bladen, enz., enz.

De socialisten deelden Woensdag mede, dat de communisten hierin handelen op bevel van Moskou en op grond van het vermoeden, dat vroeg of laat de actie van de partij zal leiden tot een verbod en confiscatie van alle bezittingen, welke in dat geval verloren zouden zijn.

De communisten, zoo beweert men, benoemden een commissie van vier personen, welke zich tot den magnaat Hugenberg wendde, die wel ooren naar het plan had, doch zich later terugtrok, daar hij de gevraagde prijs te hoog vond.

Later vroegen de communisten iets minder, n.l. 8½ millioen mark, waarvoor zij een liefhebber vonden in den persoon van een socialistischen middenstander. Het bleek echter, dat de bezittingen in zulk een chaotischen staat verkeerden, dat ook hij van den aankoop afzag.

De *Rote Fahne* ontkent op krachtige wijze al deze beweringen, doch de socialisten noemden verschillende betrouwbare getuigen, onder anderen de minister van Binnenlandsche Zaken Severing, en de Pruisische minister van Binnenlandsche Zaken, Grsynski.

Van de Berlijnsche Vroedschap.

In de vergadering van den Berlijnschen Gemeenteraad werd Donderdag met een flinke meerderheid het voorstel van de Volkspartij aangenomen, om de Tiergarten om te doopen in Stresemann-straat.

De nationaal-socialisten en communisten stemden tegen, terwijl ook de Duitsch-nationalen zich tegen dit voorstel verzetten. De leider van laatstgenoemde partij liet zich zoo heftig over den overleden staatsman uit, dat een tumult het gevolg was.

In politieke kringen juicht men die omdooping toe, speciaal daar de Tiergarten langzamerhand een „straat van diplomaten" is geworden.

Reeds zijn twee gezantschappen — het Turksche en het Japansche — drie legatiebureaux — die van Chili, Zweden en Egypte —, benevens het Britsche consulaat-generaal hier gevestigd.

In dezelfde gemeenteraads-vergadering kwam ook de affaire van Boess, den opper-burgemeester, weer ter sprake. Boess heeft verklaard ontslag te willen nemen, indien men hem het volledig pensioen toekende. Ofschoon hier aanvankelijk leek, dat hiervoor een meerderheid te vinden was, daar de Duitsch-nationalen zich van stemming zouden onthouden, sloten zij zich nu bij het voorstel van de nationaal-socialisten en communisten aan om Boess ontslag zonder toekenning van pensioen te geven, waardoor de kwestie thans nog niet afgehandeld is.

Een nieuw Fransch Opleidings-schip.

De kruiser *Ernest Renan*, te Toulon gestationneerd, zal tot opleidingsschip worden omgebouwd. De school, welke vroeger gevestigd was op de *Edgard Quinet* zal naar de *Ernest Renan* worden overgebracht.

Lakehurst voor Buitenlandsche Luchtschepen gesloten.

In aansluiting met hetgeen ons gisteren werd geseind over de vermoedelijke sluiting van Lakehurst als aerodroom voor buitenlandsche luchtschepen, wordt nader gemeld, dat deze beslissing een groot struikelblok zou zijn voor de plannen om dezen zomer met Zeppelins tochten te maken van Friedrichshafen naar Rio de Janeiro en New-York. Bovendien zou dit besluit de plannen voor een luchtdienst met Zeppelins over den Oceaan practisch onmogelijk maken, daar het afgezien van de bijna niet te dragen kosten— eenige jaren zou duren voor een nieuwe luchthaven met groote hangars en een landings-mast zou zijn ingericht. Zooals bekend is, zou deze luchtdienst het volgend jaar worden ingesteld.

Ook wordt nog opgemerkt, dat het verbod de landing van het Engelsche luchtschip, *R. 100*, in Lakehurst onmogelijk zou maken.

De Kapitein van de „Monte Cervantes".

Bij een ontbijt, dat de Hamburgsche gemeenteraad Woensdag den Engelschen gezant, Sir Horace Rumbold, aanbood, zeide laatstgenoemde, in antwoord op een toespraak van den voorzitter van den Raad:

„Kort geleden hebben wij weder een treffend bewijs van zeemanstrouw gezien; een trouw, welke alle natiën ter wereld ten nauwste met elkaar verbindt. Ik bedoel de heldendood van den gezagvoerder van de *Monte Cervantes*. Ik weet, dat ik de gevoelens van het geheele Engelsche volk weergeef, indien ik het verlies van dien zeeman ten diepste betreur. Zijn nagedachtenis zal ons allen in herinnering blijven".

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

21)

„Waarom hebben ze jullie opgesloten, Ben?" vroeg Cherry. „Vertel me dat in een paar woorden."

„Omdat wij Krevin tegen het lijf liepen in de „Shooting Star". Wij ontdekten dat hij daar was en 's nachts brachten ze ons naar het eiland. Zoo is het."

„En de gestolen voorwerpen ...... de vaas en de beeldjes? Hadden ze die meegenomen?"

„Krevin had ze ... en heeft ze steeds gehad. Zij gingen naar het eiland, hij en Getch, om er weg te kunnen komen. Maar Krevin had een ongeluk ... viel over een muurtje en brak alles. De stukken zijn er nog. Er is iets geheimzinnigs met die vaas, maar daar het eiland is gegaan om die beeldjes."

„Ging hij met jullie mee? Hij werkt toch niet met Krevin samen?" vroeg hij.

„Neen, hij kwam ... ar voor zijn verhouding tot Krevin is, dat kan ik niet zeggen. Ik veronderstel, dat hij Krevin nazit en dat hij daar met den boot is heengegaan en vermoedelijk gaat hij weer met die boot terug, als u niet vlug is. Waarom was u van plan om naar het eiland te gaan?"

„Wij kregen bericht van een vlieger. Hij was vanmiddag langs de kust gevlogen naar Calmouth en hij had u passeeren van Meslie Eiland had hij zien wuiven......"

„Dat deden Pepita en ik."

„Wij zijn nu en geland te zijn in Calmouth las hij het bericht van jullie verdwijnen in de avondbladen en telefoneerde met de politie hier. Je hebt gezegd dat Getch dood is...... vermoord! wie deed dat?"

„Dat weet ik waarachtig niet!" riep ik uit. „Ik heb er nu genoeg van. Of Krevin of Mandhu Khan heeft hem vermoord...... vanmorgen vroeg. En ik denk, dat nu Krevin den Hindoe om zeep heeft gebracht, of Hindoe Krevin...... en u doet nu beter om daarheen te gaan als u nog iets wilt doen!"

„Wij gaan dadelijk en jij gaat natuurlijk ook. Majoor Cottam neemt zijn honden mee. Luister eens, is daar nog iets, kleedingstukken of iets anders van Krevin, of Mandhu Khan, waaraan hij de honden kan laten ruiken?"

„Er zijn nog verschillende dingen van Krevin, zooals de dekens, waarop hij in den toren heeft liggen slapen. Ik heb ook een fez, die is van Mandhu Khan."

Hij mompelde, dat hij Krevin moest hebben en ging naar Majoor Cottam. Juffrouw Ellingham, die met Carsie en Keziah naar ons gesprek had geluisterd, kwam op mij toe.

„Wat heb je van Mandhu Khan gezien, Ben?" vroeg zij angstig. Ik kan niet begrijpen, dat hij iets met die moorden te maken heeft. Wil je me alles van hem vertellen?"

Ik vertelde haar alles wat ik van den Hindoe wist. En toen begon ik haar mededeelde scheen een opluchting voor haar te zijn. Zij knikte tegen Carsie.

„Ik begin het te begrijpen...... wat Mandhu Khan betreft", zeide zij. „Had Carsie mij dat niet gezegd, dat jij hem gezien heeft dat Mandhu Khan die beeldjes aanbad..."

„Hij boog en maakte verschillende bewegingen, mevrouw, dat is zeker", viel Carsie in de rede. „Net of het levende dingen waren... ik vond dat heel vreemd."

„Ja, als ik dat geweten had, zou ik ze hem gegeven hebben of ze moeten laten", vervolgde juffrouw Ellingham. „Mandhu Khan beschouwde die beeldjes als heilig en hij en er zeker van, dat, toen hij ontdekt had dat Krevin ze gestolen had of in het bezit van die beeldjes was gekomen, hij Krevin is nagegaan om ze terug te krijgen. Ze zijn zeker meer zooveel waard als de Kang-he vaas."

Ik dacht aan de eigenaardige holtes in de gebroken beeldjes en zei daarover. Maar wel sprak ik over iets anders.

„Weet u, juffrouw Ellingham, hoe u die beeldjes kreeg?"

„Ja, zeker", antwoordde zij onmiddellijk. „Zij zijn mij, evenals zooveele andere dingen, gegeven door een patiënt in Indië. Zij hebben eens behoord aan een Indischen prins — een radja of maharadja. Ze hebben echter geen waarde... Mandhu Khan had er een bijgeloovige vereering voor."

Cherry riep mij: de boot was gereed. Toen hij mij gereed maakte om mee te gaan, greep Keziah, die nog toe buitengewoon stil was geweest, mij bij den arm.

„Hier is je overjas, Ben", fluisterde zij. „Toen ik hoorde, dat zij je gingen zoeken, heb ik de jas hier gebracht. En Ben... in een van de zakken en in andere een stapeltje sandwiches en in de andere een fleschje port... en Ben, als je het hem daar in aanraking komt, vertel hem dan, dat als hij ooit weer een voet over onze drempel durft te zetten..."

Zij schudde het hoofd, alsof zij haar gevoelens omtrent oom Joseph niet durfde te kennen te geven. Ik nam afscheid van Pepita, na haar openlijk in het bijzijn van Bryce Ellingham op haar verzoek gezoend te hebben (dit was voor mij een groote voldoening) en haastte mij naar de boot. Een oogenblik later werden wij van het strand geschoven door eenige stevige kerels, die ongetwijfeld gaarne mede waren gegaan. Wij waren met een voldoende macht. Cherry, zijn sergeant, Cherry, majoor Cottam met zijn honden, Tom Scripture en nog drie of vier visschers, waaronder één, wiens boot den vorigen nacht verdwenen was en die benieuwd was te weten of zij gestolen was door Mandhu Khan.

Toen wij onderweg waren vertelde ik aan Cherry nog een en ander over het gebroken porselein.

„Juffrouw Ellingham vertelde zoo juist, dat die Indische beeldjes van geen waarde zijn en dat Mandhu Khan er naar is gaan zoeken omdat het voor hem waarschijnlijk heilige dingen zijn. Hoe weet zij dat? Wellicht zijn ze van grooter waarde dan zij denkt. In ieder geval hebben ze iets bijzonders. Ze zijn niet hol, maar nu er stuk zijn heb ik daarin een holte ontdekt. Het lijkt wel of er iets in verborgen is geweest. Een ervan is gebroken toen Krevin over het muurtje viel en in de andere is opzettelijk vermeld door hem toen hij het zag... Weet u wat hij het zag?..."

„Dat is vreemd!" zeide Cherry. „Hoe groot zijn de holten?"

„Groot genoeg om er een ei van een lijster in te doen. Ik ben haast zeker, dat er iets in geweest is. Maar u zult het straks zelf zien...... ik zal de tasch brengen."

Het was ongeveer middernacht toen ons Scripture en zijn makkers ons op het Noorderstrand brachten, niet ver van de landingsplaats waar Pepita en ik met Getch en Krevin acht en twintig uren geleden aan wal stapten. Wij hielden daar een bespreking, waarbij ik de hoofdpersoon was. Ik maakte hun duidelijk, dat, voor zoover ik wist, Krevin en de Hindoe nog op het eiland moesten zijn. Dat Krevin zeker en Hindoe Khan waarschijnlijk in het bezit waren van een vuurwapen en dat elk van hen in staat zou zijn om zich in de duisternis te verdedigen. Wij besloten daarom om niets te doen voor de dag aanbrak. Een paar gewapende visschers bleven bij de boot, terwijl ik de anderen meenam naar de rotsen, waar het lijk van Getch lag. Ik had aan Cherry niets verteld van het goud, dat in de zakken van Getch was gevonden en ik was ook niet van plan het te doen — het had goede diensten bewezen en de zaak zou steeds een geheim blijven voor mij en de ongelukkigen kapitein. En nimmend vroeg mij, dat ik de eenige opmerking gemaakt was van majoor Cottam, die in Indië was geweest en tegen Cherry zeide dat de wond van Getch kon toegebracht zijn met een mes, dat door een bepaalden stam der Hindoe's wordt gebruikt.

Cherry tastte in het zakje van het Mandhu Khan en toen ik het hem op het strand zat, zei ik hem ook iets over het vertellen van het verschijnen van den Hindoe voor het raam in onze gevangenis. En dat hij ons gezegd had, dat ik van hem op het eiland had gezien. Hij vertelde juffrouw Ellingham, dat Mandhu Khan was gekomen, maar ook zij daarvoor een heilige vereering had, merkte Cherry op. „Maar dat verklaart niet alles. Als Mandhu Khan Getch heeft gedood, dan was dat, omdat hij

Allerlei Verzoening

door

VILLANUS.

31 December.

In Egypte zijn verkiezingen gehouden voor het parlement, dat geruimen tijd afgeschaft is geweest. Het moest echter weer in het leven worden teruggeroepen, daar de Engelsche regeering slechts bereid was, het bekende verdrag, dat Egypte practisch zijn volle onafhankelijkheid teruggeeft, te sluiten, wanneer het bekrachtigd werd door een votum van het Egyptische parlement. Daardoor was het onvermijdelijk geworden, de kiezers aan het werk te zetten voor het vormen van een nieuwe volksvertegenwoordiging.

Het eerste parlement was ontbonden, omdat de Wafd, de groep der uiterste nationalisten, daar een groote meerderheid had, zoodat de gematigde regeering niets ermee kon beginnen. Had zij de politiek gevolgd, die het parlement wenschte, dan zou een scherp conflict met Engeland onvermijdelijk geweest zijn. En daarvoor was zij te verstandig.

Intusschen zijn de omstandigheden zeer veranderd. Londen heeft een compromis gevonden, dat de veiligheid der Engelsche belangen in het gebied van het Suezkanaal en in Soedan evenzeer waarborgt, als de door de Egyptenaren verlangde onafhankelijkheid.

De Kamer, die in 1926 ontbonden is, telde op zijn 200 zetels 146 leden van de Wafd. De ontbinding van het parlement en de dictatuur hebben er natuurlijk slechts toe bijgedragen, de oppositie nog te versterken. Nu kan men practisch zeggen, dat de Wafd de heele Kamer beheerscht. De beteekenis van dit verschijnsel is echter niet bijster groot meer.

Nadat de Kamer in 1926 ontbonden was, om haar houding tegenover de betrekkingen met Engeland, zou men hebben mogen verwachten, dat bij de eerst volgende verkiezingen die verhouding den inzet zou hebben gevormd, vooral, daar het programma van de Wafd nu eenmaal uiterst nationalistisch was. Dit echter was niet het geval, omdat de Wafd dan in een positie tegenover het nieuwe verdrag zou zijn gekomen, die haar voor de toekomst in de grootste moeilijkheden zou hebben gebracht. Daarom had men het groote principieele conflict geransponeerd tot een binnenlandschen twist, waarbij het verleden meer op den voorgrond trad, dan de toekomst.

Mahmoed, de onconstitutioneele premier, had een ook voor de Wafd bevredigend verdrag met de Britten gesloten; de Wafd kon dit verdrag niet verwerpen, dus verwierp hij Mahmoed. De Wafd wilde het verdrag, door dezen gesloten, niet aanvaarden om zijn persoon. Mahmoed Pasja trad dus af. en een tijdelijk kabinet werd in elkaar gezet, om de verkiezingen te leiden.

Nu, na de verkiezingen, komt er een kabinet van de Wafd. De premier zal, zoo is reeds uitgemaakt, nog eens met Henderson gaan onderhandelen. Hij kan immers het verdrag van den gehaten Mahmoed niet, zooals het reilt en zeilt, aanvaarden. Maar de Engelsche regeering heeft plechtig verklaard, geen stap verder te gaan met concessies voor de Egyptische nationalisten.

Reëele concessies zal de onderhandelaar der komende Egyptische regeering dus niet kunnen veroveren. Misschien is er het een of ander te vinden in de terminologie van het verdrag, dat de Wafd nog veranderd kan krijgen.

Maar, zooals gezegd, oppositie tegen het verdrag zelf, is er niet meer gevoerd, zoodat de wenschen slechts van zuiver formeelen aard kunnen zijn.

En het is niet waarschijnlijk, dat de Egyptische nationalisten, zoo dicht bij hun doel, terwille van onbeteekenende formeele kwesties, het heele verdrag in de waagschaal zullen zetten.

Een vrij verzoenende afloop heeft eveneens de tot het laatst zoo bedenkelijk uitziende crisis in Polen gehad. Men weet, waar het om ging: Het parlement had een motie van wantrouwen aangenomen tegen het kabinet van den dictator Pilsudki. Het kabinet was toen afgetreden. Nu moest blijken, hoever het dictatorschap van Pilsudski ging. Ondanks zijn vaak geuite minachting voor het parlement, heeft hij het niet gewaagd, of niet willen wagen, tegen den wil der volksvertegenwoordiging in te gaan. Het meest voor de hand liggende in zijn positie, n.l. geen notitie te nemen van den landdag, heeft hij achterwege gelaten. Een andere mogelijkheid was, een nieuw kabinet te vormen in den trant van het oude, dat men het kabinet der kolonels noemde; een regeering dus, waar Pilsudski's toegedane officieren, het hoofdbestanddeel van vormden.

Het resultaat is beslist een moreele overwinning geweest voor het parlement. De premier van de scherpe richting is niet, zooals de oppositie vreesde, teruggekomen. Inplaats daarvan hebben zij een politiek geleerde, prof. Bartels, gekregen, die, ofschoon een trouw aanhanger van Pilsudski, toch voor de oppositie zeer aannemelijk was.

De vorige premier, majoor Switalski, gold voor het parlement als de booze geest van den dictator, wiens zelfstandigheid, naar alle ingewijden weten, niet bijster groot is. Switalski was het, die hem bracht tot zijn toomelooze vijandschap tegenover het parlement. Generaal Sklankowski, de gewezen minister van buitenlandsche zaken, was verantwoordelijk voor het onbesuisde in beslag nemen van bladen, wegens de zachtmoedigste critiek en het uiteenjagen van iedere vergadering, die hem niet beviel.

De nu verdwenen minister van justitie, Car, was de vader van een Perswet, die weinig vrijheid van meeningsuiting overliet, en tevens van bepalingen, die de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht op bedenkelijke wijze aantastten.

Al deze regeerders, die den bijzonderen haat der oppositie hadden gewekt, zijn nu verdwenen. Overgebleven slechts is kolonel Prystor, een oud vriend van Pilsudski, die als minister van arbeid in het bestuur van de ziekenkassen de socialistische bestuursleden vervangen had door officieren.

De benoeming in het nieuwe kabinet, die het meest de aandacht trekt, is die van den minister van binnenlandsche zaken. Men weet daarbij niet, hoe men het heeft. Want deze, nog jonge politicus, is voorstander van een beleid tegenover Roethenen en Oekraïners, dat lijnrecht ingaat tegen de tot nogtoe gevolgde politiek.

Het is bekend, dat de ontevredenheid van deze Russische stammen met de aansluiting bij Polen heel groot is. Zelfs het feit, dat in Rusland een Sowjetbewind heerscht, kan velen hunner niet met hun tegenwoordig lot verzoenen. Stam- en taalverwantschap en godsdienst, trekken hen naar Rusland. In den laatsten tijd waren tegen deze nationaliteiten in het Poolsche rijk maatregelen genomen, die zelfs de gematigde elementen noopten, zich bij de separatisten aan te sluiten. Het verzet was dus zeer verscherpt.

De nieuwe minister echter is, blijkens publicaties van zijn hand, voorstander van een territoriale autonomie van Oekraïners en Roethenen, in federaal verband met het Poolsche rijk. Men vraagt zich nu af, wat zijn benoeming beteekent, of men werkelijk die richting uit wil! Dit zou een merkwaardige ommekeer zijn in de Poolsche politiek.

Maar wat verder de vorming van het nieuwe kabinet moge beteekenen, het is in ieder geval reeds een bewijs, dat de gevaarlijke crisis, door de motie van wantrouwen ontstaan, overwonnen is.

Na bovenstaande gevallen van pacificatie kunnen wij nog een derde behandelen, zooals dat betaamt in een brief, dien wij op oudejaarsdag schrijven. De Fransche regeering heeft amnestie verleend aan Léon Daudet, en de Brusselsche balling kan naar Frankrijk terugkeeren, om van nabij dagelijks zijn tegenstanders aan te vallen op een wijze, die de bekoring heeft van haar verve en het onschadelijke van de overdrijving. Het is goed, dat deze amnestie verleend is, op verzoek van Daudet's politieke tegenstanders. Want men had wat goed te maken aan den wilden en onevenwichtigen aanvoerder van de *Action Française*, die slechts in den betrekkelijk kleinen kring der zijnen, geheel ernstig wordt genomen.

Men kent de tragedie: de zelfmoord van zijn zoon Philippe, dien de ongelukkige vader aan machinaties van de politie toeschrijft. Met zijn gebrek aan zelfbeheersching in het beschuldigen, gaat hij zoover in het berichten, dat hij zich een vervolging op den hals haalde. Hij wordt veroordeeld. Tot zoover is alles in den haak, want beschuldigingen, als hij had uitgesproken, mag men zonder deugdelijke bewijzen niet tegen anderen uitbrengen.

Af en toe moet er paal en perk worden gesteld aan de lichtzinnige wijze, waarmede de *Action Française* met den goeden naam van anderen omspringt.

Een duidelijke veroordeeling zou voor dit doel echter volmaakt voldoende zijn geweest. Maar de rechter veroordeelde hem tot 5 maanden gevangenis, een verbluffend zware straf; zwaar zelfs in vergelijking met de bestraffing van een geruchtmakenden politieken moord uit die dagen. Zelfs hiermede zou men vrede kunnen hebben, daar er een einde moest worden gemaakt aan het beschuldigen der heeren, als het nu niet juist dit geval betroffen had: Een vader, die uit zijn evenwicht is geraakt door den tragischen dood van zijn zoon, en die van zij subjectief gezichtspunt uit, zoo gemakkelijk komen kon op de redeneering, die hem tot zijn beschuldigingen bracht.

Het geval om een „voorbeeld te stellen" was hier wel zeer ongelukkig gekozen.

Daudet is toen op komieke wijze uit de gevangenis verlost, doordat een vriend, die, zich uitgevende voor een hooggeplaatst justitioneel ambtenaar, telefonisch den directeur der gevangenis last gaf, Daudet los te laten.

Daudet ontsnapte en vluchtte naar Brussel. Hij wilde niet om verdere vrijstelling van straf vragen, en de regeering wilde die hem niet uit eigen beweging verleenen. Zoo bleef hij te Brussel. Maar de ballingschap viel hem zwaar op den duur.

Nu is hij verlost, door het optreden van politieke aartsvijanden, die eindelijk begrepen, dat hier grootmoedigheid een vereischte was. Daudet zal in triomf worden ingehaald. Het lieve leven kan weer beginnen. Maar zoo zal hij de regeering minder schaden, dan als balling te Brussel, waar hij werkelijk als martelaar van een onredelijk strenge justitie kon gelden.

(Nadruk Verboden).

NEDERLAND.

De Heer S. P. v. Eeghen gehuldigd.

Op 2 Januari is de heer S. P. van Eeghen te Amsterdam op grootsche wijze gehuldigd, ter gelegenheid van het feit, dat hij een halve eeuw lid is geweest van de firma Van Eeghen en Co.

In een der ontvangzalen van het bekende partriciershuis aan de Heerengracht, waar tallooze fraaie bloemstukken stonden opgesteld, is de heer Van Eeghen gehuldigd, in tegenwoordigheid van zijn familieleden.

Eerste spreker was de burgemeester de heer W. de Vlugt, die zeide, dat de Nederlandsche regeering den heer S. P. van Eeghen aan H. M. had voorgedragen om hem te bevorderen tot commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

De heer Van Eeghen dankte, ook voor de hem te beurt gevallen hooge onderscheiding.

Jhr. J. H. Loudon, oud-lid van de firma Maclaine Watson en Co., de oudste firma, waarmede de firma Van Eeghen zaken had gedaan, sprak vervolgens namens 23 partners en oudpartners dezer firma eenig hartelijke woorden, hem zijn door mevrouw Westendorp — Osleck geschilderde portret aanbiedende.

Nadat de heer Van Eeghen ook dezen spreker en mevrouw Westendorp dank had gebracht, kwam een groote deputatie binnen van vertegenwoordigers der dertien maatschappijen, waarvan de jubilaris president-commissaris, of commissaris was. Woordvoerder was dr. C. J. van Aalst, die o.m. zei dat de firma Van Eeghen & Co. in de eerste plaats echt Amsterdamsch is en in haar lang en verdienstelijk bestaan steeds zaken heeft gedaan met Indië, ja zelfs vroeger daarheen naar eigen schepen uitzond.

Als een aantrekkelijk beeld uit een grootsch verleden, als een tafereel uit den bloeitijd van Amsterdamschen ondernemingsgeest op het gebied van handel en scheepvaart met de koloniën symboliseert het schilderij, — gezicht op het IJ, van Ludolf Bakhuizen (17e eeuw).

Zeer getroffen dankte de heer Van Eeghen voor het fraaie schilderij.

Ten slotte verscheen een deputatie uit den handel met den heer E. Heldring aan het hoofd, die eraan herinnerde dat de jubilaris speciaal de betrekkingen met Nederlandsch-Indië heeft behartigd.

Wanneer wij dan ook vandaag aan de gevoelde behoefte, u te huldigen, uitdrukking geven, aldus spr., zoo meenen wij dat niet beter te kunnen doen, dan door op dat gebied iets tot stand te brengen, hetwelk als herinnering aan uw activiteit zal kunnen dienen om op het zelfde terrein de ontwikkeling van den handel en den bloei van het Indische deel van ons rijk te bevorderen.

Wij gelooven in uw geest te hebben gehandeld door samen te werken tot de oprichting van een „S. P. van Eeghen-Stichting", waarvan het doel zal zijn het wetenschappelijk onderzoek op economisch-koloniaal gebied te bevorderen en de openbare verzamelingen van het Koloniaal Instituut te dezer stede, welks wording en werken steeds krachtdadigen steun ontving, te verrijken.

Een zekere som is daartoe spontaan bijeengebracht.

Namens den raad van beheer van het Koloniaal Instituut dankte de secretaris, de heer E. P. Westerveld hartelijk voor dit prachtige geschenk.

Ook hiervoor bracht de jubilaris dank, waarna een receptie aanving, waar de geheele Amsterdamsche koopmansstand en de financieele wereld verschenen.

Jubileum A. W. Groote.

De heer A. W. Groote, de uitvinder van het bekende kortschriftstelsel, is zooals men weet ter gelegenheid van het bereiken van den 70-jarigen leeftijd, gehuldigd op een receptie in „Hotel de l'Europe te Amsterdam.

In de met autoriteiten, vrienden en bekenden gevulde zaal werd de jubilaris allereerst toegesproken door den voorzitter van het huldigingscomite, den heer W. Drees, wethouder.

Namens zeer velen, ook in Indië, werden daarop gezinsgeschenken aangeboden.

Dr. S. Elzinga, inspecteur van het Middelbaar Onderwijs te Haarlem, die den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen vertegenwoordigde, deelde vervolgens mede, dat de heer Groote tot officier in de Orde van Oranje Nassau benoemd is.

De heer Ed. Polak sprak hierna namens het Amsterdamsche Gemeentebestuur, en bood, namens het Gemeentebestuur, de zilveren medaille van de stad van Amsterdam aan, een onderscheiding, die maar zelden wordt gegeven.

De heer Groote dankte daarop in welgekozen woorden voor de hulde hem gebracht.

Op bovenstaande foto ziet men den jarige temidden van vele vrienden en bekenden op de receptie.

Geen Vliegtocht naar West-Indië.

Als er voldoende geld bijeengebracht kon worden, zou luit. Van Onlangs met een Fokker-machine naar Suriname vliegen. Eerst bleek het zeer moeilijk, het geraamde bedrag van *f* 60.000 bijeen te krijgen. Enkele groot industrieelen en handelshuizen interesseerden zich voor de zaak en zegden flinke bedragen toe. Doch van een algemeen medeleven kon bezwaarlijk gesproken worden. Lang bleef het toegezegde bedrag op een goede *f* 40.000. Niet zonder moeite slaagde het comité er ten slotte in de *f* 60.000 toegezegd te krijgen, althans op een luttel bedrag na. Dat was medio Mei j.l.; het comité ging toen vol goeden moed aan het werk, om de uitvoering van het plan voor te bereiden.

Met de Fokkerfabrieken werd over een machine onderhandeld, doch daarbij bleek men op een groote moeilijkheid te stuiten. Het bedrag, waarvoor het toestel verzekerd zal moeten worden, moet volgens de Fokkerfabrieken veel hooger zijn, dan waarop het comité gerekend had. Maandenlang hebben de onderhandelingen hierover voortgeduurd, doch de Fokkerfabriek handhaaft haar meening. Aangezien het comité geen kans ziet, meer geld bijeen te krijgen, is de geheele uitvoering van het plan daardoor op losse schroeven komen te staan.

Hoeveel electrische Energie in Nederland in 1929 geleverd is.

In het zooeven afgeloopen jaar (1929) hebben de electriciteitsbedrijven in Nederland ongeveer 1.700.000.000 kilowatt-uren electrische energie geleverd.

We gelooven gaarne, dat het een respectabel cijfer is en wij vernemen met belangstelling, dat dit een toename van 11% is, vergeleken met 1928. Maar de ware beteekenis van zulk een milliarden-cijfer kunnen wij niet vatten.

De scheikundige kan ons dan echter voorrekenen, dat wij dezelfde hoeveelheid energie krijgen, wanneer wij 1.300.000 tonnen dynamiet (let wel: tonnen à 1000 kg.) zouden doen ontploffen!

Brrr! Dan zou er van de drie grootste steden in Nederland niet veel meer overblijven. Het zou een kunstmatige aardbeving in grootschen stijl worden.

Onder die omstandigheden houden wij die enorme hoeveelheid energie liever in de leidingsnetten, waar zij, gecontroleerd door moderne schakel- en beveiligingsinstallaties, ons licht, warmte, muziek en drijfkracht levert.

De Ontploffingsramp te Groningen.

Er is in den toestand van mevr. Elerie een merkbare verbetering ingetreden, zoodat men verwacht, dat zij haar gezichtsvermogen zal behouden.

De andere ernstig gewonde van de ontploffingsramp, mej. Kraak, heeft men een been moeten amputeeren.

Ontslag van driehonderd Arbeidsters.

Sedert het begin van het jaar is op de kunstzijdefabriek te Ede een vrij sterk ingrijpende bezuiniging op het personeel tot stand gekomen. Aan de Ned. Kunstzijdefabriek aldaar zijn ca. 300 meisjes, 50 mannen en een 20-tal opzichteressen ontslagen, naar wij reeds berichtten. De *Tel.* meldt, dat het ontslag niet gepaard gaat met vermindering der productie, doch dat dit een gevolg is van een rationaliseering bij het bedrijf. Er is n.l. besloten tot het spinnen van langere draadzijde, waardoor de werkzaamheden bij het haspelen en knoopen minder zijn geworden.

Een Meisje aangerand.

Zondag 5 Januari, is op de Meerburgkade te Katwijk aan Zee een meisje aangerand.

Een man van vijf-en-twintig tot acht-en-twintig jaar kwam op een rijwiel zonder licht op het meisje af en vroeg haar om geld. Op haar antwoord, dat zij geen geld bij zich had, antwoordde de man: „Dan moet ik een van je vlechten hebben". De daad bij het woord voegende, haalde de man daarop een groot knipmes uit zijn zak en sneed daarmede een der lange haarvlechten van het meisje af.

Toen zij daarop begon te gillen, legde de man haar het zwijgen op met de bedreiging haar „door het hart te zullen schieten of haar te zullen neerslaan". Daar er in de verte eenige menschen aankwamen, gaf de man het meisje een harden vuistslag op het hoofd, tengevolge waarvan zij een ernstig bloeding kreeg. De man nam daarop de vlucht.

In den Kralingsche Plas gereden.

Omsteeks zes uur in den morgen van den 8sten Januari ondekten voorbijgangers, dat een auto in den Kralingsche Plas gereden was nabij de Kortekade te Rotterdam. Deze auto had er waarschijnlijk reeds eenigen tijd gelegen. Direct werd de politie gewaarschuwd waarna men gezamenlijk pogingen aanwendde om de menschen, zoo die er zich nog in mochten bevinden, uit den wagen te bevrijden. Bij een onderzoek bleek, dat zich een man in den auto bevond. Hij was de 22-jarige M. Siepman uit Hillegersberg. Hij was dood. Hij zat achter het stuur, met de borst en het hoofd boven water. Zijn polshorloge was blijven stilstaan op één uur, zoodat men vermoedt, dat hij reeds om dien tijd te water is gereden en door den schrik een hartverlamming heeft gekregen.

De Tweede Herstelconferentie.

De belangstelling voor het Binnenhof. Geen toegang!

---

veronderstelde dat Getch de beeldjes had".

„Ik kan er ook geen andere reden voor vinden. Ook niet voor zijn nazitten van Krevin".

„En denk jij, dat Mandhu Khan de boot van Getch onbruikbaar maakte?"

„Wie anders? Getch zou het niet zelf doen! En Krevin evenmin; hij kon de boot noodig gehad hebben. Dat moet het werk geweest zijn van Mandhu Khan... en hij moet zelf een boot hebben aan het andere eind van het eiland. Hoe is hij daar anders gekomen en hoe moet hij anders teruggaan?"

„Dat is wel zeker, dat hij vannacht een boot van Middlebourne stal. Er is er een verdwenen."

„En hij is misschien weer met die boot vertrokken. Er is niets dat hem tegenhoudt!"

„Behalve Krevin merkte Cherry op. „Vergeet Krevin niet. Krevin heeft een revolver, niet waar? Enfin... we zullen de honden aan het werk zetten, zoo spoedig het licht wordt."

De ochtendschemering kwam ten laatste. En toen de eerste zonnestralen zich lieten zien togen wij op weg; het eerst naar den toren om de honden lucht te geven van oom Joseph Krevin. Ik was hoogst vermoeid tengevolge van mijn avonturen, die drie dagen en drie nachten achtereen hadden geduurd, maar ik werd geprikkeld door deze menschenjacht. En toen de honden bij Krevin's eigendommen waren geweest, liepen ze naar de ruïnes van de abdij en voorzag ik de blijde mogelijkheid, dat de valschaardige oude schurk werd aangepakt door deze beesten, wier groote koppen, roode oogen en kolossale omvang hem de schrik om het hart zouden doen slaan.

De honden liepen langzaam tusschen de ruïnes door tot zij kwamen bij het gat in den muur, waar ik den vorigen namiddag mijn ontdekking had gedaan. Zij gingen in de droge sloot en daarna, na eenige aarzeling, het struikgewas in. En wetende van majoor Cottam, dat het de aard is van deze angstwekkende dieren om langzaam te werken, en er van verzekerd dat wij hen niet kwijt zouden raken, bracht ik Cherry naar de plaats waar ik de tasch verborgen had. Ik nam de stukken van de vaas en van de beeldjes uit de tasch en legde ze voor hem op den grond. Hij lette weinig op de stukken van de vaas; alleen maakte hij de opmerking, dat de stukken wel weer aaneen konden gezet worden, maar hij keek lang en aandachtig naar de andere brokstukken.

„Het heeft er veel van, dat die holtes opzettelijk gemaakt zijn", merkte hij op. „Die zijn niet het gevolg van een plotselinge afkoeling, toen zij gemaakt zijn. Er is iets in geweest... Het lijkt wel of die beeldjes alleen bergplaatsen geweest zijn voor iets. En een er van is gevallen en het andere opzettelijk in tweeën gesneden met een stevig mes."

„Dat heb ik ook gedacht. Die sneden zijn nieuw."

„Laten wij nu de feiten eens met elkaar in verband brengen", ging Cherry voort. „Laten wij het ons zoo voorstellen. Om vrij te komen van den Hindoe, neemt Krevin zijn tasch met de Kang-he vaas en de twee beeldjes en verlaat den toren.

Hij valt bij deze muur en op zijn tasch. Hij opent de tasch om te onderzoeken wat gebroken is en hij bemerkt, dat de vaas en een van de beeldjes zijn gebroken. In de holte van het gebroken beeldje vindt hij iets, dat hij niet verwachtte te vinden ...... iets zeldzaams ... iets van waarde... Daarom breekt hij ook het andere beeldje open en vindt waarschijnlijk een tweede waardevol ding. Wat het geweest is weten wij niet, maar zij schenken hem een zoodanige voldoening, dat hij ze bij zich steekt, de tasch en de gebroken voorwerpen weg smijt, als zijnde van niets geen belang meer, en verder gaat. Laat ons nu eens gaan zien of de honden hem op het spoor zijn."

Wij wandelden door het kreupelhout en toen wij daar doorheen waren bemerkten wij dat de menschen en honden nog steeds verder gingen.

„Dit is de weg, dien ik gisteren den Hindoe zag gaan. Hij was gemakkelijk te volgen door zijn rooden tulband."

„Rood is een zeer opvallende kleur", zeide Cherry. „Je kunt het op een mijl afstand zien. Ik heb dikwijls gedacht wat groote ezels ze vroeger waren door soldaten..."

Hij hield plotseling op en wees naar iets in een ravijn aan onze rechterhand. En kijkende in die richting zag ik hetgeen waarover wij juist spraken — een roode plek in de heide. Zonder iets te zeggen kropen wij voorzichtig naar de roode plek. De roode plek bewoog zich niet. Cherry ging toen sneller vooruit, ik volgde en daar stonden wij bij den Hindoe, die op zijn rug lag met de handen op de borst, zijn lippen even geopend en zijn oogen staarden glazig opwaarts naar den hemel.

HOOFDSTUK XXIII.

Familie-eer.

De honden en de menschen, die hen volgden, waren voortgegaan naar een punt dat uitzicht gaf over het land en het strand. Daar keerden zij terug in onze richting. In de heide voor ons lagen groote rolsteenen van graniet en een van deze was groot genoeg om daar achter een man te verbergen.

„Vanachter dezen steen heeft Krevin den armen kerel doodgeschoten", zeide Cherry. „Hij moet bemerkt hebben, dat Mandhu Khan hem op de hielen zat en hier heeft hij hem opgewacht. Daar ligt hij nu... het is met hem gedaan, wat ook zijn plannen zijn geweest!"

Hij riep majoor Cottam en de anderen en wij schaarden ons om den doode. Cherry en de beide politiemannen begonnen hun onderzoek: hij had een schot door het hart en moest dus onmiddellijk dood zijn geweest. Ik dacht terug aan den vorigen middag en begreep nu dat het schot, dat ik gehoord had en dat ik gehouden had voor een sein aan het schip, ongetwijfeld het schot was geweest, dat Mandhu Khan doodde; hoe slim deze ook mocht geweest zijn, Krevin was hem te slim af.

Er was niets op het lijk van den doode, dat eenige aanwijzing gaf. Hij had eenig klein geld bij zich, in zilver en koper, en een klein doosje, dat volgens majoor Cottam opium bevatte. Hij had geen wapens bij zich — geen revolver en geen mes. En dat deed weer de vraag rijzen: wie doodde Getch? Het had geen zin daarover beschouwingen te gaan houden; het was dringend noodzakelijk nu op zoek te gaan naar Krevin en terwijl wij de visschers achterlieten om het lijk van Mandhu Khan over te brengen naar de boot, gingen de overigen de honden na.

De honden gingen langzaam verder — het gaf mij iets geheimzinnigs om ze aan het werk te zien. Zij gingen van de rots, waar zij de aanwezigheid van Krevin hadden geroken, niet naar het lijk, hetgeen Cherry deed opmerken, dat Krevin nadat hij den Hindoe had gedood, onmiddellijk weg ging, op zoek naar de boot van den Hindoe, om zich zelf in veiligheid te brengen. En te oordeelen naar de bloedhonden ging hij zeewaarts, over eenigen afstand langs de rotsen en zooveel mogelijk de dalen volgend, die door het eiland liepen. Op een zeker oogenblik waren de honden het spoor bijster en aarzelden, maar toen toonden zij weder hun scherpzinnigheid, zij kwamen langzaam terug en gingen daarna in een andere richting. Zonder verder oponthoud brachten zij ons eindelijk naar de Westpunt van het eiland en langs een oneffen pad naar een stukje wit strand en verder naar een inham intusschen eenige rotsen, waar de sporen te zien waren van de boot die daar gelegen had en vanwaar zij in zee was gebracht. En daar bij het water eindigde dus deze phase van een menschen-jacht. De honden jankten een beetje onrustig... maar oom Joseph was verder gereisd op een weg, waarop zij hem niet konden volgen. Wetende hoe sluw hij was, hoe hij zich dadelijk wist aan te passen aan de omstandigheden, was het mij niet euvel te duiden, dat ik de mogelijkheid veronderstelde, dat hij nog steeds ergens op het eiland was. Ik kon echter niet twijfelen aan de scherpzinnigheid van de honden... hij was vertrokken. De eenige vraag, die ik mij stelde, was: wanneer? Wij waren den geheelen middag en zoo lang het licht was met het schip van den weekhartigen zeeman in deze wateren gebleven en om onbegrijpelijke redenen hadden de menschen aan boord een scherpen uitkijk gehouden. Men had echter geen vaartuig — groot of klein — gezien vanaf het oogenblik dat Pepita en ik aan boord kwamen tot wij bij Summerstead aan wal stapten. De eenige gevolgtrekking, die viel te maken, was, dat Krevin in dien inham was gebleven tot de avond was gevallen en daarna vertrok, beschermd door de duisternis.

(Slot volgt).

KUNST EN LETTEREN.

EEN FEEST VAN SCHILDERIJEN.

Onze Londensche correspondent schrijft ons:

Na de Vlaamsche, na de Nederlandsche schilderijen, vergaard in het gebouw van de Royal Academy, kunnen de Britten nu voor hun derde belangrijke wintertentoonstelling genieten van de onvergelijkelijke werken der Italiaansche meesters, in alle verscheidenheid van hun scholen. De gansche wereld heeft een paar weken geleden de lotgevallen van het schilderijenschip Leonardo da Vinci gevolgd. Het was in zware stormen op weg naar Londen, met de kostbaarste vracht wellicht ooit door een schip naar behouden haven gedragen. Het schip bevatte de bijdragen uit Italië, en de inhoud van het schip kon worden beschouwd als de kern voor de tentoonstelling.

Fresco's en plafondschilderingen kunnen niet worden vervoerd. En zoo zijn helaas de grootste namen der oude Italiaansche schilderkunst, Michel Angelo en Leonardo da Vinci niet in Burlington House met schilderijen vertegenwoordigd. Het kunstschip dat den naam droeg van een der grootsten, droeg geen werk van hem naar deze mistige kusten.

Het schip bevatte de kunstwerken, die velen door eigen aanschouwing in de Italiaansche musea kennen en die de gansche beschaafde wereld kent door reproducties. Voor de laatsten, voorzoover zij binnen het bereik van Piccadilly wonen, biedt de tentoonstelling een geestelijk genot van uitzonderlijke grootte. Voor de eersten moet de hernieuwing der kennismaking meer dan welkom zijn.

Evenals dat het geval was met de vorige tentoonstellingen, hebben verschillende landen weer ruim geholpen om deze tentoonstelling zoo volledig mogelijk te maken. Het Louvre, welks bestuur in het algemeen niet scheutig is met het uitleenen van kunstwerken, heeft de vermaarde Kruisiging van Mantegna — een stuk dat in de herinnering van elken Louvre-bezoeker beklijft — gezonden.

België, dat meer stukken van Italiaansche meesters bezit dan Nederland, heeft een drietal kostbare werken bijgedragen. En Nederland, met al zijn schaarschte aan Italiaansch werk, heeft nochtans de Madonna, van Fra Angelico, uit het Rijksmuseum, en de twee merkwaardige portretten van Piero di Cosimo uit Den Haag afgestaan. Hongarije, Zweden, de Vereenigde Staten hebben eveneens tijdelijk prachtig werk van Italiaanschen oorsprong aan de directie der Tentoonstelling gegeven. Waar zooveel kostbare schilderijen aan de zorg van de Londensche kunst-autoriteiten zijn toevertrouwd, behoeft het niet te verbazen dat deze mannen hun verantwoordelijkheid sterk voelen en dat het in de zalen wemelt van „stille" bewakers.

Evenals dat met de Vlaamsche en Nederlandsche tentoonstellingen het geval was, schermen de dagbladen weer hevig met de waarde in ponden sterling die de tentoonstelling moet vertegenwoordigen. Dat is een domme bezigheid die — mag men hopen — geen invloed zal hebben op den vorm, dien de kunstbeschouwing door het publiek zal aannemen. Het zou droevig zijn indien de menschen zoo druk voor „De Geboorte van Venus" van Botticelli kwamen staan omdat zij in de kranten hebben gelezen dat het stuk voor een half millioen pond of daaromtrent is verzekerd.

Ik vertelde U reeds dat noch Leonardo noch Michel Angelo met schilderwerk vertegenwoordigd zijn. Dit tekort wordt eenigszins goedgemaakt door hun teekeningen, die in veelvoud te zien zijn.

De Italiaansche kunst omvat ook beeldhouwwerk, maar er is zoo weinig van, dat men het niet als representatief voor Italiaansche beeldhouwkunst kan beschouwen. En de moderne Italiaansche school, futuristen incluis, is met een zaal vol vertegenwoordigd. Een scherper contrast in conceptie van kunst dan dat, hetwelk hier wordt geboden in de zalen van oude Italiaansche en in de enkele zaal van moderne Italiaansche kunst, kan men zich wel niet denken.

Amerikaansch! Een boer uit Ohio heeft schoenen uitgevonden, waarmede men zonder groote inspanning op het water kan loopen en waarmede hij wil trachten het Kanaal over te steken.

Hans von Bülow.

8 Januari was een eeuw verloopen sinds Hans von Bülow werd geboren. Het *Hbl.* schreef bij deze gelegenheid: Hij was de zoon van den schrijver Eduard von Bülow, studeerde in de rechten, doch wijdde zich sinds 1850 geheel aan de muziek, welke hij reeds, zij dan schijnbaar meer uit liefhebberij, had beoefend en daardoor een buitengewone muzikale begaafdheid toonde. In Richard Wagner, die destijds als banneling naar Zürich de wijk had genomen, vond hij een krachtigen steun; hij werd aldaar en later te St. Gallen operadirigent, voltooide zijn pianistische studies bij Liszt, maakte verschillende concertreizen en werd eindelijk hofpianist. Intusschen was hij gehuwd met Liszt's dochter Cosima. Toen koning Ludwig II van Beieren zich Wagner's lot had aangetrokken en hem naar München had ontboden, kwam ook von Bülow, op Wagner's voorspraak, in de Beiersche Residentie; hij werd er hofkapelmeester en directeur der Koninklijke Muziekschool, welke een grondige reorganisatie onderging.

Toen kwam de huwelijkskatastrophe: Cosima verliet von Bülow om Richard Wagner te volgen, en daarmee begon voor von Bülow een zwervend leven. Hij vestigde zich eerst te Florence, doch trok weldra als pianist weer de wijde wereld in en veroverde toen zijn enorme wereldreputatie als vertolker der klassieke meesterwerken: hij ging zelfs naar Amerika, waar hij in één jaar 139 concerten gaf. Daarna kwam hij te Hannover als kapelmeester van het hoftheater en werd in 1880 muziek-intendant van den hertog van Meiningen, in welke hoedanigheid hij de Meininger hofkapel tot het toenmaals beste orkest ter wereld verhief. Zijn Meininger tijd (1880—1885) is wel een der schitterendste perioden van von Bülow's leven geweest; met de kapel maakte hij uitgebreide concertreizen, en maakte met het voor dien tijd voorbeeldeloos en ongeëvenaard orkestspel buitengewonen opgang.

Hier werd Richard Strauss zijn assistent, die hem opvolgde, toen hij in 1885 zijn ontslag nam. In 1882 huwde hij met de tooneelspelster Marie Schanzer; in 1887 vestigde hij zich te Hamburg, waar hij de weldra beroemde Abonnementsconcerten stichtte. Inmiddels kreeg zijn gezondheid, die trouwens over het algemeen zeer wankel was, een ernstigen schok; hij ging naar Caïro, om daar genezing te zoeken. Het mocht evenwel niet baten; 12 Februari 1894 overleed hij.

Von Bülow componeerde ook, doch wat hij schreef, was niet van bijzondere beteekenis. Als uitvoerend kunstenaar was von Bülow echter een van de allergrootste van alle tijden geweest en de invloed, welken hij als pianist en als dirigent oefende, is van dien aard, dat zijn arbeid nog doorwerkt. Schiller's *Dem Mimen flicht die Nachwelt keine Kränze* is op nauwelijks een ander zóó weinig van toepassing als op den grooten pianist en dirigent Hans von Bülow.

Schaatsenrijden in Oslo.

Oscar Mathisen.

In de Kerstdagen vertoonde de bekende Oscar Mathisen zich op de baan. Zijn portret gaat hierbij — en 't is hem zóó wel aan te zien, dat hij wel eenige keeren met succes in de baan is geweest.

ADVERTENTIEN.

LESSEN

VOOR

Dames en Heeren

Duitsche spraakkunst, Conversatie, Correspondentie, letterkunde.

PER UUR: f 1.50, f 2.—, f 2.50, f 3.— enz. volg. inkomsten.

M. MICHELSOHN,
gedipl. onderwijzer in de Duitsche taal.
Gang Tengah Noordwijk 18,
achter het station Noordwijk.

3870

CAUVIN PILLEN

zijn een Goedkoop Purgeermiddel,

want zij werken beter dan soortgelijke middelen.

Het gebruik van **CAUVIN PILLEN** *is niet duurder dan dat van wonderolie of purgeerzouten, en het is*

VEEL AANGENAMER

DOSIS ALS LAXANS: 1 Pil.
DOSIS ALS PURGANS: 2 tot 3 Pillen.

Vraag de gratis omschrijvende Brochure
147, Faubourg Saint-Denis, PARIJS

3875

Voor SANITAIRE ARTIKELEN,

steenen en baksteenen closets, waschkommen, urinoirs, goot-steenen enz., gietijzeren porcelein-geëmailleerde badkuipen, alle soorten badkamer-benoodigdheden van metaal en glas, wende men zich tot BERNHARD BUSCHMANN, Sanitaire Afdeeling, Neuerwall 44, HAMBURG 36. Specialiteit: Continentale Sanitaire Artikelen. Opger. 1907. Corr. in het Duitsch en Engelsch.

3884

Als U toch brillen moet, waarom dan niet een bril die U goed staat? Bij ons vindt U steeds een uitgebreide sorteering brillen, lorgnetten Steeds wat nieuws op opt sch gebied.

HOUDT GOLDBERG VOOR OOGEN.

O.J.O.M.I.

J.H. GOLDBERG

WELTEVREDEN NOORDWIJK 21.
SOERABAJA — DJOCJA — MALANG.

55wz

MAISONS

VERSTEEG Patissiers Telefoon No. 151—809

HOFLEVERANCIERS

RIKKERS Cuisiniers Telefoon No. 612

Kruideniers- en Grutterswaren

Paarlgort, Bruine Boonen, Witte Boonen, Linzen, Capucijners, Spliterwten, Griesmeel, Tarwemeel, Tarwebloem, Roggebloem, Maizena, Havermout, Paneermeel, Grove Vermicelli, Witte Gelatine, Tafel-Amandelen, Tafel-Rozijnen.

76z

J. A. M. J. **JENNISSEN**

Moniteur de la clinique urologique de Necker Paris

UITSLUITEND

Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.

Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 — 9
n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.

Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2230. 3905

De Auto Kliniek

Petodjo Ilir 16. Telf 752 Weltevreden

Handel in 2e handsche auto's.

REPARATIE-ATELIER.

Abonneert U zich bij ons voor het onderhouden en schoonmaken van Uw auto's.

148z

SIN BOEN SEN & C'o

KLEERMAKER

SENEN No. 105 (Trambaan). Telefoon 3965
WELTEVREDEN.

Bestelt Uwe pakken bij ons

Wij garandeeren U een nette afwerking, coupe volgens de laatste mode en coulance.
Wij hebben voorhanden verschillende soorten goed en beschikken over goede coupeurs.

217z

Het oudste en Bekendste adres

Tabib KHAIRDIN

Kramat 12, Tel. 2662, Weltevreden.

Radicale Kruiden Genezing

tegen

Aambeien, Nierziekte, Breuk, Huid- en vrouwenziekte, Geheime ziekte, Asthma, Eiwit in Urine, suikerziekte, Rheumatiek, Dysenterie, Maaglijden, Galsteen, Hartkwalen, Verlamming, Blindedarmontsteking, Waterzucht, Bronchitis, Tuberculose. Zenuwziekte, enz. enz.

ZONDER OPERATIE.

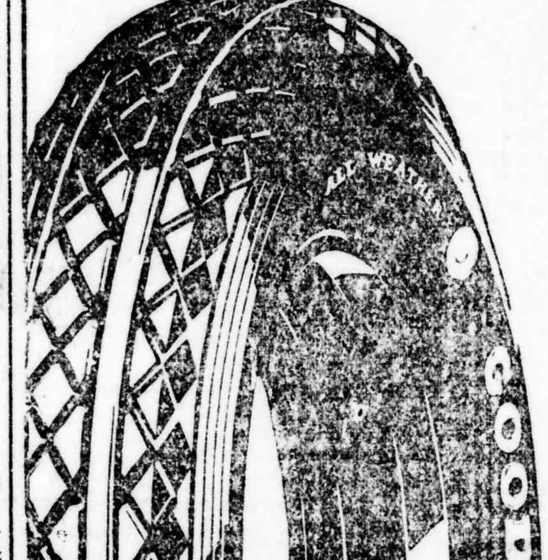
Thuis te consulteeren, ook in en buiten de stad ontbieden.

Verzending medicijnen met gebruiksaanwijzing onder rembours.

177z

JARENLANGE PRAKTIJK.

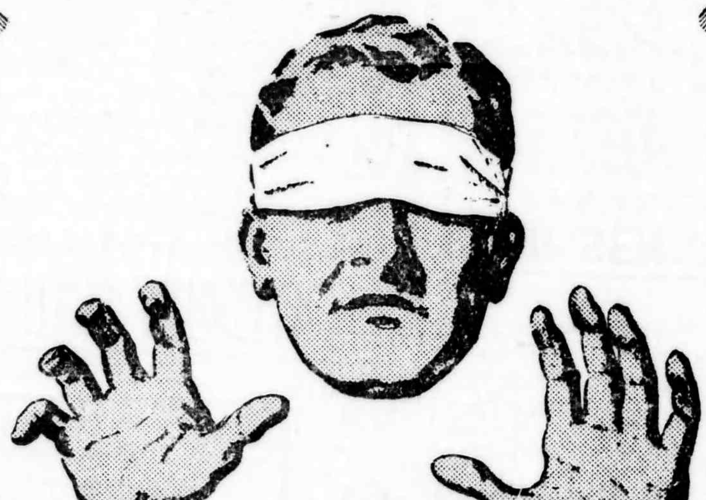

Langzaam afslijten van het loopvlak.

Door de buitengewone eigenschappen van het slipvrije All Weather loopvlak bezit de Goodyear band groote veiligheid en een langen levensduur.

3871

Tast niet in den blinde, als 't gaat om

Uw Gezondheid

ER zijn enkele feiten, die ge weten *moet*, alvorens te beslissen op welke wijze gij Uw lichaam en zenuwen nieuwe kracht en energie zult geven.

Feit I. Sanatogen is geen „geheim" geneesmiddel — het is een wetenschappelijk voedsel, uitsluitend samengesteld uit geconcentreerd melkeiwit en phosphor, de beide voornaamste bestanddeelen van bloed, zenuwen en spieren.

Feit II. Met Sanatogen voegt ge extra kracht toe aan de kracht van Uw lichaam, zoodat Uw gezondheid verbeteren *moet*. Wetenschappelijke proeven hebben bewezen, dat de toeneming van energie reeds na een 14-daagsch gebruik van Sanatogen opmerkelijk groot is (van 15 - 60 %).

Feit III. Duizenden geneesheeren (meer dan 24.000) hebben schriftelijk verklaard, dat zij van Sanatogen in hun praktijk steeds goede resultaten zagen waar het er om ging, verzwakking te overwinnen of nieuwe kracht op te bouwen.

Conclusie. Al deze feiten zullen U duidelijk maken, waarom het bekende Engelsche geneeskundige tijdschrift „The Lancet" schreef:

„Er is een overvloed van bewijsmateriaal voor de waarde van Sanatogen als versterkend en kracht-opbouwend voedsel".

ALS GIJ U DUS GEZONDER EN KRACHTIGER wilt voelen — als gij slapte, gebrek aan energie, zenuwzwakte, wilt overwinnen — besluit dan nog heden Sanatogen te gaan gebruiken. Reeds in enkele weken zult ge de sterkende, krachtgevende werking van Sanatogen op Uw gestel ondervinden.

Sanatogen is verkrijgbaar bij alle Apothekers en Toko-houders.

3898

Eau de Cologne

3896

H.H. ARCHITECTEN

WISALIN

GLANSVERVEN

Uw verf

Steeds groote voorraden

W. J. STOKVIS'

Koninklijke fabriek van Metaalwerken

Rijswijkstraat 30 WELTEVREDEN.

1w

ASTHMA.

Het Asthmapoeder en de Asthmacigaretten van Apotheker Boom geven direct verlichting bij Asthma, Bronchitis en de daaruit voortkomende Borstbenauwdheid en Borstbeklemming en andere aandoeningen der Ademhalingsorganen. Verkrijgbaar à f 1.75 per doos in alle apotheken, drogistwinkels en toko's. Gen. Agentschap Willem Italie, Soerabaia.

3380

Weder ontvangen;

GROOTE KEUZE VAN
Gouden, Zilveren en Nikkelen
ZAK- EN POLSHORLOGES
Zwitsersche fabrikaten.

TOKO NOORD & ZUID
JUWELIERS

PASAR BAROE 111 WELTEVREDEN. — FILIAAL BUITENZORG — GROOTEWEG 44.

42z

Restaurant „BEST" en Café Biljart

SLUISBRUGSTRAAT 55 TELEFOON 1505 WELT.

Ons restaurant is gelegen in het centrum en is bekend om haar zindelijkheid. Komt U ons eens een bezoek brengen en U zult overtuigd zijn, dat onze gerechten overheerlijk zijn en bereid op de meest hygiënische manier.

40z BELEEFD AANBEVELEND.

BONI

(Bureau voor Opmetingen in geheel Nederlandsch Indië)

BANDOENG — DAGOWEG 131/133

Telefoon 2140.

Verricht alle soorten van opmetingen. In alle deelen van Nederlandsch-Indië.

129z

CEMENTTEGELFABRIEK „SUMATRA"

SAWAH BESAR 33 TEL. 1361 WELTEVREDEN

Moderne cementtegels en prima kwaliteit Betonbuizen.

Accurate levering en concurreerende prijzen.
Wij garandeeren U volle tevredenheid.

15z

Wenscht U een kwaliteit, die U jaren gebruikt?

Koopt dan

KLAMBOE-TULLE

van dubbel geweven getwijnd garen, zeer soliede.
Breed 250 c.m. . . . f 1.10 en f 1.50 per el.

Weltevreden BONEFAAS Bandoeng.

3880

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Kunst en Letteren.

Een vergeten Volkskunst

door

ETHA FLES.

In de twaalf dagen tusschen Kerstmis en Driekoningen is Rome vol *Presepio's*, kleine en groote, opgesmukte en eenvoudige. In de meeste kerken zijn ze opgesteld in een zij-altaar, maar ook in de families, die nog vasthouden aan de tradities en afzijdig blijven van den bonten Kerstboom zonder innigheid, waaraan veel lekkers gehangen wordt, waar de kinderen met begeerige gezichten omheen loopen, met ongeduld het oogenblik verbeidend waarop ze zich aan die versnaperingen te goed mogen doen.

In de gezinnen waar nog een *Presepio* gemaakt wordt, zijn de kinderen al dagen te voren in de weer om de gebroken poppetjes, de verminkte koningen of herders, weer op te lapppen, of er worden op Piazza Navona weer een paar nieuwe exemplaren gekocht als de oude al te veel van hun waardigheid verloren hebben. Op die groote plaats, in het hart van de stad, rondom de vroolijke fonteinen van Bernini, is allerlei speelgoed uitgestald in die dagen en vooral een groote verscheidenheid van poppetjes in alle afmetingen, die in de Kribbe dienst kunnen doen.

Wanneer we ons de geschiedenis van het *Presepio* herinneren en we zien dan wat er op enkele plaatsen in de *Grosz-Stadt* van gemaakt wordt om veel bezoekers te trekken, die aan een loketje er hun goede lires voor neerleggen, om ze te zien, dan voelen we veel ironie in het feit, dat het vorig jaar Franciskus met zooveel ijver herdacht werd en er hier zoo'n geweldig groot gedenkteeken voor hem verrees. Zou de Poverello niet de eerste geweest zijn om te smeeken hem toch liever op andere wijze te gedenken? Zou hij niet geweend hebben als hij het zoogenaamde *Presepio* had kunnen zien dat hier de vereeniging van de *Dopo Lavora* (uitspanning na arbeid) vervaardigde?

Het eerste *Presepio* was een inventie van Franciskus van Assisi, die aan zijn bezoek aan Bethlehem in 1225 een zoo mooie herinnering had gehouden, dat hij de geboorte van het Kindeke in de kribbe met zijn minderbroeders wilde herdenken toen hij in Italië teruggekeerd was.

Een vriend had hem in het plaatsje Greccis een rotsachtigen met boomen beplanten heuvel afgestaan. De minderbroeders mochten daar vrij wonen en nu had Franciskus gezegd: „Wij zullen dit jaar eens een mooi Kerstfeest vieren; we moeten hier in een van de grotten een stal maken; zorg voor een os en een ezel, zooals we weten dat er in Bethlehem waren. Eens wil ik toch zoo plechtig mogelijk de komst van den Zoon van God op aarde vieren en met mijn oogen zien hoe arm en in welk een ellende Hij geboren werd, die uit liefde voor ons tot ons kwam."

Tegen middernacht kwamen alle minderbroeders en de bewoners van den omtrek om mede dit Kerstfeest te vieren. Zij droegen laaiende fakkels en in de grot stonden de broeders met brandende kaarsen; het scheen wel dat het geheele bosch geïllumineerd was; de biograaf en tijdgenoot van Franciskus beschreef later dit vrome gebeuren in de grot aldus: „Broeder Franciskus predikte over het Kind Jezus met woorden van oneindige teerheid. Hij sprak van den armen Koning die zich verwaardigde om in deze grot geboren te worden en telkens als hij Hem noemde, sprak hij met woorden, die overstroomden van liefde en aandoening.

De plechtigheid eindigde laat en met een groot gevoel van vreugde in het hart keerden we allen huiswaarts; later werd op deze plaats een kerk gebouwd en waar de krib in dien Kerstnacht stond verrees het altaar ter eere van den zaligen vader Franciskus."

Zóó schreef Tomasso da Celano en al spoedig werd in Italië door de voor poëzie en vroomheid voelende Italianen in navolging van de Kerstviering van den Poverello, op het platteland en in de steden *Presepio's* gemaakt. Maar de steden van onze dagen zijn niet meer die van eenige eeuwen geleden en de geest van de bevolking gelijkt in niets meer op die van Greccio in de dertiende eeuw; het lieve *Presepio* uit de dagen van Franciskus wordt een reclame voor de electriciteit, getuige het verschrikkelijke ding dat de *Dopo Lavora* in elkaar geknutseld heeft. Op een ruimte van ettelijke meters in het vierkant zien we een paar honderd menschen en dieren in druk beweeg.

Aan een stroompje zitten visschers die met schokjes hun visschen aan den hengel omhoog halen en waschvrouwen die haar goed vlijtig spoelen; wat verder zijn timmerlui aan het zagen, hun kameraden drinken wijn in een herberg en spelen kaart; mooi aangekleede kinderen schommelen tusschen het groen een orkestje zit op het plein tusschen de huizen druk te blazen; olifanten en kameelen drinken er uit fonteinen: het is een echte kermisdrukte — en waar is de Kribbe? Ja, veel hooger op de rotsen zagen we zooiets van een hutje, waarvoor een poppetje, dat gekleed als een priester die de Mis opdraagt met de handen in de hoogte op en neer boog; maar men kon niet zien wien dit eerbetoon gold. Wat daarginds gebeurde was ook heel bijkomstig; hoofdzaak was het vernuft waarmee die electrische draadjes waren aangebracht om deze burgers te laten eten, drinken en vroolijk zijn, alles op de muziek van een pieperig orgeltje, dat op dezelfde ingenieuse manier in beweging werd gebracht... Zóó wordt nu zelfs het gevoelige *Prespio* van Italië's beminnelijksten heilige verdrongen door de electriciteit! De machine neemt ook hier de plaats in van het hart.

Dat past volkomen bij de groote stad met al haar ledigen schijn en bij het laatste werk van den gevierden Pirandello *Lazarus*, waarin de cynicus nog eens duidelijk demonstreert, dat er geen liefde, geen waarheid en vooral geen hemel is. Wat zullen de platteland- en eiland- bewoners, die in zoo grooten getale naar hier komen, wel van zoo'n *Presepio* zeggen, dat een verheerlijking van de electriciteit is? Och, ze zullen er niet veel bij denken; daarom zal het ook hun religieus gevoel niet beleedigen en ze zullen naar huis gaan zooals zij gekomen zijn, zonder iets te voelen van de moreele ellende en armoe, die hier heerscht. En wie zou daaraan ook denken, terwijl het grootsche vuurwerk op Gianiculo een vuurschijn over de Eeuwige Stad werpt, die door millioenen electrische kaarsen fantastisch verlicht zal worden? Want voor al dat vertoon is hier geld in overvloed en alle buitenlanders moeten zich vooral van het feit doordringen dat in het fascistische Italië alles niet alleen goed, maar dagelijks beter, ja, voortfreffelijk gaat, al willen ook pessimisten en handelslui het tegendeel beweren!

De gestolen van Dijck. Het kunstwerk van den Vlaamschen schilder van Dijck „Het Koor der Engelen", dat tusschen Brussel en Londen gestolen is. De waarde bedraagt ruim 350,000 gulden.

Tentoonstelling

van Hongaarsche kunst in Den Haag.

Kunst-nieuws.

NIEUWE BOEKEN.

K.H.R. de Josselin de Jong: Dissonanten. Uitg. J.M. Meulenhoff. A'dam.

Een reeks schetsen. Elk heeft tot motief dat een dissonant in het leven van een mensch de gemoedsrust stoort. Dissonanten in het liefdeslied, dissonanten in het leven van personen verschillend in leeftijd, dissonanten tusschen moeder en kind, wanklanken in het leven van een gescheiden vrouw en in het kinderleven.

De schetsen zijn boeiend en vlot geschreven. In het kort bestek van elk wordt de spanning tot een climax gevoerd en die spanning breekt dan in een desillusie. De schetsen zijn hier en daar een weinig aan den sentimenteelen kant, doch dit wordt in het boeiende van het geheel opgelost.

Mede de typografische verzorging maakt het boek tot graag gewilde ontspanningslectuur.

J. SCH.

*

Tjebbe Franken: „Tusschen Leven en dood". Uitg. Andrie Blitz A'dam.

Deze schetsen uit het leven van een fonds-dokter doen denken aan het boek van Ina Boudier Bakker *Kinderen uit mijn Klas*. Waar dit laatste boek schoolgevalletjes behandelt, vertelt Tjebbe Franken van de alledaagsche dingen.

Wat de dokter heeft opgemerkt bij zijn patienten, lijdend aan t.b.c., ingebeelde ziekten, ziekten door verwaarloozing, wat de arts heeft meegemaakt in zijn strijd tegen het bygeloof onder het volk — waarbij hij, tusschen haakjes weinig succes had — wordt prettig door hem verteld. Doch de vele dooden die in het boek voorkomen maken het boek niet tot een bijster opbeurende lectuur, temeer daar de medische wetenschap gewoonlijk machteloos tegenover de gevallen stond.

Het boek is geïllustreerd door Wim Wouters en voorzien van een bandteekening van Jo Spier.

J. SCH.

*

Albert Bailly: Op de Golven van den Aether." Uitg. Koloniale Boek Centrale, A'dam.

Dit boek, een vertaling van *l'Ether Alpha* dat in 1928 den Jules Verne prijs toegewezen kreeg, „neemt u mee naar de wonderen van het uitspansel en geeft de typische moderne sensatie, welke de eerste tocht in een vliegmachine en het eerste racen met een zwaren ren-wagen geven", zooals de vertalers Albert en Magda Kuyle in hun inleiding schrijven. Dat het boek behalve van deze ook van andere moderne sensaties voorzien is, mag blijken uit de liefde er in beschreven, namelijk die tusschen de groote uitvinder Montcalm en Minnie de dochter van een kauw-gummie koning. Verdere sensaties geven de automatische menschen Diëgo, automatischer dan onze *djongos-djongos* en stipter, de schaking van Minnie in de geheimzinnige vliegmachine en de geheimzinnige krachten van de bewoners der maan die zelfs de dooden het leven kunnen teruggeven.

Een boek voor de liefhebbers van de werken van den meesterlijken fantast Jules Verne.

J. SCH.

*

„Leen Wouters op de Kweekschool" door A. Pleysier. U.M. „De Arbeiderspers." Amsterdam 1929.

Van dezen schrijver hadden wij nog nimmer een werk onder de oogen gehad en we kunnen dadelijk vaststellen, dat hij over goede schrijverstalenten beschikt. Stijl en visie doen telkens denken aan sommige werken van den veelzijdigen A.M. De Jong, van wien hij trouwens een geestverwant is. Laatstgenoemde ziet de zaken alleen breeder en wat we bij Pleysier ook wel eenigszins missen, is de kostelijke humor van De Jong. Pleysier is wel eens wat te zwaar, zonder nochtans in zwaarwichtige beschouwingen te vervallen. Natuurlijk, de S. D. A. P. mentaliteit is schering en inslag en het dwepen daarmede doet soms ietwat geaffecteerd aan. Maar overigens zijn de verhoudingen op een kweekschool psychologisch en met talent geteekend. Het geheel laat zich vlot lezen en staat een flink stuk boven hetgeen we de laatste jaren aan romanliteratuur gemiddeld uit Nederland krijgen.

V. D.

*

De Toovervogel, Fenna de Meyier, Mij. Elsevier.

Loes en Riekje komen uit Indië naar Holland en worden ondergebracht bij mevrouw Poorten. Eerst zijn de kinderen teleurgesteld maar ze ervaren, dat de eerste indruk dikwijls niet de juiste is: mevrouw P. ontpopt zich als een ideale pleegmoeder. Loes, die vijftien was toen ze de groote reis maakte, ontwikkelt zich tot een meisje dat aardig flirten kan, maar Riekje, haar twee jaar jongere zuster is van een geheel ander karakter, diepzinnig en zeer wijs

Ze houdt van Robert, die ook in huis is bij mevrouw Poorten, maar ze verraadt het niet, want je mag nooit den toovervogel roepen, je moogt zelfs niet naar hem kijken, want dan vliegt hij immers weg — variatie op *l'Oiseau bleu* van Maeterlinck.

Het is een heel mooi en prettig geschreven meisjesboek. De wijsheden die er in voorkomen snapt de kleine Riekje eerst niet goed, maar later herinnert zij zich die; een heel gevoelige passage is b.v. het gesprek over den dood van Riekjes moeder.

Dumont heeft het boek geïllustreerd.

DE R.

*

Tijdsignalen. Ontwikkeling Amsterdam.

Henriette Roland Holst, de zestigjarige die de Nederlandsche poëzie met zulke prachtige verzen verrijkt heeft, leidt hier vier jonge dichters in, wier streven erop gericht is den afstand tusschen de poëzie en de massa te verminderen.

Wij weten niet of de schrijfster van *De Vrouw in het Woud, Thomas Moore* en andere bundels zich ooit dit doel voor oogen heeft gesteld, doch zij zal niet kunnen ontkennen dat zij de massa niet bereikt heeft.

De inleiding belooft heel wat. Mevrouw Roland Holst schrijft o.a. dat de kracht van het medegevoel, uitstroomend naar de verdrukten, gekwelden en uitgezogen koloniale massa's, en de felle verontwaardiging, de toorn, de afschuw die het tyranniek optreden der Nederlandsche machthebbers tegen de overheerschte Indonesiërs in hen wekt, een teeken des tijds is, een tijdsignaal.

We weten dan wel hoe laat het is en denken met weemoed in het hart aan den redenaar, die de massa in Holland tot verontwaardiging bracht door te verklaren, dat de arme Indonesiërs zoo werden uitgebuit dat ze zich niet eens konden permitteeren schoenen te dragen.

Het loopt nogal los. Deze jonge dichters zullen vooralsnog de massa niet zooveel verontwaardiging kunnen bijbrengen als de bovengenoemde redenaar. Met poezië bereikt men den werkman niet. Als hij daarmee te bereiken is dan is zijn critisch gevoel in den regel al zoover ontwikkeld, dat hij niet voetstoots aanneemt wat men hem voorzet.

De lezing valt niet mee. De inleiding van de dichteres is nog het meest de lezing waard—al is men het met de strekking heelemaal niet eens. Garmt Stuiveling belooft misschien iets voor de toekomst. Misschien. Dat kan van de anderen zelfs niet gezegd worden.

DE R.

Moderne Russische Literatuur.

De Russische letterkundige Ilja Ehrenburg heeft voor de leden van het Genootschap „Nederland-Nieuw-Rusland" een lezing gehouden over de moderne Russische literatuur.

Wij ontleenen aan het verslag in het *Hbl*:

Hij betoogde in hoofdzaak, dat de maatstaf der revolutie niet den maatstaf der kunst bepaalt. Hij maakte een vergelijking tusschen de literatuur in Frankrijk, na de Fransche revolutie ontstaan, en die in Rusland na de October-revolutie. Hij concludeerde ten gunste van laatstgenoemde en zette uiteen, dat de Russische revolutie ongetwijfeld nieuwe literaire vormen heeft voortgebracht. Spr. verwees daarvoor naar de goede honderd schrijvers, waaronder zeer goede, die in het Duitsch of Fransch waren vertaald. Voor het oordeel der geschiedenis was de tijd echter nog niet gekomen. Spreker zelf behield zich zijn oordeel dan ook voor. Hij maakte hierbij de opmerking, dat wat voor den lezer in West-Europa interessant is, voor de Russen juist vaak niet interessant is.

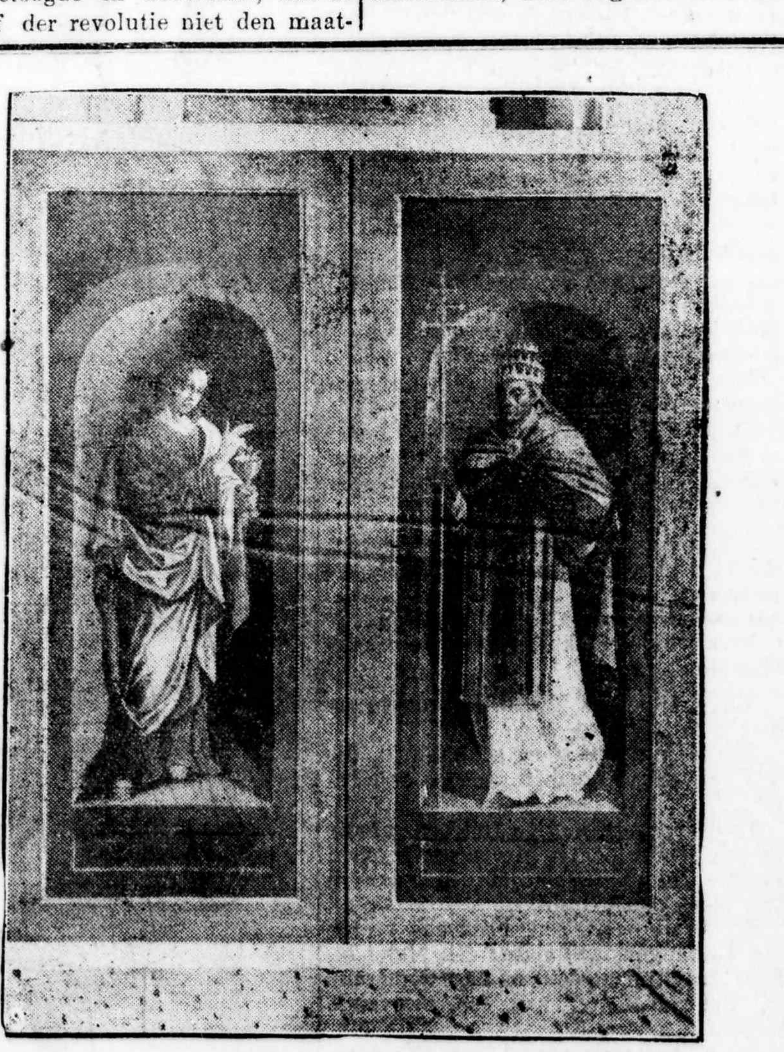
Men moest echter constateeren, dat de nieuwe Russische schrijvers nog niet kunnen schrijven, waarvoor hij als oorzaak aanwees het gebrek aan tijd; maar hun producten waren zonder twijfel beter dan de letterkundige producten uit de overeenkomstige Fransche revolutionnaire periode. De Russische revolutie had in ieder geval voor het oogenblik met den roman afgerekend. West-Europa had nog de rust om romans te lezen; daar moest de onrust nog worden uitgevonden.

Spreker schetste vervolgens de betrekking tusschen courant en literatuur en betoogde dat de moderne literatuur niet denkbaar is zonder courant. Hij vestigde er de aandacht op, dat de Russische arbeiderscorrespondenten zeer slecht schreven. Hun berichten waren van de werkelijkheid ver verwijderd: zij waren geen goede journalisten, brachten niet de waarheid, doch fantasie, „literatuur". De romans stonden dichter bij de waarheid dan deze correspondenten.

Op het oogenblik zoekt de Russische literatuur haar eigen weg. Zij kenmerkt zich door nuchterheid en ernst, de stem van den tijd. De Russische literatuur was echter niet van de Europeesche literatuur te scheiden, al had Rusland dan ook zijn bijzondere sociale structuur. Het was moeilijk te zeggen, welken weg zij op den duur zou inslaan.

Ilja Ehrenburg zelf was geen aanhanger van een letterkundige school. Hij verklaarde met meer genoegen het proza van Babel en Pasternak te lezen dan op halve feiten berustende literatuur; ook las hij gaarne over petroleum en rubber; doch nog liever dan te lezen, l e e f d e hij. De machine speelde in ieder geval een groote rol in het leven en de literatuur van Rusland, en spr. meende dat de auto veel interessanter was dan de levensgeschiedenis van b.v. Disraëli. Wanneer de mensch meende dat hij de machine regeert, gaf hij zich over aan een treurige illusie. De machine was een zegen noch een catastrofe.

Het woord was thans aan de jeugd, die haar laatste woord nog niet gesproken had. Zij werd beheerscht door eenvoud en arbeid, gaf in werkelijkheid meer om voetbal dan om Dostojefski, ging haar eigen weg. Zij was echter een tusschengeneratie. Men mocht deze tusschengeneratie betreuren, doch zij beschikte over een geweldige kracht en onderkende uitstekend de realiteit. Haar fanatisme werd verzacht door haar arbeidsdrift, haar ongeloof door liefde.

Twee détails van het drieluik schilderij van Cornelis Cort, dat eenigen tijd geleden na ijverige nasporingen van Mgr. Hensen en den kunst-historicus Vermeulen werd ontdekt.

Voor de Dames.

Onze Parijsche Brief.

Miss France 1930 gekozen. — De eerste modehuizen presenteeren de nieuwe voorjaarsmodellen. — De lange rok dreigt 't af te leggen tegen de korte.

PARIJS, 5 Jan. '30

Lieve Thérèse.

Gisteren is miss France 1930 gekozen met al de plechtigheid, die tegenwoordig bij een dergelijke gewichtige verkiezing een vereischte is geworden.

Onze schoonheidskoningin heet dit jaar Yvette Labrousse, is 23 jaren oud en zonder twijfel een buitengewoon mooi meisje.

Tot de jury, die uit vijftien leden bestond, behoorden o.a. ook jullie beroemde schilder Kees van Dongen eigenlijk mag ik onze zeggen, nu hij Franschman is geworden!

Verder madame Jenny van 't beroemde groote modehuis; natuurlijk ook Maurice de Waleffe, die is altijd bij alle schoonheids-wedstrijden en Fernand Divoire, de dichter die elke maand lezingen houdt over moderne en oude, over Westersche en Oostersche dansen, lezingen die geïllustreerd worden door de meest bekende danseressen hier, en indertijd ook nog door jullie Indische danseres Ghanda Soewasti, die sedert eenigen tijd alweer naar Java is vertrokken.

Deze wedstrijden van vrouwelijk schoon worden door velen veroordeeld als absurd, anderen noemen 't „plaisanterie de mauvais goût."

In hoeverre deze beoordeelingen al of niet juist zijn, wil ik hier liever in 't midden laten, wel weet ik, dat, wie hier eens achter de schermen heeft gekeken, zal moeten inzien dat er in de ceremonie van 't kiezen van een schoonheidskoningin iets zeer triests gelegen is.

Eenige honderdtallen van meisjes staan in een nabijgelegen zaal te wachten tot ze, bij groepjes van zes, naar binnen zullen worden geroepen ter beoordeeling.

Er heerscht onder haar een koortsachtige spanning; zenuwachtig donzen ze telkens weer een nieuw laagje poeder over 't gezicht, worden kersrood de lippen aangestreept, gaat er 't laagje rouge over de wangen.

Vijf uren hebben de laatst geroepenen staan wachten en vijf uren lang werd door haar telkens weer de bewerking van „se faire la beauté" herhaald!

Als dan eindelijk weer zes nieuwe meisjes naar binnen werden geroepen, dan kwamen ze in een onmetelijk groote zaal, waar aan een lange, met groen laken bekleede tafel de vijftien rechters zich geschaard hadden.

Tegenover deze plechtig gezetenen was een podium, beschenen door felle, witte lichten, en daar, op die hoogte, midden in dien bundel van meedoogenloos stralend licht, moesten zich iederen keer de zes candidaten aan de keurende blikken ten toon stellen.

De manier van oordeelen was de volgende: er werden punten gegeven (3 was 't hoogste) voor 't gezicht, de lijnen van 't lichaam en 't „ensemble"; zoo dacht men op de meest eerlijke manier te werk te gaan.

De rechters vatten de hun opgelegde verkiezingstaak ernstig en serieus op; 't was lang niet altijd even gemakkelijk; vooral bij 't eindoordeel hadden zij een zware taak, zooals mij gisteren een van de beoordeelars zelf heeft verteld.

In de warme zaal hing een diep stilzwijgen toen deze zes uitverkorenen zich op „de estrade de concours de beauté" geplaatst hadden en een van deze zes als de allermooiste moest worden gekozen terwijl ieder op zich zelf een wonderbaar schoon product van de natuur was!

Daar stond de Schoonheid tegenover 't Oordeel en daar zag 't Oordeel zich voor de laatste keuze geplaatst, en 't sloeg de oogen neer in twijfel!

Wie zou 't zijn? Er moest gekozen worden, coûte que coûte!

De bruine met de majestueuse lijnen? — Die pittige zwarte met de elegante fijnheid van een Diana? — De rossige met de porceleinen blankheid?

„Wanneer ik voor de bruine stem", denkt de beoordeelaar, dan doe ik onrecht aan de blonde, aan de zwarte.... en eigenlijk aan alle vijf anderen....!"

't Was dus werkelijk geen gemakkelijke taak.

En nu is dus Yvette Labrousse gekozen tot „Miss France 1930".

Zij is van de soort schoonheid, die wij Franschen noemen „une grave beauté".

Rustige, regelmatige trekken, groote donkerbruine oogen in een zuiver ovaal gezicht; donkerkastanjebruin haar bij een iets getinte huid.

Zij heeft voor een Fransche vrouw een buitengewone lengte: één Meter 74, haar houding is recht en hare démarche is, hoewel statig, van een zwevende lichtheid.

Zij is wat men noemt, een aristocratische verschijning.

Natuurlijk is ze reeds van alle kanten geïnterviewd en is, volgens de couranten, hare illusie om haar métier de couturière te verlaten en te trouwen:

— „Avec le jeune homme que j'aimerai"!

— „Vous le connaissez déjà?"

— „Pas du tout, mais il viendra."

— „Sûrement, Miss, mais le cinéma ne vous tente pas?"....

— „Si, en spectatrice pour applaudir le plus bel homme du monde: Ramon Novarro....!"

Dit was 't allereerste interview van Miss France 1930, haastig genomen in misschien niet meer dan dertig seconden direct na hare verkiezing, terwijl in de straat voor 't gebouw de menigte zich verdrong om een glimp te zien van de jonge godin, die kalm en waardig glimlachend, de overweldigende hulde van 't publiek in ontvangst nam.

Ofschoon we nu midden in den winter zijn, beginnen enkele groote modehuizen al de voorjaars modellen te vertoonen.

't Zijn natuurlijk de meest vooraanstaande maisons, die 't eerst zich er aan gewaagd hebben voor te schrijven, wat in 't voorjaar gedragen zal worden.

Wat zij „die 't te zeggen hebben", te zien gaven bij 't presenteeren van de eerste collectie's, was iets wat alle aanwezig vrouwen met stomme verbazing sloeg, maar wat ze met blijdschap begroetten, al konden ze eerst haar eigen oogen niet gelooven.

De lange rokken hebben 't afgelegd!!

Dat wil zeggen, alléén bij de namiddagtoiletjes!

Hoewel niet meer zoo overdreven als in de afgeloopen jaren, zoo is toch aan de allernieuwste toiletjes een kortheid gelaten, die een groot gedeelte van de beenen laat zien.

Zelfs waren deze nieuwe modellen niet eens onregelmatig van zoom of met de grillig afhangende punten gemaakt.

Neen, recht en rond plooiden ze zich golvend om de beenen en schijnen er op gemaakt, om ze onder iederen mantel te kunnen dragen.

Is dit nu geen heerlijk verblijdend bericht?

De mode belooft dus ten opzichte van de robes de thé en de robes d'aprèsmidi zeer raisonnable te zullen zijn, en al is 't met de knievrije rokken gedaan, de silhouette zal toch jeugdig en vlot blijven.

Deze toiletjes zijn van een „ligne extrêmement simple", geen wonder dat dus madame mode hare schade bij de avondrobes weer schijnt te willen inhalen.

Deze zijn nog van een groote, somptueuse allure en van een golvende, sleepende lengte; de vrouw van tegenwoordig vindt dit wel aardig, en wanneer de stof voor deze toiletten soepel en zacht is, zal er ook geen gevaar voor bestaan, dat deze lange japonnen oud maken.

De nieuwigheid van 't aanstaande seizoen is de kleine cape, waar men de gekleede middagtoiletjes van voorziet.

Deze capes hebben dikwijls een vorm die sterk doet denken aan 't korte pélerientje van de vorige eeuw.

Men heeft als summum van moderniteit de „cape postilion", een model dat smal en nauw om de schouders sluit en eigenlijk héél antiek aandoet (zie teekening I).

Voeg daarbij 't nieuwste model van voorjaarshoed (zie teekening II) en men denkt een plaatje uit de vorige eeuw levend geworden!

Behalve de cape en 't pelerientje zullen korte manteltjes gedragen worden op de middagjaponnetjes.

Deze manteltjes hebben echter geen mouwen, reiken tot even onder de taille en moeten, om modern te zijn, voorzien zijn van een breed uitloopend rugpand, dat in golvende ruimte om 't middel valt.

Bedoelde manteltjes hoeven niet in de stof van de japon te worden gemaakt, men kiest ze in een neutrale kleur, om ze bij verschillende toiletjes te kunnen dragen.

De meest gebruikte kleur er voor is goudbruin, gris tourterelle of grège, de nieuwe kleur, die een soort van beigegrijs is.

Alle tinten marron worden er voor gebruikt, maar 't is een kleur die niet iedereen flatteert, terwijl 't grège een ieder goed zal staan, oud of jong, blond of bruin. (Vooral niet te verwisselen met géél-grijs, wat een kleur is, die vele vrouwen een valen tint zal bezorgen).

Bij de nieuwe toiletten wordt vaak in 't geheel geen ceintuur gedragen, maar wordt deze gevormd door de japon zelf, door middel van heele kleine plooitjes, draperieën, of door de zijnaden ter hoogte van de taille tot over de heupen in te rimpelen. Strikjes en strikken worden nog zeer veel als garneering gebruikt, men ziet ze te pas en te onpas aanbrengen.

Een overigens onversierde japon vertoont ineens ergens achter op den rok een enorme strik, een elleboog of een bovenarm wordt door een smal lint omstrikt, waarvan de lussen en einden vroolijk uitstaan, of sluik naar beneden hangen.

In den nek, opzij, voor of achter bij 't middel groote uitstaande, of slap neerhangende strikken, enfin, een strik dat is tegenwoordig je dat!

En nu Thérèse, denk ik dat ik je weer voldoende nieuws verteld heb en bewaar ik de rest maar voor een volgenden keer.

Ik moet je nog even vertellen, dat ik als nieuwjaarscadeau van Etienne behalve de noodige bonbons, nog gekregen heb twee flacons van de nieuwste parfums en wel: „Soir de Paris" van Bourjois, de parfumeur die nog altijd en vogue is en „Gao" van Piver, die, hoewel een van de mindere goden, er toch nooit heelemaal uitraakt.

En nu adieu en veel liefs van

YVONNE.

EEN UITVINDING OP GASTRONOMISCH GEBIED!

Uit de lezing van Dr. Gauducheau, directeur van de Ecole technique de l' Alimentation.

Zooals bekend pekelde men vroeger 't vleesch door middel van injectie's in de vleeschmassa.

Daarna had men voor deze inzouting een ander systeem.

Morgan in 1855, Milne—Edwards in 1870, hadden uitgevonden om de injectie's met vloeibaar zeezout direct in 't hart en in de aderen van 't geslachte beest te geven, wat men noemt 't circulatiesysteem.

Ik heb nu deze techniek bestudeerd en in zooverre geperfectionneerd, door 't zoute water te vervangen met aromatisch vet.

Vet is n.l. bij uitstek geschikt essences te absorbeeren.

Deze methode, die 't groote voordeel heeft, 't vleesch niet alleen smakelijker te maken, maar ook een veel grooter voedingsgehalte te geven, noemt men 't „intrasauceeren".

Om een kip of ander gevogelte, of hazen en konijnen op deze manier te bereiden, laat men 't dier eerst grondig uitbloeden, waartoe men de kop van den romp moet scheiden.

Men opent nu de borst op de gewone manier en maakt 't hart vrij van de omliggende deelen, waarbij men zorg moet dragen, 't in gave verbinding met 't lichaam te laten.

Men neemt nu een glazen injectiespuit, die gevuld is met de geprepareerde olie, de „intrasauce" en spuit een kleine hoeveelheid daarvan in 't hart, waarna men alles rustig eenige uren laat liggen, om de vloeistof te laten inwerken.

Om nu te beletten dat de „intrasauce" er bij de halsaderen uitloopt, bindt men die op eenige centimeters van den romp stevig af.

Dit is de geheele bewerking.

Men reinigt hierna 't wild of gevogelte op de gewone manier, maakt 't op of snijdt 't in stukken om 't vervolgens op de gebruikelijke wijze te braden en stoven.

't Recept voor de „intrasauce":

100 gram fijngestampte of gewreven uien, 25 gram zout, 300 gram boter of olie.

De ingrediënten voegt men bij de gesmolten boter of olie; dit alles laat men zoo een paar dagen staan.

Giet dan dit alles door een zeef.

Op 't oogenblik van gebruik doet men er een gelijke hoeveelheid gesmolten boter door heen, roert dit goed door elkaar en de „intrasauce" is voor 't gebruik gereed.

Men doet de injectie eenige uren voordat 't stuk gebraden wordt.

(*Wordt vervolgd*).

DAMESTASCHJES.

De nieuwste actie in het motorbandieten-bedrijf is gericht op de handtasschen der dames, bericht men uit Londen. In één week zijn in Londen en voorsteden alleen, dertig vrouwen van haar tasch beroofd.

De modus operandi is in hoofdtrekken dezelfde, hoewel klaarblijkelijk meer dan één bende zich met deze diefstallen bezighoudt. De dieven rijden in hun auto tot dicht achter het slachtoffer, een hunner slaat een arm om haar keel, drukt haar hoed over haar oogen, rukt de tasch uit haar hand, waarop de auto met snelle vaart wegrijdt. Een subtielere methode is dezer dagen gevolgd door een dieventroepje in een noordelijke voorstad.

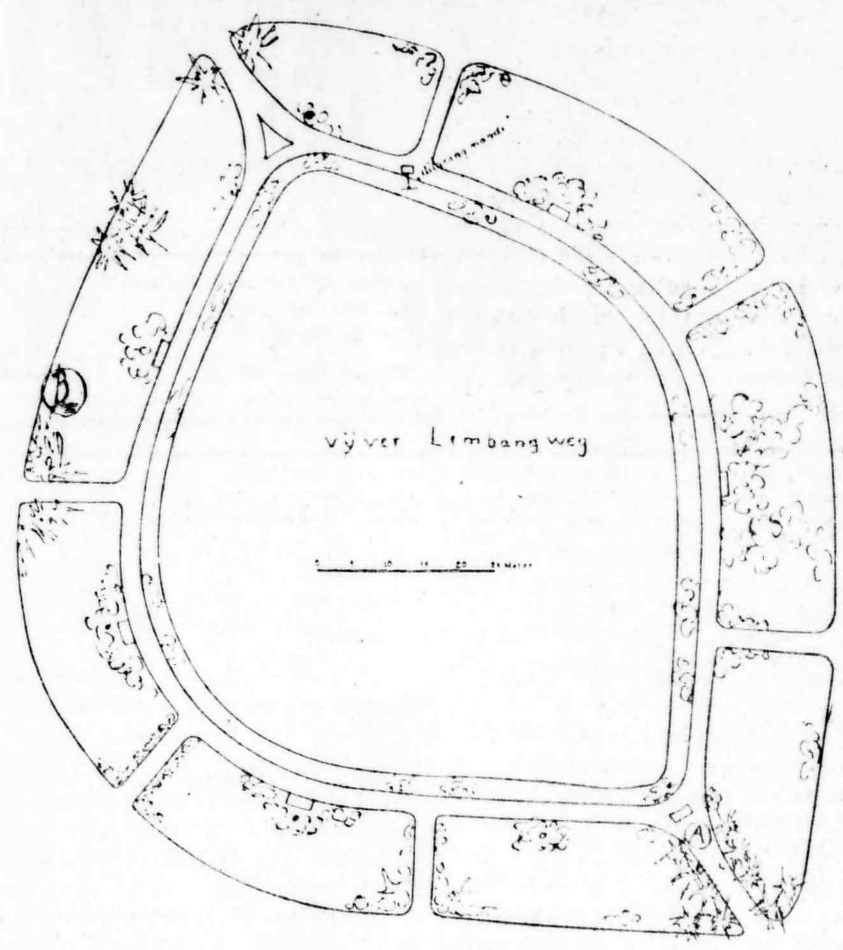
Het maakte gebruik van een keurig gekleed blond meisje, dat als lokaas diende. De aanwezigheid van de jonge vrouw in den auto, waaruit een paar mannen stappen om aan het uitgepikte slachtoffer den weg te vragen, doet alle verdenking verdwijnen.

Deze nieuwe straatrooverij heeft zich al verbreid naar de provinciesteden. Een vrouw in Manches werd op deze wijze van 500 pd.st. beroofd. De berichten over deze diefstallen hebben meteen ook een denkbeeld gegeven van de groote bedragen, die sommige vrouwen voor Kerstwinkelen bij zich hadden. Een winkelende dame in Londen had 70 pd.st. in haar taschje, een ander 45. De politie vindt het uiterst lastig om aan dezen vorm van misdaad paal en perk te stellen en heeft in een rondschrijven de burgeressen aangeraden niet zooveel geld bij zich te dragen.

Magneetjes Trekken!

Stadsverfraaiïng.

Het vijvertje aan den Lembangweg.

Hierboven ziet U een teekening van het vijvertje aan den Lembangweg, zooals dit zou kunnen worden. De tegenwoordige toestand kan men zich makkelijk indenken, n.l. overal gras zonder beplanting, terwijl de lijnen van de paden dezelfde zijn; het is derhalve niet noodig twee teekeningen te geven.

Over de paden valt echter wel het een en ander te zeggen: In den regentijd is het een modderpoel daar de paden niet met grint of sintels bestrooid zijn en verder liggen ze niet waterpas, doch hellen naar den waterkant af, hetgeen verre van fraai is en een zeer slordigen indruk maakt.

Het lijkt me noodig dat er veel schaduw wordt aangebracht, vooral achter de banken en langs het pad, zoodat de kinderen er ook in de ochtenduren kunnen spelen.

Doch laten we nu eerst de teekening bekijken en indenken.

Door het tjemaralaantje bij pad *A* hebben we een mooi overzicht over het geheele vijvertje en kunnen we de beplanting van hieruit behandelen.

In het gras langs den waterkant zijn overal mooie siergrassen, paarse bougainvilles, gele allamandra's, enz., aangebracht en wel zóó, dat de ranken over het gras vallen waardoor zij a.h.w. op groote bloemrosetten lijken.

Ook zien we een groepje roode Kembang Anting, die hun fijne takken met roode klokjes tot over het water buigen. Deze beplanting sluit aan het boschje achter de bank, waar hooge gouden regen en vlierstruiken een vroolijk geheel vormen.

Aan den hoogen kant *B* verrijzen eenige slanke tjemara's, welke vooral met zonsondergang als de hemel in vuurgloed staat, een prachtig effect maken.

De bloemheesters en bloemenborders daarvóór zorgen voor de kleurige lijnen.

De paden ziet U op verschillende manieren beplant; dàn weer eens een stijve bloemenborder aan weerskanten, dàn weer beplanting aan het begin of weer overloopend naar de waterkantbeplanting.

Dankbaarder werk dan de omgeving van zoo'n vijvertje met heesters te versieren kan ik mij voor een tuinarchitect haast niet indenken! We hebben met het meest levende materiaal te werken en kunnen de mooiste effecten bereiken door de kleurige bloemheesters en ook bloeiende boomen in het water te laten weerspiegelen. Flamboyanten leenen zich hiervoor bijzonder goed, ze geven veel schaduw en hebben sierlijk groen in den bloeitijd, benevens een rijkdom van roode bloemen.

Maar een groote factor voor de schoonheid van het geheel is *het onderhoud*! Als daarvoor geen geld beschikbaar kan worden gesteld, zorgt de groeikracht der tropische natuur wel voor spoedige verwildering en ook het mooiste park maakt dan een slordigen indruk. Thans schijnen we er aan te moeten wennen dat de plantsoenen en parken van onze stad veel te lang aan hun lot worden overgelaten, met het gevolg dat de gazons 30 c.m. hoog opgroeien en vele bloemperken onder het onkruid zitten!

Doch niet alleen onze stadsparken en plantsoenen, ook de boomen verwilderen indien men hen aan hun lot overlaat. Indien men er op gaat letten zal men het met mij eens zijn, dat ook hier nog een groote taak valt te verrichten! Als voorbeel van *boomen welke niet op gezetten tijd gesnoeid worden* zou ik die van de mooie Mentengboulevard kunnen noemen....

Hier *kan* en *moet* verbetering in komen; het kan niet dikwijls genoeg gezegd worden. We kunnen niet meer tevreden blijven met de tegenwoordige stiefmoederlijke bedeeling van onze parken en plantsoenen en naar ik hoop zullen deze stukjes er een weinig toe bijdragen het Gemeentebestuur ervan te overtuigen dat een behoorlijke aanleg en een regelmatig onderhoud van de parken en plantsoenen voor een stad als Weltevreden géén *luxe* is.

DE B.-G.

Foto genomen bij het vertrek van Prinses Marie José van België naar Rome voor de inzegening van haar huwelijk met Prins Umberto van Italië.

Kort verhaal.

BANJIR

Oorspronkelijke Novelle

door

JULIUS H. MEYER.

Tijdens de laatste manoeuvres lag ons bataljon als reserve aan den zoom van een sparrebosch, en daar ons na den middag nog een zware strijd te wachten stond, wij moesten nl. den vijand in den flank aanvallen en de bedding van een klein riviertje trachten te veroveren, werden ons eenige uren van heerlijke rust gegund.

Wij reserve-onderofficieren hadden een koel plekje in 't bosch opgezocht en waren na ons twaalf uurtje (kuch en kaas) een beetje aan het opscheppen over onze militaire avonturen.

Verschillende bekende, overbekende „militaire moppen" waren reeds de revue gepasseerd, toen tijdens een pauze in 't gesprek, een troepje officieren langs den boschrand galoppeerden.

Onze ouwe majoor instructeur, om zijn ruigen snorrebaard de „Heiboender" geheeten, die tot dusver gezwegen had, omdat de verhalen van ons, broekjes, hem maar matig interesseerden,—hij had ze vaker gehoord!—vroeg opeens: „kennen jullie dien korten, dikken majoor op dat schimmeltje?

Neen? Dan zal ik jullie van hem een geestig verhaal vertellen, dat bovendien de verdienste heeft echt gebeurd te zijn. Luister dan maar.

Toen de mobilisatie alle Nederlandsche helden..." de „Heiboender" pauzeerde even om veelbeteekenend zijn keel te schrapen, „tezamen had geroepen en menig bleek stadskereltje nòg bleeker was geworden van angst, was die majoor nog kapitein en z'n compie was in de buurt van het stadje Waterkerk gelegerd. Hij had zich toen al een bijzondere reputatie onder de troepen verworven door zijn humoristische opmerkingen.

Zoo beweerde hij op een keer, toen er weer eens bruine boonen als diner geserveerd werden en de „jongens" hem eerbiediglijk wezen op diverse maiskorrels tusschen dit delicate gerecht, met een dood-ernstig gezicht, dat dit mais bedoeld was als „krachtvoer" met het oog op een aanstaanden militairen marsch!

Deze kapitein dan droeg in de wandeling de kernachtige naam van „koffiepot", omdat-ie kort en breed was en behept met een zeer dikke buik...

't Was een reuzen-kerel, goed voor de manschappen en ze mochten hem graag. De naam van „koffiepot" was dan ook meer als een vriendelijkheid bedoeld dan als een beleediging.

De compie was gedeeltelijk opgeborgen in een afgedankt fortje, „De Klop" genaamd.

Of die naam beteekende, dat het de bedoeling was om daar te zijner tijd den vijand klop te geven, óf er zelf klop te ontvangen, is niet bekend, maar in elk geval, het „klopte" er niet al te precies.

Het vijvertje om het speelgoed-dingetje was ietwat opgedroogd en een goed gemikt commiesbrood uit een „dikke Bertha" of zoo, zou voldoende geweest zijn!

De bewoners bezongen hun verblijfplaats in verschillende schoone liederen. Een daarvan was bijvoorbeeld:

„De Klop is goed, de Klop is fraai."
Je krijgt er snert met gelis spek,
De kuch is hard, het vleesch in taai.
En dat moet alles in je bek.
En als je goed den Klop beziet,
Dan weet je 't rechte toch nog niet!

Onder de zangers waren er twee afkomstig uit Sappermeer, waar dat goed voor geweest is, is me nooit recht duidelijk geworden," vervolgde de droog humoristische sergeant-majoor zijn verhaal. „Luier kerels en onmogelijker soldaten heb ik nooit in mijn leven gezien. Als ze niet voor den dokter waren 's morgens, dan zaten ze in de „petoet", en waren ze daar bij toeval niet, dan hingen ze met hun neus in een vat bier of over een borrelglas...

Eens op een keer, op een kouden wintermorgen, toen ze absoluut niets konden bedenken om zich van den dienst af te draaien, liepen ze pardoes uit 't gelid en gingen zwemmen in een breede tochtslopt, waar we gedekt langs marcheerden om den vijand, (voorgesteld door vier rooie vlaggen te overrompelen...

De „koffiepot" brieschte, of toepasselijker gezegd: kookte over.

Ze zwommen ondertusschen naar het einde van de vaart en kropen doodverkleumd en bibberend den wal op, kleverig en stinkendsmerig door hun verblijf in het drabbig, gore watertje.

Onder geleide van den eeuwigen korporaal naar huis, kwartierziek onder de wol. Deze dag leverde weer voldoende stof voor het amusement en de conversatie van de Compie!

Jelui moet weten, dat bij het „fortje" een barak stond met twee verdiepingen. Beneden woonde de eerste, één trap op bivakkeerde de tweede sectie. Op die bovenverdieping was het heerlijk frisch. De dakraampjes sloten niet al te best, zoodat wind en regen in voldoende mate konden binnenkomen. Maar nietwaar, frissche lucht en licht zijn de eerste behoefte voor een flink soldaat!

Dat de landweervent, die juist onder zoo'n dakraampje sliep, wel eens vochtig werd 's nachts, was niet meer dan een onbelangrijke bijeenkomstigheid: op marsch droogde 's mans „sous pantalon" wel weer door den wind.

Op die zelfde verdieping nu stond een reusachtig vat vol water, vlak bij de trap; om bij het begin van brand dadelijk voldoende bluschmiddelen bij de hand te hebben. Een bewijs van vooruitziendheid van onze leger-autoriteiten!

De beide Sappermeerlingen hadden het land aan dat vat, omdat er alleen maar water in zat, ze hadden meer op met andere vloeistoffen en als in de nabijheid van het vat sluimerende krijgshelden er het minst op verdacht waren, werden ze bekletst met stralen helder nat, om het vat leeg te krijgen, volgens de Sappermeerders.

Doch elken morgen moest de kamerwacht het vat inspecteeren en zoo noodig bijvullen tot eenige c.M. van den bovenrand af, zoodat de burgers van Sappermeer geen vat der Danaïden te vullen, maar te ledigen hadden! Ja, ja, lichtte de majoor toe, toen hij onze verwonderde gezichten zag, ik heb op school ook veel van die ouë fabeltjes geleerd, maar hoor verder: Op een vroolijken morgen werden we verblijd door de order: verhuizen.

We zouden ruilen met de beide andere secties, en dus ingekwartierd worden in het stadje.

Dat was nog eens een bericht voor de jongens! Burgereten, burgerbed, burgermenschen om meer te praten 's avonds... ze wisten zich geen raad van plezier, de kerels, ze dansten en brulden als idioten.

't Was voor een militair afschuwelijk om aan te zien, hoe blij die burgersoldaten waren!

's Morgens inspectie, 's middags afmarsch!

Alles stond gereed voor het hek, klaar om af te marcheeren na het appèl.

De Koffiepot dartelde zenuwachtig heen en weer, fijn opgedoft en commandeert plotseling „appèl".

Toen rapporteerde de sergeant Blaasman, dat de beide Sappermeerders niet verschenen waren.

„Haal ze!" gelastte de Koffiepot.

In spannig wachtten we allen het verdere verloop af. Blaasman kwam terug met de mededeeling, dat de heeren in de barak op de 2e verdieping waren, er niet af wilden en wel na zouden komen. Ze hadden blijkbaar niet veel zin om zich naar de huiselijke regels van een behoorlijk gezin te schikken.

De kapitein werd woest, sprong mèè dan hij liep naar de barak en riep de achterblijvers toe, dat ze onmiddellijk beneden moesten komen...

Een hoongelach was alle antwoord.

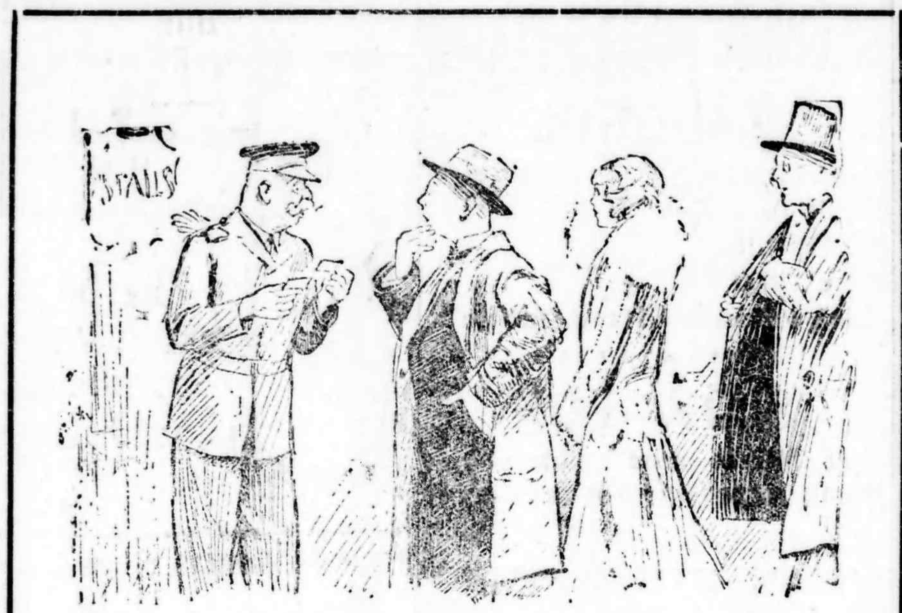
Met één reuzenstap stond onze bevelhebber op de derde treê, toen opeens met een suizend geweld een waterval van boven schoot, zóó vervaarlijk, dat de „ouwe" er geheel in verdween en we één moment niets zagen dan één breeden stroom water.... „Banjir", gilde de Koffiepot, die vijf jaar in Indië gedetacheerd is geweest en hij trok zijn klewang....

Toen de waterval nog maar enkele venijnige druppeltjes afgaf, zagen we hem vastgekleefd aan de trap hangen, heftig met zijn broodmes zwaaiend...

De luitenant redde de situatie door zij bevel te geven met den troep af te marcheeren...

De Sappermeerkerels heb ik nooit meer gezien", besloot de verteller, „maar de Koffiepot werd spoedig daarna majoor en kreeg een bataljon en het watervat werd met een ketting en een hangslot aan den muur bevestigd".

ADVERTENTIEN.

Schouwburg-controleur: „U vergist zich meneer, dit zijn tramkaartjes".
Bezoeker: „Groote hemel, nou begrijp ik waarom die tramconducteur zoo verhengd keek toen hij mijn kaartjes innam."

(*London Opinion*)

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — VIJFDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden. TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Bij de Kannibalen van West-Afrika.

Een expeditie naar Fransch en Portugeesch Guinea

door

LADY DOROTHY MILLS.

Mijn laatste expeditie naar het achterland van Fransch en Portugeesch Guinea aan de Westkust van Afrika had voornamelijk het verzamelen van afgodsbeelden der inlanders ten doel; het was min of meer een pseudo-wetenschappelijke expeditie, waarvan de resultaten, althans van mijn persoonlijk gezichtspunt bezien, de moeite der expeditie waard waren. In het algemeen wordt in alle beschaafde landen Portugeesch Nieuw-Guinea, dat ik bij deze gelegenheid ben doorgetrokken, beschouwd als een wild, ongeciviliseerd, barbaarsch gebied; deze meening is echter in het algemeen onjuist. In werkelijkheid zijn de inlanders bezig, zich geleidelijk aan de Europeesche levenswijze aan te passen en de laatste jaren zijn hun maatschappelijke en economische omstandigheden belangrijk verbeterd. Een groot deel van het land wordt goed bebouwd; voortreffelijke wegen worden kaarsrecht door bosch en oerwoud aangelegd.

Het land is van een buitengewone vruchtbaarheid; betooverend mooie rivieren stuwen van het achterland naar den Atlantischen Oceaan, in de wouden wemelt het van wild en de inlanders zijn in het algemeen vriendelijke, eenvoudige en beminnelijke lieden, hoewel zij in sommige opzichten nog tamelijk achterlijk zijn. Dat geldt in het bijzonder voor alle vraagstukken, die met de religie verband houden, uitgezonderd in de enkele deelen van het land, waar de Islam reeds is doorgedrongen. In alle andere streken houden de Inlanders nog vast aan hun oude heidendom, aan gebruiken en geloofstradities, die uit zeer ouden tijd zijn overgeleverd. De religie bestaat hoofdzakelijk uit de vereering van objecten zonder ziel, uit de aanbidding van boomen, in hout gesneden beelden en dergelijke. Ieder gezin heeft een huishoud-god, dien zij iedere soort wonderlijke macht toeschrijven, in het goede en in het kwade en tot wien zij zich wenden, hetzij om hulp te zoeken in moeilijke omstandigheden, of om hem voor voorspoed den verschuldigden dank te brengen.

Mijn expeditie had voornamelijk ten doel, eenige van deze afgodsbeelden te verzamelen. Natuurlijk is iedere huisgod het voorwerp van angstvallige bescherming en het was allesbehalve gemakkelijk, een inlander er toe te brengen, dat hij mij zijn fetisj verkocht. De verzameling, die ik tenslotte bijeenbracht, was derhalve het resultaat van vele wonderlijke omstandigheden. Voor een huisgod bood ik b.v. een inlander een prijs, die hem fabelachtig moest voorkomen; maar hij weigerde hardnekkig, mij zijn afgodsbeeld te verkoopen. Lang marchandeerde ik met hem, maar vergeefs. Juist toen ik de hoop wilde opgeven, kwam de inlander plotseling tot andere gedachten en bood mij aan, het beeld voor een tamelijk mooie, maar toch feitelijk waardelooze aigrette, die ik op mijn hoed droeg, af te staan. Waarschijnlijk dacht hij dat zoo'n aigrette een goed surrogaat zou zijn voor zijn afgodsbeeld, zoodat wij er een ruilhandel van maakten, die ons beiden bevredigde.

De kleine afgodsbeelden worden overal vervaardigd door de toover-doktoren, de medicijnmannen, die ieder dorp heeft; het wordt als zekerheid beschouwd, dat de diefstal van zulk een afgodsbeeld den dief ondergang en ongeluk moet opleveren. Ik kwam bijna zelf in verzoeking, dit geloof aan te nemen; want toen ik eens vergeefs had getracht, een inboorling over te halen, mij zijn afgodsbeeld te verkoopen, stal mijn inheemsche bediende, die mij iedere teleurstelling trachtte te besparen, denzelfden avond het beeld van hem en bracht het in mijn tent. Natuurlijk ging ik heftig tegen hem te keer, dat hij zooiets had gedaan; maar wat ik met de gestolen schat moest aanvangen, wist ik niet goed. De nacht echter, gedurende welken het gestolen afgodsbeeld in mijn tent stond, was een van de ergste, dien ik ooit beleefd heb. Den geheelen nacht knorde een luipaard in de buurt van ons kamp, wij hadden een tropischen stortregen, die ons veel moeite veroorzaakte, en toen die eindelijk voorbij was, volgde een ware bezoeking van muskieten — kortom de nacht was een ware ramp. Des morgens bleek, dat het afgodsbeeld gedurende den nacht op een af andere wijze van de plek, waar ik het des avonds had geplaatst, was verdwenen. Blijkbaar was deze huisgod een machtige god, en om de mogelijkheid van verder onheil te voorkomen, liet ik hem terstond naar zijn eigenaar terugbrengen.

Het bijgeloof van de inboorlingen bracht mij voor het overige op tamelijk onaangename wijze in aanraking met een van deze tooverdokters. Wanneer een medicijnman tegen iemand vooringenomen is, dan vertelt hij hem, dat hij zeer spoedig zal sterven; de macht der suggestie, die van deze toovenaars uitgaat is zoo groot, dat de arme man, dien de medicijnman bedreigt, inderdaad sterft. Hij is er van overtuigd, dat zijn lot bezegeld is, wanneer de toovenaar zijn vloek over hem heeft uitgesproken, zoodat hij alle levenshoop en levensmoed opgeeft en tenslotte gaat liggen en sterft. Ik leerde eens in een negerdorp zoo'n man kennen en kon hem een dienst bewijzen. Toen ik hem eenigszins had leeren kennen, vertelde hij mij in vertrouwen, dat hij door een tooverdokter vervloekt was en niet lang meer zou leven.

Ik haalde hem nu over, een geheele flesch van een scherp aromatische medicijn leeg te drinken en zeide hem, dat dit een veel machtiger toovermiddel was dan dat van den medicijnman, wiens vloek daarmede ongedaan werd gemaakt. De arme neger geloofde mij en was weldra weer gezond en sterk. De desbetreffende medicijnman werd echter verschrikkelijk woedend, toen hij hoorde, dat ik het leven van den man had gered; uit wraak deed hij nu al wat hij kon, om mij te vergiftigen. Dank zij de waakzaamheid en loyaliteit van mijn inheemschen bediende, kwam ik er echter goed af, hoewel de man mij in zijn tent noodigde en vergiftigd voedsel voorzette en meer dan eens pogingen deed, het eten in mijn eigen tent te vergiftigen. Ik was echter blij, dat ik dit dorp kon verlaten.

De Inlandsche tooverdoktoren hebben groote kennis van de vergiften, waarvan er verschillende de wetenschap nog geheel en al onbekend zijn. Men geeft algemeen toe, dat in vele gevallen, waarin menschen plotseling onder onverklaarbare omstandigheden zijn gestorven, de dood door deze geheime vergiften van de medicijnmannen werd veroorzaakt.

Een van de houten afgodsbeelden, die ik naar Europa heb gebracht, is mij gegeven door een blanke, die „zwart" was geworden. Hij was met een inheemsche vrouw getrouwd en leefde nu met haar en met hun kinderen als een inlander. Ik kon hem een kleinen dienst bewijzen, waarvoor hij mij een godsbeeld schonk. Men ontmoet hier en daar blanken van deze soort, die dikwijls geheel aan lager wal zijn, terwijl anderen in het algemeen de denkwijze van den blanke hebben behouden. Ik ontmoette eens een van deze mannen, die een zeer opmerkelijke persoonlijkheid was en zich in geheel het district, waar hij woonde, in aller achting verheugde. De inlanders deden bijna alles, wat hij beval. Zijn macht was zoo groot, dat zijn positie ook door de Fransche regeering erkend werd, die zeer verheugd was, dat zij zich van zijn prestaties kon bedienen. Hij had een positie, die niet veel verschilde van die, welke een Engelschman in een ander deel van Afrika gedurende den oorlog onder de bedoeïnen had.

Eigenaardig genoeg was deze man oorspronkelijk missionaris geweest, een „blanke vader", maar hij was verliefd geworden op een inheemsche, was met haar getrouwd en had dientengevolge zijn priesterkleeding moeten afleggen. Zijn invloed op de inboorlingen was echter sindsdien voortdurend nog grooter geworden en hij kon veel meer presteeren, dan welke missionaris ook, die ooit dit land had bezocht.

Een maal dreigde mij zoowel als de andere deelnemers aan de expeditie de dood, maar niet van de zijde der inboorlingen. Toen ik op een middag met mijn tochtgenooten door het dichte bosch trok, bleek plotseling, dat er rondom ons vuur brandde. Het bosch was door inboorlingen in brand gestoken, omdat zij op deze wijze een sprinkhanenplaag hoopten af te weren. Plotseling echter was de wind gedraaid en de vlammen hadden ons al bijna bereikt, toen het gevaar dat ons dreigde ons ten volle duidelijk werd. Wij hebben het meer aan het geluk, dan aan ons inzicht te danken, dat het ons gelukte in wilde haast een open plek te bereiken, waar wij voor het gevaar, levend te verbranden, veilig waren.

(Nadruk verboden).

WETENSCHAP en TECHNIEK

Roodvonk en Wondroos.

Al heel lang was het bekend, dat in de keel van roodvonklijders in een zeer groot aantal gevallen streptococcen konden worden aangetoond en eveneens wist men, dat vele verwikkelingen van het ziektebeeld door dezelfde streptococcen werden verooorzaakt, tenminste dat zij regelmatig uit den etter van deze processen konden gekweekt worden. Toch heeft men langen tijd niet kunnen gelooven, dat deze streptococcen inderdaad de verwekkers van het roodvonk waren, omdat men dezelfde bacteriën ook bij andere ziekten vond, b.v. bij wondroos (erysipelas), bij borstabcessen, bij het fijt, bij middenoorontsteking en nog vele andere ziekten. Epidemiologisch echter was het roodvonk een aparte ziekte, en evenzeer de wondroos; besmettingen kwamen bij beide ziekten voor, maar niet over en weer.

Men was dus vroeger geneigd, de bij het roodvonk gevonden streptococcen als secundaire bacteriën te beschouwen, die wel meestal aansprakelijk waren voor de complicaties, maar niet voor het oorspronkelijke ziektebeeld. Hiervoor pleitten nog meer argumenten. Zoo treft men b.v. af en toe gevallen aan van zeer kwaadaardig roodvonk, waarbij de kinderen soms al na twee dagen sterven. Onderzoekt men in deze gevallen het bloed, dan blijkt dit meestal geen streptococcen te bevatten, wat moeilijk te rijmen scheen met de veronderstelling, dat de streptococcen de primaire verwekkers van het roodvonk zouden zijn.

Voor enkele jaren hebben nu Amerikaansche onderzoekers, vooral het echtpaar Dick, de hypothese weer opgenomen, dat de streptococcen toch de eigenlijke primaire verwekkers van het roodvonk zouden zijn. De streptococcen zouden — evenals dit bij diphtherie en wondkramp het geval is — oplosbare giftige stoffen afzonderen en deze zouden voor het ziektebeeld zelve aansprakelijk zijn. Allereerst kon het echtpaar Dick bewijzen, dat het bij vrijwilligers, die geen roodvonk hadden gehad, en waarvan zij konden aantoonen, dat zij wel voor de ziekte gevoelig waren (zie straks) gelukte, het typische ziektebeeld te verwekken, door ze met een kleine hoeveelheid van dit streptococcengif in te spuiten. Doet men deze proef bij volwassenen, dan wordt maar een heel enkele persoon ziek; het is echter bekend, dat vele volwassenen een immuniteit tegen roodvonk bezitten, ook al hebben zij nooit aan de ziekte geleden.

Het echtpaar Dick kon vooraf weten of iemand al of niet gevoelig was voor het roodvonkgif, door bij de personen een heel kleine hoeveelheid gif in de huid te spuiten. Komt op de plaats der inspuiting een roode plek, dan is de persoon gevoelig voor roodvonk, blijft de plaats der inspuiting bleek, dan is de persoon immuum voor roodvonk. Deze reactie van „Dick" is gebleken van veel nut te zijn voor de beoordeeling der immuniteit van bepaalde leeftijdsgroepen tegenover het roodvonk.

Een groote moeilijkheid om de hypothese van het echtpaar Dick aan te nemen is echter het voorkomen van streptococcen bij zooveel andere, geheel verschillende ziekten, als boven is vermeld. Wel is waar heeft men getracht de verschillende streptococcen van elkaar te scheiden; het zou natuurlijk wel mogelijk zijn, dat deze bacterieklasse, die voor ons één lijkt, inderdaad uit zeer verschillende soorten zou bestaan, die ook verschillende giften zouden produceeren. Tot nu toe had men het bewijs hiervoor niet kunnen leveren. Het echtpaar Dick heeft nu zeer onlangs in het *Journal of the Am. Med. Ass.* meegedeeld dat dit hun gelukt is.

Bij een groot aantal patienten, die aan roodvonk en aan wondroos leden, hebben zij de streptococcen geïsoleerd en het door deze bacteriën afgezonderde gift bereid. Met deze giften hebben zij dieren ingespoten, die daardoor in hun bloed tegengiften kregen. Het bleek nu dat het tegengift tegen het roodvonkgift niet werkte op het wondroosgift en dat omgekeerd het bloedserum van een dier dat met wondroosgift was ingespoten, het gift van roodvonkstreptococcen niet neutraliseerde. Het echtpaar Dick spoot daarvoor de afzonderlijke giften en de mengsels gift + tegengift in de huid van gevoelige personen en kon uit het al of niet ontstaan van een roode plek besluiten tot de al of niet neutralisatie van het ingespoten gift.

Het echtpaar Dick heeft dus hiermede wel bewezen, dat de roodvonkstreptococcus een afzonderlijke soort is, verschillend van die van de wondroos. Zij verklaren de vroegere berichten, die hiermede in tegenspraak zijn, daardoor dat de onderzoekers niet voldoende op den quantitatieven kant van het vraagstuk hebben gelet, en dit is zeer wel mogelijk.

Voorloopig zullen wij dus de hypothese van het echtpaar Dick wel moeten aanvaarden en wij kunnen de hypothetische andere roodvonkverwekkers naar het fabelland verwijzen.

Een Menschentuin in de Kalahariwoestijn.

Wij hebben hier in Zuid-Afrika in verschillende niet door blanken bewoonde gedeelten van het land wildtuinen met omheiningen en de noodige opzichters om zekere klassen wilde dieren voor uitroeiïng door jagers te beschermen, zoo schrijft men aan de *N.R.C.* Als voorbeelden daarvan worden hier slechts drie van de door vreemde reizigers dikwijls bezochte tuinen met name genoemd, nl. de Zoeloelandsche wildtuinen tusschen de Zwarte en Witte Oemfolozi rivieren, het Nationale Park in Natal aan de Oostelijke helling der Drakensbergen en het Krugerspark in Oost-Transvaal aan de Sabierivier. Aan deze drie kan dan nog toegevoegd worden het groote Adowoud in de Kaapprovincie, speciaal voor de protectie van olifanten.

En nu wordt uit Pretoria bericht, dat de regeering binnenkort in gunstige overweging zal nemen om de nog in de Unie levende echte Wilde Boschjesmannen als curiositeit in een reservetuin voor onmiddellijken ondergang en uitsterving te bewaren.

Deze ongewone belangstelling mag veilig beschouwd worden, gedeeltelijk tenminste als een gevolg van de onlangs alhier gehouden conferentie van leden van het Britsche Wetenschappelijke Genootschap en van de verschillende expedities van geleerde natuurkundige gezelschappen, die ons land en ook Rhodesië sedert de laatste jaren doorkruisen van het eene einde tot het andere voor hun onderzoekingswerken in het belang van historische, oudheidkundige, anthropologische en ethnologische studies.

Het mag als bekend aangenomen worden, dat Bartolomeus Diaz, toen hij tegen het einde van de vijftiende eeuw De Kaap ontdekte, het land aan de kust slechts schaars bewoond gevonden heeft, bewoond door een dwergachtig menschenras van barbaarsche gewoonten, met ongewoon leelijke gelaatstrekken, buitengewoon dikke lippen en platte neuzen, met wollige kroesharen, die als peperkorrels op het hoofd verspreid stonden.

Deze „skepsels", zooals zij volgens het latere spraakgebruik der Afrikaner Boeren betiteld werden, waren spiernaakt en nog vandaag loopen de echte exemplaren rond in het aloude costuum van vader Adam. Hun huid smeren zij nog steeds met vet en roode klei in. Dit mengsel doet niet zoo zeer dienst als pommade of als toiletartikel, maar moet als een soort zalf dienen om de parasieten, die zich gaarne in hun talrijke huid- en gezichtsplooien komen nestelen, te verdrijven.

Nu nog leven deze wilde onverbasterde Boesmannen, zooals zij dit vijfhonderd jaren geleden deden. Zij maken geen huizen, niet eens hutten of korven, zij houden zich bij ruw weer en 's nachts schuil in klipscheuren en spelonken of grotten. Zij leven nog steeds uitsluitend van de jacht, voor welk doel zij van vergiftigde pijlen en boog gebruik maken. Zij zijn echter geen nomaden in de ware beteekenis, want elke stam heeft zijn eigen wel afgebakend jachtgebied, waaraan zij zeer gehecht zijn en dat door geen anderen stam overtreden mag worden. Als het wild schaarsch is, voeden zij zich ook naar omstandigheden met wilde planten, bessen, wortels, ook met rijstmieren en sprinkhanen, alles rauw. Vooral de laatste worden als lekkernij beschouwd, net als wij garnalen en de Franschen kikkerbilletjes eten.

Binnen het Uniegebied komen de echte wilde Boschjesmannen nu in beperkt aantal alleen nog voor in de Kalahari woestijn, waar zij hun treurig bestaan voortsleepen tot den dag, waarop hun ras geheel tot het verleden zal behooren.

Want de Boschjesmannen, die in het ver verleden een machtig volk moeten geweest zijn en overal in Afrika onuitwischbare sporen van hun bestaan achtergelaten hebben in den vorm van grotten, steenen werktuigen en honderden zoogenaamde Boesmanteekeningen en rotsschilderingen, zijn volgens deskundigen onherroepelijk tot ondergang gedoemd: zij zijn een uitstervend menschenras.

De „Menschentuin", die het gouvernement nu voor hen gaat afzonderen tusschen de Auob- en Nosabrivieren zal hun lot niet kunnen afwenden, maar slechts hun totale verdwijning van den aardbodem eenige tientallen, zeg uiterlijk honderd jaren, kunnen verschuiven.

Als oorzaken van hun zekere uitsterving worden in de eerste plaats genoemd de komst uit het Noorden van Afrika van de sterkere Hottentotten. Daarna komt de afzakking naar het Zuiden van de verschillende, krachtig gebouwde Bantoestammen en weer later de vestiging van het blanke ras aan de Kaapsche kust en hun binnendringen van en verovering van gansch Zuid-Afrika. Dit zijn een paar episoden uit den ongelijken strijd om het bestaan. Gedurig zijn de Boschjesmannen verdrongen, eerst naar het Zuiden tot aan de zee, toen een terugwaartsche beweging langs de Westkust totdat hun niets anders overgebleven is dan de onherbergzame droge zandwoestijnen, waar hun vijanden niet konden bestaan.

Andere faktoren hebben ook medegeholpen tot hun totale verval, n.l. droogte, gebrek, hongers- en watersnood, ziekten (longontsteking, tuberculose, malaria, maar vooral venerische ziekten). En bij al deze faktoren moet bovendien nog gevoegd worden een bijzonder wreede, afschuwelijke en onmenschelijke wijze van kinderbeperking. Sedert onheugelijke tijden hebben de Boschjesmannen n.l. zelfs in gewone levensomstandigheden kindermoord als zoodanig toegepast. Elk tweede kind wordt volgens deze gewoonte òf vermoord òf levend begraven, en in tijden van hongersnood worden niet zelden alle kinderen om het leven gebracht. Het is den laatsten tijd onbetwistbaar bewezen, dat op deze gruwelijke manier somtijds geheele familiegroepen in een tiental jaren tot op een achterblijvend exemplaar uitgeroeid werden.

JURIDISCHE VRAGENBUS.

N. B. Inzenders van vragen voor deze rubriek gelieven op den briefomslag te vermelden: **„Afd. Juridische Vragenbus."**

2820. Abonné 3445 vraagt: Op 26 October 1929 adverteerde A in een hier verschijnend weekblad zekere goederen te koop tegen den prijs van f 17,50 per stuk.

B ging daarop in en bestelde bij brief van 28 dier maand 10 stuks, zonder prijsvermelding, doch met verwijzing naar die advertentie. Die bestelling werd uitgevoerd onder rembours en door B op 4 November d.a.v. ontvangen en betaald; het remboursement bedroeg f 151,52 + f 4,09 voor spoorvracht c.a., waaruit valt af te leiden, dat de goederen waren geleverd tegen f 15,— instede van tegen f 17,50 per stuk zooals was geadverteerd.

B verkeerde in de veronderstelling, dat de prijs inmiddels met f 2,50 per stuk was gedaald, omdat in hetzelfde weekblad van 2 November dezelfde goederen werden aangeboden tegen f 15,— per stuk.

Ongeveer 2 maanden later, n.l. bij brief van 26 December d.a.v., werd B door A aangemaand om bijbetaling van het verschil van 10 × f 2,50 of f 25,— aangezien het remboursement bij vergissing te laag was berekend.

In hetzelfde weekblad van 28 December biedt A dezelfde goederen aan voor f 12,— per stuk.

Onwillekeurig rijst het vermoeden dat A ten dage van de uitvoering van de bestelling van B, de goederen reeds aan anderen had geleverd tegen f 15,— per stuk als gesteld in de advertentie van 2 November; ook de vrachtbrief vermeldt zeer duidelijk 10 stuk.... = f 151,52.

Waar dit het geval is, het remboursement ook duidelijk dat bedrag vermeldt en dat toch wel begin November door A zal zijn ontvangen, doet het wel vreemd aan, dat hij eerst tegen eind December vraagt om bijbetaling van f 2,50 per stuk.

Is B nu verplicht de na-gevorderde f 25,— te betalen?

Rechtens ja.

De tijdens de bestelling geadverteerde prijs bedroeg f 17,50; bovendien heeft de bestelling plaats gehad onder verwijzing naar de advertentie waarin die prijs was bekend gesteld. Met het oog daarop is het niet twijfelachtig dat A kennelijk heeft besteld tegen dien prijs.

Door de ontvangst van den brief van B verklaarde deze zijn wil om zonder nader beding op het aanbod van A in te gaan op basis van den geadverteerden prijs van f 17,50 per stuk.

Partijen bleken het daardoor eens te zijn over de zaak en den prijs waarmede de koopovereenkomst tot stand kwam (art. 1458 B.W.), zoodat A gerechtigd was om tegen dien prijs te leveren.

Had hij inmiddels den prijs reeds verlaagd — doch dit staat geenszins vast — dan was hij, naar goed koopmansgebruik, verplicht ook de bestelling van B uit te voeren tegen den verlaagden prijs; rechtens bleef hij echter bevoegd den geconditionneerden prijs van f 17,50 te vorderen.

Evenwel staat geenszins vast, dat inmiddels prijsverlaging was ingetreden toen de order van B werd ontvangen en ingeboekt, mogelijk was er op dat tijdstip van prijsverlaging zelfs nog geen sprake en is die order geboekt tegen f 17,50 per stuk; en het tijdstip van boeking is ten deze beslissend.

Dat de bijvordering van het prijsverschil van f 25,— eerst tegen eind December plaats vond is niet zoo bijzonder als U wel schijnt te meenen, omdat elk goed koopman dan doende is met de afsluiting van zijn administratie; bij het onderzoek der boeken nu kan (en zal ook wel) het verschil zijn ontdekt; vandaar dat U pas op 26 December om de bijbetaling werd aangemaand; daaruit valt tevens af te leiden dat de order van B nog is geboekt gedurende den tijd dat de prijs van f 17,50 nog geldende was, omdat, waar in den brief van B geen prijs werd genoemd, de daarin gedane bestelling uiteraard is geboekt naar den prijs van den dag.

Het abuis in de prijsberekening op het remboursement en op den vrachtbrief kan dan zijn ontstaan, doordat op den dag van *verzending* prijsverlaging was ingetreden en men den prijs van dien dag instede van dien van den boekingsdag berekende, waardoor een verschil met de boeken ontstond.

Waar het hier echter een grensgeval betreft en de levering toch vermoedelijk is geschied na het intreden der prijsverlaging, had men o.i. het prijsverschil wel kunnen afboeken als „reductie", dan had de bijvordering achterwege kunnen blijven.

Indien B in de boeken van A is debet gesteld voor f 175,— naar den prijs van den dag van ontvangst der bestelling, dan heeft B daarvan door voldoening van het remboursement eerst f 150,— betaald en bleef hij alzoo f 25.- debet staan.

De schuldenaar is dan niet volledig gekweten en de schuldeischer is gerechtigd betaling van het nog openstaande debetsaldo te vorderen.

Er bestaat geen wetsbepaling, welke den schuldenaar in zoo'n geval van de verdere betaling ontheft.

* * *

2821. Abonné 4294 vraagt: Het door mij als zendingsstation m.a. geoccupeerd terrein is gelegen nabij een hoofdweg achter een beplant stuk grond van een ander. Deze — een Maleier — gaf mij in 1928 tegen betaling van f 10,— vergunning om door zijn tuin een autoweg aan te leggen; eenig bewijs daarvoor bezit ik in een ongezegeld stukje papier, gewaarmerkt door een duimtop-afdruk van dien tuinbezitter, luidende: „permissie om een autoweg te maken en het verwijderen (koopen) van 6 rubberboomen en 2 peperranken."

Nadien heeft die Maleier dien tuin verkocht aan een Chinees en daarbij van het bestaan van het recht tot het aanleggen van dien weg niet gerept.

Destijds heb ik alleen een voetpad gemaakt en gebruikt, en nu ik dat wil verbreeden tot een autoweg, wordt mij zulks belet door dien Chinees.

Het hoofd van plaatselijk bestuur meent dat de Chinees in zijn recht is en zegt: „U is niet bij mij geweest om daarvan een stuk te laten opmaken, dus heeft U niet het recht om een autoweg te maken."

Gaarne zou ik thans worden ingelicht of ik al dan niet gerechtigd ben om zonder meer tot het maken van dien autoweg over te gaan, dan wel om een rechterlijk bevel tegen den Chineeschen tuinbezitter uit te lokken?

In de eerste plaats rijst de vraag of de Maleier, toen hij U in 1928 vergunning gaf om over zijn terrein een autoweg te maken, de vrije beschikking daarover had.

Dat kunnen wij zonder preciese gegevens niet beoordeelen.

Voorts kon de Maleier — zoo hij toen werkelijk de vrije beschikking over het terrein had — wel zichzelf binden om het aanleggen van dien weg over zijn grond te gedoogen, doch geenszins de opvolgende bezitters van dat terrein.

Nu een ander bezitter daarvan is geworden — of dat bezit rechtmatig is of niet laten wij thans in het midden, want dat hangt af van het rechtskarakter van het bezit van den Maleier — is deze niet gehouden om het aanleggen van dien weg alsnog te gedoogen. Het zou vermoedelijk anders zijn als de weg reeds had bestaan toen deze het bezit van den tuin kreeg.

Van meer belang nog is de vraag voor welken tijdsduur de vergunning tot het maken en hebben van dien weg is verleend. Het in Uw bezit zijnde bewijs rept alleen van „permissie tot het maken van een autoweg" enz. meer niet; en als het hier niet meer betreft dan een vergunning, dan is die uit haren aard opzegbaar en kan dus de rechtsopvolger van den Maleier daarvan gebruik maken om het maken van den autoweg te verhinderen.

Blijft nog de mogelijkheid, dat de Maleier den voor den weg benoodigden grond aan U heeft „*verkocht*, dat zal moeten worden beoordeeld naar den toen geldenden plaatselijken grondprijs onder Inlanders en de betaalde som in verhouding tot de oppervlakte en de opbrengst van het voor den weg benoodigd terrein.

In verband echter met de bewoordingen van de vergunning „permissie om een autoweg te maken en het verwijderen (koopen) van 6 rubberboomen en 2 peperranken" en den daarvoor betaalden geringen prijs van slechts f 10,— gelooven wij voorshands, dat die som eer moet worden beschouwd als te zijn een kleine vergoeding voor de wegruiming van de genoemde produceerende beplanting dan als koopprijs van den grond.

Met het oog op een en ander zijn wij van oordeel dat U zeer zwak staat en U zich aan het gevaar van een schade-actie tot een veel grooter bedrag dan van f 10,— van den Chineeschen grondbezitter bloot stelt, als U zonder meer tot het wegkappen van de bedoelde beplanting en het aanleggen van den weg overgaat, terwijl een actie van U tegen hem weinig kans van slagen biedt, omdat U eerst gerechtigd is tegen hem in rechte op te treden, als hij U het maken van den weg wederrechtelijk zou beletten; en wij vreezen dat hij alleszins daartoe gerechtigd is.

Het in Uw bezit zijnde bewijsstuk is als *kwitantie* van niet meer dan f 10,— niet zijnde een *afbetaling* van een grootere som, inderdaad vrij van zegel (zie art. 41 ten 1e der zegelverordening 1921); doch het stuk bevat niet alleen een kwitantie maar ook een *vergunning* om iets te doen en is als zoodanig zegelplichtig met het algemeene zegelrecht van f 1,50 (zie art. 23 ten 1e en art. 10 van genoemde verordening, welke U kunt vinden in den Regeeringsalmanak 1930 dl I, bijlagen V blz. 417 der bijlagen, welk boek men U wel ter inzage zal willen geven op het plaatselijk bestuurskantoor),

Sport in het Buitenland.

De Haan Kraait Koning.

De Berlijnsche Voetballers en de Schotsche rugby-spelers moeten er aan gelooven. — Een veldloop. — Wielrennen. — Tennis.

(Van onzen Parijschen correspondent).

PARIJS, 6 Januari.

De afgeloopen week is zeer gunstig geweest voor de Fransche sport. Het was een week van groote gebeurtenissen op gebied van voetbal, rugby, tennis, hardloopen en wielrijden, en, uniek feit in de geschiedenis van de sport, over de heele linie heeft de Gallische Haan koning gekraaid. Laat ik het eerst hebben over de match tusschen de vertegenwoordigende elftallen van Parijs en van Berlijn in het Buffalo-stadion.

Parijs — Berlijn.

Dat was nu weer een van die wedstrijden waarop het publiek dol is en die, laat ik het maar eerlijk bekennen, zijn aantrekkelijkheid voor het grootste deel te danken had aan het pittige, enthousiaste, bliksemsnelle tempo, dat de Latijnsche voetballers zoo oneindig veel gemakkelijker bereiken dan de Noordelijken en de Centralen.

Er viel een regen van doelpunten. In het eerste kwartier zag ik voor de zooveelste maal een schouwspel, waaraan ik zoo langzamerhand gewoon ben geraakt in Parijs: de absolute overrompeling van een technisch uitstekende ploeg door een met heilig vuur bezield elftal van individueel minder goedgeschoolde tegenstanders. De Berlijners hebben nu al zoo vaak in Parijs gespeeld, dat ze bedacht waren op die furia van de Haantjes. Bovendien kwamen ze het veld op met het vaste voornemen wraak te nemen voor de zware nederlagen, welke ze eenige dagen tevoren zoowel in München als in Milaan hadden geleden. Maar desondanks werden ze onmiddellijk na het aanvangssein onverbiddelijk onder den voet geloopen. En wat ze ook deden om zich los te werken, het was alles vergeefs. Ze werden overrompeld, overklast, overspeeld. Na twintig minuten leidde Parijs met 3—0.

De Berlijnsche verdediging was uiteengerafeld door een foudroyant aanvalsspel, en de Berlijnsche voorhoede die toch heusch niet voor de poes was naar later zou blijken, bleek niet bij machte ook maar één behoorlijk offensief te ontplooien. Twintig minuten lang was er maar één elftal in 't veld. Het wonderlijke van het geval was, dat de Parijsche combinatie lang geen sluitend geheel vormde. Er zaten verscheidene zwakke plekken in. De Zwitser Séchehaye toonde zich betrouwbaar in het doel. Maar de back Anatol, die in de afgeloopen tien dagen aan drie internationale wedstrijden had meegedaan, in Madrid, Sevilla en Algiers (er zijn geen afstanden meer!) bracht er in de eerste helft weinig van terecht. Zijn partner, de Engelschman Sprinks, begon uitstekend, om snel te verslappen na een opgedane verwonding. De heele middenlinie was zwak,

En in de voorhoede leverden de beide uitersten een partij, die er maar net mee door kon. Restte dus het aanvalstrio Laurent-Lafarge-Pavillard. Maar deze drie spelers, en vooral Pavillard, waren dan ook in top-vorm. Ze deden werk voor zes. Zij ontredderden de Duitsche verdediging met forsche pijlsnelle rennen recht op het doel af, in een stijl, die misschien niet bijster klassiek mocht heeten, maar daarom niet minder doeltreffend was. Daarbij waren ze alle drie uitstekend op schot en maakten ze van alle kansen gebruik om gloeiende kanjers in te zenden. Zelden heb ik zoo'n opportunistisch, schotvaardig en productief trio aan 't werk gezien.

Zal Berlijn ophalen?

Zooals gezegd was het na twintig minuten 3—0 voor Parijs, door toedoen van Lafarge die de centers van Pavillard en Laurent benutte en den hat-trick verrichtte. Dat het geen inmaakpartij werd, ofschoon het er op een moment allen schijn van had, pleit voor het moreel van de Berlijners. Drie goals tegen hebben en dan nog spelen alsof een overwinning mogelijk was.... ik noem het een prestatie om je pet voor af te nemen. Ook bij de gasten was de aanval verreweg het beste deel van 't elftal. En toen de middenlinie er eindelijk in slaagde zich te reorganiseeren en de voorhoede wat kon steunen, wel toen liet deze voorhoede kranig werk zien. Ze volgde een andere methode dan de Parijzenaars, minder onstuimig en minder snel, maar veel preciezer. En bijna even effectief, want toen de rust kwam, hadden de Duitschers twee tegenpunten gemaakt. En ze leken volkomen in staat om dezen kleinen achterstand om te zetten in een gelijk spel, en zelfs in een overwinning.

Maar in de tweede helft dansten de Parijsche voorwaartsen er weer door heen dat het een lust was. Weer werden de Berlijners overrompeld en uit elkaar geslagen. Lafarge zond eenige kogels in, die keeper Muller stopte. Maar de laatste kon hij niet wegwerken en vóór de backs op hun verhaal waren gekomen, kwam Pavillard aanstormen en doelpuntte. Even later maakte Laurent met een long shot nummer vijf. Nog bleven de Duitschers verwoed partij geven. Hun linksbinnen Hahn besloot een felle attaque met een plaatsbal buiten bereik van Séchehaye. Even later kwam hij weer alleen voor doel, maar juist toen hij schieten wou, plonsde Séchehaye met een duiksprong voor zijn voeten. En de kans was verkeken. Daarna kwamen de gastheeren weer aan 't woord. Een snelle uitval stelde Lafarge in staat een harde pil in te zenden. Muller stopte vallend, maar raakte het leer kwijt dat door den toeloopenden vleugelspeler prompt in 't net geschoten werd. Zoo liep alles de Parijzenaars mee. Toch bleven de Berlijners aanvallen en een minuut voor het einde hadden ze zoowaar succes en verkleinden ze den achterstand. De uitslag werd bijgevolg 6—4.

Op de leiding van dezen spannenden wedstrijd viel nogal wat af te dingen. Zoo vergiste de scheidsrechter zich leelijk door een Duitsch tegenpunt, uit volkomen fair inloopen ontstaan, ongeldig te verklaren. Voorts zag hij eens een flagrant buitenspel van Lafarge over 't hoofd, te meer jammer omdat er een doelpunt uit voortkwam dat geannuleerd had moeten worden. Maar de arbiter kende het toe. Zonder deze twee blunders zou de match geëindigd zijn in een draw. Laat ik er echter meteen aan toevoegen dat de Berlijners in dat geval méér zouden hebben gekregen dan hun toekwam. Parijs was gisteren sterker en met den uitslag 6—4 kunnen beide partijen tevreden wezen.

De distel ontbladerd.

Als ge weet, dat de distel voorkomt in het wapen van Schotland en een soort van nationaal symbool is voor de Schotten, zult ge begrijpen, dat met die ontbladerde distel een Schotsche nederlaag wordt bedoeld. In dit speciale geval een nederlaag in het rugby-tornooi, waaraan vijf landen deelnamen: Engeland, Wales, Schotland, Ierland en Frankrijk. De Gallische Haan pikte den distel kaal, en meer dan met het voetbal-succes tegen Berlijn of met welke andere nationale zege ook, zijn de Franschen in hun schik met die vrij onverwachte zege over Schotland. Ge moet weten dat de Franschen groote aspiraties op rugby-gebied hebben. Totdusver was het bij aspiraties gebleven.

Frankrijk eindigde schier altijd op de allerlaatste plaats en wanneer men de balans opmaakt blijkt, dat de Haantjes zoowat 95 procent van hun wedstrijden verloren hebben. Maar het jongste succes tegen de Schotten, de kampioenen van het vorig jaar, is balsem op vele schrijnende wonden en vervult vooral daarom de Franschen met vreugde, omdat het juist de Schotten zijn, die altijd het laagst op het Fransche rugby hebben neergekeken. Te oordeelen naar den wedstrijd van Nieuwjaarsdag is daar nu geen reden meer voor.

Om u de waarheid te zeggen, stond die wedstrijd op een laag peil. Het was aan beide zijden een confuus en ruw spel — vooral de Schotten gingen de grens van het geoorloofde nogal eens te buiten — met bijster weinig mooie momenten.

Het Schotsche vijftiental stelde zeer te leur. De voorwaartsen konden het niet bolwerken tegen het Fransche pack, waarvoor men dit keer pootelingen van tachtig en negentig kilo gekozen had. En de driekwartslijn, die voor de try's moest zorgen, is geen schaduw meer van wat ze geweest is. Weliswaar opereeren daar nog altijd McPherson, de beroemde spelverdeeler, en Ian Smith, die als de beste winger beschouwd wordt, welke Schotland ooit heeft opgeleverd, maar alle twee zijn ze danig op hun retour. En ik geloof dat Smith zijn laatste kans verspeeld heeft om in het vervolg de *cap* te mogen dragen. Hij was zeer besluiteloos en lang niet snel genoeg. Met rust hadden beide partijen elk een ongeconverteerde try gemaakt.

Daarna werd er wanhopig om den voorsprong gevochten. Een minuut voor het eind was de stand nog 3—3 en het publiek begon de tribunes reeds te verlaten, toen Magnanou met een prachtig schot voor een drop-goal zorgde en den stand op 7—3 bracht. Het was een overwinning op het kantje af, maar welverdiend en absoluut niet geflatteerd voor de Franschen, die gedurende een groot deel van de match met veertien man hadden gespeeld.

Andere wedstrijden.

De 23e wedstrijd om den Prix Lemonnier, een veldloop van Versailles naar het Bois de Boulogne via de bosschen van St. Cloud, had dit jaar niet minder dan 350 deelnemers verzameld. Onze ex-landgenoot Jacques Keyser, die dezen prijs zes maal won, gaf het sein voor den start.

Nu was het van te voren zeker dat de overwinning ten deel zou vallen aan de Franschen, die het traject op hun duimpje kennen en bovendien door geregeld serieus oefenen een klasse apart vormen. Toch was men ook zeer benieuwd wat de buitenlanders, onder wie Engelschen, Belgen, Zwitsers en Hollanders, er van terecht zouden brengen.

De ren werd gewonnen door den Algerijn Alim Amar in 37 min. 3 sec. Op hem volgden twaalf Franschen. Forryan van de Birchfield Harriers werd dertien en onze landgenoot Zeegers, die als „onafhankelijke" meeliep, zesenvijftig.

Het klassement volgens ploegen was als volgt:

1 Racing Club de France 92 punten.
2 Verdun 114 punten.
3 C.A S.G. 116 punten.
4 Birchfield Harriers 124 punten.

De Belgische Union St. Gilloise werd 11 met 337, de Amsterdamsche Veld Athletiek Club 20 met 649 en het Zwitsersche Stade Helvétique 21 met 666 punten. Groote superioriteit der Franschen dus.

Op wielergebied moet melding gemaakt worden van de landenwedstrijd Frankrijk—Italië, geëindigd in een volkomen triomf van de Fransche renners, die zoowel het sprinten als het omnium en het fond wonnen. Wanneer ik u tenslotte nog vertel, dat het Fransche tennis zegevierde in alle singles en doubles van het tournooi der Sporting Club op overdekte banen (zoo versloeg Borotra in de finale der heeren-singles William Tilden met 6—4, 6—2, 4—6, 6—1) dan zult ge begrijpen, dat de Franschen dubbel en dwars tevreden zijn met de resultaten van de afgeloopen week. Zij hebben het nieuwe jaar uitstekend ingezet.

TH.

Overdekte Cricketbaan.

Mevrouw Feith heeft te Wassenaar aan de Maaldrift een overdekte cricket-speelplaats geopend.

Sportvaria.

The noble Art.

Op den Nieuwjaarsdag zou te Marseille een bokswedstrijd plaats hebben tusschen Kid Francis en Geo Mack. Het talrijk opgekomen publiek begon echter te vermoeden bedrogen te zijn, een vermoeden, dat langzamerhand bij de duizenden in zekerheid oversloeg: de tegenstander van Kid Francis was niet Geo Mack! Een Marseillaansche woede maakte zich van hen meester, alles wat los en vast zat, werd stuk geslagen, stoelen, banken, leuningen, een gedeelte van den muur werd omgehaald en de meest-verwoeden kropen langs de balken naar boven om het dak aan te vallen. Een begin van brand kon nog net bijtijds gebluscht worden. Aldus vertelt een correspondent van de *Tel.*

Oppervlakkig zou men meenen met een sterk-overdreven Marseillaansche grap te doen te hebben, doch de feiten schijnen werkelijk ernstig te zijn. De Fransche Boksfederatie heeft twee gedelegeerden naar Marseille gezonden om de zaak te onderzoeken; daar zijn de officials er van overtuigd, dat de tegenstander van Kid Francis niet Geo Mack was.

Uit een onderzoek door journalisten ingesteld is voorloopig het volgende gebleken. De organisator, de heer Tol, schijnt geheel buiten de kwestie te staan, is zelf dupe geweest van het bedrog. Met documenten en contracten heeft de heer Tol bewezen, dat hij met Al. Francis, den manager van Kid Francis, drie gevechten had gecontracteerd. In die contracten stelt Al. Francis verschillende tegenstanders voor o.a. Kid Francis, Bonaugure, Geo Mack en Trèves voor de twee voornaamste ontmoetingen. Met Al. Francis zat de manager Robert Diamant in de combinatie.

's Morgens bij het wegen vroeg een der afgevaardigden der boksfederatie, de heer Latil, Georgie Mack zijn licentie. Deze zeide echter zijn licentie — een internationale, zooals hij beweerde — niet bij zich te hebben en ze 's middags aan den commissaris der bijeenkomst te zullen overhandigen. 's Middags vroeg dus de commissaris Geo Mack zijn licentie, maar profiteerend van een toevallige afwezigheid van den heer Latil, beweerde de bokser, dat hij een oogenblik te voren zijn licentie aan de afgevaardigden der Boksfederatie had overhandigd.

Hierop begon het gevecht met het hierboven verhaalde rumoerige gevolg. De heer Tol, de organisator, schijnt volkomen te goeder trouw te zijn en de eenige schuldigen moeten de beide managers Al. Francis en Rob. Diamant zijn.

Een Europeesch voetbal-kampioenschap.

Vroeger is al eens medegedeeld dat er in Engeland stemmen opgaan tot het instellen van een internationaal kampioenschap, waaraan ook vertegenwoordigende ploegen van het vasteland zullen kunnen deelnemen, een Europeesch kampioenschap derhalve.

In *All Sports* schrijft David Jack, de kostbare voorwaarts van Arsenal, uitvoerig over dit onderwerp. Hij verklaart, dat het spelen van een Europeesch kampioenschap steeds een lievelingsplan van hem geweest is. Hij zegt dan verder: „Mijn ervaringen van voetbal buiten Engeland, geven mij de overtuiging dat wedstrijden tegen landen als Frankrijk, België, Duitschland, Italië, Spanje, Tsjechoslowakije, Oostenrijk, Hongarije en mogelijk Noorwegen, Zweden en Nederland stellig bij het voetballievend publiek zeer populair zullen worden.

Het kan niet ontkend worden, dat een dergelijke nieuwigheid stellig een verbetering in de goede richting zou zijn en ons het aantrekkelijke voetbal zou geven, dat we op het oogenblik slechts zelden kunnen zien. De continentale landen kunnen handig en geestdriftig voetbal spelen, wat een goede afwisseling zou zijn, die ongetwijfeld welkom zou zijn voor de overgroote meerderheid der voeballiefhebbers in dit land."

Een ster op de ski.

Deze juffrouw — de meneer dient alleen ter decoratie — is geen film-, doch een tennis-ster, hetgeen heel iets anders is. Zij stelt voor Senorita d'Alvarez, de bekende Spaansche tennis-kampioene, en de foto werd genomen te St. Moritz.

2822. Abonné 4488 vraagt: In verband met Uw op mijn vorige vragen gegeven advies No. 2796 betreffende de rechten van mijn door mij erkenden onwettigen zoon, zou ik gaarne nog de volgende vragen beantwoord zien.

I. Als ik mijn echtgenoote bij testament benoem tot mijn erfgename en ik geen kinderen uit mijn huwelijk heb, welk deel van mijn nalatenschap moet mijn weduwe dan afstaan aan mijn erkenden zoon en moet zij dan ook nog een deel afstaan aan mijn twee zusters?

II. En hoe is de verhouding in het in de vorige vraag omschreven geval als een of meer kinderen uit mijn huwelijk worden geboren?

III. Wordt, indien ik mijn vrouw tot mijne erfgename benoem en ik een levensverzekering op mijn leven te haren voordeele sluit of ik haar een lijfrente verzeker, zij onherroepelijk eigenares van de haar toevallende levensverzekeringsuitkeering of lijfrente, m.a.w. behoeft zij daarvan niets aan anderen af te staan, of wordt die uitkeering of lijfrenten in rekening gebracht bij de verdeeling van mijn boedel; en hoe indien ik geen andere noemenswaardige bezittingen nalaat?

IV. Is het pensioen, dat mijn echtgenoote na mijn overlijden van den lande krijgt, haar onvervreemdbaar eigendom en behoeft zij daarvan niets aan anderen af te staan?

Ad I. De wet kent alleen een legitieme portie toe aan de ouders van den zonder nakomelingschap overleden erflater, aan wettige, dus uit een huwelijk geboren kinderen, wier aanwezigheid tevens het erfrecht der ouders vd. (grootouders) uitsluit, benevens aan buitenechtelijke wettelijk erkende kinderen, die echter het erfrecht van evenbedoelde ouders niet in den weg staan.

Broeders, zusters, neven, nichten, ooms, tantes enz. hebben dus geen aanspraak op een wettelijk erfdeel en kunnen alzoo vrijelijk bij testament geheel worden onterfd.

Als U dus geen wettige kinderen nalaat, kan alleen Uw erkende zoon aanspraak maken op een *legitieme portie.*

Deze bedraagt krachtens art. 916 B.W. voor erkende kinderen steeds de helft van het aandeel dat de wet hen bij versterf toekent, hetwelk ingevolge art. 863 B.W. bedraagt:

a) als de erflater wettige kinderen nalaat 1/3 deel,

b) als de erflater geen wettige kinderen doch wel ouders of broeders en zuster of nakomelingen daarvan nalaat $^1/_2$ en

c) als de erflater alleen bloedverwanten in een verderen graad (ooms, tantes, neven, nichten, enz.) nalaat 3/4.

De helft daarvan is dus onderscheidenlijk 1/6, 1/4 of 3/8.

Ingeval U dus Uw vrouw benoemt tot Uwe eenige erfgename en U geen wettige kinderen nalaat, dan heeft dat tot gevolg dat Uw erkende zoon erft $^1/_2 \times ^1/_2 = ^1/_4$ en Uw vrouw $^3/_4$.

Ad II. Bijaldien U gelijk handelt en wettige kinderen nalaat is verdeeling als volgt:

a) bij een kind: Uw erkende zoon $^1/_2 \times ^1/_3 = ^1/_6 \times ^1/_2 = ^1/_{12}$. Uw wettig kind $^5/_6 \times ^1/_2 = ^5/_{12}$
en blijft voor Uw vrouw de rest $= ^1/_2$ beschikbaar;

b) bij 2 kinderen: Uw erkende zoon $^1/_3 \times ^1/_3 = ^1/_9 \times ^1/_2 = ^1/_{18}$; beide wettige kinderen samen $^8/_9 \times ^2/_3 = ^{16}/_{27}$;
voor Uw vrouw blijft dan beschikbaar 19/54;

c) bij 3 kinderen: Uw erkende zoon $^1/_4 \times ^1/_3 = ^1/_{12} \times ^1/_2 = ^1/_{24}$; 3 wettige kinderen samen $^{11}/_{12} \times ^3/_4 = ^{33}/_{48}$
zoodat dan voor Uw vrouw overblijft: $^{13}/_{48}$;
verder uitwerken lijkt ons voorhands overbodig.

Ad III. Bij de beantwoording van deze en Uw verdere vragen, doet het niet terzake of Uw vrouw Uwe testamentaire erfgename is of niet.

Uitkeeringen uit een levens- of lijfrenteverzekering komt steeds enkel en alleen ten goede van de(n) aangewezen bevoordeelde.

Als U dus een levens- of lijfrenteverzekering sluit en Uw vrouw als bevoordeelde (rechthebbende op de uitkeering) aanwijst, komt die altijd uitsluitend aan haar ten goede en behoeft zij daarvan niets aan anderen af te staan.

Belasting op uitkeeringen uit levensverzekeringen bestaat in Holland en verscheidene andere rijken wel, doch hier nog niet.

De verzekering welke U op Uw leven sluit kan eerst werken na Uw dood, precies als het Uw weduwe dan toevallend weduwenpensioen; U zelf kunt er dus nimmer voordeel uit trekken, derhalve ook niets daarvan nalaten; het recht daarop wordt dus niet uit Uw boedel verkregen en valt alzoo daarbuiten, zoodat de uitkeeringen daaruit nimmer als een deel van Uw nalatenschap kunnen worden aangemerkt en mitsdien bij de verdeeling van Uw boedel buiten beschouwing moeten worden gelaten, zelfs al zou U in 't geheel niets van waarde nalaten.

Een andere vraag is of uw kinderen (legitimarissen) geen recht kunnen doen gelden om in rechte terugbrenging van een deel der premiën of inkoopsom(men) in den boedel te eischen wegens benadeeling van hun legitieme portie, doch dat is zoodanig van dan bestaande feitelijke omstandigheden afhankelijk dat het geen zin heeft daarover thans veronderstellenderwijs in beschouwing te treden.

Ad IV. De weduwe van een landsdienaar krijgt geen pensioen van den Lande maar uit het geheel zelfstandige weduwen- en weezenfonds.

Dat pensioen is onvervreemdbaar en komt, precies als uitkeeringen uit levensverzekering en lijfrentecontracten, uitsluitend aan de rechthebbende ten goede. Het is dus uitgesloten dat zij daarvan iets, hoe gering ook, aan anderen zou moeten afstaan.

***

C.D.B. te Tj. Uw brief ontvangen, doch u is geen abonné en heeft dus geen toegang tot deze rubriek.

Niettemin zouden wij u als onvermogende, indien overigens mogelijk, wel willen helpen als uw uiteenzetting van de zaak of zaken waar het om gaat eenigszins te begrijpen was, doch aan uw brief is geen touw vast te knoopen.

De gevraagde nummers van deze rubriek van het jaar 1928 zijn niet meer voorradig.

Exemplaren van *Onze Stem* moet u uiteraard aanvragen bij het Hoofdkantoor van het I.E.V. alhier.

Humor uit het Buitenland.

„Hoe kun je nou nog volhouden dat ik gisteravond aangeschoten ben thuisgekomen? Kijk eens hoe kaarsrecht m'n spoor door de sneeuw loopt!"
(*Dublin Opinion*).

Mevr. Links: „Ik vind dat jij op die eene danseres lijkt ....."
Mevr. Rechts: „Vind je mij dan zoo indecent gekleed?"

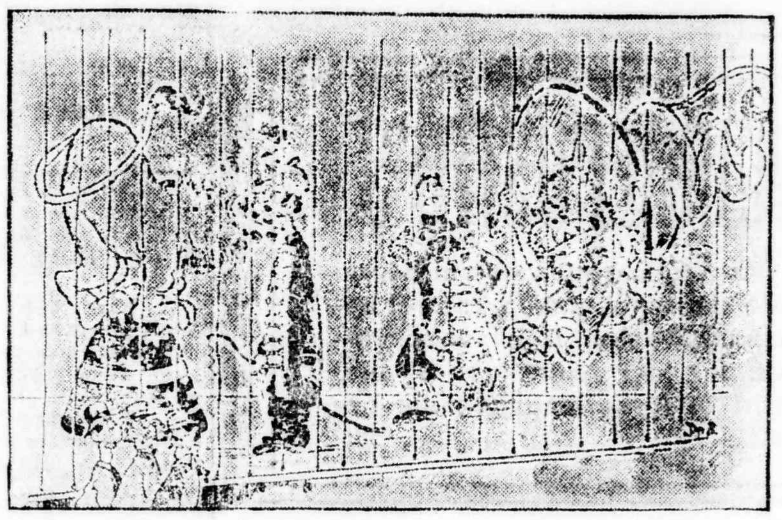
— Is het waar, dat Helen een geheim verdriet heeft?
— Gunst ja, heeft ze je daar nog niet van verteld!
(*Life*)

Meester: Hoe oud is je grootmoeder, Fritsje?
Fritsje: Weet ik niet. We hebben haar al zoo lang!
(*Ill. Ztg.*)

— Kijk eens! Ik heb een schoen gevangen.
— Ik geloof, dat de andere in mijn aas bijt.
(*Buen Humor Madrid*).

Temmer (tegen figurant): En denk er om, rooken onder je werk is verboden.

— Papa, ik heb een appel ingeslikt, welken ik bewaren moest.
— Hemel! Heb je je pijn gedaan?
— O, neen, ik heb hem eerst fijn gekauwd.
(*Lustige Blaetter, Berlijn*).

— Ik ben dol op u; mag ik eens met uw ouders praten?
— Ja, zeker, maar laat mijn man u niet hooren.
(*Lustige Sachse, Leipzig*)

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — ZESDE BLAD — Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Radio-Revue.

Onze Radio Causerie.

Versterking.

(Van een technischen medewerker).

We zullen thans eens zien welke functies radiolampen in het algemeen nog meer kunnen vervullen, buiten de reeds besproken plaats als detectorlamp. De twee verdere functies zijn: hoogfrequent- en laagfrequentversterking.

Als hoogfrequentversterker versterkt de lamp de uit de antenne binnenkomende trillingen, voordat ze het rooster van de detectorlamp bereiken. Dit is niet in alle gevallen noodig, maar vooral daar, waar de op te vangen signalen zeer zwak zijn, door den grooten afstand waarop zich het zendstation bevindt, is het een prachtig hulpmiddel om tot een betere detectie te komen. Een lamp als hoogfrequentversterker mag niet gelijkrichtend werken, en we passen dus geen roostercondensator en lekweerstand toe. Op het rooster leggen we een kleine negatieve spanning, de zg. negatieve roosterspanning, die ook toegepast wordt bij de lamp als laagfrequentversterker.

Echter kan deze spanning bij den hoogfrequentversterker veel kleiner zijn. We hebben namelijk te doen met binnenkomende spanningen, die zelf uiterst klein zijn, dikwijls niet meer dan eenige tienduizendste gedeelten van een Volt bedragen, zoodat ons rooster niet aan sterke spanningswisselingen onderhevig is. Voor de negatieve roosterspanning van deze lamp, wordt dan ook meestal geen extra roosterbatterij gebruikt, doch wij veroorzaken door middel van een weerstand in de negatieve gloeistroomleiding, een spanningsafval, die we als negatieve roosterspanning kunnen gebruiken.

Wij kunnen ons vergenoegen met het overplaatsen van de door deze lamp reeds versterkte trillingen op het rooster van de volgende lamp, zonder eenige verdere versterking toe te voegen.

Het doel is echter, zoo groot mogelijke spanningsvariaties te brengen tusschen gloeidraad en rooster der volgende lamp, en om dit te bereiken staan ons nog andere middelen ten dienste. Zoo kunnen we de lamp via een weerstand voor de stroomtrillingen aan de volgende lamp koppelen (Weerstand of smoorspoel). Ook kunnen we gebruik maken van een hoogfrequent-transformator, waarbij echter voor de kortere golfgebieden geen ijzerkern wordt toegepast.

Het doel van transformatortoepassing is steeds spanningsopvoering, waardoor de totale versterking per trap grooter wordt.

Het al of niet toepassen van hoogfrequentversterking is voor ieder geval afzonderlijk te beoordeelen. Sommigen bouwen hun toestellen met, anderen zonder deze versterking.

Het is dus duidelijk, dat de hoogfrequentversterking voor een ontvangtoestel niet die noodzaak heeft als een laagfrequent versterking. Want wil men van een ontvanger werkelijk plezier beleven, dan moet toch ook het geluid, dat geproduceerd wordt, eenigszins duidelijk en gemakkelijk hoorbaar zijn. Om tot een versterking van het geluid te komen, bouwen we laagfrequentversterkers. Bij dit onderwerp willen we dan ook wat langer stilstaan.

De laagfrequentversterker onderscheidt zich al direct hierdoor van den hoogfrequentversterker, dat de eerstgenoemde veel grootere wisselspanningen te verwerken krijgt. Verder kunnen we geen afgestemde ketens voor de koppeling onderling gebruiken, doch moeten steeds trachten zooveel mogelijk geheel gelijkmatige versterking toe te passen.

In het algemeen is de hiervoor gebruikelijke weg, de transformatorversterking van twee of drie trappen. Deze methode is de meest effectieve, en het beoogde effect, spanningsvariaties in de plaatkring van de voorgaande lamp versterken, komt dan ook geheel tot zijn recht. De transformatorverliezen zijn gering, waar we ijzerkern en over elkaar gelegde windingen toepassen.

Echter is het niet de eenige methode van versterking. Een andere toepassing is de zg. weerstandkoppeling. Hier wordt de plaatkring van de voorgaande lamp door middel van weerstanden en een condensator met de volgende lamp gekoppeld.

De hierdoor optredende versterking is weliswaar niet zoo groot als die met transformatorenversterking bereikt, doch door den echten amateur, bij wien het niet zoozeer op volume dan wel op kwaliteit van geluid aankomt, wordt de laatste werkwijze veelal gehuldigd. Er bestaat ook een wijze van transformatorenversterking, waarbij bij behoud van een groot geluidvolume geen kwaliteit van muziek of spraak wordt opgeofferd, en dit is de *push-pull* methode. Hierbij worden voor één trap versterking, twee transformatoren en twee lampen gebruikt, die in een zekere schakeling tezamen gekoppeld staan. Men past deze werkwijze veel toe, daar waar het speciaal om zuivere en onvervormde muziek gaat, zooals in groote muziekversterkers, voormodulators in een zendstation enz.

Uit het bovenstaande zal het den aandachtigen lezer duidelijk zijn geworden, dat men aan de mededeeling, „het is een vierlamps toestel" eigenlijk nog niets heeft. Het kan een appparaat zijn met 2 maal hoogfrequentversterking, detector en een maal laagfrequent, het kan evenwel evengoed een apparaat zijn zonder hoogfrequentversterking, doch met detector en drie trappen laagfrequent.

Bij aanschaffing van een radio-apparaat loopt men dus niet eenvoudig een toko binnen, en zegt „Geeft U mij een vierlamps toestel," maar men doet beter speciaal zijn eischen duidelijk te maken. Wij houden het, voor het gewone gebruik als muziekontvangen, voor deze streken op een toestel, dat één lamp Hoogfrequent, een detector en twee trappen laagfrequent bezit. In het algemeen is dan het volume van het geproduceerde geluid voldoende om van vrijwel alle hoorbare stations luidsprekerontvangst te krijgen.

Dat er voor den bouw van radiotoestellen talloze variaties mogelijk zijn, behoeft na het bovenstaande geen nader betoog. De meeste fabriekstoestellen bouwen elk volgens een ander principe, met de voor en nadeelen van de diverse systemen er aan verbonden.

Niet ieder toestel deugt dan ook in de tropen, en speciaal niet, wanneer het moet dienen voor de ontvangst van korte golven. Het tropen*proof* maken van ontvangtoestellen brengt ongelooflijke bezwaren met zich mede, en het toestel kan nog zoo aardig werken, men kan de Phohi nog zoo mooi hooren, wanneer het toestel niet tot in de finesses voor de tropen bewerkt is, komt vroeg of laat de *breakdown*. Bekend is welk een moeilijkheden een onzer grootste fabrieken op dit gebied op de Indische markt gehad heeft.

Al gaf het toestel nog zulke goede ontvangstresultaten tropen*proof* was het niet, met het gevolg, dat na langeren of korteren tijd het apparaat het opgaf. Gelukkig hebben de fabrikanten het thans zoover weten te krijgen, dat de toestellen practisch geheel in orde zijn, en men zich met een gerust geweten zoo'n toestel kan aanschaffen. Maar het blijft in de tropen steeds uitkijken. Een ander bekend apparaat al bv. de fout van handcapaciteit vertoonen.

En *au fond* is dit een nog veel vervelender verschijnsel dan af en toe een doorgeslagen transformator. Zoo'n toestel stemt men af, men hoort muziek, neemt de hand van de condensator, en... weg muziek. De capaciteitsverandering die de hand en het lichaam van den amateur op de kringen teweegbrengt, is niet voldoende ondervangen.

Een middel er tegen is, het heele apparaat in een metalen kast bouwen, en deze kast aan aarde verbinden. Maar mooi is dat niet en men doet beter zoo'n apparaat eens flink door een vakman te laten nazien, en hem te zeggen dat hij de kringen flink afschermt. Ook te lange verbindingen in een toestel kunnen de slechtste resultaten veroorzaken.

Want al die lange leidingen in bv. het laagfrequent gedeelte, doen evenzoo vroolijk dienst als antenne, daar waar het niet hoort, en veroorzaken dus hoogfrequente energieën in het laagfrequent gedeelte, met gevolg, huilen, gillen, en meer fraais. Men ziet dus, het bouwen van kortegolftoestellen is geen kinderwerk.

En al hebben we nu een uiteenzetting gegeven in zeer grove vormen, van de werking van een ontvang apparaat, wij hebben hiermede niet gezegd, dat U nu ook zoo'n toestel kunt bouwen. Zeker, U kunt zich een schema aanschaffen en trachten „to make the best of it," maar voor resultaten zijn wij steeds eenigszins huiverig. Het bouwen van korte golftoestellen brengt veel moeilijkheden mee, en speciaal teleurstellingen.

EEN NIEUW PHILIPS PRODUCT.

Het standaardtoestel voor gelijkstroomnetten.

Teneinde ook die luisteraars, die aangesloten zijn op een gelijkstroomnet met een spanning van 220 V, in de gelegenheid te stellen van de moderne netvoeding-radiotoestellen te profiteeren is de N.V. Philips' Radio er na langdurige onderzoekingen in geslaagd voor dit doel een toestel te ontwerpen, dat geheel overeenkomt met het alom bekende standaardtoestel voor wisselstroomvoeding type 2514.

Het nieuwe toestel voor gelijkstroomvoeding, dat het nummer 2524 heeft, is voorzien van een speciaal voor dit doel ontworpen serie lampen, die nagenoeg dezelfde eigenschappen hebben als de overeenkomstige typen voor wisselstroomvoeding. Het zijn de hoogfrequent lamp B 442, de detectorlamp B 415 en de eindlamp B 543. Het merkwaardige van deze lampen is, dat zij bedoeld zijn, om gebruikt te worden met de gloeidraden in serie geschakeld. De gloeistroom bedraagt 0,1 A en moet nauwkeurig op deze waarde worden ingesteld. In het toestel No. 2524 wordt dit automatisch bereikt door een variatorlamp (ijzerdraad-waterstof), die de stroomsterkte automatisch op deze waarde houdt.

Hiermede is de oplossing gebracht voor een probleem, dat reeds sedert jaren de aandacht van de radio-technici heeft bezig gehouden.

Opgemerkt moet worden, dat deze oplossing eigenlijk slechts mogelijk is geworden door het construeeren van een speciale lampenserie.

De afvlakking van den gelijkstroom in het plaatspanningsgedeelte is buitengewoon goed, zoodat zelfs onder de slechtste condities geen bromtoon optreedt.

Door het gebruik van een bijzondere schakeling heeft men een volkomen veiligheid weten te verkrijgen en tevens bereikt, dat het toestel op elk gelijkstroomnet, ongeacht welke pool geaard is, kan worden gebruikt.

Als nieuwigheid moet nog worden vermeld, dat het toestel is voorzien van een steekcontact voor aansluiting van den gramofoon-opnemer, waardoor dit zeer eenvoudig geworden is.

De selectiviteit, de geluidssterkte en de kwaliteit der weergave voldoen aan hooge eischen.

DE „VLIEGENDE HOLLANDER."

Een legende werkelijkheid geworden.

Men kent de sage van het geheimzinnige spookschip, dat gedoemd was om eeuwig op de Oceanen te blijven kruisen en dat elk schip dat het ontmoette ongeluk bracht, den vliegenden Hollander, die ondanks het ergste noodweer nimmer schipbreuk leed.

Deze oude sage komt ons in herinnering indien wij lezen van het Duitsche schip *Zähringen*, dat gebruikt wordt bij vlootmanoeuvres. Vroeger gebruikte men als „doel" voor de schietoefeningen op zee afgekeurde schepen, die werden gesleept, doch dit gaf dikwijls moeilijkheden, daar ook de sleepbooten niet geheel buiten gevaar waren.

Thans heeft men proeven genomen met een schip, dat op draadlooze wijze bestuurd wordt. Voor dit doel werd het vroegere linieschip *Zähringen* ingericht. Alle voor dit doel overbodige onderdeelen werden verwijderd en de leege ruimten werden met kurk gevuld, zoodat het schip, ook wanneer het door vele granaten doorboord zou zijn, kon blijven drijven. Het gedeelte van het schip, dat onder water blijft, werd in een zeer groot aantal deelen verdeeld en van sterke schotten voorzien. De ketel van het schip levert stoom voor 2 turbines, die tezamen een vermogen van 5000 K.P. ontwikkelen en het schip een snelheid van 13 zeemijlen kan verkrijgen. Deze machines en alle andere werden zorgvuldig achter dikke pantserplaten opgesteld.

Het schip bezit voorts een radio-ontvang-installatie met verschillende relais, waardoor het bestuurd kan worden. Het commandoschip, waarop zich de leiders van de manoeuvres bevinden, zendt de commando's als radiosignalen uit. Alles is op het commandoschip op automatische wijze ingericht, zoodat men slechts op den knop behoeft te drukken om een bepaald bevel over te brengen.

Men kan het schip ongeveer 100 verschillende manoeuvres laten maken. Het kan in alle richtingen draaien, men kan de snelheid wijzigen, verder kan het ook achteruit stoomen en zelfs kunnen verschillende lichten op het schip ontstoken worden. In de machinekamer evenals in de ruimte waarin de ketels zijn opgesteld, bevinden zich automatische brandbluschapparaten, die oogenblikkelijk bij het begin van een brand in werking treden en op deze wijze voorkomen, dat het schip door de beschieting in brand zou kunnen geraken.

Er is op het schip een speciaal antenne-systeem aangebracht, waardoor de geheele installatie volkomen zeker werkt.

Radio-varia.

Radio voor rangeerende treinen.

Op de stationsemplacementen te Hamm, in West falen, wordt dagelijks zeer veel gerangeerd. Daar het totdusverre gebruikte waarschuwingssysteem met signaalhoorns het rangeeren dikwijls veel vertraging geeft, heeft men besloten de locomotieven van radio-ontvangers te voorzien, die de berichten van een centralen zender kunnen ontvangen.

Het eenzaamste eiland.

De noordelijke kust van Queensland, Australië, wordt elk jaar van November tot Mei herhaaldelijk geteisterd door ernstige cyclonen, welke ontstaan in de nabijheid van het kleine Willis-eiland, dat ongeveer 550 KM van de kust van Queensland verwijderd is. Het is natuurlijk van het grootste belang voor den meteorologischen dienst in Australië, dat men voortdurend op de hoogte is van den weerstoestand op dit eiland. Men heeft daarom op Willis-Island een observatie-post ingericht van een radio-ontvang- en zend-installatie.

Op het eiland wonen geen inlanders, terwijl het bovendien uit den koers der oceaanschepen ligt, zoodat de drie mannen, die hier een half jaar doorbrengen in het leven van vele inwoners van Australië veiliger te maken, niet te benijden zijn. Toch zijn er steeds vrijwilligers te vinden, die dit werk met groote nauwgezetheid verrichten.

Een stoomschip van de Australische regeering maakt elk half jaar een reis naar het eiland, zet daar een meteoroloog en twee radio-operateurs aan wal, benevens de noodige levensmiddelen, en neemt de drie mannen, welke een half jaar op het eiland hebben doorgebracht, mee terug naar Australië.

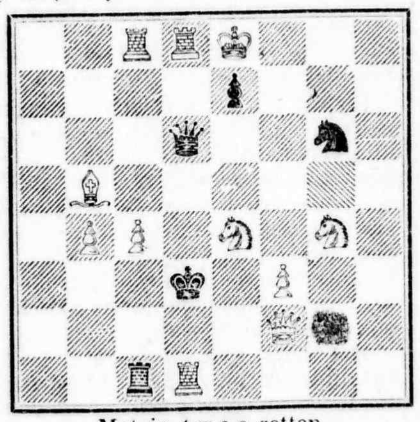
Dagelijks worden uitvoerige barometer- en temperatuurmetingen gedaan, terwijl vooral een studie wordt gemaakt van de sterkte en de richting van den wind. De resultaten van de metingen worden oogenblikkelijk naar Australië geseind.

SCHAAKRUBRIEK.

Correspondentie aan L. G. EGGINK, *Soekasarie 39, Tel 199, Buitenzorg.*

Probleem No. 201.

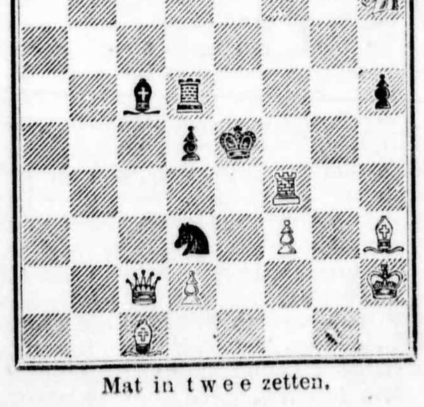
Wit: Ke8—Df2—Tc8—Td8—Rb5—Pe4—Pg4; pionnen op b4—c4 en f3 (10 st.).
Zwart: Kd3—Dd6—Tc1—Td1—Pg6: pion op e7 (6 st.).

Mat in twee zetten.

Probleem No. 202.

Wit: Kh2—Dc2—Tf4—Rc1—Rh3—Ph8; pionnen op d2 en f5 (8 st.).
Zwart: Ke5—Td6—Rc6—Pd3; pionnen op d5 en h6 (6 st.).

Mat in twee zetten.

Oplossingen.

No. 197. Tweezet van C. P. v. Vryberghe de Coningh. 1. Pf5—d4.

No. 198. Tweezet van A. van Berkel. 1. Td7—d8. Te vermelden zijn nog de goede oplossingen van de Nos. 195 en 196 van den heer Tan Hoat Liong, te Buitenzorg, wiens stand in den ladderwedstrijd daardoor is gekomen van 9 op 13.

Ladderwedstrijd.

Daar de redacteur dezer rubriek tot den 24sten Februari van huis zal zijn, zal de publicatie van den stand van den ladderwedstrijd, zoo ook van de namen der inzenders van correcte oplossingen, gedurende drie weken stop staan. Dit beteekent allerminst, dat de ladderwedstrijd is gestopt. Verre vandaar! Met alle ingezonden oplossingen wordt rekening gehouden. Alleen zal de waardeering ervan pas na den 24sten kunnen plaatshebben. Oplossers worden alzoo uitgenoodigd, trouw te blijven oplossen en inzenden.

Het Schaakleven op Java.

Het schaakleven op Java is steeds onderhevig geweest aan ups en downs. Wie eenigszins geregeld de berichten omtrent de beoefening van het schaak in de West-, Midden- en Oost-Javasche bladen volgt, krijgt hiervan een, zij het dan ook onvolledig, beeld. De berichtverstrekking aan de nieuwsbladen omtrent schaakaangelegenheden is inderdaad een graadmeter ten aanzien van het schaakleven, maar geen volkomen juiste. Nauwkeuriger is die, welke men heeft in den vorm van de berichtverstrekking in het Tijdschrift van den Indischen Schaakbond, hoewel ook dit niet volkomen in staat is, den werkelijken toestand weer te geven.

De intensiteit van het schaakleven is van een aantal verschillende factoren afhankelijk. In de eerste plaats moeten er natuurlijk schakers zijn. Niet zulke keien; dat is wel van beteekenis voor ontmoetingen tusschen vereenigingen, om de „Clubeer" te verdedigen, maar van meer beteekenis moet het worden geacht, dat in een club een behoorlijk aantal zich langzaam en met enthousiasme omhoogwerkende spelers aangetroffen worden. Dezen vormen de kern van de vereeniging. Zij hebben niet de pretenties en gevoeligheidjes, die een aantal sterken spelers eigen zijn en die inzonderheid verband houden met hun reputatie op het gebied der 64 velden. Niet alle bepaald sterke spelers, lang niet alle, zijn ook goede promotors van het schaakleven. Er zijn er zelfs, die het drukken, in stede van bevorderen. Dit is voor een groot deel alsdan te wijten aan den onderlingen naijver tusschen die sterken. En zoo is het niet alleen bij het schaken; bij het dammen, biljarten, tennissen en meer spelen is het zoo, zij het dan ten aanzien van de laatstgenoemde spelen iets minder dan ten aanzien van zuiver geestelijke spelen als schaken en dammen.

Wat voor de intensiteit van het schaakleven onontbeerlijk is, dat is de aanwezigheid van een paar werkelijke enthousiasten, die niet rusten, alvorens een kring van schaakliefhebbers om zich heen te hebben verzameld, en die zonder nu bepaald groote uitblinkers te zijn, toch schaaktechnisch eenige autoriteit kunnen doen gelden. Deze volbloed enthousiasten is de propaganda voor de beoefening van het schaakleven „een vuur in het gebeente". Waar zij komen, laait het schaakvuur op en blijft branden, om langzaam weg te smeulen, wanneer zij de plaats hebben verlaten en niet tijdig zijn vervangen door gelijkgestemde geesten. Dit is herhaalde malen reeds gezien, zoowel in Indië als in Holland en andere landen. In Indië behoeven wij slechts namen te noemen als Van der Vecht in zijn goeden tijd, Hagemann, Kranen, Gouwentak, Onnen, „de oude heer" Bousquet, Bleijkmans, Lamminga; er zijn er veel meer te noemen, maar dat is overbodig. Helaas moet ons de opmerking van het hart, dat deze figuren successievelijk heengaan en onvoldoende worden vervangen. Het idealisme schijnt wat uit den tijd geraakt te zijn, althans ten aanzien van het schaken. De bevrediging van den schaaklust is te gemakkelijk te verkrijgen, zou men bijna zeggen. Ze wordt niet meer zoo op prijs gesteld als in vroeger tijd, (nog niet eens zoo heel veel jaren geleden), toen men er heele reizen voor maakte, om een club te bezoeken en eens een hartig partijtje te knocken.

Ontegenzeglijk zijn er tegenwoordig een tamelijk groot aantal schakers in Indië; meer dan in de jaren van de oprichting van den N.I.S.B. Er wordt ook over het geheel aardig gespeeld, al zijn ook niet alle tegenwoordige hoofdklassers van de sterkte der werkelijke Hollandsche dito's. De groote Bondswedstrijden hebben over het algemeen een voldoende bezetting numeriek. Maar wat een minder geruststellend verschijnsel is, dat is de weinige lust, om con amore functies in het schaakleven te vervullen. Dit is een zaak, waarmede de algemeene vergadering van den N. I. Schaakbond zich te Soerabaia wel eens ernstig mede mag bezighouden. En niet alleen deze vergadering; — ook de clubbesturen en de aanstaande bondsofficials. — Stellig is er nog genoeg schaakliefde over, maar deze is te locaal. Eenige jaren geleden was er in heel Midden-Java een zeer opgewekt schaakleven. Djokja en Semarang stonden gelijkwaardig aan de spits ervan, maar ook te Solo, Madioen, Salatiga, Magelang en Kediri was leven in de brouwerij. Hoe is het thans in die plaatsen gesteld? Djokja, Solo, Madioen en Kediri zijn practisch dood. Magelang heeft een tamelijk harden struggle te voeren, al zorgen daar een paar toegewijden ervoor, dat het licht er niet wordt uitgebluscht. Maar . . . . de vroegere kracht zit er niet meer in. — Salatiga heeft opgehouden, lid van den N. I. S. B. te zijn. Oengaran speelt nog wel, maar het nakomen van zijn verplichtingen ten opzichte van den N I.S.B. wordt vergeten. Alleen Semarang heeft, na een periode van depressie, zijn krachten bijeengezameld en staat weer vast op de beenen. Een van de allereerste problemen, die het aanstaande bestuur van den N.I. Schaakbond onder de oogen zal hebben te zien, zal zijn: *Het herstel van het schaakleven in Midden-Java.* De aanstaande komst van dr. Euwe biedt daartoe een uitmuntend hulpmiddel.

Fransche partij.

In de 4e ronde van het concours te Buda-Pest, 4 September 1929, werd de volgende partij gespeeld. De noten zijn van prof. dr. A. Becker.

Wit: Andreas Steiner, Zwart: dr. S. Tartacover.

1.	e2-e4	e7—e6
2.	c2-c4	d7—d5
3.	c4×d5	e6×d5
5.	Dd1—a4 †	. . . .

Reeds bij den 4en zet van een zoo gebruikelijke opening gaat Steiner zijn eigen weg. De door hem gekozen partijbehandeling steunt op den volgenden zet.

4.	. . . .	Rc8—d7

Deze natuurlijke reactie op het schaak is niet de beste zet. Solider is 4. . . . ., c6 of Dd7.

5.	Da4—b3	Rd7—c6

Met 5. . . . ., de4× zou zwart zich in een avontuur storten.

Er zou volgen: 6. Rc4 (6. Db7×, dan Pc6!), Df6 (Indien Ph6, dan 7. d3!) 7. Db7×, Dc6, enz. Toch schijnt zwart er wel op in te kunnen gaan.

6.	d2—d4!	Pg8—f6

Slaat zwart op e4, dan volgt 7. Rc4 met mogelijke voortzetting: 7. . . . ., De7 8. d5 (zeer sterk is ook 8. Pc3!), Db4 † 9. Db4×, Rb4× † 10. Rd2, Rd2× † 11. Pd2×, Rd7 12. Pe4× en wits ontwikkelingsvoorsprong is geenszins zonder beteekenis.

7.	e4—e5	Pf6—d7

Na dezen zet staan de zwarte figuren elkaar in den weg. Maar ook met Pe4 is na 8. Rd3 geen volledig evenwicht in de stelling meer mogelijk.

8.	Db3—g3!	. . .

Wit verlegt het zwaartepunt naar den koningsvleugel, waar hij sterk in het voordeel is. Dat wit de ontwikkeling van al zijn figuren — met uitzondering van de dame — mag verwaarloozen, is hoogst opmerkelijk. De oorzaak ligt hierin, dat de kern der witte stelling, de centrumpionnen d4 en e5, niet kan worden aangetast: c7—c5 is dank zij de stelling van Rc6 onmogelijk en de andere aantastingszet, f7—f6, kan, zooals het verloop der partij aantoont, onschadelijk worden gemaakt.

8.	. . .	f7—f6
9.	Rf1—d3	. . .

Dit dreigt 10. Rh7×!, Th7× 11. Dg6 †, enz.

9.	. . .	Rf8—b4 †
10.	Pb1—c3	0—0
11.	Dg3—h3	g7—g6
12.	Rc1—h6	Tf8—e8

Het kwaliteitsoffer 12. . . ., fe× is na 13. De6 †, Kh8 (Tf7 dan 14. Rg6×!) 14. Rf8×, Df8× 15. Pge2 niet voldoende.

13.	f2-f4	Pd7—f8
14.	Pg1—f3	Dd8—d7

Dit manoeuvre, dat dient om de stelling te vereenvoudigen, leidt niet tot het doel. In aanmerking kwam Rd7 plus c5.

15.	Dh3—h4!	f6×e5
16.	f4×e5	Rc6—b5

Zwart laat zijn koning in den steek. Maar speelt hij Re7, dan bestaat er in afzienbaren tijd geen kans, den raadsheer op c6 nuttig aan te wenden.

17.	Rd3×b5	Dd7×b5
18.	Dh4 f6	Pf8—e6
19.	Pf3—g5	Db5—d7
20.	0—0!	. . .

Hiermee dreigt 21. Pe6×, Te6× 22. Df8 †! plus mat, bovendien ook 21. Pd5×.

20.	. . .	Pe6×g5

Gedwongen. Op 20. . . ., Pc6 volgt 21. Pd5×!, Ped4× 22. Pb4×, Pb4× 23. e6!, Pe6× 24. Pe6× en wit wint. Na 20. . . . Rc3× 21. bc3×, Pc6 beslist 22. Pe6×! onmiddellijk de partij.

21.	Df6×g5	Pb8—c6
22.	Tf1—f6!	Pc6×d4

Een vertwijfelingsuitval, die het einde bespoedigt. De partij was evenmin te houden door Te6 Dan antwoordt Wit met 23. Dg4! plus Taf1.

23.	Pc3×d5!	. . .

Stand na Wits 23sten zet.

Een heel mooie zet. Op 23. . . ., Dd5× volgt 24. Tg6× †.

23.	. . .	Pd4—e6

In de stille hoop, dat Wit zal overgaan tot 24. Te6×, Deb6× 25. Pb4? waarop Zwart zich zou redden door Db6 †.

Wit maakt nu echter korte metten.

24.	Tf6×g6 †!	h7×g6
25.	Dg5×g6 †	Kg8—h8
26.	Pd5—f6	Te8—g8
27.	Dg6—h5!	Tg8×g2 †
28.	Kg1×g2	Dd7—c6 †
29.	Kg2—h3	Pe6—g7

Anders zou mat volgen door Lf8.

30.	Rh6×g7 †	Kh8×g7
31.	Ta1—g1 †	Kg7—f8
32.	Tg1—g8 †	Kf8—e7

De Filmwereld.

„En nu ben ik een jong Vrouwtje!"

door

MARY PICKFORD.

Er is een jaar verloopen sinds mijn bobbed haar, en ik getracht heb modern te worden. In het geheim gevoel ik een innerlijke voldoening, wanneer ik mijne vriendinnen hoor uitroepen: „Waarom dan toch Mary?" Ik lees met vreugde de commentaren van couranten-schrijvers, die zeggen „Zij is groot geworden." Ik glimlach begrijpend, als zij mij een bakvischje noemen. Somtijds verwonder ik mij er werkelijk over, een zoo groote verandering heeft er plaats gehad. Nu en dan tracht ik ook een psycho-analyse van mij zelf te maken. Wat is er gebeurd? Waarom schijnt alles zoo anders, en waarom voel ik zoo anders dan nauwelijks een jaar geleden?

Welnu, de verandering ging geleidelijk. Ik voelde deze het eerst opkomen na den dood van mijn moeder, toen vele dingen, die mij tot dusverre belemmerd hadden, wegvielen. Wanneer iemand werkelijk smart heeft, verliezen veel dingen aan belangrijkheid, daar zij in werkelijkheid betrekkelijk onbelangrijk zijn. Wat ik ook doen wilde, zij vond het goed. Zij greep nooit in, behalve in zakenbelangen. Men heeft van mij gezegd, dat ik een goed zakenhoofd bezat, maar ik haat zaken. Mijn moeder echter had een helderen en scherpen kijk op zaken.

Gij moet er aan denken, dat ik met mijn vijfde jaar op het tooneel kwam. Ik heb nooit tijd gehad voor kinderspelen. De laatste keer, dat Douglas en ik naar Europa gingen, ontmoetten wij Baron de Meyer, die beroemde Parijsche teekenaar, welke in den loop van het gesprek tot mij zeide:

„Niets is zoo ongerijmd als lang haar en korte rokken."

Reeds lang had ik er zin in gehad mijn haar te bobben, zooals andere vrouwen en ik was ook dikwijls op weg gegaan om het te laten bobben, doch dan had het mij steeds weer aan moed ontbroken.

Hoe meer ik nadacht over de opmerking van Baron de Meyer, hoe meer ik overtuigd geraakte, dat mijn lange haar er aan moest. Ik begon erover na te denken, of de tijd niet gekomen was om een einde te maken aan de Pollyanna-vertooningen, en te beginnen met op te treden in meisjesrollen. Daarmede ving het aan. Dus werd mijn haar afgeknipt. Nooit zal ik den dag vergeten, dat ik Douglas en eenige vrienden tegemoetstapte, met een wijden zwaai mijn hoed afnam en uitriep:

„Kijk eens".

Toen keken zij. Mijn krullen waren weg! Geen hunner keek erg verwonderd. U moet begrijpen, dat mijn haar slechts een weinig kort geknipt was, niet volledig gebobd. Daartoe had ik den moed niet gehad. Toch voelde ik, dat ik nu op een heelen afstand stond van mijn Pollyanna's. Dat was het belangrijke van het geval — ik voelde, dat ik nu een jonge vrouw was met gebobd haar. En terstond kwam de reactie en deze gedachte bleef mij bij: „Ik ben niet langer de kleine Mary Pickford. Ik ben nu volwassen!"

Ik ging loopen met een stap vol zelfvertrouwen. Ik kwam tot de overtuiging of verbeeldde mij, dat ik tot nu eigenlijk met trippelpasjes geloopen had. Maar nu bracht ik er vaart in! Ik voelde mij naar boven stijgen.

Het duurde niet lang, of ik begon naar nieuwe kleeren uit te zien, en toen zag ik in, dat het groote avontuur begonnen was. Ik had behoefte aan kleeren, die het mij vroeger niet mogelijk geweest zou zijn te dragen — roode met een weerschijn, en dergelijke. Ik kreeg belangstelling voor schoenen — gekleurde schoenen, die pasten bij mijn kleeren, Fransche hakken, enz.

Ik kocht japonnen van Fransche snit. Zij waren niet extravagant, maar ik beschouwde ze als zoodanig. Ik moet mij schamen als ik er aan denk hoe vele malen ik, onder dezen invloed, mij overgaf aan ijdelheid. Maar U moet denken, kleeren maken op deze wereld een groot onderscheid in iemands gevoelens, en daar had ik plotseling lust in gekregen.

„Kijk eens, Mary Pickford, zeide ik tot mij zelf, na al de jaren, die achter U liggen, zijt gij nu tot jonge vrouw opgegroeid. De menschen spreken er al over."

Maar dat maakte mij volstrekt niet bedroefd. Ik zag in, dat die onnatuurlijk lieve, te zeer geïdealiseerde karakters, die ik tot dusverre op het tooneel uitgebeeld had, kunstmatig waren, en nergens thuis behoorden. En dan was er nog iets anders. Mijn meeningen en oordeelvellingen waren geheel in tegenstelling met mijn vroeger leven.

Toen ik mij voorbereidde om in een nieuwen film op te treden, wilde ik er volstrekt niet aan denken, weer zoo'n Pollyanna-vertooning te geven. Neen, waarlijk, ik wenschte de moderne jonge vrouw uit te beelden, zuiver en gezond. Daarom liet ik mijn haar nu echt bobben, en liet mij eenige costuums ontwerpen, die geschikt waren om de rol van een coquette te spelen,

Toen de film gereed was, schreef een verslaggever tot mijn groote voldoening in zijn blad:

„Hollywood — een nieuwe filmspeelster is ten tooneele verschenen.

Haar naam is Mary Pickford.

Bij het diner, dat gisterenavond in de studio gegeven werd, heeft men de jonge dame, een blondje, voorgesteld aan journalisten en schrijvers van Los Angeles, optredende in een film getiteld „coquette".

Niemand had haar ooit tevoren gezien.

De geheele wereld kent de Mary Pickford met korte rokken en krullen. Millioenen menschen hebben haar toegejuicht, als zij de rol speelde van het lieve kleine meisje. Maar deze gerijpte Mary, een coquette, die een intens ontroerend liefdes-drama opvoert, dat in het Zuiden speelt, welnu dat is eenvoudig een geheel nieuwe filmspeelster". De ridders van de pen verlieten de zaal zich afvragende:

„Waarom heeft Mary dit niet eerder gedaan?"

Verdwenen zijn de kleine meisjesmaniertjes, de snoezige kleertjes, de haarlinten. In hun plaats is gekomen de coquetterie van een jonge vrouw die laag uitgesneden japonnen draagt, heur haar modern gebobd heeft, en zich dartel beweegt rondom de sexueele vraagstukken. Miss Pickford, zoudt gij denken, zou de laatste filmspeelster zijn om zulk een rol op zich te nemen.

En toch heeft zij het geprobeerd, en de critici verklaren dat het misschien wel het beste filmspel is dat ooit vertoond is. Zij spreken zelfs van een openbaring!

U moet begrijpen, dat ik zelf al die veranderingen ook gevoelde. Ik kreeg meer belangstelling voor diners, voor danspartijen, voor schouwburgen en bioscopen.

Ik had werkelijk plezier daarheen te gaan. Maar ik liet mij door niets storen in mijn werk, dat ik altijd had beschouwd als noodzakelijk voor mijn geluk. Wanneer ik om 10 uur 's morgens op moet komen, ben ik reeds om 8 uur in de studio aanwezig, en ga ik den voorgaanden avond om 10 uur naar bed.

Na deze filmopnamen bespeurde ik een grooter lust in golfspelen, autorijden, zwemmen, en alle openluchtsport. In werkelijkheid begon ik te leven als zoovele jonge vrouwen van dat type, dat ik bewonderde, en misschien onbewust benijdde.

Ik had mij er dikwijls over verwonderd, waarom ik niet zoo was als zij. Thans ben ik van dit feit overtuigd: Wanneer iemand zich stellig voorneemt, om een geheel andere manier van leven te beginnen, en een gelukkiger kijk op het leven te krijgen, dan gelukt hem dit, en reeds bij de pogingen daartoe, ondervindt hij veel vreugde. Ik amuseer mij iedere minuut over mijn avontuur. Dit is nu iets dat millioenen menschen op de wereld zouden kunnen doen, teneinde in alles een verhoogde belangstelling te verkrijgen.

Ik vind, dat er nu een menigte eenvoudige dingen zijn, die ik gaarne doe, bijvoorbeeld:

Ik wandel gaarne aan den arm van Douglas langs de straten om winkels te kijken, net als de andere paartjes.

Ik zou gaarne buren hebben, waar ik steeds naar binnen kon loopen, wanneer ik wilde — verschillende malen per dag. Het is mij nooit mogelijk geweest stil te zitten — lui te zijn. Ik ben altijd in beweging, op jacht naar iets nieuws, naar verandering.

Wat zal de volgende verandering zijn? Ik weet het nog niet.

(Copright Anglo-American Newspaper Harms Tiepen. Service voor Ned. Indië: Bat. Nwblad).

---

33. Tg8×a8 — Dc6—e6 †
34. Dh5×g4 — Opgegeven.

Prof. Becker is van meening, dat deze partij zoowel wat opzet als wat aanvalsvoering betreft, aanspraak mag maken op een schoonheidsprijs.

Twee miniaturen.

Hieronder volgen van denzelfden wedstrijd nog een tweetal korte partijtjes, die niettemin leerzaam geacht moeten worden.

Caro—Kann-opening.

Wit: dr. S. Tartacover. Zwart: D. Przepiorka.

1. e2—e4, c7—c6 2. d2—d4, d7—d5 3. f2—f3, d5×e4 4. f3×e4, e7—e5 5. Pg1—f3, e5×d4? 6. Rf1—c4!, Rc8—e6 7. Rc4×e6, f7×e6 8. 0—0, Rf8—e7 9. Pc3×d4, Dd8—d7 10. Dd1—h5 †!, Ke8—d8 11. Rc1—e3, c6 c5 12. Tf1—d1!, c5×d4 (Kc8 13. Pe6×!) 13. Td1×d4, Re7—d6 14. e4—e5, Pg8—f6 15. e5×f6, g7×f6 16. Pb1—c3 en zwart gaf het op, daar de raadsheer op d6 verloren is.

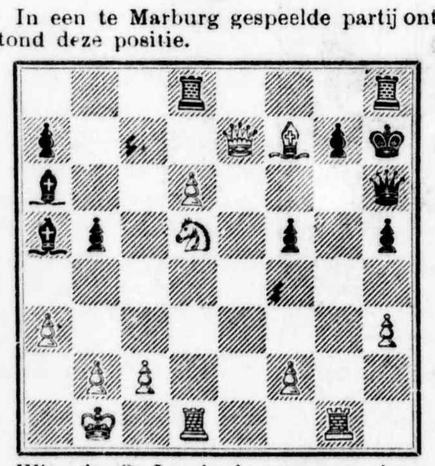
Indische partij.

Wit: J.R. Capablanca. Zwart: E. Colle.

1. d2—d4, Pg8—f6 2. c2—c4, e7—e6 3. Pb1—c3, Rf8—b4 4. Dd1—b3, Rb4×c3 5. Db3×c3, Pf6—e4 6. Dc3—c2, d7—d5 7. Pg1—f3, 0—0 8. e2—e3, Pb8—c6 9. Rf1—e2, Tf8—e8 10. 0—0, e6—e5?? 11. c4×d5 en zwart gaf het op, want na Dd5× volgt 12. Rc4.

Partijslot.

In een te Marburg gespeelde partij ontstond deze positie.

Wit: dr. O. Loerbroks, was aan den zet en won op de volgende elegante manier:

	Wit	Zwart
1.	Tg1×g7 †	Db6×g7
2.	Rf7—g6 †	Kg7—h6
3.	De7—e3 †	Kh6×g7
4.	Td1—g1 †	Kg7—h7
5.	Tg1×g7	Kh7×g7
6.	De3—g5 †	Kg7—f8
7.	Dg5—e7 †	Kf8—g8
8.	Pd5—f6 † mat.	

DE FILM ALS COMMERCIEEL OBJCET.

De sprekende film heeft groote verwarring teweeg gebracht in den internationalen filmhandel. De taal zou een groote rol gaan spelen in de industrie en daarom trokken troepjes Europeesche spelers en enkele regisseurs weer uit Hollywood weg.

Op dit oogenblik maakt men in Duitschland en in Amerika de films in twee talen, ja vele werken komen uit met bovendien nog Spaansch sprekende acteurs en actrices.

Ook Frankrijk gaat hoe langer hoe meer over tot het vervaardigen van sprekende films. Dit leidt waarschijnlijk tot een homoeopathische genezing, naar wij hopen, aldus R.W. in het *Vaderland*.

Het is niet ons plan thans te blijven stilstaan bij het beginsel van de *talkie* of de *silentpicture*, in ieder geval leveren zij beide, de stomme en de sprekende film, hun moeilijkheden op bij het exploiteeren.

Enkele jaren geleden beschikte de Amerikaansche productie over een afzetgebied in de Vereenigde Staten, dat meer dan voldoende winsten opleverde. Nu heeft zij voor een derde deel van haar omzet (welke natuurlijk steeds gegroeid is) de Europeesche theaters noodig.

Aangezien de drie grootste produceerende landen, Engeland, Frankrijk en Duitschland, daarin voor hun eigen zaken een groot gevaar zagen, werden verschillende overeenkomsten getroffen voor een beperkende in- en uitvoerregeling.

Hierdoor kwam tot stand: de Parufamet, een combinatie van Paramount, Ufa en Metro-Goldwyn. Verder verbond de First National zich met Warner Bros en een Duitschen firmant. Fox Corporation deed hetzelfde, evenals Universal. De United Artists vereenigde zich met de Duitsche Terra-film.

Ook in de landen van Europa kwamen onderling vele verbindingen tot stand. Duitschland met Engeland en met Frankrijk en de Skandinaafsche landen en vooral met de Oostelijke naburen.

Japan, dat reeds geruimen tijd bezig is, zich van de Amerikaansche invloeden te bevrijden, zocht een overeenkomst met Duitschland en daardoor is het bezig zijn nationale industrie uit te breiden en wel met veel succes.

In Hongarije neemt het produceeren ook steeds grooteren omvang. Rusland heeft, behalve een binnenlandsche industrie voor eigen doeleinden, enkele groote export-filmwerken op de markt gebracht en maakt samen met Duitschland films.

Rusland heeft in Berlijn een groot verhuur- en productiekantoor (Prometheus) en een der bekendste firma's is o.a. de Derussa, een producent met Duitsch en Russisch kapitaal.

In Italië wordt de industrie evenals in Rusland van staatswege ondersteund. Men maakt er voornamelijk filmwerken van wetenschappelijk en paedagogisch belang.

Bijna alle landen in Europa hebben een binnenlandsche industrie, welke jaarlijks enkele groote films maakt, alleen of in verbinding met een ander land. Slechts Portugal en Nederland blijven tot nog toe uitzonderingen en houden zich afzijdig.

Waar zooals in enkele landen de Staat zich bemoeit met het filmwezen, oefent deze vaak een politieken invloed. De kleine productie van speel- en cultuurfilms blijft binnen de grenzen en vindt een afzetgebied in de eigen theaters.

In Hongarije, Roemenië, Polen en ook in de Skandinaafsche landen worden kleine filmwerken gemaakt voor inheemsche theaters. Deze bestaan voor een groot deel uit legenden, sagen en historische gebeurtenissen. Spanje heeft ook verbindingen met Zuid-Amerika en omgekeerd.

Het financieren van films gebeurt zeer verschillend. In de meeste gevallen moet 50 pct. van het kapitaal voorhanden zijn bij banken in het land zelf.

De tweede helft kan opgenomen worden, gedekt door verhuur of verkoop, door binnen- of buitenlandsche theaters tenzij de betreffende firma zelf bezitster van theaters is.

Een firma, welke zeer klein is en weinig bedrijfskapitaal bezit, gaat hieraan dikwijls ten gronde.

Zij begint met een klein gedeelte van het benoodigde geld reeds te produceeren en leent op het tot stand gekomen gedeelte een nieuw bedrag, meestal tegen een flinke rente en een aandeelhouderschap in de rechten op de film.

Op een gegeven oogenblik zit de producent vast en dan volgt beslagneming, waardoor de geldschieter voor een klein bedrag een bijna voltooide film krijgt. Dit is één van de vele praktijken uit de onderwereld van de film. Zij levert slechts gevaar op voor de leeken en voor hen, die zich voor het filmbedrijf willen interesseeren en daarbij slecht georiënteerd zijn.

The Exalted Flapper.

Will Irwin, de bekende humorist en schrijver van „magazine" schetsen, was oorlogscorrespondent van de *Saturday Evening Post, The Londen Daily News*. Hij is, met Bayard Veiller, auteur van „De Dertiende Stoel" het stuk dat door het Rotterdamsch Hofstad Tooneel met zooveel succes is opgevoerd. Verder heeft hij o.m. een verhaal geschreven, dat door de Fox Film in scène is gezet voor het witte doek, en dat „The Exalted Flapper" heet. Onze lezers zullen het binnenkort in de Globe Bioscoop kunnen zien.

Men herinnert zich dat enkele jaren na den oorlog de koningin van Roemenië een bezoek aan New York heeft gebracht.

Dat bezoek heeft de schrijver als gegeven genomen. Een koningin en haar charmante dochter brengen een bezoek aan New York om er een leening geplaatst te krijgen; en dan ontdekt de prinses de souvereiniteit van de „Flapper" in Amerika.

Sue Carol speelt de rol van prinses, Barry Norton die van een prins, Irene Rich is de koningin; verder spelen Albert Conti, Sylvia Field, Stuart Erwin, Lawrence Grant en Charles Clary erin mee.

Plaats van handeling is New York en een heel klein staatje in den Balkan, Capra.

Technische en artistieke verzorging zijn van James Tinling, die „True Heaven" en „Don 't Marry," films welke hier bekend zijn, maakte.

„Come Across"

Een scene uit de film die binnenkort in het Deca-Park komt.

HOE MEER LEWAAI HOE BETER!

Elwood Ullman geeft in de *World* een persiflage over de talkie.

Ullman geeft als voorbeeld een prachtig scenario met een heldin, die buiten New-York woont zoodat ze naar de stad kan reizen met een hoop „echt" lawaai. Liefst moet ze aan de kust wonen, zoodat ze een boot kan nemen, die meer geluid maakt dan de stille electrische locomotieven van tegenwoordig.

In de eerste scène neemt ze afscheid van haar ouders. Natuurlijk stormt het, zoodat we regen, donder en bliksem te hooren krijgen en als de regisseur een handige vent is, maakt hij een opname bij het kippenhok, waarop de hagelsteenen ratelen.

„Well, Goodby, Dad," buldert Mary. „Mffnpffn hope to shee you shoon blawrk — rrk — mff" (hope to see you soon).

„Hfnnf", antwoordt de oude man eenvoudig.

Mary slaakt een zucht als een stoomzaag door een eikeboom en stapt in haar taxi, een aftandsch vehikel, dat magnifiek kabaal maakt als de motor wordt aangezet. Op weg naar de kade passeeren ze een grooten brand in een pakhuis, waarbij sirenen, brandbellen en donderende stoomspuiten helpen en moeten dan voor een overweg wachten, waar een heele lange goederentrein langs komt.

Wanneer de remmers op een trompet kunnen blazen, des te beter. Het volgende beeld vertoont het binnenkomen van Mary's boot in de haven, terwijl de fluit loeit alsof commandant Byrd van de Zuidpool terugkomt. Dozijnen witkielen, waarschijnlijk op klompen, ratelen dan over de loopplanken met kisten vol gebroken aardewerk en losse moeren.

Een paar vliegtuigen hoog in de lucht kunnen hier geen kwaad. Na heel veel wederwaardigheden en de onmogelijkheid een baantje te krijgen, verstuikt Mary haar enkel en wordt dan door een knappen jonkman opgepikt en in zijn huis gedragen.

Een en ander gebeurde gelukkig in een straat, uitsluitend door de aristocratie bewoond en het jonge mensch is Harold Swampscott, de neef van Gerald Biloxi, den excentrieken millionnair.

In verband met deze heele omgeving zal het niemand verbazen, dat de oude Biloxi plotseling dood in zijn studeerkamer wordt gevonden. Die kamer is donker, stoffig en angstaanjagend, vol spinnewebben en vleermuizen en een paar torenuilen op de lichtkroon, maar hoe de bedienden de kamer in zoo'n toestand konden houden zonder er uit geschopt te worden, is een raadsel.

Het lijk wordt gevonden door Cleek, den butler, die binnen was gekomen, waarschijnlijk om de uilen te voederen. Hij schrikt zoo bij zijn vondst, dat hij een gebrul van verwondering uitstoot, iedereen in het huis gilt van den weeromstuit en dan hooren we de sirenen en het geraas van politie-auto's.

Een troep rechercheurs met zwarte bolhoeden op, die ze onder geen conditie afnemen, en groote sigaren in hun mondhoek geklemd, stappen binnen, gevolgd door Dazzy Grimes, den grooten amateur-detective.

De rest van het verhaal moet onbekend blijven: hoe Dazzy achter de waarheid komt; genoeg zij, dat Mr. Biloxi door de tante om hals werd gebracht, omdat hij altijd weigerde de radio te stemmen op het dubbel mannen-kwartet van de Waschinrichting Sneeuwwitje.

Mary en Harold besluiten direct een huwelijk te plegen en rijden met de subway naar de City Hall, niet-omdat het goedkooper is dan een taxi, maar omdat die veel meer lawaai maakt. Als ze bij het plein voor het stadhuis aankomen, zijn ze net op tijd om de militaire kapel van het 151ste regiment infanterie te zien langstrekken.

Een luid knallende two seater rijdt hen naar den vrederechter, die het huwelijk voltrekt, ze vliegen weg in een driemotorig vliegtuig en brengen hun wittebroodsweken door bij den Niagara-waterval.

VAN ALLE ZIJDEN.

Postzakken voor het grijpen.

Onze Londensche correspondent schrijft ons:

Langdurig en uitgebreid onderzoek van crimineele gegevens heeft uitgemaakt dat diefstal niet winstgevend is en dat de inbreker of dief in het algemeen geen kans heeft een kapitaal te vergaren met zijn „bedrijf" om er in rustige oude dagen van te leven. Dit geldt klaarblijkelijk niet voor die dieven, die zich in het bijzonder toeleggen op het stelen van poststukken. Zulke diefstallen zijn hier in Engeland den laatsten tijd epidemisch en de groote bankinstellingen vertrouwen geen bankpapier meer voor verzending en bezorging aan den postdeins toe.

Een der Londensche dagbladen, als andere firma's en menschen verontrust over den toestand, heeft gedacht dat er het een en ander aan den postdienst moest schorten — meer in het bijzonder aan de contrôle op waardevolle stukken — waardoor ongestrafte rooverij mogelijk wordt. Teneinde voor dit angstig vermoeden zekerheid in de plaats te stellen, zond het blad een van zijn verslaggevers op onderzoek uit. En de man heeft een ongelooflijk verhaal van zijn tocht teruggebracht. Hij had zich begeven naar de ijzeren poort van Mount Pleasant, dat is het hoofdsorteerkantoor in Londen. Daar was hij op het idee gekomen het kantoor in te loopen. Dat had hem niet de minste moeite gekost. Er was geen cerberus aan den ingang. Er was geen contrôle in de gangen noch in de sorteervertrekken. De menschen, die er werkten, droegen gewone burgerkleeren. En niemand nam notitie van den verslaggever, die zich als zeer vreemde eend in deze bijt ongemerkt in het gezelschap der officieele eenden mengde. Hij werd er eenvoudig als een lid van het personeel aanvaard en kon zich vrij bewegen in alle afdeelingen van het kantoor.

De vloeren en sorteertafels lagen vol pakken en brieven die moesten worden uitgezocht, maar niemand scheen er een wakend oog over te houden, zoodat de verslaggever, indien hij een dief was geweest, zeker de gelegenheid zou hebben gehad zich stukken toe te eigenen, te meer daar hij even ongemerkt als hij was binnengekomen het kantoor ook weer kon verlaten.

Het doel van dit avontuur was natuurlijk om na te gaan in hoeverre er in de voornaamste centra van den postdienst toezicht werd uitgeoefend op vreemdelingen en indringers. En de verslaggever moest ervaren dat zulk toezicht eenvoudig niet bestond. De conclusie van het blad is, dat Mount Pleasant een schoone gelegenheid en een permanente uitnoodiging is voor den misdadiger. En indien het op zulk een belangrijk kantoor zoo gesteld is — vraagt het blad — dan zal het zeker in districts- en hulpkantoren niet beter zijn. Men behoeft dus niet verder te zoeken naar een verklaring van de herhaalde postdiefstallen. Wanneer het voornaamste sorteerkantoor van het land de eenvoudigste waarborgen voor de veiligheid der poststukken mist, is het dan te verwonderen, vraagt men na deze onthulling, dat postdiefstallen een van de gewoonste, veiligste en wintsgevendste diefstallen van het land zijn geworden? Men ziet met belangstelling uit naar hetgeen het postbestuur hierop zal hebben te antwoorden.

tabak. Kijk eens, wat een geldstukken! Hoe zouden die hier komen?"

„Ze zijn natuurlijk — wie weet hoe lang geleden reeds! — door den een of ander in den grond verstopt," zei Otto.

„Maar dan is Grootje op eens schatrijk!" riep Huib uit.

„Hoera!" juichte Cootje. „Is 't niet net een sprookje?!"

„Mag zij die munten dan houden?" vroeg Otto.

„Ja," antwoordde Huib. „Vader heeft mij juist verteld, dat wanneer een schat in den grond gevonden wordt, de éene helft voor den eigenaar of de eigenares is en de andere helft voor den vinder."

„Dan is de helft dus voor ons," zei Cootje nadenkend. „Maar vinden jullie ook niet, dat wij die maar aan Grootje moesten geven?"

„Ja, ja!"

„Natuurlijk!" klonk het onmiddellijk. Haar broertjes waren het hierover geheel met haar eens.

In optocht ging het drietal nu met den schat naar binnen. Grootje straalde van blijdschap. Ze moesten haar alles wel driemaal vertellen, vóór zij het heelemaal begreep. Maar of zij toen blij was!

„'t Komt alles door het onweer," zei Grootje.

„En door de zieke knie van Grootje," voegde Otto er aan toe

„Eigenlijk doordat wij niet naar den bioscoop mochten gaan," meende Huib.

„En nu beleven we zelf iets uit een bioscoop," vond Cootje.

„Grootje's blijde gezicht is de mooiste film, die ik ooit gezien heb," zei Otto en Huib riep spontaan uit:

„Leve Grootje, de sprekende film!"

Raadselhoekje.

Oplossingen der raadsels uit 't vorige nummer.

Voor grooteren.

1. Een goed woord vindt altijd een goede plaats.
2. (Ca) To, Le (o). Do (ra); Toledo.
3. Een Kerstgeschenk.
4. Ik ho**ud in e**en groote suite receptie. (**Udine**).

   De **sau**s was veel te dik, Johanna. (**Sau**).

   Ja**n is j**e komen halen, Alexander. (**Nisj**).

   Heb je nog genoeg zaa**d? O, na u** kwamen er nog drie menschen, die ik wat zaad geven kon. (**Donau**).

   Heeft Han**s u de ten**ten laten zien, die wij zelf gemaakt hebben? (**Sudeten**).

Voor kleineren.

1. **Zutphen.**

   Z
   R**u**s
   as**t**er
   Zutphen
   sc**h**ip
   b**e**k
   n

2. De wieken van den molen (malen-meel).
3. Jaap. aap.
4. Dromedaris.

***

Om op te lossen.

Voor grooteren.

1. Mijn geheel noemt een bekend spreekwoord, dat met 5 woorden of 23 letters geschreven wordt.

   1, 3, 5, is een visch.
   8, 9, 23, 4, is een verkorte jongensnaam.
   Een 14, 2, 12, 20 kan nooit een dochter zijn.
   Een 17, 18, 11 kan ons soms een prijs bezorgen.
   Een 13, 15, 16 is een onderaardsche gang.
   Een 17, 19, 20, 21 is een brandend koord.
   10, 18, 19, 8 is een plaats in Limburg.
   6, 7, 21 is een verkorte meisjesnaam.
   22, 2, 3, 17 is een ander woord voor plezier.

2. Verborgen plaatsen in het buitenland.

   Ik heb rem en schoen moeten gebruiken om mijn fiets stil te laten staan.

   Deze jurk is voor elken dag te mooi, Jenny.

   Je kreeg nog geld; heeft Hermance 't in je beurs gedaan?

   In een wip lag Oswald op den grond.

   Breng je me, Dina, of moet je naar huis?

3. Ik maak deel uit van de Zeeuwsche stroomen. De meeste kinderen houden van mijn eerste en de pottenbakker maakt mijn tweede deel.
4. Met **n** als beginletter ben ik een lichaamsdeel, met **r** heel groot en met **G** een bijnaam, oorspronkelijk als scheldnaam bedoeld, doch later een geschiedkundige eerenaam geworden.

Voor kleineren.

1. Soms — wil men de hoogt' in! —
   Dan gebruikt men mij,
   'k Word — onthoofd! — gevaarlijk.
   En dan schuwt men mij.
2. Midden in den strijd ben ik te vinden, maar ik heb toch nog nooit een wapen gezien. Hoe kan dat?
3. Ik spreek steeds de waarheid
   En toch ben ik stom.
   Wil je niets meer zien soms?
   Keer mij dan maar om.
4. Mijn eerste is een mooi dorp in de provincie Utrecht, mijn tweede en derde vormen samen een kleine, mooie bloem en mijn geheel is de titel van een bekend sprookje.

In Amerika spelen ook kinderen „golf". Hebben jullie dat wel eens gedaan, zoo met een kromme stok een bal in een hoepeltje te slaan? Een leuk spel moet dat wezen, te oordeelen naar de lachende gezichten op ons plaatje.

KINDERCOURANT
van het BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Zaterdag, 8 Februari 1930 — 17e Jaargang No. 6

Een ernstig Ongeluk voorkomen!

Er waren weinig dingen in de vacantie, welke Bert Nieuwenhof zóó prettig vond als een bezoek aan Dora, die jaren lang keukenmeisje geweest was bij zijn moeder, doch sinds eenige jaren getrouwd was met Goossens, een overwegwachter bij de Spoorwegmaatschappij. Van de enkele overwegen welke nog bewaakt werden, was de zijne er één en hij zorgde altijd, dat de boomen stipt op tijd gesloten werden. Van de nauwkeurige vervulling van zijn plicht hingen immers verscheiden menschenlevens af!

Het was een alleraardigst klein huisje, dat hij met zijn vrouw — zij hadden geen kinderen — bewoonde. Natuurlijk lag het vlak aan de spoorlijn, bovendien aan een straatweg, die de spoorlijn kruiste.

Vanaf de eerste groote vacantie, die Dora er woonde, ging Bert er geregeld logeeren. Hij sliep dan in het miniatuur-kamertje, dat anders niet gebruikt werd en vond niets heerlijker dan naar de treinen te kijken, die met daverend geweld langs het huisje stoven. 's Avonds — als hij al in bed lag — kwam er ook altijd een zware goederentrein voorbij en Bert moest al heel slaperig zijn, als hij niet even door het gordijntje gluurde om er naar te kijken.

Door allerlei omstandigheden — als op reis gaan der familie Nieuwenhof en ziekte van Goossens — was er echter in de afgeloopen groote vacantie niets van de gebruikelijke logeerpartij bij den spoorwegwachter en zijn vrouw gekomen. Bert was er zelfs niet eens een dagje geweest.

Nu woonde hij met zijn ouders in een dorp, waar het éénmaal in de week markt was en Dora — al was het dan ook een aardig eind — op marktdag heen reed om inkoopen te doen. Daarbij was het haar gewoonte altijd even bij haar „oude mevrouw", zooals ze Bert's Moeder noemde, aan te rijden, waar zij dan door een heerlijk geurend kopje koffie of thee verkwikt werd. De pony die Dora's karretje bij die gelegenheden trok, was een heel mak beestje en zou — als Dora eens van vermoeidheid in slaap zou vallen — den weg alleen best kunnen vinden. Het dier heette Lize, werd aan het hek vastgebonden en kreeg altijd een paar suikerklontjes van Bert.

Bij één dezer bezoeken in het begin van October vroeg Dora, of Bert dit jaar dan in de herfstvacantie kwam. Het weer was nog zoo bijzonder mooi, dat Moeder gaarne haar toestemming gaf, wel wetend, hoe heerlijk Bert die bezoeken altijd vond.

Zoo kwam het, dat Dora op een Vrijdagmiddag in de tweede helft van October van de markt naar huis zou keeren in gezelschap van Bert, die dien dag juist herfstvacantie gekregen had.

Zij verscheen op den afgesproken tijd om Bert te halen. Ze kwam echter niet zooals gewoonlijk met haar wagentje, maar was te voet en erg warm van het harde loopen, dat zij gedaan had.

„Stel u toch eens even voor," zei zij hijgende tegen mevrouw Nieuwenhof, „juist toen ik bij den slager was, ging er een rad van mijn wagentje af. De slager heeft onmiddellijk getelefoneerd voor mij naar den wagenmaker, maar hoorde van zijn vrouw, dat hij voor familie-omstandigheden uit was en niet vóór vanavond laat terug kon komen. Ik weet werkelijk niet, hoe ik thuis moet komen, want aan de nieuwe bus, die de volgende maand zal rijden, heb ik op het oogenblik niet veel en ik zie werkelijk geen kans meer dat heele eind te loopen. De slager was zoo vriendelijk Lize naar den stalhouder te brengen voor mij.

„Je kunt wel bij ons blijven, slapen, Dora," zei mevrouw Nieuwenhof vriendelijk.

„Heel graag, mevrouw! Maar het allerergste vind ik het voor mijn man. Hij zal er niets van begrijpen, waarom ik niet thuis kom. Telegrafeeren helpt ook al niet, want het hulpkantoor is toch niet meer open."

„Ik weet wat!" riep Bert plotseling uit. „Ik zal op de fiets naar je man gaan en hem vertellen, wat er gebeurd is en dat hij je niet vóór morgenmiddag thuis kan verwachten. Dat is nog veel beter dan telegrafeeren, want ik kan hem nu alles haarfijn vertellen."

„Ja, als je dat zou willen doen!" zei Dora.

„Natuurlijk!" antwoordde Bert. „Ik heb met mijn verjaardag een electrische fietslantaarn gekregen en die kan mij nu goede diensten bewijzen. Ik zal je man alles uitleggen en zoo vlug mogelijk terugkomen. Morgen rijden we dan samen in het wagentje naar hem toe. Maak je dus geen zorgen, Door! Dat zal ik wel eens even opknappen."

Binnen vijf minuten zat Bert op zijn fiets, nog even wuivend tegen Moeder en Dora. Hij had den wind in den rug en genoot van zijn fietstochtje. Het was prachtig weer en hij had het gevoel, alsof hij de heele wereld wel uit had kunnen fietsen, zoo heerlijk ging het!

Plotseling zei een onheilspellend geluid hem echter, dat zijn achterband leeg liep. Dan 'm maar vlug gemaakt! Zooals gewoonlijk was het vrij stil op den weg, maar Bert had geen hulp noodig en haalde vlug gereedschap uit zijn taschje om het euvel te herstellen. Gelukkig dat hij alles bij zich had en Vader hem, zoodra hij een eigen fiets bezat, geleerd had de meest voorkomende reparaties te verrichten.

Toch gaf dit een leelijk oponthoud, maar Bert had reeds de ondervinding opgedaan, dat een lekke band zich altijd op de onmogelijkste oogenblikken aanmeldt en je wel naar zijn stem luisteren moet, wil je ten minste den weg niet verder te voet afleggen.

Met een flinke vertraging bereikte hij eindelijk het spoorwachtershuisje. Het was nog niet heelemaal donker, al scheelde dit niet veel meer.

O, kleine, kleine slordervos,
Wat doe je m' een verdriet!
Je pop ligt zoo maar op den grond.
Zeg kind, dat hoort toch niet!

En kijk, je mooie prentenboek
— 't Is werk'lijk al te mal! —
Dat ligt te sling'ren in een hoek.
't Zit ook vol vlekken al!

Je speelgoed? Ach, niets is meer heel,
't Is stuk, al wat je ziet!
O kleine, kleine slordervos,
Wat doe je m' een verdriet!

'k Denk, dat ik voortaan zóó maar doe,
— 'k Meen 't echt hoor, wat ik zeg! —
Als 'k weer wat van je sling'ren zie,
Dan berg ik 't netjes weg!

En slordervosje, luister goed,
Je krijgt het dan niet weer!
Ik heb je dus gewaarschuwd, kind,
Heusch voor den laatsten keer.

Je zou zoo zeggen dat deze aapjes en poesen kunnen denken, zóó diep peinzen ze over hun apen- en poesen-bestaan.

Tevergeefs keek Bert, of hij Goossens ook zag in de schuur, die openstond. „Dan zeker in de keuken!" dacht hij, doch ook daar was geen spoor van den overwegwachter te ontdekken. En wat was het vreemd stil in huis! Heel anders dan wanneer hij gewoonlijk kwam! Maar Dora bracht toch heusch de drukte niet aan!

Eindelijk besloot Bert maar eens in het voorkamertje te kijken, of zijn vriend daar ook was.

Nauwelijks had hij echter de deur open gedaan, of de schrik sloeg hem om het hart. Wat hij in het halfdonker zag, was vreeselijk! G o o s s e n s l a g l a n g u i t o p d e n g r o n d! Het eerste wat Bert deed was met zijn electrische zaklantaarn, die hij gelukkig bij zich had, den spoorwegwachter te belichten. Zijn hart klopte van ontzetting, toen hij zag, dat Goossens buiten kennis was, maar hij liet zich toch niet uit het veld slaan en handelde als een man.

Voorzichtig voelde hij den pols van den gevallene. Die klopte, al was het zwak. Goossens leefde dus nog!

Met behulp van zijn lantaarn zocht hij nu lucifers en nadat hij die gevonden had, kon hij de ouderwetsche petroleumlamp aansteken. Daarna maakte hij Goossens' kleeren wat los.

Akelig stil was het in het kamertje, toen Bert plotseling gedreun van 'n naderenden trein hoorde.

Onmiddellijk schoot de gedachte door zijn hoofd:

„De boomen! De boomen moeten dicht!

In het volgend oogenblik stond bij al buiten. Meermalen had hij Goossens geholpen bij het sluiten der boomen en hij wist precies, hoe dit ging.

Zonder zich ook maar één seconde te bedenken, sloot hij dus de boomen. Nauwelijks was hij hiermede klaar, of er kwam — in volle vaart! — een auto aan langs den weg, die de spoorbaan kruiste. Bij het zien van de gesloten boomen stopte de bestuurder echter onmiddellijk.

O p h e t z e l f d e o o g e n b l i k d a v e r d e d e s n e l t r e i n v o o r b i j!

Plotseling schoot het door Bert heen:

„Als de boomen open gebleven waren, zou er een vreeselijk ongeluk gebeurd zijn!"

Ook de automobilist scheen hetzelfde te denken. Hij stapte uit zijn wagen, trad op den jongen toe en zei:

„Dat was op het uiterste nippertje, baas Waarom sluit je de boomen niet wat eerder?"

Toen hij echter zag, dat hij tegen een jongen in plaats van een man sprak, voegde hij er nog aan toe:

„Maar laten ze dat tegenwoordig aan jongens over? Is de overwegwachter er niet?"

„Jawel meneer," antwoordde Bert beleefd. „Goossens is binnen, maar hij is ziek. Hij ligt ten minste op den grond en is bewusteloos!"

„Zoo, zoo! Dat verandert de zaak! Laat ik maar eerst eens naar hem kijken," zei nu de automobilist, die een dokter uit den omtrek bleek te zijn.

Bert bracht hem naar het voorkamertje en de dokter onderzocht den man, die nog altijd bewusteloos was.

„'k Geloof, dat het nogal meevalt," zei de geneesheer na een poosje.

Juist sloeg Goossens de oogen op, keek verbaasd om zich heen en vroeg:

„Wat is er gebeurd?"

„Op die vraag kan ik je antwoorden," zei de dokter. „Je hebt een flauwte gehad, baas, en deze kordate jongen had de tegenwoordigheid van geest om de boomen te sluiten. Als hij dat niet gedaan had, zou ik je waarschijnlijk niet hebben kunnen helpen en was er vermoedelijk een ernstig ongeluk gebeurd. Maar nu is alles best afgeloopen. En ik geloof, dat je zelf ook weer op je verhaal komt. — Dit jongmensch en ik zullen je in bed leggen en dan ga je maar eens lekker slapen."

„En — en de boomen dan?" vroeg Goossens, die nu weer heelemaal bij kennis was. „De avondsneltrein en de goederentrein zijn nog niet voorbij en — is de vrouw nog niet thuis?"

„Nee, Goossens, Dora kan vanavond niet meer thuis komen," antwoordde Bert nu. „Er is een wiel van haar wagentje afgeloopen en dat kan niet vóór morgenochtend gemaakt worden. Ik kwam juist hier om je dat te vertellen."

„Dat is leelijker," zei de dokter hierop tegen Bert. „Je hebt je heel kranig gedragen, maar je zult nu toch zeker wel naar huis moeten?"

„'t H o e f t niet!" antwoordde Bert, die onmiddellijk begreep, wat hem te doen stond „Als u het even bij mij thuis zou willen zeggen, kan ik best een paar dagen blijven. 't Was toevallig juist afgesproken, dat ik hier de herfstvacantie zou doorbrengen. Alleen weet Moeder niet anders, of ik kom vanavond op mijn fiets terug om morgen met vrouw Goossens weer hierheen te gaan. Eigenlijk had ik nu al thuis kunnen zijn."

„Maar dan komt de zaak in orde," zei de dokter. „Zeg me maar waar je woont en ik rijd er onmiddellijk heen, om je Moeder een en ander uit te leggen. Ik moet den spoorwegdokter toch ook kennis van dit geval geven."

Bert gaf nu zijn adres op en de dokter vertrok. Hij reed regelrecht naar mevrouw Nieuwenhof en legde haar en Dora alles duidelijk uit. Hij voegde er nog aan toe, dat hij den toestand van Goossens volstrekt niet ernstig inzag en Dora zich dus niet ongerust behoefde te maken.

Dien nacht sliep Dora echter nagenoeg niet. Den volgenden morgen keerde zij zoo vroeg mogelijk — het karretje was gelukkig bijtijds gemaakt! — naar haar huisje terug. Zij had tranen in de oogen, toen zij Bert voor al hetgeen hij gedaan had bedankte. Als h ij er niet geweest was . . .

„Kom malligheid, Door! 'k Deed heusch niets bijzonders!" zei Bert en dat meende hij werkelijk.

Hij was dan ook hoogst verbaasd, toen de dokter hem in den loop van den middag een mooi horloge kwam brengen, waarin de datum — die zoo noodlottig had k u n n e n zijn! — gegraveerd was.

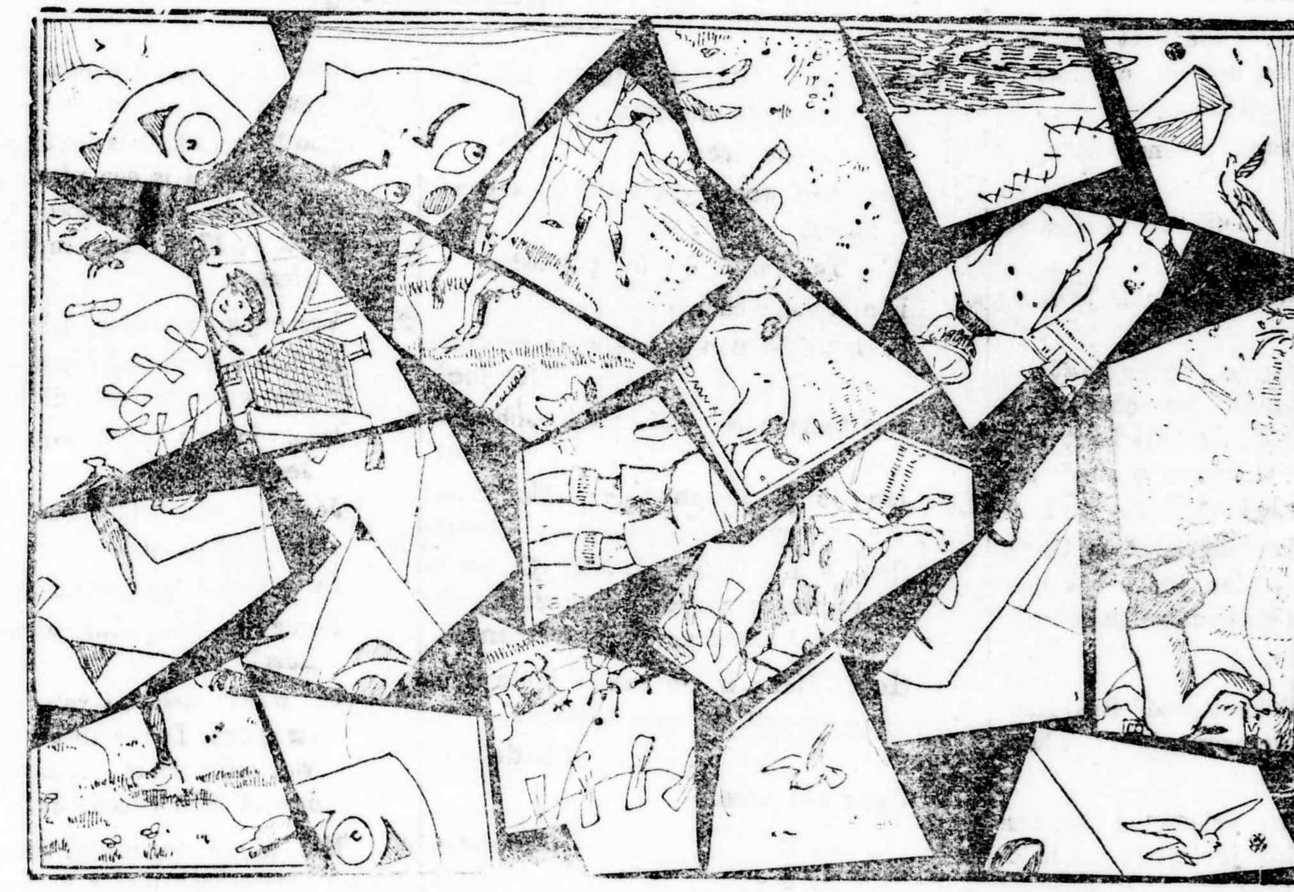
Bert was echt verrast en in de wolken over het geschenk.

Dienzelfden dag nog kwam de spoorwegdokter naar Goossens kijken en ook hij vond diens toestand niet verontrustend, doch schreef eenige rust voor.

Bert bleef nog eenige dagen bij zijn vrienden en toen hij wegging, was Goossens weer heelemaal beter. Dora liet hem echter nooit meer alleen uit angst, dat hij opnieuw een flauwte zou krijgen. Zij ging dus niet meer naar de markt, maar liet haar boodschappen door den vrachtrijder halen. Bij mevrouw Nieuwenhof kwam zij ook niet meer, doch Bert zocht haar en haar man nog dikwijls in het kleine huisje aan de spoorlijn op en was er altijd een welkome gast.

Legkaart

Vliegertafereeltje in de Wei.

Hier hebben we weer eens een legkaart. Wie zoo gelukkig is, een extra-nummer van dit kinderblad te bemachtigen, hoeft zijn eigen krant er dus niet voor te verknippen.

Je begint dan met het geheel op dun karton te plakken. Daarna knip je de verschillende stukken secuur uit en leg je ze zóó, dat ze één geheel vormen en je het vliegertafereeltje in de wei vóór je krijgt.

De Sprekende Film.

(*Slot*).

Daarna waschten zij alles af en veegden zij de keuken aan. Cootje zette thee. Onderwijl spraken zij af op den terugweg even bij den dokter aan te gaan en hem te vragen naar de knie der oude vrouw te komen kijken.

De kinderen waren zóó druk bezig, dat zij het onweer niet meer hoorden. Na een poosje was het bedaard en had de regen opgehouden. Toen zij met hun werk klaar waren, scheen zelfs de zon.

De oude vrouw, die reeds opknapte door haar kopje thee en haar nette omgeving, was den kinderen heel dankbaar. Zij vroeg hun, of zij op den eerstvolgenden vrijen middag nog eens terug wilden komen, iets wat zij gaarne beloofden.

Op weg naar huis gingen zij bij Anneke aan. Zij konden het huisje, waar zij woonde, gemakkelijk vinden. Anneke schrikte niet weinig, toen zij hoorde van het ongeluk, dat haar grootmoeder overkomen was. Zij was zelf ziek geweest en had elken dag weer opnieuw gehoopt naar het hutje te kunnen gaan. Maar den volgenden dag zou zij hiertoe toch zeker in staat zijn. Als de kinderen nu maar naar den dokter wilden gaan, zou deze Grootmoeder spoedig beter maken.

Dit was inderdaad het geval: door de behandeling van den dokter was de knie van het oudje spoedig beter.

De beide jongens en Cootje hielden echter hun belofte en gingen den eerstvolgenden Zaterdagmiddag weer naar het hutje aan den rand van het bosch. Huiswerk hoefden zij niet te verrichten, want daar zorgde Anneke voor, maar het stuk land, dat bij het huisje hoorde, leverde nog heel wat arbeid op. Het oude vrouwtje had het hutje met den lap grond gekocht van haar spaarpenningen en het geld, dat haar zoon haar uit het buitenland gestuurd had.

De zoon was van plan geweest in het vaderland terug te keeren en het land te bebouwen om in het onderhoud van zijn moeder en zichzelf te voorzien. Hij was echter gestorven en zoo kwam het, dat het land nog geheel onbebouwd was.

„Laten we beginnen het om te spitten!" zei Huib. „Dan kunnen we zien, wat we er later in zullen poten of zaaien."

Het plan vond algemeenen bijval en de kinderen togen vol ijver aan het werk. Dit viel hun echter niet mee, want de grond was hard en steenachtig. Toch lieten zij zich hierdoor niet uit het veld slaan. Ze kwamen elken Woensdag- en Zaterdagmiddag terug om het aangevangen werk voort te zetten.

Op een middag, toen zij weer naar Grootje, zooals zij Anneke's grootmoeder noemden, waren gegaan en ijverig bezig waren met spitten, riep Huib plotseling opgewonden uit:

„O, Ot en Cootje, komen jullie eens kijken!"

„Wat is er?" vroeg Cootje, toen zij bij haar broertje gekomen was en Otto voegde er aan toe:

„Wat heb je daar? 't Lijkt wel een oude tabaksdoos!"

„Dat is het ook," antwoordde Huib; „maar een tabaksdoos, waar iets anders in zit dan

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

ZEVENDE BLAD

Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Donderdag 6 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

De Reg. Gem. voor Justitie, de heer Schrieke, zegt nog:

Intusschen had spr. den heer Fruin gaarne een heele lijst willen opsommen van alles wat er in de richting reeds is verricht. Spr. wijst op enkele voorbeelden daarvan.

Bij deze jubelkreten steekt echter wel schril af het ontslag van den assistent Rogge. Spr. hoopt, dat de heer Fruin dit geval bevredigend zal kunnen toelichten.

Inderdaad bestaat door aankondiging 24 uren van te voren, de mogelijkheid, dat op slechte ondernemingen maatregelen kunnen worden genomen om de inspectie zonder succes te doen zijn. Maar hiertegenover staat, dat veel beter dan vroeger kan worden ontdekt, of er onder de koelies ontevredenheid bestaat.

Het afzonderlijk hooren der koelies blijft intusschen mogelijk, wanneer er vermoeden bestaat, dat zij zich niet durven uitspreken. En bij het niet te voren aankondigen der inspectie — in uitzonderingsgevallen — zal dit altijd geschieden.

De kwestie van het hooren van assistenten buiten tegenwoordigheid van de chefs, zal op de volgende conferentie met het Kantoor van Arbeid een punt van bespreking uitmaken.

De vervanging van het poenale sanctie-systeem door een arbeidsstelsel van vrije arbeiders is intusschen verreweg het belangrijkste deel van het probleem. Daarbij zal de meest mogelijke voorzichtigheid en het grootst mogelijke overleg moeten worden betracht. Spr. wijst in dit verband op het verval van Suriname, als gevolg van verandering van het arbeidssysteem.

Spr. gelooft dat het nieuwe ontwerp tot inkrimping der poenale sanctie — ook dank zij het werk van het Kantoor van Arbeid — in breede kringen bevrediging zal vinden.

De motie-Van Lonkhuijzen beschouwt de Regeering als een motie van wantrouwen. „Steekt ons geen spaak in het wiel", zegt spr. Hij vraagt de voorstellers de motie aan te houden tot behandeling van de poenale sanctie, indien zij haar niet wenschen in te trekken.

Daarna wordt gerepliceert, o.a. door de heer Laoh, Mandagie en Soangkoepon.

De heer Van Lonkhuijzen acht het standpunt der regeering omtrent de 12 oude arbeidsinspecteurs wel aannemelijk. Wij gaan dus naar uitbreiding, meent spr.

Wat den vrijen dag per week betreft, blijft spr. aandringen op een algemeene regeling.

Spr. vreest nog altijd, dat de regeering wat de werkeloosheidsverzekering aangaat, achter de feiten zal aankomen.

Dan wijst spr. op de omstandigheid, dat de heer Albert Thomas hier maar 3 dagen is geweest en het systeem der arbeidsinspectie toen nog niet was gewijzigd.

Spr. wil zijn onaangename uitspraak over het kantoor van arbeid gaarne herzien. Hij hoopt, dat dit kantoor zal veranderen, zooals hij het graag wenscht.

De scherpe afwijzing der motie geeft de voorstellers aanleiding haar te wijzigen in dezen zin, dat de gewraakte zinsnede belangrijk wordt verzacht en dat „de bevoegdheid" der arbeidsinspecteurs veranderd wordt in „de vrijheid".

Voorts wordt aan het slot nog toegevoegd „en aan de onlangs gegeven instructie in deze beantwoord". De motie is thans ook onderteekend door den heer Soangkoepon.

De heer Zuyderhoff constateert, dat er aan het vooronderzoek van strafonderzoek, zooals uit de zaak-Groeneboom is gebleken, nogal wat hapert. Hij dringt aan op verbetering.

De herziening van de wet op het arbeidscontract, doet spr. vragen of de motie-Schmutzer over het onderzoek naar de toestanden op de Java-ondernemingen nu heelemaal van de baan is.

Spr. blijft gelooven, dat er genoeg planters zullen zijn, die arbeidsinspecteur willen worden. Hun positie als planter is niet zoo gunstig, als de regeeringsgemachtigde schijnt te denken.

De jongste rapporten van het Kantoor van Arbeid over de aanslagen hebben spr. teleur gesteld. Alles komt op het zelfde neer: met „psychologisch", „druk van boven", „grooter zelfbewustheid" der koelies, etc. komen we er niet. Het lijkt of er meer een psychiater dan een arbeidsinspecteur aan het woord is geweest.

De toestanden zijn van dien aard, dat er van een „druk van boven" die de menschen in een bijzonderen toestand zou brengen, niet mag worden gesproken. Natuurlijk haalt men uit de menschen alles wat er uit te halen valt, maar dat is toch niet verkeerd. En „zware taken" voor de koelies bestaan niet, meent spr. Ook de loonen voor taakwerk zijn niet te laag.

Wat de Madoereezen betreft, zegt spr., dat die menschen altijd zoo geweest zijn en dit dus ook geen aanleiding kon geven tot meerdere excessen.

Spr. wil allerminst voor de rapporteurs onaangenaam zijn. Hij wil alleen constateeren, dat de oorzaken der meerdere aanslagen nog steeds niet zijn aangegeven.

Spr. wil daarom een nieuw onderzoek, in nauwe samenwerking met de planters.

Ten slotte komt spr. aan de gewijzigde arbeidsinspectie voor S.O.K. De heer Kerkkamp verklaarde, dat hij overtuigd was, dat geen enkele arbeidsinspecteur zich met deze methode kon vereenigen. Spr. vraagt de regeering met klem, in hoeverre die uitspraak juist is.

De voorzitter deelt mede, dat de stemmingen over „Justitie" en de moties morgen om half negen zullen plaats hebben.

Commissies.

Spr. deelt voorts mede, dat commissies van voorbereiding benoemd zijn voor de voorstellen inzake het K.P.M.-contract en de defensie-voorstellen.

De heer Kerkkamp vraagt nogmaals naar de kwestie van het onder de zelfbesturen staan van de vrije koelies der ondernemingen ter S.O.K. Vreest de Regeering niet, dat dit een bezwaar zal zijn bij doorvoering van de nieuwe voorstellen inzake de Poenale Sanctie?

Ten opzichte van de gewijzigde arbeidsinspectie meent spr., dat de regeering sedert de vorige zitting geheel van richting veranderd is. Spr. haalt ten bewijze hiervan een verslag van de arbeidsinspectie aan over Poelau Mandi en Soeban Ajam. Daarin — en ook in andere officiëele nota's — werd met nadruk de noodzakelijkheid van het thans losgelaten systeem van inspectie bepleit. Ook de regeeringsgemachtigde heeft zich vroeger in denzelfden geest uitgesproken, ongeveer zes maanden geleden.

Over de verhouding van de inspectie tot de arbeiders is thans door den regeeringsgemachtigde met geen enkel woord gesproken.

Spr. betreurt het voorts, dat de Arbeidsinspectie zich op de conferentie met handen en voeten gebonden aan de ondernemers heeft overgegeven. De wenschen der arbeidsinspectie zijn toen geheel buiten bespreking gelaten.

De goede planters hebben op de ondernemingen onder poenale sanctie nooit willen aarden, meent spr.

Het front van de inspectie en de werkgevers te zamen acht spr. een bedreiging.

Spr. meent, dat uit de houding der inspecteur van zes maanden geleden niet blijkt, dat men toen vreesde, dat de oude werkwijze der inspectie het prestige der werkgevers ondermijnde. Die meening is van lateren tijd.

Spr. vraagt of er bezwaar tegen bestaat, de nieuwe instructie ter lezing aan den Volksraad over te leggen voor zij wordt uitgevaardigd.

De moeilijkheid om zich aan het nieuwe stelsel te houden, namelijk de schifting van de ondernemingen in „goede" en „slechte" — welke laatste men dan onaangekondigd zou kunnen inspecteeren — wordt door de ambtenaren zelf duidelijk gevoeld. Spr. haalt hiervoor een uitspraak aan van een arbeidsinspecteur.

Wat het buiten tegenwoordigheid van den administrateur hooren van de assistenten betreft, wijst spr. op de mededeeling van den Regeeringsgemachtigde, dat sommige assistenten dit niet eens willen, uit vrees voor represailles. Welnu, dit bewijst juist hoe gewenscht het afzonderlijk hooren is. En hoe kan men nu verwachten, dat waar de assistenten zelfs niet durven, de koelies zich vrij zullen durven uiten in bijzijn hunner chefs.

De heer Middendorp bepleit nogmaals schriftelijke voorlichting der arbeiders over hun rechten en verplichtingen.

Spr. wijst op de toestanden in Holland, waar men algemeen overtuigd is, dat alleen wanneer men heel plotseling inspecteert, de menschen overvalt, een inspectie succes oplevert.

Dan herrinnert spr. aan de „beruchte Bandor-Klippa zaak" in Deli, toen bleek, dat de koelies systematisch financiëel werden benadeeld. Op tal van ondernemingen heerschten dezelfde toestanden en de arbeidsinspecteur waarschuwde de administrateurs waar hij inspectie wilde houden en dan waren den volgenden dag de boeken in orde. Dit heeft bedoelden ambtenaar geen windeieren gelegd, zegt spr.

Spr. behandelt dan verder ook het hooren van assistenten en koelies in bijzijn hunner chefs, in denzelfden geest als de heer Kerkkamp.

De vervanging van poenale sanctie door vrije arbeiders is het voornaamste probleem. Maar zoolang dit nog niet is geschied, helpt dan de arbeiders door het houden van onverwachte inspecties, aldus eindigt spr.

Nieuwjaarsbezoek.

De Prins heeft de Koningin Moeder gelukgewenscht.

De heer Fruin verklaart, dat de plantersvereenigingen bereid zijn tot samenwerking en alle misstanden uit den weg willen ruimen. Er zijn bovendien vele misstanden die door onderling overleg alleen kunnen verdwijnen. En daarmee zal men veel meer bereiken dan door een scherpe houding der inspectie tegen de ondernemers.

Dan zegt spr. dat hij alleen uit bescheidenheid niet alles heeft opgesomd wat reeds werd bereikt door de samenwerking. Thans noemt spr. de welwillende houding der ondernemers inzake de vrijheid van vereenigingen der assistenten en die ten aanzien van de geleidelijke afschaffing der poenale sanctie. Hun groote verantwoordelijkheid ten opzichte der bedrijven zal daarbij bepalen, hoever zij kunnen gaan.

Omtrent het ontslag van den heer Rogge, kan spr. zich moeilijk verantwoorden, waar *De Planter* zelf sprak van „vermoedens" aangaande de reden van het ontslag. Blijkt dat de heer Rogge alleen maar stond op het verleenen van zijn vrije dagen, dan zal spr. dit ontslag onvoorwaardelijk afkeuren.

De samenwerking is tot stand gekomen omdat inspectie en werkgevers hebben begrepen, dat zij elkander noodig hadden.

Spr. wijst voorts op de vrijheid van de koelies om buiten hun werk te klagen bij de inspectie.

Door de samenwerking zal worden bereikt een grooter vertrouwen van de koelies in hun werkgevers. Het is bovendien in het belang van de werkgevers om misstanden op te ruimen.

De heer Bruineman maakt de opmerking, dat het sluiten van huwelijken buiten het kantoor van den ambtenaar voor den burgerlijken stand vooral de Chineesche gemeenschap betreft.

Er moeten zoo weinig mogelijk formalistische bezwaren in den weg worden gelegd van deze menschen tegen huwen voor den burgerlijken stand, vooral om deze meer populair te maken. Spr. vraagt daarom intrekking van de circulaire van den P.G

De Regeeringsgemachtigde voor Justitie antwoordt in tweeden termijn.

Spr. constateert met groote voldoening een belangrijke toenadering tusschen Regeering en Volksraad.

De zelfbestuursrechtspraak is, ook blijkens de opmerkingen van den heer Soangkoepon, veel omvangrijker dan de heeren Laoh en Mandagie meenden.

Er zijn nog tal van andere van zulke „examen-vragen", die het best bij de herziening van de inheemsche rechtspraak over eenigen tijd in behandeling kunnen komen.

Wat de arbeidsinspectie betreft, wijst spr. op het groote verschil met de financiëele inspecties. Bij de eerste is de hoofdzaak het geven van leiding betreffende de uitvoering der ondonnantie. Door bespreking, door overleg alleen, kunnen in dit opzicht behoorlijke resultaten worden bereikt.

Het plan van de nieuwe opleiding der arbeidsinspecteurs is in deskundige kringen algemeen toegejuicht. Dit is het beste pleidooi voor die opleiding.

Het onderzoek naar de arbeidstoestanden op de Java-ondernemingen moet tot de voorjaarszitting worden uitgesteld.

Wat de heer Zuyderhoff betreft, beschouwt spr. diens betoog als een waardevolle handleiding voor de jonge arbeidsinspecteurs.

Spr. merkt jegens den heer Kerkkamp op, dat de rechtstoestand van de arbeiders der ondernemingen in zelfbestuursgebieden nader zal worden overwogen.

De arbeidsinspectie heeft haar doel niet veranderd. Het ging om aanpassing aan gewijzigde omstandigheden.

Inderdaad kunnen door een „terreur" op een onderneming de ondergeschikten gedwongen worden om hun mond te houden. Maar spr. heeft geconstateerd een veranderde mentaliteit bij de directies der ondernemingen. Bij haar is een ernstig streven om fouten en misstanden weg te nemen. En dit is te kennen gegeven aan de administrateurs. Juist daarom zijn nu, in tegenstelling met vroeger, aangekondigde inspecties in bijzijn der administrateurs aan te bevelen.

In de instructie voor de inspectie zullen bindende voorschriften worden gegeven.

Spr. onderschrijft niet de meening, dat op ondernemingen met poenale sanctie geen „aartsvaderlijke" toestanden meer zouden bestaan.

Spr. protesteert tegen het argument van den heer Middendorp inzake het gebrek aan integriteit van een bepaald arbeidsinspecteur. Dat behoorde in dit debat niet thuis.

De heer Middendorp vult dit aan met de mededeeling, dat die ambtenaar aldus handelde om een mooie particuliere betrekking te krijgen.

De heer Fruin ontkent dit ten eenenmale.

De voorzitter hamert de interrupties af.

De regeeringsgemachtigde bestrijdt voorts den wensch om schriftelijke voorlichting in de landstaal van de koelies over hun plichten en rechten. Intellectueele Europeanen zelfs verschillen telkens weer van meening over de interpretatie van geschreven bepalingen. Hoeveel te meer misverstand zal er dan ontstaan onder de koelies over zulke voorschriften.

Spr. dankt den heer van Lonkhuyzen voor zijn verzoenende houding en het verzachten van zijn oordeel over het Kantoor v. Arbeid.

De alg. beschouwingen over Afd. II. „Justitie", zijn hiermee geëindigd.

Aan de orde is de motie van Lonkhuyzen, thans luidende alsvolgt:

> De Volksraad,
> gehoord de bebatten,
> overwegende dat de arbeidsinspectie weliswaar met de noodige omzichtigheid behoort te werk te gaan, maar daarbij aan zelfstandigheid en vaardigheid niet mag inboeten;
> van oordeel dat bij de nieuw ingevoerde inspectie-methode met dit beginsel niet voldoende rekening is gehouden;
> noodigt de regeering uit maatregelen te treffen, er toe leidende dat aan de arberidsinspecteurs volkomen vrijheid gegeven worde om:
> 1. hun inspectie's zonder voorafgaande waarschuwing te houden;
> 2e. zich bij hun inspectie's vrijelijk op de ondernemingen te bewegen;
> 3e. personen te ondervragen buiten tegenwoordigheid van derden en de terzake onlangs gegeven instructies in dezen geest te wijzigen.

De heer van Lonkhuyzen heeft eenige vrees gemerkt bij de Regeering voor een economisch front bij de werkgevers. Die vrees was ongemotiveerd.

Spr. hoopt dat de planters-organisaties bij het wegnemen van misstanden ook zullen denken om het advies der vakvereenigingen.

De bloemen van werkgeverszijde voor den Sumatra Cultuurbond zijn geen bewijs van een verbeterde houding jegens de vakvereenigingen.

De voorzitter verzoekt spr. zich te bepalen tot de motie.

De heer van Lonkhuyzen zegt dat het doel der motie is géén wantrouwen.

Spr. wil haar uitstellen. Hij vraagt of de Regeeringsgemachtigde zou willen nagaan of er geen waarborgen kunnen worden gegeven, wat de instructie betreft, zooals de motie verlangt.

De Regeeringsgemachtigde voor Justitie geeft gaarne de toezegging, door de voorstellers gevraagd. Met uitzondering van een enkel punt. De andere punten zullen bij het opstellen der instructie ernstig in overweging worden genomen.

De heer van Lonkhuyzen stelt dan de motie uit tot de voorjaarszitting.

Aan de orde is de motie van de heeren Soeroso, Kerkkamp en Middendorp, luidende:

> De Volksraad,
> gehoord de debatten,
> van oordeel, dat in verband met den aard der werkzaamheden van de betrekking van arbeidsinspecteur inheemsche en Chineesche jongelieden bij gelijke geschiktheid eerder voor het bekleeden van die betrekking dienen in aanmerking te komen dan Europeesche jongelieden;
> noodigt de regeering uit t.g.t. met deze zienswijze rekening te houden;
> gaat over tot de orde van den dag.

De heer Soeroso bestrijdt de opvatting der Regeering ten aanzien van inheemsche en Chineesche arbeidsinspecteurs. Het superioriteitsgevoel van de Europeesche werkgevers zal moeten wijken voor de belangen der werknemers. Spr. gelooft overigens niet dat de door de Regeering gevreesde wrijving zou kunnen ontstaan. De Chinees is altijd vriendelijk en de Javaan is altijd hoffelijk. Wrijving zal dus steeds de schuld zijn van de Europeesche werkgevers!

De heer Blaauw acht de principieele strekking der motie te ver gaand. Feitelijk wordt hier gevraagd bij gelijke geschiktheid de voorkeur te geven aan bepaalde landaarden. Tegen het incidenteel uitmaken van dit principe verzet spr. zich. Spr. bestrijdt voorts de argumenten van den heer Soeroso over het superioriteitsgevoel. Laat de practijk uitwijzen aan wie de voorkeur moet worden gegeven.

De heer Fruin was eerst van plan een „omgekeerde" motie in te dienen, namelijk om de voorkeur te geven aan Europeanen. Het gaat om inspectie over Europeanen en daarvoor moet men Europeesche inspecteurs hebben. Het gaat niet om superioriteit of inferioriteit, maar een Europeaan kan beter dan een Inlander, een Europeaan controleeren.

Ook voor den heer Van Lonkhuyzen is de motie totaal onaannemelijk. Over de meerdere of mindere geschiktheid zou nog kunnen worden gepraat.

Maar aan iederen landaard moeten gelijke kansen worden gegeven.

De heer Van Helsdingen spreekt in denzelfden geest, al gaat spr. er mee accoord dat t.g.t. Europeanen ook wel zullen worden gecontroleerd door Inheemschen of Chineezen. Spr. wijst op de speciale Delische toestanden. Men is daar nog lang niet gewend aan omgang met Inheemsche intellectueelen, kent als het ware alleen koelies.

De heer Kerkkamp geeft een verklaring van het ontstaan dezer motie, als een reactie op een uiting van den regeeringsgemachtigde.

Ook de heer Monod de Froideville is tegen de motie. Het gaat inderdaad om de belangen van de arbeiders. En juist daarom is spr. voor Europeesche inspecteurs.

De heer Laoh pleit tegen de motie.

De regeeringsgemachtigde voor Justitie meent dat men met deze motie op den verkeerden weg is. Het gaat in deze alleen om de geschiktheid onder nu nog bestaande omstandigheden. Op de overgroote meerderheid der ondernemingen is een Eur. inspecteur nog altijd beter op zijn plaats dan een Inlander. Het is bovendien niet de taak der arbeidsinpectie een misplaatst autoriteits-gevoel te bestrijden.

De regeering is voorts van meening dat de motie ingaat tegen alle idealen van gelijkheid van rechten voor verschillende bevolkingsgroepen. Zij is er tegen.

De heer Soeroso wil de motie wijzigen in dien zin, dat van bevoorrechting niet meer kan worden gesproken. Het eenige doel is om óók Inheemsche en Chineesche jongelieden te doen benoemen, die de belangen der arbeiders beter kunnen behartigen.

(Spr. is verder onverstaanbaar.)

De heer Blaauw acht de wijziging onvoldoende om haar aanvaardbaar te maken. Is het echter de bedoeling om, wanneer de candidaten van verschillende landaard in alle opzichten even geschikt zijn, ze allen gelijkelijk in aanmerking te doen komen, dan is de motie volkomen overbodig.

De heer Fruin sluit zich hierbij aan. Een feit is, dat de inheemschen niet geschikt zijn voor inspecteur ter Oostkust.

De heer Monod de Froideville blijft eveneens bezwaar maken tegen de wijzigde motie.

De Regeeringsgemachtigde acht de gewijzigde motie nog minder aantrekkelijk dan de ongewijzigde. Het criterium van gelijke ontwikkeling, zonder acht te geven op geschiktheid, is geheel en al onaannemelijk. Voor bepaalde functies moeten andere eischen gesteld worden dan die van ontwikkeling alleen.

De heer Laoh blijkt door de wijziging der motie er voor te willen stemmen. Het is de groote grief van de Inlandsche intellectueelen, dat zij, voldoende aan de eischen van ontwikkeling en diploma's, toch uitgesloten worden van bepaalde betrekkingen.

Nadat ook de heer Soeroso nog eens het woord heeft gevoerd, wordt de vergadering gesloten. (2 uur 15).

Morgen stemming.

DE OMROEP IN AMERIKA.

Op de negentiende en twintigste verdieping van een wolkenkrabber!

Dezer dagen zal te Chicago het nieuwe hoofdkwartier van de National Broadcasting Company in gebruik genomen worden. Reeds gedurende geruimen tijd zag men in Amerika in, dat Chicago de aangewezen stad is om er een centraal omroepgebouw in te richten en daar het werk, dat hier. verricht werd, zich steeds uitbreidde, bleek het dan ook spoedig, dat het gebruikte omroepgebouw, het „Lake Michigan Building" veel te klein werd en bovendien niet uitgebreid kon worden.

Men heeft daarom besloten een toren te bouwen op den grootsten wolkenkrabber van de Vereenigde Staten, de „Merchandise Mart", om hier zoowel e n aantal studio's als kantoren van de N.B.C. te vestigen. Onder leiding van de technici der N.B.C. is men spoedig aan het werk gegaan en thans is de inrichting der studio's en kantoorlokalen voltooid. De totale vloeroppervlakte, welke in gebruik genomen wordt, is ca 6000 M².

Voorloopig heeft men zes studio's ingericht, waarvan zich vijf op de negentiende verdieping bevinden, en elk twee verdiepingen hoog zijn, terwijl de zesde studio één verdieping hoog is en zich op de twintigste verdieping bevindt. De grootste studio is 25 M lang, 17 M breed en 9 M hoog. Een groot orgel is in dit vertrek ingebouwd. Voor het orkest is een speciaal podium ingericht zoodat men eventueel ook publiek tot deze zaal kan toelaten. De wanden zijn niet, zooals in vele Europeesche studio's behangen met geluiddempende tapijten, doch bestaan uit verstelbare paneelen, die men naar verkiezing het geluid kan doen weerkaatsen of absorbeeren.

De afmetingen van de andere studio's varieeren sterk, daar men getracht heeft voor elk soort muziek een studio in te richten, die deze het beste tot haar recht doet komen. Bij elke studio is een afzonderlijke contrôle-kamer gebouwd, welke door een raam uitzicht geeft op de zaal, zoodat de controleur steeds kan zien wat er in de studio plaats vindt. Voorts is in elk van deze vertrekken een glazen balkon aangebracht, waardoor het mogelijk is, dat bezoekers een kijkje nemen, zonder dat daardoor de uitzendingen ook maar eenigermate gestoord worden.

Alle studio's bevinden zich binnen in het gebouw en zijn volkomen geluiddicht gesloten. Om dit mogelijk te maken moesten deze vertrekken ook bijna geheel luchtdicht afgesloten worden. De ventilatie geschiedt automatisch, terwijl de regeling van de temperatuur volgens zeer moderne methoden plaats vindt.

Van alle apparaten, welke er in het gebouw gebruikt worden, zijn er steeds twee voorhanden, zoodat, wanneer er iets onklaar mocht zijn, altijd het tweede apparaat in gebruik kan worden genomen. Voor de levering van electrische energie is het gebouw ook op twee electrische centrales aangesloten.

Daar het niet onwaarschijnlijk zou zijn, dat ook de ruimte, welke thans in gebruik wordt genomen, te klein zou worden, heeft men reeds bij voorbaat verschillende andere vertrekken met de hoofd-contrôlekamer verbonden, zoodat deze bijna oogenblikkelijk als studio kunnen dienst doen.

Bovendien heeft men maatregelen getroffen, dat andere gedeelten van het gebouw eventueel door de N.B.C. kunnen worden aangekocht.

Sport en Wedstrijden.

VOETBAL.

Batavia — Bandoeng.

Een Veteraan schrijft ons:

Zondagmorgen liep ik tegen een vriend aan, een „voetbal-fanaat". Hij vertelde me van de groote vlucht, die het voetbalspel in Indië nam, en hij voegde er bij, dat ik mij van de waarheid van zijn woorden overtuigen kon, als ik ging kijken naar den wedstrijd, die dien middag zou plaats hebben: Batavia — Bandoeng. De elftallen waren met groote zorg samengesteld, zoo vertelde hij, ik zou uitnemend spel te zien krijgen met veel spannende en opwindende momenten.

Aangezien ik den Voetbalgod vele jaren heb gediend en het spel in zijn bakermat op onvergelijkelijk briljante wijze heb zien beoefenen, liet ik mij overhalen. In mijn bescheidenheid vond ik mijn weg naar de „verhevenheid", waar de aangeboren kenners van het spel bijeen zaten: een plaats uitermate geschikt om de menschelijke natuur te bestudeeren. Ik was met mijn zetel, heerlijk in het zonnetje, bijzonder ingenomen, want ik begreep, dat ik hier niet alleen het spel goed zou kunnen gadeslaan, doch tevens zou kunnen genieten van uitingen van sprankelend vernuft en verzengende kritiek uit den mond dergenen, die vriend en vijand in het veld door een cynischen bril bekijken of uitbundig prijzen dan wel zonder eenige restrictie veroordeelen, al naar gelang het getij wast of afneemt.

Precies om vijf uur gaf de scheidsrechter het beginsignaal en meteen was het spel in vollen gang. Kenmerkend was de niets te wenschen overlatende sportiviteit van beide partijen. Tallooze gelukzalige herinneringen aan lang vervlogen dagen kwamen mij weer te binnen. Tot mijn groot genoegen kan ik verklaren, dat de wedstrijd, ondanks den slechten toestand van het veld tengevolge van de zware regens, er een was van goed gehalte: er werd keurig gespeeld. Het moreel en de verdraagzaamheid van beide ploegen waren voortreffelijk. Het deed mij goed te zien, hoe het spel zich hier heeft ontwikkeld en hoe zeer de jonge spelers doordrongen waren van den ernst der verplichtingen, die het spel zijn beoefenaren oplegt.

Ik wil het vertoonde spel niet in zijn onderdeelen becritiseeren en evenmin de individueele verdiensten der spelers. Anderen, wier gewone werk dat is, kunnen dat beter. Slechts wil ik enkele algemeene indrukken geven.

Hoewel het vertoonde spel niet van den allereersten rang was, was het zeker het aankijken waard. Soms was er een vleugje van de ware Voetbal-kunst te bespeuren, dat mij het bloed sneller deed stroomen. De Batavianen waren niets beter dan hun tegenstanders, doch bij beide partijen liet het „teamwork" te wenschen over. Vooral de Bandoengers sukkelden hiermee na de rust.

Een opmerking. Bij voetbal zijn samenspel en onbaatzuchtigheid essentieele factoren. Zij mogen nimmer genegeerd worden en slechts aan individueele verrichtingen worden opgeofferd, wanneer daarvoor meer dan voldoende rechtvaardigingsgronden aanwezig zijn. Speciale omstandigheden kunnen zich voordoen, waarbij alles van het snel oordeelen en handelen van één speler wordt geëischt. Maar over het algemeen moet een elftal het hebben van samenhang en saamhoorigheidsgevoel. In dit opzicht schoten de ploegen van Zondag tekort.

Uit de talrijke hoekschoppen, die aan weerszijden genomen werden, hadden enkele doelpunten voort moeten komen. Maar hoewel de bal meermalen goed werd geplaatst, gingen de kansen verloren doordat men elkaar in den weg liep en het hoofd kwijt raakte.

Bij de Bandoengers raakte de fut er tegen het einde uit. Naar mijn meening heeft de beste ploeg gewonnen. Ik ben er van overtuigd, dat Batavia er nog op vooruit zal gaan, wanneer er enkele wijzigingen in de voorhoede en de halflinie worden aangebracht. De spil was te langzaam en verknoeide enkele goede kansen. De doelverdediger was bij de Batavianen de meest op den voorgrond tredende speler. Aan zijn goed werken is de groote overwinning te danken.

Arnhemsche Voetbalclub „Vitesse".

Naar wij vernemen zal de Arnhemsche Voetbal- en Athletiekclub „Vitesse" op 14 Mei 1932 haar Veertigjarig Bestaan vieren, wat in de voetbalwereld een lustrum van groot gewicht beteekent. Immers reikt de N.V.B. aan iedere vereeniging, die haar veertigjarig bestaan viert, een Bonds-vlag uit.

Het bestuur van Vitsse is dan ook voornemens dien gedenkwaardigen dag op luisterrijke wijze te vieren en men is thans reeds begonnen voorbereidende maatregelen te treffen. Reeds staat het vast dat er een reunistendag gehouden zal worden, d.w.z. dat alle oud-Vitessenaren uit het geheele land uitgenoodigd zullen worden om op dien vast te stellen dag te Arnhem samen te komen.

Zoo stelt het Bestuur zich verder voor om ook een reunistendag in Ned. Indië te houden voor alle-in Indië vertoevende Oud-Vitessenaren. In ieder geval zoekt het Bestuur nu reeds contact met Oud-Vitessenaren in Ned. Indië en deze laatste kunnen aan de goede zaak medewerken door hun adres spoedig op te geven aan den heer H. M. Keppel Hesselink, Secretaris, A. V. en A. C. „Vitesse". Stationsplein 13 Arnhem.

VOETBAL TE BUITENZORG.

De militaire competitie.

Vrijdagmorgen werd de militaire competitie te Buitenzorg beëindigd met een eerewedstrijd tusschen het eerste elftal van de 1e Compagnie (Europeanen) en een gemengd elftal van de 2e en 3e Compagnie (Javanen en Menadoneezen). De wedstrijd had een zeer sportief verloop. Bij den aanvang gaan de partijen zeer evenwichtig tegen elkaar op en voor beide doelen ontstaan herhaaldelijk gevaarlijke oogenblikken.

Het is dan ook tijdens een van deze oogenblikken, dat het gecombineerde elftal weet te doelpunten. Lantung van de 2e compagnie krijgt vlak voor het doel den bal te pakken en weet onhoudbaar te scoren.

Hij verovert daardoor de zilveren medaille door den heer Spape beschikbaar gesteld voor hem, die bij dezen eerewedstrijd het eerste doelpunt weet te maken.

Het Europeesche elftal wordt nu wat losser en zeer spoedig na dit doelpunt weet het de stand gelijk te maken. Veel hinder wordt ondervonden van het natte bedauwde terrein, ook de bal is zeer glad. Dat is ook de oorzaak dat na den gelijkmaker het Europeesche elftal al spoedig weer een doelpunt maakt. De bal wordt den doelverdediger van het gecombineerde elftal in de handen geschoten, doch door de gladheid kan hij hem niet houden en het tweede doelpunt is daar. Met 2—1 in het voordeel van de 1e compagnie wordt rust gehouden.

Tijdens de rust krijgen wij van de Javaansche compagnie een zeer verdienstelijk uitgevoerde koeda kepang te zien. Het terrein is inmiddels wat droger geworden en deze voorstelling loopt goed van stapel. Natuurlijk ontbraken de altijd grappige Javaansche clown's niet bij dit spel.

Het voetbalspel wordt hervat. Het gecombineerde elftal is wat ingespeeld, wat duidelijk te merken er wordt meer op de helft van de 1e compagnie gespeeld. Deze heeft nu echter het nadeel van de zon, wat nog al hinderlijk is, vooral voor den keeper. Toch weet hij, zelfs in moeilijke oogenblikken zijn doel schoon te houden.

Zonneberg voldoet als keeper heel goed in het eerste elftal. Telkens denkt dat de men gelijkmaker zal komen, doch telkens wordt ook weer het gevaar afgewend. Met 2—1 blijft de eerste compagnie overwinnnaar ook van dezen eerewedstrijd.

Alsnu wordt door den Plaatselijk Militairen Commandant overgegaan tot het uitreiken der prijzen. Allereerst memoreert majoor De Vries de animo, die voor dit gezonde spel te Buitenzorg bestaat. Dank wordt gebracht aan de commissie van voorbereiding, die de wedstrijden een vlot en goed verloop deed hebben. Alle voetballers van de verschillende elftallen worden aangespoord, zich te blijven bekwamen in het spel. De muziek, die gedurende de wedstrijd zich reeds herhaaldelijk liet hooren, besloot de toespraak van den commandant nadat deze in het Maleisch door hem herhaald was met een fanfare.

Vervolgens werden de prijzen uitgereikt. Het winnende elftal van de eerste klasse is dat van de 1e Compagnie. Alle spelers krijgen een verguld zilveren medaille. Ook het tweede elftal van de eerste compagnie is winnaar in zijn klasse en ieder speler krijgt een zilveren medaille. Het derde elftal van de tweede compagnie is kampioen van de derde klasse en ontvangt elk deelnemer een bronzen medaille.

Bovendien heeft de heer Doodewaart eenige opgemaakte bloemen geschonken waarvan elk deelnemer een op de borst gespeld krijgt.

Een driewerf hoera voor het 14e Batallon besluit de prijsuitreiking.

De oudste kapitein, de heer J. Legerstee neemt nu het woord en bedankt den commandant voor zijn iniatief om den troep eenige aangename dagen in den loop der afgeloopen weken te geven. Allen besluiten met een driewerf hoera voor den majoor de Vries.

ZEILEN.

De „Amerika-Cup".

De nieuwe *Shamrock V.*

Het nieuwe jacht van Sir Thomas Lipton zal ongeveer 1 April a.s. te water gelaten worden bij de heeren Camper en Nicholson. Het jacht zal dan een week of twee op de boeien blijven liggen voor de verdere afwerking en voor het inzetten van de buitengewoon lange mast. Tegen het einde van April en gedurende de 1e helf van Mei wordt er in de Solent mee „proefgestoomd", daarna wordt deelgenomen aan de groote zeilwedstrijden langs de kust. De eerste daarvan zal worden gehouden door de Royal Harwich Yacht Club (17—19 Mei a.s.). Op 21 en 22 Mei zullen nog belangrijke wedstrijden tegen de groote jachten plaats vinden.

De hoofdoorzaak van de mislukking van de vorige *Shamrocks*, zegt men, is onvoldoende vooroefening alvorens den Oceaan over te steken. Deze fout zal ditmaal zeer zeker niet worden gemaakt, want tegen den tijd dat het jacht New-York zal bereiken, zullen schip en bemanning geheel ingezeild en dus in topvorm zijn.

De Clubs om en nabij de Solent hebben speciale wedstrijden ingesteld vanaf 28 Mei tot 29 Juni. Men rekent erop in deze periode het nieuwe jacht te laten zeilen tegen de andere bekende groote jachten zooals de *Britannia*, *White Heather*, *Lulworth*, *Candida*, *Cambria* en waarschijnlijk tegen de *Westward* en *Astra*. Aan het eind van Juni zal er zelfs nog in Ierland gezeild worden en daarna wordt deelgenomen aan de „Clyde Fortnight", die tot 8 Juli duurt. Daarna start de *Shamrock V* naar Amerika.

De inrichting geheim.

Bouw en inrichting van het jacht worden natuurlijk zooveel mogelijk geheimgehouden. Men zegt dat het een schoener zal worden, voorzien van Bermuda tuig; lengte over alles is ongeveer 76 voet, met een middenzwaard, maar geen boegspriet. De mast is 150 voet hoog. Het schip wordt natuurlijk gebouwd onder de regels van de New-York Yacht Club, een van de voorwaarden voor het deelnemen aan deze wedstrijden.

Een eigenaardige bepaling voor deze wedstrijden is nog, dat de uitdager 10 maanden voor den wedstrijd de naam moet hebben opgegeven, terwijl de houder van de cup zijn yacht pas behoeft te vertoonen vrijwel op het moment van het starten.

In Amerika worden momenteel 4 jachten gebouwd, waarvan het beste de Cup zal verdedigen.

De 1e wedstrijd voor de „America Cup" zal worden gezeild op 13 September a.s. en daarna wordt op elken volgenden weekdag een wedstrijd gezeild totdat een jacht „the best of 7 races" zal hebben behaald.

De tijd-limiet voor elke race is 5½ uur. De uitgekozen baan is afwisselend 15 mijl in den wind en terug en een driehoekige baan met zijden van 10 mijl.

Het jacht zal worden gezeild door Captain Ernest Heard, die momenteel 50 jaar oud is. Hij is op het oogenblik vermoedelijk de beste zeiler van Engeland en heeft al verscheidene blijken van zijn kunnen gegeven.

De *Shamrock* „zonder nummer" dus het jacht waarmede Sir Thomas Lipton geregeld zeilt, zal voor het a.s. seizoen niet uitkomen. Dit jacht, dat ook gezeild wordt door Capt. Heard, neemt al sedert 1908 aan wedstrijden deel en heeft reeds 127 eerste prijzen gewonnen.

Sir Th. Lipton is nu al meer dan 30 jaren bezig om te trachten de America Cup te winnen. Moge het hem ditmaal gelukken

KORFBAL.

De Competitie.

Promotie en Degradatie Wedstrijden.

Za. 8 Febr. T.O.V.O. II — P.A.M.S II
Di. 11 Febr.: P. K. V. I — Caveo I
Vr. 14 Febr. P. A. M. S. II — Vios I B.V.C.-veld.
Vr. 14 Febr. V.K.C. II — T.O.V.O. II Bondsterrein.
Wo. 19 Febr. V.K.C. II — P.A.MS. II Vios terrein.
Do. 20 Febr. Vios I — T. O. V. O. II B.V.C. veld.

BILJARTEN.

Biljartwedstrijd B. B. C. „Zanzibar".

De wedstrijden in de B.B.C. „Zanzibar" alhier, zijn een overweldigend succes geworden.

Er is gespeeld geworden alsof het een wereldkampioenschap gold. In de gisterenavond gespeelde 7e en 8e ronde en de finale is echter niet veel gepresteerd, wat in hoofdzaak lag aan de zenuwachtigheid der spelers; jammer genoeg was de beslissing alreeds in de 8e ronde bekend doordat Gouw Bian Joe tegen de Vries verloor.

De uitslag was als volgt;

7e ronde:

Roosen wint van Joe; eerst dachten wij Joe te zien winnen de stand was in zijn voordeel na 27 beurten; 58—91—, maar Roosen wist zoo geweldig in te loopen, waartegenover Joe poedelde, dat hij in 35 beurten de partij beëindigde; aldus werd de kans van Joe voor de eerste plaats minder.

Hoorn slaat K.K. Hong; een spannende strijd, welke eindigde met 9 punten verschil.

Tjian Tjan Kee slaat Lewakabessy; een gelijkopgaande partij, Kee speelde evenals al z'n partijen met veel pech.

8e Ronde.

Kee slaat Roosen; waardoor Roosen z'n kans op de eerste plaats danig zag verminderen.

De Vries slaat in spannenden strijd G. B. Joe, die door deze nederlaag z'n kans op de eerste plaats verloren was, het was wel jammer, daar nu de finale geen spanning meer had, hij verloor met 3 punten verschil Lewakabessy slaat Hong en behaalde een zeer goed moyenne.

Finale:

Hoorn slaat G.B. Joe; het laat zich al direct aanzien dat Hoorn de overwinning zal behalen, Joe speelt zenuwachtig, en speelt tamelijk groot spel. Hoorn voor wien aan deze partij niets gelegen is speelt gemakkelijk, waagt vaak een kans op een seriestoot, wat hem dan ook steeds aardig gelukt. Aldus won Hoorn den begeerden titel. Na afloop der partij had hij dan ook menigen handdruk in ontvangst te nemen.

	Carb.	brt.	H.S.	Moyenne
Roozen	100	35	16	2,85
G.B. Joe	95	34	25	2.79
Hoorn	100	38	13	2.63
K.K. Hong	91	38	12	2.39
T.T. Kee	100	35	14	2.85
Lewakabessy	90	35	10	2.58
T.T. Kee	100	36	10	2.77
Roozen	80	35	7	2.28
de Vries	100	34	16	2.94
G.B. Joe	97	33	11	2.93
Lewakabessy	100	26	22	3.84
K.K. Hong	83	26	11	3.19
Hoorn	100	30	17	3.33
G.B. Joe	74	30	13	2.46

De eind-uitslag luidt:

	gespeeld	gewonnen	Carb.	beurten	H. Serie	Moyenne
1. Hoorn	7	6	687	215	19	3.19
2. Roozen	7	5	670	250	18	2.68
3. de Vries	7	4	637	216	18	2.94
4. G.B. Joe	7	3	644	223	25	2.88
5. Malaihollo	7	3	636	221	27	2.87
6. T.T. Ke	7	3	576	206	24	2.79
7. Lewakabessy	7	2	585	201	22	2.91
8. K.K. Hong	7	2	628	218	22	2.90

Na afloop reikte de voorzitter van de B. B. C. Zanzibar, den heer P. H. Kok, aan de winnaars de prijzen uit, en dit werd door hem op zeer feestelijke wijze gedaan, tevens moedigde hij de spelers aan zich goed te trainen. Alsook wees de heer Kok nogmaals op het gemis van een Bond; hij hoopte dan ook op alle mogelijke medewerking bij de wederoprichting van de W. J. B. B.

De prijzen vielen ten deel aan.

Hoorn 1e prijs, de zilveren wisselbeker, en een luxe voorwerp, alsook een luxe voorwerp voor het hoogste alg. moyenne.

Roosen 2e prijs, een Theeservies.

De Vries 3e prijs een sigarettenkoker.

G. B. Joe 4e prijs een vulpotlood.

Malaiholo, had een extra prijs voor hoogste serie (27) in ontvangst te nemen.

De voorzitter wees nog op het verdienstelijk werk van den secretaris en penningmeester, terwijl de heer Hoorn namens de deelnemers de leden van „Zanzibar" bedankte voor hunne gastvrijheid, en het prima materieel.

En hiermede waren de wedstrijden afgeloopen. De B.B.C. Zanzibar kan met voldoening op dezen zeer goed geslaagden wedstrijd terug zien, en heeft hiermede een daad verricht, die zeer zeker de biljartsport zal doen groeien. In Augustus a.s. zal wederom om dezen beker gespeeld worden.

LAWNTENNIS.

Tragische dood van Moldenhauer.

Moldenhauer.

Hans Moldenhauer, de bekende Duitsche tennisspeler is, bij een auto-ongeluk ernstig verwond, naar het Achenback-ziekenhuis te Berlijn overgebracht waar hij is overleden.

De dood van den 29-jarigen Moldenhauer is voor de Duitsche en de internationale tenniswereld een groot verlies. Met Prenn was hij de sterkste Duitsche speler.

Tal van tournements en kampioenschappen werden door hem gewonnen en ook in ons land, waar hij op Noordwijk en op M. E. T. S. diverse malen uitkwam, was hij een graag geziene speler.

SCHAKEN.

Het Tournooi te Amsterdam.

In Januari kwamen plotseling in de Indische pers berichten voor over een schaaktournooi te Amsterdam, over de voorbereiding waarvan wij nooit iets hadden vernomen. Het raadsel is thans opgelost: de organisatoren hadden de zaak blijkbaar stil gehouden totdat zij zeker waren van de deelname van hun voornaamste paradepaard: Capa.

Terwijl Capablanca in Engeland vertoefde als deelnemer aan het internationale schaaktournooi te Hastings ontving hij een uitnoodiging om deel te nemen aan het bedoelde tournooi, dat in Amsterdam zou worden gehouden en wel van 16 tot 23 Februari. Voor deelneming aan dit tournooi zouden verder uitgenoodigd zijn Spielmann, dr. M. Euwe, Weenink, Landau en Jhr. J.H.O.v.d. Bosch.

Capa heeft, naar wij uit telegrammen weten, intusschen bedankt, en van het tournooi hoorden wij verder niets meer.

Go Ahead-Z.A.C.

De voorzitter van eerstgenoemde club reikt den prijs over.